

૫૧	૮	મન	મને
૫૩	૧૮	મ	વ
૫૪	૬	તેઓ. એ	તેઓ
૫૪	૮	સ્વ કુટુંબીયો સ્વ કુટુંબીયોના ચોપણ	
૬૫	૧	મને	
૬૬	૧૭	૧૮મી લીટીમાં છામ્યું છે તે.	ત્યાગ કરે દેવાગના
૭૨	૧	ખુદાય	ખુટાય
૭૫	૪	હુદમાં	ફંદમાં
૭૮	૧૦	સેવરાવવામાં સેવવામાં	સેવવામાં સેવરાવવામાં
૭૬	છેલ્લી	કહ્યું છે કે	કહ્યું છે
૮૦	૧૪	મળેદા	મળેદા
"	૧૬	છટો	છટો
૮૨	૧૮	છાંડી	છાંડી
૮૭	૬	ત્યાયે	ત્યાયે
૮૯	૧૯	વાવક	આવક
૯૦	૧૨	નીરણો	કરે નીરણો
૧૦૦	૧	રણો	રણો
૧૦૦	૨૧	હાડકા	હાડકા
૧૦૨	૬	અનર્થ	અર્થ
૧૦૪	૨	અર્થ	અર્થ
૧૦૫	૬	વાંછા	વાંછા
૧૦૬	૧	લોગવા	લોગવાવ્યા

અનુક્રમણિકા

- ૧ મંગલાચરણ
- ૨ શ્રાવક મર્મ વીચાર
- ૫ પ્રવૃત્તિ નિવૃત્તિ
- ૧૦ ચેતોરે ચેતો પ્રાણીયા
 હૃલહો નર ભવ પામવો છવને શ્રી પાશ્વંચંદ મુરી કૃત
 જૈન સાધુ ચોપડી
- બીજી ઢાલ જૈન સાધુ ચોપડીમાં
- ૧૬ સંધ્યદેવું ૨૧મું કાવ્ય શ્રી દાદાસાહેબ કૃત
- ૨૧ દ્રઢ સંમંદીત ધર ચોડસા
- ૨૨ સર સર કમળ ન નીપજે
- ૩૭ શામી શ્રી બીખનજી કૃત ઢોહરા
- ૩૮ જીન બાળ્યા પાપ અઢાર
- ૪૦ કૌંઠ વાક બાગમાં હોય
- ૪૭ શ્રાવકના બાર મત
- ૫૫ પહેલું મત
- ૫૪ બીજું મત
- ૬૦ ત્રીજું
- ૬૫ ચોથું

૭૩ પાંચમું વ્રત

૮૩ છઠું ”

૮૫ સાતમું ”

૧૦૦ પંદર કમોદાન

૧૦૨ આઠમું ”

૧૧૦ નવમું ”

૧૨૨ દશમું ”

૧૨૬ અગ્નીઆરમું ”

૧૪૭ બારમું ”

૧૫૭ નવાણું અતીચાર

૧૬૩ પદ્મધારી હાલ

૧૭૭ ત્રણ મનોરથ ત્રણ હાજ

૧૮૬ દશવીધ શ્રાવક આરાધના

૧૯૫ પહેલું આલોચણ દ્વાર

૧૯૬ બીજું વ્રત આરોપ ”

૨૦૨ ત્રીજું ખમાવન ”

૨૦૬ ચોથું પાપ પરીહાર ”

૨૧૧ પાંચમું શરણ ”

૨૧૫ છઠું હકૂત નીંદા ”

૨૧૬ સાતમું સુકૃત અનુમોદનાત ”

૨૨૩ આઠમું ભાવના ”

૨૩૦ નવમું અણુશબ્દ ”

૨૩૩ દશમું વ્રત ”

૧૦૬	૧૮	ભીલીયત	ભલીયણ
"	૨૦	અત્રત	અમત
૧૦૭	૩	મટે	માટે
૧૦૮	૧૯	પોતાના પોતાના આશ્રીત	માટે
"	૨૦	દાશા	દાશી
૧૧૫	૨	ભવ	ભવે
૧૧૬	૧૪	તેનો	તે તો
૧૨૦	૬	લગે છે.	લાગે છે
૧૨૧	૫	શ્રવક	શ્રાવક
"	૧૦	સર્વ ક્ષત્રી	સર્વ ક્ષેત્રી
૧૨૫	છેલ્લી	આશ્રય	આશ્રવ
૧૨૮	૫	સંભળે	સમભે
૧૨૯	૫	મારે	માટે
૧૨૯	૭	કામલ	કાયલ
૧૩૦	૧૫	ત્યાગ	ત્યાગ્યા
૧૩૫	૧૮	હર્ષાન	હર્ષીત
૧૩૭	૬	સહીને	સહેને
૧૪૪	૨૧	તીર્થ	તીર્થા
૧૪૮	૧૧	શુદ્ધા	શુદ્ધ
૧૫૭	૧૩	અતીચાર	અતીચાર
૧૬૨	૧૦	અમીચાર	અતીચાર
૧૭૦	૧	ભેગ ભેગન	ભેગ ન
૧૭૦	૭	ત્યાગમાં રે છે	ત્યાગ મારે
૧૭૧	૪	શુષ્ક	શુષ્ક ઠામે

૧૭૬	૧૫	વેરાગ	વેરાગે
૧૮૨	૧૭	ધારે	ધાર
૧૮૭	૮	લાગે	લાગે દોષ તે
૧૯૦	૧૬	કાધ	કાધ
૧૯૩	૪	હુદમ્માય	હદ ચહાય
૧૯૬	૧૦	કુકઠ	કુકઠ
"	૧૭	આયેરે	આયેરે
૧૯૬	૯	મોહકા ચે	મોહકાએ
૨૦૦	૧૬	પરમે કે	પરમ કે
૨૦૧	૭	કુચીએ	કુચીથીએ
૨૦૨	છેલ્લી	ગેણી	ગેણી
"	૧૨	ખમાવન	ખમાવન
૨૦૪	૨૩	૧	કો
૨૦૬	૩	કાજે	કાજ
૨૧૫	૨૧	ઓવરે	આવે ર
૨૧૬	૧૩	શબ્દી	શબ્દી
૨૧૮	૨૧	સનીયા	સંતીયા
૨૨૦	૫	લોગવિ ચાહો	લોગવિયા હો
૨૨૧	૧૭	અનરજ	અનરાજ
૨૨૨	૪	અરીહંહ	અરીહંત
૨૨૫	૧૩	મારો મારે	મારો મારો
૨૪૨	છેલ્લી	ખાવો પીવા	પીવો
૨૫૫	૧૬	જન	જૈન

૨૩૮ શ્રાવક ગુણસ્તવન .

૨૪૨ છન આણા ,

૨૪૫ જૈન માર્ગ ,

૨૫૦ અસંજમ છતવ્ય વજનીય ઢાલ

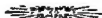
૨૩૫ હયા ધર્મ

કળશ

શ્રામીછની અશલ જાપા મારવાડીમાં જોડ બનાવી
છે તે બીકાનેર લીનાશર પોસ્ટ ગંગાશેહેરવાળા શા.
ધનમુળદાશ હીરાલાલ આંચલીયાએ જાલજોધમાં છપાવી
છે તેનો આધાર લેવો.

માત્રા જોડણી વ્યાકરણ કવીતા ના અગ્રણ્ય ગુજરાતી
ઉમંગથી કયું છે. અનેક ભુલો રહી છે તે સુધારી
વાંચવું, પ્રેક્ષને લખવું, જીજ્ઞાસા સુધારીશું.

શ્રી મંગલા ચરણુ

- પ્રણમું શ્રી અરિહંત નિત, બાર ગુણ સંયુક્ત
દુષ્ટકર્મ શત્રુ પ્રતે, હણીયા વરવા મુક્ત ॥૧॥
- કારજ સિદ્ધ સકલ કરી, ચચે સિદ્ધ ભગવંત
આંઠે ગુણે યુત તે નમું, પામ્યા મુંખ અનંત ॥૨॥
- આચારજ વંદુ સદા, ગુણ છંત્રીશયી આચર
ઉપદેશક નૈન ધર્મનાં, શારણ વારણ કાર્ય ॥૩॥
- શ્રુત જ્ઞાન બાર અંગને, ભણે ભણાવે સાર
પચીથ ગુણધર સદા, ઉપાધ્યાય અલુભાર ॥૪॥
- જળી પ્રણમું સર્વ સાધુજન, સાથે શિવ ભાગ તેહ
સત્તાવીશ ગુણ શોભતા, પંચાચાર પાલેહ ॥૫॥
- સમરૂ શ્રી શીશુ ગુરૂ, પ્રણત છુદ્ધિ ભંકાર
પ્રગટયા પાંચમા આરામે, કર્યો જહોત ઉપકાર ॥૬॥
- દયા ધર્મ પ્રણુલ જહી, આગમ માંહી વિચાર
બિહુ તેને સારી રીતે, જોલખાબ્યો તંતસાર ॥૭॥
- તેની નવમે પાટે શોભતા, તુલસી ગણી ગુણગેહ

તનમનથી સેવ્યાં ચકાં, પાપવિદન મટેહ ॥૮॥
 વિનય મુલ જૈન ધર્મ છે, તેહના જે પ્રકાર
 સાધુ પાંચ મહાવ્રત ધારી, શ્રાવક જાર વ્રત ધાર ॥૯॥
 જૈન આજ્ઞા છે વ્રતમાં, અવ્રત આજ્ઞા બહાર
 ન્યાય દ્રષ્ટિ કરી જોઈ લો, પશુપાત સર્વ ટાર ॥૧૦॥
 ત્રણ શુદ્ધિ પાંચ સુમતિ, પાંચ મહાવ્રત માન
 પાલે તે પ્રભુ પંથમાં, ન પાળે તે બીજા જાન ॥૧૧॥
 સંવર ને વળી નીજંરા, એહીજ પ્રભુ પંથ
 ચાલે પ્રભુ કહિ ચાલમેં, શ્રાવકને નીચંથ ॥૧૨॥
 સરલ બાવ હૃદયે ધરી, સાંભલિયે જીન વાણુ
 શુભાખ કહે વ્રત આદરો, ભાખ્યો શ્રી વધ્ધમાન ॥૧૩॥

શ્રી જૈન ધર્મો જયતિ શ્રી સુગુરુલ્યોનમઃ
 શ્રાવક ધર્મ વિચાર

શ્રાવક ધર્મ સામાયકમાં ચાલે તે છે પણ વણુ
 લોખા જીવ જામથી શ્રવકને ખાવા ખવરાવવા ભલે
 જાણવામાં સંસારી કામમાં લોદીક કામમાં શ્રાવક ધર્મ
 સમજે છે અને કહે છે કે શ્રાવક ધર્મ જુદો છે ને
 સાધુ ધર્મ જુદો છે પણ જાણતા નથી કે એક બીજાને
 ખાવું ખવરાવવું બહુ જાણવું નીજેરે સંસારી વ્યવહાર
 ઈર્દ્રીય પોપણુ છે આશવ છે 'શ્રાવક ધર્મ' સંસારી
 કામથી જુદો શ્રી જૈનેશ્વરની આજ્ઞામાં છે એમ જાણવું
 જરૂરી છે સંસારી કામમાં જૈનેશ્વરની આજ્ઞા નથી ને
 કામમાં શ્રી જૈનેશ્વરની આજ્ઞા છે તે નીવંદ અને ધામિક

સામાયકમાં કરવા લાયક છે તેનાથી અશુભ કર્મ નીર્જર છે પુન્ય બંધાય છે જે કામમાં શ્રી જૈનેશ્વરની આજ્ઞા નથી તે કામ સામાયકમાં ધર્મ શકતું નથી તે લોઠીક ભાગ છે તેમાં કર્મ બંધ છે જરા પણ ધર્મ નથી યુદ્ધીવાળા સહજમાં સમજી શકે છે કે ખાવા ખવરાવવામાં ભણુ જાણુવામાં શ્રી જૈનેશ્વરની આજ્ઞા નથી આવક ધર્મ નથી અમ્રત છે સમ્યક્ત દર્શન પામી હીંસા, છુટ, ચોરી, મૈથુન, પરિગ્રહાદિ આશ્રવ દ્વારોમાં જેટલા જેટલા પ્રવર્તે છે તે શ્રાવક ધર્મ નથી અમ્રતાસવ છે અને અમ્રતાસવથી પાપ કર્મનો બંધ શ્રી જૈનેશ્વરે ફરમવ્યો છે અમ્રત સેવવામાં સેવરાવવામાં ને અનુમોદવામાં પાપ છે.

શ્રી તીર્થંકરોએ પ્રત્યેક ધર્મ એકજ ફરમાવ્યો છે તેના બે પ્રકાર છે ૧ સાધુ ધર્મ. ૨ શ્રાવક ધર્મ, પાંચ મહાવ્રત રૂપ અને શ્રાવક ધર્મ ગાર મહાવ્રત રૂપ છે સાધુને સર્વ પ્રકારે સાવધ કામ કરવાના કરાવવાના અનુમોદવાના મન વચન કાયાથી ત્યાગ છે તેથી સાધુનું શરીર અધિકરણ નથી તેથી કોઈ પણ પ્રકારનું પાપ કર્મ કરતા નથી કરાવતા નથી અને અનુમોદન કરવાનો આગાર નથી તેથી સાધુજી સર્વ પ્રતી સંજતી કહેવાય છે.

શ્રાવક સર્વપ્રતી નથી દેશવ્રતી છે. જેટલા સાવધના રચાગ છે તે દેશવ્રત સંવર છે જીવ અજીવ નવ તત્ત્વોને સમજવું શુદ્ધ કેવ શુદ્ધ ગુરુ શુદ્ધ ધર્મની પરીક્ષા કરીને શ્રી

જૈન વંચનોની પ્રતીતિ રાખી શ્રી જૈન તત્ત્વોના શુદ્ધ જ્ઞાન વગર ચારિત્ર નહિ ને ચારિત્ર વિના મોક્ષ નહિ.

અનાદિ કાલથી જીવ પાપ કર્મ કરીને ચાર ગતિ સંસારરૂપ અટવીમાં ભ્રમણ કરી રહ્યો છે. પોતાના લોકોત્તર સ્વભાવને બુદ્ધી પરભાવ લોકીક ભાવમાં રાખી રહ્યો છે મોહવશ પોતાની પવિત્ર આત્માને ભવસાગરમાં ડુબાવી રહ્યો છે તેનું મુખ્ય કારણ “મિથ્યાત્વ” છે. મિથ્યાત્વથી જીવ જ્ઞાના વરણી આદિ અશુભ કર્મના ઢગલેઢગલા સંચક્ર કરી નરક નિગોદના દુઃખો ભોગવે છે.

અહાર પાપસ્થાનમાં મિથ્યાદર્શન શક્ય મુખ્ય છે તે માટે સદ્ગુણનું કર્મમાન એ છે કે સમ્યગ્દર્શન પામવા ઉદ્યમ કરવો સારો છે. મિથ્યામયી નિદ્રામાં ઘણું સમય વ્યતીત થયો શું હજી એજ જાગમાં સુતા રહેશે જીવે આ નિદ્રામાં તમારા આત્માના જ્ઞાનદર્શન ચારીત્ર તપ શુદ્ધ દબાયા છે તમે કોણ છો અને હાલ કેવા થઈ રહ્યા છો. હમણા મનુષ્ય જન્મમાં સતસંગ કરી નહી જાગો. તો ફરી ક્યારે જાગશે આ મનુષ્ય જન્મ આયક્ષેત્ર ઉત્તમ કુળ દીધાયું પુણેન્દી સદ્ગુરુ સંયોગ મહા-મુરકેલીએ મળ્યો છે.

સદ્ગુરુના સંલોગથી સર્વ વાત માલમ પડે છે સમ્યગ્ દર્શન રૂપી સુયોદયથી, મિથ્યામયી મહાન્ધકાર દૂર થાય છે શ્રી જીનરાજ ૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩ ચારીત્ર ૪ તપ મોક્ષમાર્ગ લોકોત્તરમાર્ગ કરમાવે છે તે માટે એ ચાર માર્ગની સાધના કરો આપેના આત્મા હીતનો.

માર્ગ છોડી પોતે નિનયી અને સરલ માર્ગ છોડી જગત
પુન્ય રૂપી માર્ગને બુદ્ધી તમે લોદીક માર્ગમાં જઈ
રહ્યા છો તે તમારો આત્મ હિત માર્ગ નથી પોટે।
રસ્તો છોડી સારા માર્ગમાં આવવું પરમ પ્રિય અને
મોક્ષનો હેતુ ॥ જ્ઞાનવૃદ્ધ સંજમી પ્રાચીન રૂપિ ગણુ જે
માર્ગે ચાલ્યા છે અને કહી ગયા છે તે માર્ગે ચાલ્યા
છે તે માર્ગે ચાલવાથી આત્મશક્તિ પ્રગટ થશે અને
અનંત સુખો મળશે, નહીં તો આત્મશક્તિ ખોવાનો
ઉપાય છે જરા જ્ઞાન અધુ ખોલીને ભુલો કે સંસાર
વધારવાનો માર્ગ કયો છે અને સંસાર ઘટાડવાનો માર્ગ
કયો છે ? આરંભ હીંસા કરવાથી સંસાર ઘટે છે
કે નહીં ?

પ્રવૃત્તિ નિવૃત્તિ

સંસારી કામ લોદીક કામ પ્રવૃત્તિ માર્ગ છોડી
નીવૃત્તિ માર્ગ લોકોત્તર માર્ગ કરો પ્રવૃત્તિ માર્ગથી
જન્મ જરા મરણાદિ દુઃખો વધે છે જો તમે સદા
અગળ અટલ રહેવાનું ચાહતા હો તો આપના શ્રી
જૈનેશ્વર પ્રણીત નિવૃત્તિ માર્ગ લોકોત્તર માર્ગ શ્રદ્ધા
કરો અજર અમર થવાનો એક જ ઉપાય છે પ્રવૃત્તિ
અને નિવૃત્તિ માર્ગ શું છે તે સમજો પ્રવૃત્તિ માર્ગ શ્રી
જ્ઞાનઆજ્ઞા બહાર સંસારી કામમાં પ્રવતવું તે ગૃહસ્થાશ્રમી
અજ્ઞાની જીવ અને હીંસા ધર્મ કુચરૂઓનું કહેવું છે કે
અર્થ બંધથી બંધવાન થવાની ઠેશીશ કરો અર્થ બંધ

વગર કોઈ કામ સફલ નહી થઈ શકે વેપારમાં પ્રવૃત્તિ કરે. અર્થ પૈસો મેળવવા હુંગર ઝોળંગો, જંગલ ઝોળંગો સમુદ્ર ઝોળંગો, જંગલોમાં જાવો વગર વીચાર્યા કામ કરી જમીન ખેદી જમીનમાં ખાણ ખોદી રત્ન સંગ્રહ કરે. સમુદ્રની અંદરથી મોતી કાઢે. કદાવો જેવી રીતે અને તેવી રીતે અર્થ પૈસો સંગ્રહ કરે. ધન મોટી ચીજ છે જો ધન તમારી પાસે હશે તો સંસારમાં તમારે માટે કોઈ ચીજ મુશ્કેલ નથી માટે જેમ અને તેમ ધન્ય ધાન્યાદીક સંગ્રહ કરે નિવૃત્તી માર્ગ એટલે છોડવું ત્યાગ કરવું લોકોત્તર માર્ગ ચોદ પૂર્વધર ગણધર કેવોએ થી છુનેશ્વર મહારાજે દેશમાવેલુ સાંભળી શરો રચ્યા છે જેમાં (ધર્મો મંગલ મુક્ષીકૃત્ અહીંસા સંજમો તવો) અહીંસા પરમો ધર્મ; અને ઊત્કૃષ્ટ મંગલ રૂપીગણ વારંવાર દેશમાવે છે અર્થ પૈસો ધન અનર્થનું મુળ છે એ વાત હંમેશા ધ્યાનમાં રાખવા જેવી છે જો અમર થવા ચાહો તો નિર્લોભી થાવો, ધનની લાલશ છોડો, વચન નીવંધ અને સત્ય કહો. અદત્ત લેવાના ત્યાગો બ્રહ્મચર્ય ધારો પરિગ્રહ ત્યાગો સંયમી થાવો તપસ્વી થાવો.

હવે ન્યાયાશ્રયી અને તત્વજ્ઞ પુરૂષ વીચારી શકે કે પ્રવૃત્તિ નિવૃત્તીમાં કેટલો ફરક છે શુદ્ધ નીતીથી વીચારી જુઓ કે શ્રવણ માર્ગ થી નીવૃત્તિ માર્ગ તદ્દન વીરુદ્ધ છે. લોકીક અને લોકોત્તરમાર્ગ તદ્દન જુદો છે તે નો આંક છે ત્રંગડાનું મોઢું ને છગડાનું મોઢું જુદી જુદી દીશાઓ.

છે ધર્મનો અને 'સંસારનો' ભાગ' એકબીજાથી જુદો છે. સંસારનો લૌકિક રસ્તો ને મોક્ષનો લૌકોત્તર રસ્તો જુદો જુદો છે જ્ઞાન, દર્શન, ચારીત્ર ને તપ શિવ ભાગ' છે બાકી સંસારનો રસ્તો લૌકિકભાગ' છે જે જીવ સમદ્રષ્ટિ તે યથા શક્તિ તપ નીચમ કરશે પાપના કામને લૌકિક કામને લૌકિક કામને લૌકોત્તર કામમાં લૌકોત્તર ધર્મ સમજશે અને તેજ સમ્યગદર્શન છે અને તેનાથી નરક નિગોઠ તિર્થંચ મનુષ્ય ગતિનો બંધ નહીં પડે ફક્ત વૈમાનિક દેવતાનું આયુષ્ય બંધાય છે કહો સમક્ષિતનો કેટલો મોટો ફાયદો છે સમ્યગદર્શન પામવાથી ઘણું શુભ ઉત્પન્ન થાય છે સમ્યગદર્શની જીવ ચારિત્ર મોહનીય ક્ષયોપસમાનુસાર વ્રત લઈ દેશવ્રતી અથવા સર્વવ્રતી શુભસ્થાન પ્રાપ્ત કરે છે સમ્યગદર્શન સંવર પદાર્થ અકર્તાપણુ જે જીવનો ખાસ શુભ છે તે પ્રગટ થાય છે.

મીઝ્યાત્વી જીવ અનેક તસદ્ કષ્ટ સહન કરી તપ, જપ, શીલ, સંતોષાદિ સાશ કામ કરે છે પણ સંવર પદાર્થ પ્રાપ્ત નથી થતો નિર્જંશ ધર્મી છે, સુત્રોમાં કહ્યું છે કે બાળ અજ્ઞાનીના માસ માસ ક્ષમણુ તપ સમદ્રષ્ટિના વ્રત પચખખાણુના ફળના સોળમાં અંશે આવતા નથી સોલમાં નહીં હજારમાં નહીં કરોડમાં નહીં સંખ્યાત અસંખ્યત ભાગમાં નહીં આવે સમક્ષિતી ને સંવર નિર્જંશ બંને ધર્મ છે એક વળત સમક્ષિત આવે તો અનંત સંસારીનો પ્રતિસંસારી થાય છે તે માટે સમ્યક્ત પામવું ઘણું દુર્લભ જૈન શાસ્ત્રોમાં દર્શાવ્યું

છે; ચતારિ પરમંગલાની દુલહાણીહ જતુણા માણસતં
સુધી શ્રદ્ધા સંજમં મીયવીરીયાં.

અર્થાત=૧ મન્યુષ્ય ભવ ૨ સિદ્ધાન્તનું સાંભળવું
૩ સત્ય શ્રદ્ધાન ૪ સંજમમાં બલ પરાક્રમ એહ ચાર
પરમ અંગ જીવને ઘણા દુર્લભ છે.

વળી ફરમાવ્યું છે કે “શ્રદ્ધા પરમ દુલહા” એટલે
શુદ્ધ શ્રદ્ધા મહા દુર્લભ છે શ્રી વીતરાગ પ્રભુએ કેવલ-
જ્ઞાન કેવલ દર્શનથી લોકલોકના લાભ જોયા તેવા કહ્યા
તેઓના વચન સાંભળી યયાયં શ્રદ્ધા કરવી અને આસ્થા
પ્રતિતી રાખવી તેનું નામ સમ્યક્ત્વ છે સમદ્રષ્ટિ શ્રી
જીન વચનને અર્થ પરમાર્થ જાણે છે શ્રી જૈન પ્રણિત
ધર્મથી તેના હાડ અને હાડની મીજી રંગાયલી હોય
■ તે સમદ્રષ્ટિ દેવતાના ડગાવેલા ડગતા નથી સમ્યગ-
દર્શનમાં તેઓ સદા અચલ અને અટલ રહે ■ સ્વામી
શ્રી ભીખનજીએ જૈન શાસ્ત્રાનુસાર ફરમાવ્યું છે કે “દ્રઢ
સમક્રિતધર થોડલા” એટલે દ્રઢ સમક્રિત ધારી બહુ થોડા
હોય છે. સ્વામી શ્રી ભીખનજી કોણ હતા ક્યારે વધા
અને કંઈ પદ્મપણા કીધી તે સર્વ વાત સ્વામીજીના
જીવન ચરિત્ર વાંચવાથી માલમ પડે ફરામી શ્રી ભીખનજી
આ પાંચમાં આરામાં શ્રી જીનરાજ જેવા વધા છે.

રાગદ્વેષ રહીત નિર્મલ માર્ગ લોકોન્તર માર્ગ શ્રી
વીતરાગ પ્રભુનો છે શ્રમણ મહાનનો આદેશ ને ઉપદેશ
નહી હંજો, મત્ત હંજો છે તેજ ઉપદેશ શ્રી ભીખનજી
સ્વામીજીનો છે સાધુ અને શ્રાવકનો ધર્મ શ્રી વીર પ્રભુએ

સુત્રમાં ફરમાવ્યો છે તેવુજ ફરમાન સ્વામીજીનું છે પણ
 ધણા લોકો. સ્વામી શ્રી લીખનજીએ દયાદાન ધર્મ
 બતાવ્યો કહે છે સુરથી લડીને જુદા થઈ જુદો ધર્મ
 જમાવ્યો. વીગેરે પોતાના મનમાં ઉત્પન્ન થાય તેવી
 ભોલા લોકોને બહેકાવવાને માટે અને પોતાની ઉન્નતિને
 માટે કહે છે પણ ન્યાયવાદી માણસોએ પોતે વિચારવું
 જોઈએ કે શ્રી ભગવાને ફરમાવ્યું છે કે કોઈ પણ
 કારણસર પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ, લીલોતરી અને
 ત્રણ જીવ વીગેરે છ કાયાને મારવી નહી, મરાવવી નહી.
 મારતાને લાલી જાણવી નહી કોઈપણ રીતે પોતાના સરીરથી
 કોઈપણ પ્રાણીને કબૂત આપવું નહી કય ઉપજાવવો નહી તેજ
 અભયદાન છે પણ એકન્દીને મારી, મરાવી, મારતાને
 લલો જાણી પંથેદ્રીને સાતા ઉપજાવવામાં ધર્મ નહી.
 અસંજતી જીવતોય અને બાળમરણ ધ્રુવવાથી એકાંત
 પાપ કહ્યો છે ધર્મથી હિંસા કરવામાં પાપ નહી એ
 શ્રી આચારંગ સુત્રના ફરમાન મુજબ અન્ય તીર્થસ્થાના
 વચ્ચે છે એ સ્વામી શ્રી લીખનજીએ બતાવ્યું છે
 ન્યાયાશ્રયી પુરુષ પક્ષપાત છેડી સ્વામીજી કૃત ગ્રંથ,
 ચોપાઈ, બોલ, ચોકકા ઢાલ જીવતન વગેરે વાંચે તે તંત્ર
 માલમ પડે કે સ્વામીજીની પરપણા અને શ્રી ભગવાનની
 પરપણા એકજ છે મોક્ષાભિલાષી જીવોને કહે છે કે
 મનુષ્ય જન્મ, આયંદેવ, ઉત્તમ કુલ પામ્યા છે તે
 શુદ્ધ સંજમ પાલવાવાલા. મુનિરાજેથી સુત્ર સિદ્ધાંત
 સાંભળો. શ્રી વીર પ્રભુને સર્વદર્શી સર્વજ્ઞ માની રહ્યો છે

તો તેઓના વચનથી જ્ઞાનમ સાંભળો, સત્ય સરધો,
 યથાશક્તિ વૃત્ત ધારણકરો, અમૃત ઘટાડો ત્યારે જીવન
 જલુ થશે. સખ્તાચારીઓની સંગતથી પક્ષપાતમાં પડી
 શુદ્ધ આચાર પાલવાવાલાની નીંદા કરો નહીં, 'શુદ્ધ પાંચ
 મહાવ્રત પાલવાવાલા બેતાળીશ દોષ જાવન અણાચાર
 ટાળી આહાર પાણી લેવાવાલા પાંચ ઇંદ્રીના વિષયો
 જીતવાવાલા સાધુઓના ઉપાશક બનો ત્યારે સુત્રમાં
 કહેલી વાત સર્વે માલમ પડશે.

જીવો આપણા પૂજ્ય પુર્વાચાર્યોએ શું વાક્ય કહ્યા છે
 આહીંસા, સત્ય અદત્તાદાનાનિવર્તન બ્રહ્મચર્ય, નિર્લોભ-
 તાદિજ શિવમાર્ગ લોકેષ્વર માર્ગ મોક્ષમાર્ગની સાધના
 જીવો વિજયદેવમુરારીએ આત્મહિતોપદેશમાં કહ્યું કે
 ચેતો રે ચેતો રે પ્રાણિયાં, મતિ રાયો રે રમણી રે

સંગ કે સેવો રે જીનવાણી ॥ એ આંકડી ॥
 કલ્પવૃક્ષની પેરે દોહિલો રે, મળ્યો નર અવતાર
 નકામો જન્મ કેમ હારિયે, કાંઈ કરલ્યો રે

મનમાંહિ વીચાર કે ॥ ચેતો રે ॥૧॥

પહેલા તો સમકિત સેવિયે રે, જે છે ધર્મનું મૂળ
 સંજમ સમકિત વગરનો રે, જીન કહ્યો રે છેડા

દુલ્લ કે ॥ ચેતો રે ॥૨॥

અરિહંત દેવ આરાધલ્યો રે, શુર ગિરવા શુદ્ધસાધ
 ધર્મ જીનેશ્વર બાવિયો રે, એ સમકિત રે કલ્પવૃક્ષ

સમલાધ કે ॥ ચેતો રે ॥૩॥

તહત કરીને સરઘજ્યો રે, જે લાખ્યો શ્રી જગનાથ
પાંચે આશ્રય પરિહરે, જેમ મલેરે શિવપુરને
સાથ કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૪ ॥

જીવ વંછે સર્વ જીવણો રે, મરણુ ન વંછે કોય
પોતા જેવો કર લેખવો, ત્રસ ચાવર હણુજ્યો
નહી કોય કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૫ ॥

અપજ્જંશ અકીર્તિ આ ભવે રે, પરભવ દુઃખ અનેક
શુદ્ધ કહેતા પમિયે, કાંઈ લાવો રે મનમાં વિવેક
કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૬ ॥

ચોરી લેવે કોઈ પર તણો રે, તેથી લાગે છે પાપ
તો ધન કંચન કેમ ચોરિયે, તેહથી વધે રે ભવ
ભવમાં સંતાપ કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૭ ॥

શ્રીમંગે ભોગ ભોગબ્યારે, નવ લાખ સત્રી ઉપજત
શણુક મુખને કારણે, કેમ દીજેરે હિંસા મતિવંત
કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૮ ॥

પુત્ર પૌત્ર ઘર દુકાનની રે, મમતા નહી કરજો ફેક
જેહ પરિશદ માંહે છે, તે તો ઘોડી રે ગયા
ગહુ લોક કે ॥ ચેતો રે ॥ ૧૯ ॥

ચોડા દીવસનો પરોણો રે, સમતા આ સંસાર
એક દીવસ ઊઠી જાવણો રે, કોણુ જાણે કયા
અવતાર કે ॥ ચેતો રે ॥ ૨૦ ॥

રાગ જશ જ્યાં લગી નહી રે, તહાં લગી કરો
ધર્મ સંભાળ

સુરાજધાર વરસાદ, વરસતાં, ઠોણ સમરવ છે

જાંઘવા પાળ કે ॥ ચેતો રે૦ ॥૧૧॥

અંજલીના જળની પેરે રે, દાણ દાણ ઘટે ॥ આવ
જાવે તે નહી પાછો આવે, જરા ઘાલે રે જીવનમાં

ઘાવ કે ॥ ચેતો રે૦ ॥૧૨॥

માત પિતા લાઈ વહુ રે, પુત્ર પૌત્ર પરિવાર
સ્વાર્થના સહુએ સગા, ઠોઈ પરલાવ જાતા રે, નહિ

રાખણહાર કે ॥ ચેતો રે૦ ॥૧૩॥

કોઈ માન માયા તમે રે, લોભ ન કરજો લગાર
સમતા રક્ષ રાખી રહો, બહુ હોહિલો રે મનુષ્ય

અવતાર કે ॥ ચેતો રે૦ ॥૧૪॥

આરંભ છોડી આત્મા રે, પીએ સંજમ રસ પુર
શિવ રમણી જલદી વદો, એમ કહે રે વિજય

દેવસૂર કે ॥ ચેતો રે૦ ॥૧૫॥

॥ ઇતી ॥

પ્રીયવદો આ હાલનો અર્થ સગલો, ન્યાય દ્રષ્ટિથી
જુવો, વિશુદ્ધ જુદિથી વિચારો, વિજયદેવમુરી શું કહે
છે કે પાંચ આયવ દ્વાર સેવવા સેવરાવવા ને સેવતાને
બલો બાણવામાં એકાંત પાપ છે. દીર્ઘાંત ધર્મ નથી
સમ્યક્ત્વનું સેવન મુખ્ય હતું છે શુદ્ધદેવ જુર ધર્મની
સાધના સમક્તિ અને શિવ માગની લોકોત્તર માગની
સાધના છે.

લોકો કહે છે કે જે પ્રતિમાની પુજા પાળી, બંદન,

કુલો વીગેરે આઠ દ્રવ્યોથી કરવી એ શ્રાવક ધર્મ છે. દ્રોપદ રાજાની છોકરી દ્રોપદીએ પુજા કરી છે તથા દેવ લોકમાં દેવતા પુજા કરે છે તેનો જવાબ દેવતા શ્રાવક નથી દેવતા મીઠ્યાત્વી અને સમ્યક્ત્વી બંને પ્રકારના છે. મીઠ્યાત્વી પહેલા ગુણ સ્થાને છે સમ્યક્ત્વી દેવતા થોથે ગુણ સ્થાને છે શ્રાવક પાંચમે ગુણ સ્થાને છે તે કોઈ દેવતામાં હોતું નથી પ્રતિમા પુજવાનું શ્રાવક ધર્મ નથી આમોનાસ્તિ-તર્હિંસીમાં વિવાદછે એટલે ગામ નથી તો સીમની લડાઈ નહીં કેમકે ગામ વગર સીમ હોતી નથી તથા દ્રોપદીને પ્રતિમાની પુજા કરી તે વખતે સમ્યક્ત્વી હતી. એવું કોઈ સુત્રમાં નથી અને તે વખતે સમ્યક્ત્વનું ચતુ સંભવ નથી કેમકે દ્રોપદીએ પુર્વ જાવમાં પાંચ ભરથાર પણવાનું નિયાણું કયું હતું એવા તિવ્ર રસના નિધાન પૂર્ણ થયા વિના સમ્યક્ત્વ ફરશી શકતું નથી તથા આચાર્ય ગંધ-હસ્તીએ જાધનિયુંકિતમાં દ્રોપદીને એક છોકરો થયા બાદ સમ્યક્ત્વ સ્પર્શના કહી છે તો સ્વયંવર મંડપમાં જતી વખતે દ્રોપદીએ પુજન કયું એમ શ્રી જ્ઞાતા સુત્રમાં કહ્યું છે તો તે વખતે દ્રોપદીને કામસોગની તીવ્ર અલીલાવા સ્પષ્ટ દેખાય છે તેમાટે તે વખતે સમઠીતનો સંભવ નથી આર્નંદ વીગેરે દશ શ્રાવકોના વર્ણન શ્રી વીર પ્રભુએ શ્રી ઉપાસક દશા સુત્રમાં ફરમાવ્યું છે. તેઓએ પ્રતિમા પુજા એ અધિકાર નથી. શ્રાવક ધર્મ ગાર મત રૂપ છે તેનું વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કયું છે જે મત છે તે શ્રાવક ધર્મ છે અમત છે તે અધર્મ છે

દેવ લોકમાં દેવતા અને પ્રતિમા પુજે છે તે ઉપજતી
 વખતે રાજ્યસિંધેક, સમયે રાજ્ય (હવિયાર) પ્રતિમા
 પૂતલી વીગેરે જત્રીય થીજે પુજે છે એવી તેની મર્યાદા
 છે જે હિતકારી સુખકારી વિદ્યન નીવર્તક અને કલ્પ
 સહીત આ લાવમાં પુન્યાનુચાર પુર્વ પશ્ચાત સંસારી
 મંગલ છે. કદાચ ધાર્મિક કામ હોય તો સમદ્રષ્ટી
 દ્રષ્ટા પુજવા જોઈએ. મિથ્યાત્વી ધર્મ અધર્મ સમજતા
 નથી. પણ દેવલોકની રાજ્ય બેસતાં કરવાની રીતી
 સુજળ દેવેકને કરવું પડે છે મિથ્યાત્વી હોય કે સમ-
 દ્રષ્ટી હોય ભવી હોય કે અભવી હોય જાણ કરે છે
 પણ દ્રવ્ય પુણ કરવામાં જનારા હોય નહીં શ્રી જનારા
 નથી તે સાવધ છે અને સાવધ કામ અંકાત પાપ
 કર્મના બંધ છે શ્રાવક સામાયક પોષામાં દ્રવ્ય પુણ,
 કરતા નથી કરાવતા નથી અનુભોક્તા નથી કારણ કે
 શ્રાવક ને સામાયક પોષામાં સાવધ જોગના ત્યાગ છે
 જાવ પુણ જ્યજ્ઞા સુક્ત વંદના. ગુણ જાવા નમસ્કાર
 કરના સિદ્ધાંત સાંભળવા સ્વાધ્યાયિદિ કરના ઇત્યાદી
 નીવંધ કામની જનારા હોવાથી સામાયક પોષામાં
 કરે છે કરાવે છે અને અનુભોદે છે અને એવાજ
 કામથી અશુભ કર્મ નીજ'રે છે તથા સૂર્યાભદેવ
 જ્યારે મહાવીર સ્વામી ભગવાન પાસે આવ્યા ભગવં-
 તને પુછ્યું કે હું આપને વંદના કરૂં. ત્યારે પ્રભુએ
 કરમાવ્યું કે ૧ જો તમારો પુરાનો આચાર છે ૨ જો
 જીત આચાર છે ૩ જો તમારૂં કામ છે ૪ જો તમને

રવા ચોગ્ધ જિ પાણે તનને આચરણ કરવાં જોઈ છે
 એ વંદના કરવા મારી આજ્ઞા છે ૬ વળી નાટક કરવા
 મુછયું તે વખતે પ્રભુએ આદર દીધો નહિ. મોન રાખી
 ચુપ રહ્યા અને મનમાં બલો જાણ્યો નહીં એવો શ્રી
 રાય પ્રસેણી સુત્રમાં જુલાશે પાઠ છે ન્યાયવાદી અને
 નીરપક્ષીઓએ બીચાર કરવો જોઈએ કે સંક્ષાત ત્રી-
 લોકયનાથ ભગવંત શ્રી મહાવીર શ્યામીએ પોતાના
 આગળ નાટક કરવા આજ્ઞા આપી નહીં તે સ્થાપના
 નિષેધ આગળ નાચવું, કુંડવું, ટાલ મંજરા વગાડવા
 એકેંદ્રી જીવોનો નાશ કરવાની આજ્ઞા આપે નહિ જે
 કામ શ્રીવીર પ્રભુ સારૂ સમજે નહીં તે શ્રીવીર પ્રભુના
 સાધુ સાધવી આવક આવિકા સારા સમજી શકે નહીં
 સમ્યક્ત્વી જીવ જ્યાં લગી સર્વ જતી થયા નથી ત્યાં
 સુધી સંસારના અનેક કામ કરે છે પણ ધર્મ સમ-
 જતા નથી જે કામમાં શ્રી જીનાજ્ઞા છે તેમાં ધર્મ છે
 જે કામમાં શ્રી જીનાજ્ઞા નથી તે કામ સમ્યગ દ્રષ્ટિ
 કદાપિ ધર્મ સમજે નહીં જીવો શ્રી પાર્શ્વચંદ ગચ્છના
 શ્રી પાર્શ્વચંદ સુરી શું કરમાવે છે.

જૈન સાધુ નામની ચોપડીમાં પાનું ૧૬-૨૦-૨૧ માં
 છે તે વાંચો.

વીવેદી જીવોએ પક્ષપાત રહ્યો વીચારવું જોઈએ
 કે શ્યામી શ્રી લીખનજી શ્યામીએ દ્રવ્ય પુણ સાવલ
 કહી છે તે પહેલાના આચાર્ય અને જતી
 થયા તેઓએ કહી છે જીવો શ્રી ગદાનસીત સુતના

પાંચમાં અધ્યયનમાં શ્રી કમલ પ્રભાચાર્યે કહ્યું છે કે
 છનાલય સર્વ સાવધ છે અને આચરણ યોગ્ય કે
 પરપવા, યોગ્ય નથી. શ્રી વીર સ્વામી નીવાણ થયા
 પછી ૯૮૦ વર્ષ પછી શ્રીદેવર્ધીગણીએ સુત્ર લખ્યા
 પછી ૫૫ વર્ષે હરિભદ્ર સુરી સ્વર્ગે ગયા તેઓએ મહા-
 નીશીઘ સુત્રનો ઉદ્ધાર કીધો અને ચૈત્ય વાંચ ખંડન
 કીધો અભય દેવ સુરીના ગુરુ છનેશ્વર સુરી તથા
 છુદ્ધિસાગર સુરી શં. ૧૦૮૪માં ફુલંબ દેવની સભામાં
 ચૈત્ય વાસીઓથી સભામાં વીવાહ કરી જય પ્રાપ્ત
 થયાં તેના પ્રશિષ્ય છન વલ્લભ સૂરિએ છનાગમનો
 પક્ષ લઈ ત્યાલીશ કાંબનો સંઘ પટ્ટક અંધ બનાવ્યો
 તેમાં ચૈત્યવાસિઓના અને શીધિલા ચારિયાના તેમજ
 લેખ ધારિઓના ખંડન કીધા છે તે સંઘ પટ્ટક અંધ
 વાંચવાથી ખુટાયે માલમ પડ્યો કે છન પ્રતિમા અને
 જત્રા માટે સંઘ પટ્ટકની એકવીશમી ગાઠમાં શું
 કહ્યું છે.

સંઘ પટ્ટક અંધનુ એકવીશમું કાંબ આકૃષ્ટ મુગ્ધ
 મીનાન પડિશ પિસિતવ દ્વી જમાદસ્થજન તન્નામ્ના-
 રમ્ય રૂપાન પવર કમઠાન સ્વેષ્ટ સિડયો વિધાપ્ય ।
 યાત્રાસ્નાત્રાણુ પોર્વન મસિતક નિશા જાગરાયેરુઈથ્ય ।
 અદાહુર્નામ લૈને પ્રછલિત ઈવયેઠે વાંચ્યતે હાજનો-
 રયમ ૧૧૨૧૧

ભાવાર્થ

જેમ માછી માછલી પકડે છે તે વખતે લોહાનક

કાંટા ઉપર માંસ લગાવી માછલીઓને લલચાવી જાળમાં પકડે છે તેમ દ્રવ્યલિંગી લેખધારી ચોતાના સ્વાર્થને માટે સુખો લોકોને 'જન' પ્રતિમા દેખાડી અને જગ્યા સનાતનના મહાદેવ ગતાવી શ્રદ્ધાળુ : જૈનોને ઠગી રહ્યા છે અને 'મોક્ષમાર્ગ' લોકોત્તરમાર્ગથી 'ઉલટા કરી' જર્વસમુદ્રમાં ડુબાવે છે.

જૈન વલ્લભસૂરીએ સુલ કાવ્યમાં ઉપર પ્રમાણે કહ્યું છે તેઓની પાટે શ્રી જનદત્તસૂરી દાદાજી યયા તેઓએ સિધ્ધિલાચારી દ્રવ્યલિંગી તથા ચૈત્યવાસીઓનું 'ખંડન કંથુ' છે તેઓની પાટે જનપતિશુરિ યયા તેઓએ સંઘ પટ્ટક સુમાર્જીય અંધ કાવ્યોની ટીકા આશરે ત્રણ હજાર ત્રણ વાર પ્રમાણ કરી એ સર્વે અધીકાર સંઘ પટ્ટક પુસ્તકમાં છપાયું છે પ્રસ્તાવનામાં લખ્યું છે સુલ કાવ્ય એકલીશમાં જનવલ્લભસૂરીએ જે કહ્યું છે તે ઉપર લખ્યું છે અને જાર જંગ રૂપ શ્રી જૈન વચન ગણધર રચિત છે તેમાં કામ કામ પાંચ મહાવ્રત અને જાર જતને ધર્મ કહ્યો છે જીવહિંસાના રૂળ મહા દુઃખદાયી કહ્યા છે પ્રથમ જંગ શ્રી આચારંગ સુત્રમાં દેવજી અને પ્રતિમાને માટે પૃથ્વીકાય મારે તેને મંદ છુદ્ધિ કહ્યા છે પણ દેવતાએક ગ્રંથોમાં સુલ સુત્રોથી વીપરીત અર્થ કરી અશુદ્ધ પદ્મલ્પા કરી અને સીધીલાચારી કરી રહ્યા છે કહે છે કે સાધુઓને તો કલ્પતું નથી પણ આવકોનો ધર્મ છે પાણી, અંદન, ચોખા, ફુલ, ફુપ, દીવો, રૂળ, નૈવેદ્ય વીગેરે દ્રવ્યોથી જનપ્રતિમાને પુજવું : દ્રવ્ય પૈસો

ખર્ચા દેહરૂ જનાવવા સારંગી તળલા વીગેરે વાજાં
 સહીત ગાણું, નાચ કરવો. એ તીર્થંકરોની ભક્તી છે
 તેનાથી ઘણું પુન્ય ઉપાજાઈ શકાય છે અને મુક્તિ માર્ગ
 છે એવી પરંપરા કરે છે પરંતુ સમજદાર મોક્ષાભિલાષી
 એએ નિરપદ્ધત યજ્ઞ વિચારવું જોઈએ કે તીર્થંકર દેવ
 નિરારંભી હતા કે આરંભી હતા ? સર્વશુદ્ધિ, સાવધનતા
 ત્યાગી હતા કે લોગી હતા ? સચિત દ્રવ્યને
 અડકતા હતા કે નહીં ? અચિત્ત વસ્તુ તેઓશ્રીને માટે
 કોઈ ગૃહસ્થ કોઈ વખત કરતો હતો તે તે લેતા હતા
 કે નહીં ? જો શ્રી વીતરાગ પ્રભુ સચિત વસ્તુને અડકતા
 હતા નહીં અડકાવતા નહીં અને અડકાવે તેને સારો
 જાણતા નહીં અને તેમાં મહાદોષ જાણતા હતા અને
 પોતાના ચેલાચેલી સાધુ સાધવિઓને સચિત ને અડકવાની
 ના ફરમાવી છે અને નિર્દોષ આચાર પાલવા ફરમાવ્યું
 છે તેજ મહાપુરુષની ધ્યાનારૂઢ પ્રતિમા જનાવાની તેને
 જન સમાન સમજીને જે જે વસ્તુઓના જન પ્રભુ
 ત્યાગી હતા તે તે વસ્તુઓ અડકાવવામાં ભક્તી સમજી
 તેઓની આગળ ચઢાવવી એ જ્ઞાન છે કે અજ્ઞાન ? અને
 હિંસા કરી ધર્મ સમજવું સમકિત છે કે મિથ્યાત્વ ?
 સાવધ જોગ છે કે નિર્વંધ જોગ ? જો દ્રવ્ય પુજા કરવી
 નીવંધ જોગ છે ? સાધુ મુનિરાજ કેમ કરતા નથી ?
 અને શ્રાવક સામાયક પોષામાં કેમ કરતા નથી ? કરી
 શકે નહીં કેમકે સાવધ જોગ શ્રી જન આજ્ઞા બહાર
 છે તેથી કરતા નથી કરાવતા નથી અને કરે તેને અનુ-
 મોદન કરી શકતા નથી અને તેમાં ધર્મ સમજતા નથી

જીનવલવાસૂરિએ મુલ કાવ્યમાં ઉપર મુજબ કહ્યું છે
 પાશ્વર્યંદ્રસૂરિએ હાલમાં : કમલપ્રસાદાચાર્યએ મહાનિસીન
 સુત્રમાં કહ્યું છે અને લુકાંજી વીગેરે અનેકોએ દ્રવ્ય પુત્રમાં
 ધર્મ કહ્યો નથી. ત્યારે કોઈ એમ કહેશે કે જે આચાર્ય
 અને જતિઓને માનતા નથી તો તેના ફરમાનની સાક્ષી
 કેમ આપી તેનો જવાબ જે કોઈના પણ વચન હોય તે
 વચન ઝગીઆર અંગથી મલતા હોય તે બધા વચન
 હુમને માનવા ભેગ છે અને માનીયે છેયે ફક્ત હુમે
 નહી પણ સર્વ સમ્યદ્વિ ઝગીઆર અંગને મલતા
 વચન માને છે અને સત્ય બાણે છે અને જો ઝગીઆર
 અંગથી ઉદ્ભટા વચન અસત્ય માને છે પરંતુ સત્યને
 સત્ય સમજવાથી તેનું સર્વ માનવાનું સિદ્ધ થતું નથી
 જુઓ શ્રી ભગવતી સુત્રમાં સોમલ પ્રાણશુ ભગવાન શ્રી
 મહાવીર જાગીને સરસવ બક્ષ છે કે અલક્ષ પુછ્યું ત્યારે
 ભગવાને ફરમાવ્યું કે હે સોમલ તારા પ્રાણશુશાસ્ત્રમાં
 સરસવના જે ભેદ કહ્યા છે. ૧ મીત્ર સરસવ ૨ ધાન્ય
 સરસવ વીગેરે વીસ્તારપૂર્વક અધિકાર છે તેથી ભગવાને
 પ્રાણશુશાસ્ત્રની સાક્ષી આપી સમજાવ્યા છે કોઈ વખત
 આચારજેના બનાવેલા શંકોની અથવા બીજા શાસ્ત્રની
 સાક્ષી આપી સુક્તિપૂર્વક દ્રષ્ટાંત ઉદાહરણ આપી બીજાને
 સમજાવે તેમાં કોઈ પ્રકારનો હોય નથી જે સત્ય વાત
 છે તે સત્ય જ રહેશે ગીચ્યાત્વી કહે કે સમકિતી કહે
 સાચી વાત તો સાચીજ રહેશે અને સત્ય સમજાશે
 ન્યાયવાદી શાસ્ત્ર અનુકૂલજ કહેશે શ્રી જૈન શાસ્ત્રમાં

કામકામ અહિંસા ધર્મ જ દરમાળ્યો ॥ ધર્મ માટે જીવ
 છ કાયાના માયો દોષ નથી એ અનાય લોકનું કહેવું
 છે એમ શ્રી આચારંગ સુત્રમાં ખુદ્દો પાઠ છે અને
 દેવલ પ્રતિમાને માટે પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ વાયુ, વન-
 સ્પતી, ત્રશકાય માટે તેને મંદ બુદ્ધિ શ્રી હશમા અંગમાં
 દરમાળ્યો ॥ પણ પ્રતિમા પુજતા જીવોની હિંસા થાય
 તેમાં દોષ નહીં એવા વાક્ય ગણધર કૃત જૈન શાસ્ત્રોમાં
 કહ્યા નથી જૈન ધર્માનુરાગીઓને નમ્રતાપુર્વક અરજ છે
 કે હે વાઇઓ નીરપક્ષ થઈ વીચારજો કે જૈન આજ્ઞા
 બહારના કામ એકાંત સાવધ છે તેમાં જન પ્રણીત ધર્મ
 જરા નથી પહેલા અંગમાં ભગવાને મારી આજ્ઞામાં
 મારો ધર્મ દરમાળ્યું છે માટે ધર્મ અધર્મનો વીચાર
 કરો શ્રી જૈન વચનની આસ્થા પ્રતીત રાખો તેનું નામ
 દ્રઢ સમક્રિત છે સમક્રીત ધારી જ્યાં સુધી સર્વવૃત્તી
 નથી થયો ત્યાં સુધી તેનું ખાવું, પીવું, પહેરવું, ઓઢવું,
 નહાવું, કામલોગ સેવવા, પૈસો સંગ્રહ કરવો, માટી,
 છાણ, હાડી, ચોખા અને કુંભદેવી દેવતાઓના પુજન
 સંસારીક મંગળ લગ્ન સમય અથવા બીજા વખતે જૈન
 પ્રતિમા પુજના વીગેરે પોતા માટે બીજા માટે બંને
 માટે કામ કરે, કરાવે, અનુમોદન કરે તે જૈન આજ્ઞા
 બહારના કામમાં ધર્મ સમજે નહીં ક્ષાયક અથવા ક્ષયો-
 પશ્ય સમક્રીત ધારી તો અનેક સાવધ કામ કરે કરાવે
 સર્વો જાણે વેપાર વણજ સંગ્રામ, દગાઠગા પુત્ર પૌત્રાદીના
 લગ્ન અને કુંભ રીતી કરે પણ જૈન આજ્ઞા બહારના

કામ જાણે છે તેમાં ધર્મ સમજતા નથી તેવીજ, રીતે દેવલોકમાં દેવતા જૈન પ્રતિમા વીગેરે બત્રીશ ચીજો પુજે છે તે દેવલોકની રીત છે તે બધા દેવતાને કરવી પડે છે ગ્રહસ્થ અગ્રમાંથી દ્રવ્ય કાઢી લાવે તેને પુર્વપચ્છા પુર્વપચ્છાત હીતકારી, સુખકારી, મોક્ષકારી (દરીદ્રનું મોક્ષ) અને કુળદાયક શાસ્ત્રોમાં કહ્યા છે તેવીજ રીતે પ્રતિમા પુજતા બાણપુર્વ જોઈએ કેમકે જાને જગ્યાએ એક સરખો પાઠ છે, પરંતુ જેને મોહ કર્મનો પુરો ઉદય છે તેને જૈનશાસ્ત્ર સમ્ભવટ પ્રણમે છે તે વીપરીત અર્થ કરી હિંસામાં એટલે જિનારા બહાર ધર્મ પડે છે અને જીન વંદન વખતે અને ચારિત્ર લેવા વખતે પેચાપચ્છા પાઠ છે તે વાંચી સમજવું જોઈએ તે પરભવમાં હીતકારી છે. ન્યાયાશ્રયી અને જૈન આજ્ઞામાં ધર્મ સમજવાવાલા જૈન ધર્મી જૈન આજ્ઞા બહાર ધર્મ સમજે નહીં તેને તો જૈન વચન એજ અર્થ અને પરમ અર્થ છે જૈન પરપિત ધર્મથી જેના હાડ અને હાડની મીંછ રંગાયલી છે એવા દ્રઢ સમકિત ધારી જીવ બહુ થોડા હોય છે તેજ શામી શ્રી ભીખનજી હાલમાં ફરમાવે છે.

દાહ શામી શ્રી ભીખનજી કૃત

દ્રઢ સમકિતધર થોડલા, સમકિત વિના શિવહર
ભવીયજી બન્ધ જીવો તમે સાંભલો, પામે વીરતા
શૂર ॥ભવિયજી॥ દ્રઢ સમકિત ધર થોડલા ॥૧॥
એ આંકડી

સમકિત સમકિત જોલ રહ્યા, મમં નં બાણે
કોય ॥૧૦૦॥

જે ઘટ સમકિત પરગમે, તે ઘટ વિરલા હોય
॥૧૦૧॥ ॥૨॥ દ્રઢ

જે ઘટ સમકિત રૂપીઓ, ઉગ્યો સૂરજસાર ॥૧૦૨॥
તે ઘટ યથો ચાંદણો, નાશી ગયો અધકાર
॥૧૦૩॥ ॥૩॥ દ્રઢ

ભાવાર્થ.

દ્રઢ સમકિતધારી જીવ થોડા છે સમ્યક્ત્વ વગર
મોક્ષ બહુ દુર છે માટે બધી તમે માનો કે સમ્યક્ત્વ
કોઈ વિરલા શુરવીર જ પામે છે. જગતમાં સમકિત
સમકિત બધા કહે છે. પણ સમકિતનો મમં જાનતા
નથી જે પુરૂષના હૃદયમાં સમ્યક્ત્વ પરગમી પરિતઃ
સર્વંત રમી રહ્યું છે એવા કોઈ વીરલા હંહુકંભી હોય
છે જેના હૃદયમાં સમ્યક્ત્વ રૂપ સુખ ઉગ્યો તેનો
મદિયાત્વ અધકાર દુર થાય અલૌકિક પ્રકાશ થાય પણ
તેવા બહુ થોડા હોય છે ઉંઠાહરણ

દોહ

સરસર કમળ ન નીપળે, વન વન અગર ન
હોય ॥૧૦૪॥

ધરં ધર સંપત્તી ન મળે, જન જન પંડીત ન
હોય ॥૧૦૫॥ ॥૪॥ દ્રઢ

પહાડ પહાડ હાથી નહી, પોળ પોળ નહી પ્રસાદ

॥૧૦૧॥

ફૂલ ફૂલ કચ્છો નહી, ફળ ફળ નહી મધુર સ્વાદ

॥૧૦૨॥ ॥૫૧॥ દ્રઢ

બધી ખાણમાં હીરા નહી, થંદન નહી સર્વ

બાગ ॥૧૦૩॥

રત્ન રાસિ બધા ત્યાં નહી, મણીધર નહી સર્વ

નાગ ॥૧૦૪॥ ॥૬૧॥ દ્રઢ

બધા પુરુષ શુરા નહી, સઘલા નહી પ્રદાયાર

॥૧૦૫॥

નારી નહી સર્વ સુલક્ષણી, વીરલા શુષ્ક બંધાર

॥૧૦૬॥ ॥૭૧॥ દ્રઢ

બધા પહાડ સોનાનાં નહી, કરતુરી નહી કામ કામ

સઘલી છીપ મોતી નહી, કેશર નહી ગામ ગામ

॥૧૦૭॥ ॥૮૧॥ દ્રઢ.

સજીને લખિ ન બિપજે, બધા મુકિત ન જાત

॥૧૦૮॥

સઘલા સિંહ ન કેશરિ, સાધુ નહી કીકાં જમાત

॥૧૦૯॥ ॥૯૧॥ દ્રઢ

તીર્થંકર ચક્રવર્તીની, પદવી મોટી પીછાણ

॥૧૧૦॥

સઘલા જીવં પામે નહી, તેમ થોડા સમકીતી જાણ

॥૧૧૧॥ ॥૧૦૧॥ દ્રઢ

ભાવાર્થ

જધા સરોવર દ્રઢ તળાવમાં, કમળ નીપજતા નથી
 જધા વનમાં જગીચામાં, અગર સુગંધી ઝાડ થતા નથી
 સઘલા ઘરોમાં રીધી હોતી નથી, જધા માણસ પડીત
 હોતા નથી, ॥ભગા ॥૪૮॥ દ્રઢ ॥ જધા પર્વતોમાં હાથી
 હોતા નથી, સઘલા મોહલોમાં મહેલો હોતા નથી,
 જધા કુળ સુગંધીત હોતા નથી, જધા કૂળ મીઠા હોતા
 નથી ॥ભગા ॥૫૦॥ દ્રઢ ॥ જધી ખાણોમાં હીરા હોતા નથી,
 જધા વનમાં સુખડના ઝાડ થતા નથી, રત્ન રાસિ હરેક
 જગ્યા થતી નથી, મણીધર જધા નાગ હોતા નથી.
 ॥ભગા ॥૬૦॥ દ્રઢ ॥ જધા પુરુષ શૂરવીર હોતા નથી, જધા
 બ્રહ્મચારી હોતા નથી ॥ભગા ॥ જધી નારી મુલક્ષણી હોતી
 નથી, વીરલા ગુણજંડાર જધા હોતા નથી ॥ભગા ॥૬૮॥ ૭૦
 જધા પહાડ સોનાના હોતા નથી, ઠામ ઠામ કરતુરી
 અધે મલતી નથી ॥ભગા ॥ જધી ખીપમાં મોતી નીકલતા
 નથી, ગામ ગામમાં કેશર પાકતું નથી ॥ભગા ॥૮૦॥ દ્રઢ ॥
 જધાને લખિ ઉપજતી નથી. જધા મોક્ષે જતા નથી
 ॥ભગા ॥ જધા સિંહ કેશરીસિંહ હોતા નથી, સાધુ કોઈના
 જમાઈ નથી ॥ભગા ॥૯૦॥ દ્રઢ ॥ તીર્થંકર ચક્રવર્તીની પદવી
 ધણી મહોટી છે. ॥ભગા ॥ તે દરેક જીવ પામતા નથી
 તેમ સમઘીત સર્વને થતું નથી ॥ભગા ॥ દ્રઢ

દાલ

નવે પદાર્થ માંહલો, ઉધો, સરધે જ્યો એક

॥ભગા ॥

તો પણ મિથ્યાત્વી - અસત, ભુતા બરમ અનેક
 ॥૧૦॥ ॥૧૧॥ ૬૬॥

બાવાર્થ

૧ જીવ-ચેતન લક્ષણ ૨ અજીવ-અચેતન લક્ષણ ૩
 પુન્ય શુભ કર્મ, ૪ પાપ અશુભ કર્મ ૫ આશ્રવ-પુણ્ય
 પાપનો કર્તા ૬ સંવર-અશુભ કર્મનો રોકતા ૭
 નીજા-અશુભ કર્મનો વીખેરતા આત્મ પ્રદેશને ઉગ્ગ-
 વલ કરતા ૮ બંધ-શુભ અશુભ કર્મનો બંધ ૯ મોક્ષ
 શુભા શુભ કર્મનો સર્વત્ર છુટકારો આ નવ પદાર્થમાં
 આઠ બરાબર સરધે એક પદાર્થ શંકા સહીત સરધે તો
 પણ મિથ્યાત્વ છે અનેક જીવ જામમાં ભુલ્યા છે મિથ્યાત્વી
 હશ પુવંથી થોડું જોણું બાણી શકે છે પણ સમકલ્પ
 સ્વપ્નરૂ નથી મીથ્યાત્વી રહે છે.

હાલ

હશ મિથ્યાત્વ માંહીનો, બાકી રહે કદા એક

॥૧૦॥

તોહી શુણ કાણે પહેલો કહ્યો, સમજો લાવી વીવેક

॥૧૦॥ ॥૧૨॥ ૬૬

બાવાર્થ

૧ જીવનો અજીવ સરધે તો મીથ્યાત્વ ૨ અજીવનો
 જીવ સરધે તો મીથ્યાત્વ ૩ કર્મને અધર્મ સરધે તો
 મીથ્યાત્વ ૪ અધર્મને ધર્મ સરધે તો મીથ્યાત્વ ૫ સાધુને

અસાધુ સરઘે તો મીથ્યાત્વ ૬ અસાધુને સાધુ સરઘે તો
 મીથ્યાત્વ ૭ માર્ગને કુમાર્ગ સરઘે તો મિથ્યાત્વ ૮
 કુમાર્ગને માર્ગ સરઘે તો મિથ્યાત્વ ૯ મુક્તિને અમુક્તિ
 સમજે તો મિથ્યાત્વ ૧૦ અમુક્તિને મુક્તિ સરઘે તો
 મિથ્યાત્વ આ દશ પ્રકારે મિથ્યાત્વ શ્રી ઠાણાંગ સુત્રના
 દશમાં ઠાણામાં ફરમાવ્યો છે તેમાંથી નવ જોલ સમાં
 સરઘે અને એક જોલ જીલટો સરઘે તો પ્રથમ શુદ્ધસ્થાને
 છે માટે કાવીજનો વીવેકથી ધર્મ સમજો.

ઠાણ

નવ તત્વ જોલખ્યા વીના, પહેરે સાધુનો વેષ
 સમજ પડે નહીં તેહને, ભારી યાય વિશેષ

॥જાના ૧૩॥ દ્રઢ.

લીધી ટેક છેડે નહીં, જુઠો કરે પક્ષપાત

॥જાના

કુશુરના ભરમાવ્યા, ઘણા કુખી જાત ॥જાના ૧૪॥ દ્રઢ

ભાવાર્થ

નવ તત્વ સમજ્યા વગર કોઈ મનુષ્ય સાધુનો વેશ
 પહેરી સાધુ બની જાય તેને સાધુના આચાર ક્રીયા
 શાસ્ત્રોના વચનની સમજ પડે નહીં ફક્ત વેષધારી દ્રવ્ય
 સાધુ રજોહરણ ચાદર પોત્રા વીગેરે સાધુનો વેષ
 અનંતીવાર લીધા અને ગોતમ સ્વામી જેવી ક્રીયા
 મિથ્યાત્વપણામાં કરીને ઐવેક કલ્પાતીત લગી અનંતીવાર
 જીવ ગયો પરંતુ મોક્ષ ફલ મળ્યું નહીં મોહવશ મિથ્યા.

ત્વનાં રાગમાં જે જોડો પક્ષ પકડયો છે તેને છોડી શક્યા નથી તેનું કારણ કુચરૂ સેવના છે નીતીયાત્રમાં કહ્યું છે.

મતિ દેલાયતે સત્યં સતામપિ શતોભિરત્યાદિક જે કહ્યા છે ક્ષી યહ સો આદમી છસ વાત કેા કહે ભિસ વકત સત્પુરૂષો ક્ષી મતિ યાને બુદ્ધિ દેલાયમાન યાને ચ'ચળ ચપલ બુદ્ધિ સે સમુદ્ર ગે' બ્રમણ ક્ષી તરેહ બ્રમ મે' પડી સંસાર સમુદ્રમાં બહુ ડુબે છે તેનાથી નીકલવાનો માર્ગ દ્વકત શિવ માર્ગ છે તે કહે છે.

ઢાલ

દાન, શીલ, તપ, જાવના, શિવપુર મારગચાર ॥ ૭૦ ॥
દાન સુપાત્ર જાણ્યા વિના, ન સરે ગરજ લગાર
॥ ૭૦ ॥ ૧૫ ॥ ૬૬

ભાવાર્થ

આરીતના લેદમાં ૧ સુપાત્ર દાન, ૨ ઘસ્યચય', ૩ ઉપવાસાદિ તપ, ૪ નીર્મલ શુદ્ધ જાવના, આ ચાર શિવ માર્ગ મોક્ષ માર્ગ લોકોત્તર માર્ગ છે તેમાં પહેલો સુપાત્ર દાન, સુપાત્ર કેને કહેવા જે પ્રાણી માત્રને છ કાયાના છપોને કોઈ પણ કારણસર કોઈ પણ તરાહની જાતના ઉપજાવે નહીં ઉપજાવવાવે નહિ ઉપજાવતાને બલેા જાણે નહિ. જીન્નું મૃજાવાદ કોઈ પણ કારણસર કોઈ પણ તરાહથી કુદુ જોલે નહીં જોલાવે નહીં અનુમોદન કરે નહીં. ૩ ત્રીજું અંદાસદાન કોઈ પણ કારણસર કોઈ

પણ ચીજ 'મુજતી આપ્યા સિવાય લે નહિ લેવરાવે
 નહીં અનુમોદન કરે નહીં. ૪. ચોથું મૈથુન-કોઈપણ
 પ્રકારે કોઈપણ કારણસર મૈથુન સેવે નહીં સેવરાવે નહીં
 સેવે તેને અનુમોદન કરે નહીં. ૫. પરીશ્રદ્ધ કોઈપણ
 પ્રકારે કોઈપણ કારણસર ક્ષેત્ર ઉઘાડી જમીન વથુ
 ગાંધેલી જમીન હીરણ્ય, ચાંદી, સુવર્ણ, સોનું.
 ધન એટલે પૈસો ધાન્ય એટલે અનાજ દુપદ=મે પગા
 ચોપદ=ચાર પગા કુવીધાતુ=કોઈ પણ ધાતુના વાસણ
 નવ જાતનો પરીશ્રદ્ધ રાખે નહીં રખાવે નહીં રાખતાનો
 અનુમોદન કરે નહીં ત્રણ કરણ ત્રણ ભોગથી પાંચે
 આશ્રવ સેવે નહીં સેવરાવે નહીં સેવે તેને બલો જાણે
 નહીં તે સુપાત્રો ને દાન શું, કેવી રીતે, કંઈ ભાવનાથી
 આપવું અને આપવાથી શું ફલ થશે એ બાબત
 સમજ્યા વગર કંઈ પ્રાપ્ત થશે નહીં માટે કહ્યું છે કે

દાહ

નવ તત્ત્વ સુધા ધારીયા છુટે દશ મિથ્યાત્વ ॥૭૦॥
 સમઠીત આવે આ વીધે, માનેા સુત્રની વાત
 ॥૭૦ ॥૧૬॥ ૬૬॥

ભાવાર્થ

ગ્રીયવરો નવ તત્ત્વ સુદ્ધ યથાર્થ સમજો દશ પ્રકારના
 મિથ્યાત્વ ત્યાગ કરો મિથ્યાત્વ ત્યાગવાથી સમ્યગ્ દશ-
 નનો લાભ થાય છે એવું સુત્રમાં કહ્યું છે તેમાનો

ઢાઘ

દેવ શુર મીશ્ર માને નહી, મિશ્ર ન માને છન

ધર્મ ॥૧૮૮॥

આ ત્રણેને બાણે નિર્મલા, મટયો તેનો ખગ

॥૧૮૯॥ ૧૧૭૮ ૧૨૬૮

સાવાય

૧ દેવ ૨ શુર ૩ ધર્મ ત્રણે શુદ્ધ અર્થોત નિર્મલ શુભ
સહીત ૧ દેવ શ્રી અરીહંત સંપુર્ણ જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર
વીળેરે શુભ સહિતર શુર નિશંચ સુધા સાધુ પાંચ
મહાવ્રતધારી ૩ ધર્મ શુદ્ધ છનામય અહોંસા સંજમ
તપાદિક ત્રણે હમેશ નિર્મલ છે શુભ અવશુભ કરી મીશ્ર
નથી સાવધ નિવંધ કરી મીશ્ર નથી કહાચિ મીશ્ર થઇ
શક્તા નથી માટે કહ્યું છે કે

ઢાઘ

સમકિત આબ્યા નિપજે, સાધુ શ્રાવકનો ધર્મ ॥૧૮૯॥

શિવ રમણી જલેલી વરો, તુટે આઠે ધર્મ

॥૧૯૦॥ ૧૮ ૧૨૬૮

સમકિત વગર શુદ્ધ પાલિયો, અજ્ઞાનપણે આચાર ॥૧૯૦॥

નવગ્રેવેક ઉચો ગયો, નહી સરી ગરજ લગાર

॥૧૯૧॥ ૧૯ ૧૨૬૮

સાવાય

સમકિત પામવાથી સાધુ શ્રાવકનો ધર્મ ચાપ છે

માટે ૧ સમ્યક્ત્વ ૨ ચારીત્ર જાને ધર્મ પામવાથી

સુકિત મળે છે અને આઠ કર્મ 'તુટે છે સમ્યક્ત્વ વિના
 શંખમની શુદ્ધ ક્રોધા પાલી જીવ નવજૈવેક રચે' ગયો
 પણ કંઈજ ગરજ સરી નહી

ઢાલ

પાખંડીઓની સંગત કરે, જેને લોપી જીનવર આજી ॥૧૦॥
 સમકિત જાય શંકા પડ્યાં, નંદર મલિયાર જેમ

જાણી ॥૧૦॥ ॥૨૦॥ દ્રઢ

સમકિત પાખી દ્રઢતા રાખવી જાહુ દુર્લભ છે બાહીર
 ક્રોધા પાલવાવાલા વેપધારી દ્રવ્ય લીંગી સમકિત રૂપી
 રત્નના હુટારા છે તે પાખંડીઓની સંગત કરવાથી
 સમ્યક્ત્વ રૂપ અમુલ્ય રીધીનો નાશ થાય છે પાખંડી-
 ઓની સંગત કરવાની આજ્ઞા નથી જે સમદ્રઢી પાખં-
 ડીઓની સંગત ખરીચ્ય કરે છે તે જીનેશ્વરની આજ્ઞા
 લોપે છે તેનું પરિણામ ખરાબ આવે છે જીન વચનોમાં
 શંકા કંઈના ઉત્પન્ન થાય છે અને સમકિત રહેવું દુર્લભ
 થાય ■ જેમ નંદર મલિયાર પાખંડીઓની સંગતિથી
 સમકિત શુભાવી તીજીય ગતિ પામ્યો તેનો અધિકાર
 શ્રી જ્ઞાતા મુત્રના તેરમાં અધ્યયનમાં વીસ્તાર પુત્રક છે
 આ અવસ્થાની આજ્ઞા આરામાં મગધ દેશ રાજગ્રહી
 નગરમાં શ્રેણીક રાજા મહા પ્રતાપી ન્યાયશીલ રાજ્ય
 કરતો હતો રાજનગરીના ઇશાનપુષ્પામાં નજીક શુભ્રશીલ
 ખાગ હતો ત્યાં ભગવાન મહાવીર સ્વામી પધાર્યા તે
 રાજનગરીના જાહુ લોક વાંદવા નમસ્કાર કરવા વ્યાખ્યાન

સાંભળવા ગયા નંદન શેઠ પણ ગયો ને ભગવાનની
 માણી સાંભળી. ભગવાને લોકલોકના લાવ પ્રકાશ્યા
 સંસારને અનિત્ય અસાર ફરમાવ્યો સાધુ
 આવકનો ધર્મ જોળખાવ્યો નંદન શેઠ સાંભળી
 ઘણો ખુશ થઈ પ્રતિજ્ઞા પામ્યો શ્રી ભગવાન પાસેથી
 આવકતા જાર મત ધર્મ અંગીકાર ફરી ભગવાનને
 વંદના નમસ્કાર કરી પોતાને ઘેર આવ્યો પ્રિય ધર્મી
 અને દ્રઢ ધર્મી થયો સામાયક પોપા પ્રતિક્રમણાદિક
 આવક ધર્મ કરતો હતો ભગવાન વીહાર કરી જનપદ
 દેશ પધાર્યા પછી નંદન મણીયાર આવકને પાખંડી
 હીનાચારીઓની સંગતથી સમ્યક્ત્વના પર્યવો હીન થયા
 મિથ્યાત્વના પર્યવ વધ્યા જન વચનોમાં શંકા કંખા
 ઉત્પન્ન થઈ એક દીવસ જેઠ મહીનામાં ત્રણ અપવાશ
 કરી પોપધશાલામાં પોપો કીધો રાત્રે ધર્મ જાગરણ
 કરતા અત્યંત પાણીની તરસ લાગી વીચાર કીધો કે
 કુવા, વાવ, તળાવ કરાવે તેને ધન્ય છે તે મનુષ્ય જન્મ
 અદ્વજ કરે છે માટે સવારે સુર્ય ઉગે પોપો પારી શ્રેણીક
 રાજાને મોટો ભેટલો લઈ જાવુ રાજાની આજ્ઞા થાય તો
 રાજનગર જહાર ઇશાન ખુણામાં વૈભારગિરી પર્વત
 પાસે નંદા પુષ્કરણી વાવ ખોદાવુ એવો વિચાર કરી
 સુરોદય થતાં પોપો પાણી કીમતી ભેટલો લઈ રાજા
 શ્રેણીક પાસે જમીનની વાવ બનાવવાની પરવાનગી લઈ
 પોતાની મરજી મુજબ મોટો ખાગ કરાવ્યો ખાગની વચમાં
 નંદા વાવ કરાવી ચારે બાજુ ચાર મોટા મકાન કરાવી

ઘણા લોકોના આરામ માટે ૧ દવાખાનુ હોસ્પીટલ
 ૨ લોન્નશાળા, ૩ નહાવાની શાળા, ૪ દાનશાળા
 કરાવી ઘણાને સંસારી સાતા ઉપજાવી અનેક વૈદ
 રસોધ્યા, નહાવનારા, દાન આપનાર લાખો રૂપીયા
 ખર્ચી રાખવાથી લોકો નંદનની પ્રસંસા કરવા લાગ્યા
 નંદન જન્મ પ્રાકૃત માનવા લાગ્યા તે સાંભળી નંદન
 ઘણો ખુશી થતો એક દીવસ નંદન મણીયારના શરી-
 રમાં સોળ પ્રકારના મોટા રોગ ઉત્પન્ન થયા અત્યંત
 વેદનાથી દુઃખી થયો અનેક વૈદ જોતીથી જન્મમંત્ર
 કરનાર આગ્યા. દવા જોતીય જન્મમંત્ર ઉપચાર કર્યા
 રોગ સારો થયો નહીં મરી ગયો પોતાની કરાવેલી
 વાવમાં દેડકો થયો મદુધ્ય જન્મ હારી તીથંચ થયો
 ખગીયામાં વાવમાં લોકો આવે નંદનની પ્રસંસા કરે
 તે સાંભળી દેડકો નંદન કોણ છે તે વીચારે ઇલાયા
 કરવાથી દેડકાને જાતિ સ્મરણ જ્ઞાન થયું. પાછલો
 વાવ જોયો વીચાર કીધો કે કમં ગતિ વિચિત્ર છે.
 પહેલા હું નંદન મણીયાર હતો હાલ હું દેડકો તિથંચ
 છું. એક મોટો પ્રભાવીક બાર વ્રતધારી આવક પાખંડી
 ચોની, સંગતથી સમકિત દેશવ્રત શુભાવી દેડકો થયો
 હવે બાર વ્રત લઈ તપસ્યા કરી કર્મ કાપી આત્મા
 કલ્યાણ કરું એમ વીચારી વ્રત ધારણ કર્યો. તપસ્યા
 કરવા લાગ્યો. છકુ છકુ તપસ્યા કરવા લાગ્યો અનેક
 કષ્ટ સહન કર્યા એક વખત રાજગ્રહી નગરીની બહાર
 શુશ્રીલ બાગમાં બગવાન શ્રી મહાવીર શ્યામી પધાયા

પર્ષદા વાંદવા ગઈ તે વાવ પાસે ભગવાન પધાર્યાં એવું લોકોના
કહેવાથી દેડકા ખુશી થયો વાવથી નીકળી ભગવાનને
વાંદવા જતા રસ્તામાં શ્રેણીક રાજના ઘોડાના પગ
નીચે છુટાયો. જવાને અશક્ત થયો ત્યારે બાબુએ
જઈ હું અપુન્યીયો અભાગીયો વીગેરે શુભ ભાવના
ભાવતા ભગવાનને નમસ્કાર કરી વીંચાયું કે પ્રભુ
આપ સર્વજ્ઞ છે મને આપનું શરણું છે આપની
સાક્ષીથી જાવ છું પરંતુ ચારે આહાર લોગવવાના
પચખાણુ કરે છું ચાર ગતિ ચોર્થોશી લાખ છવા
યોનીને ખમાવું છું. મરણ પામી પહેલા દેવલોકમાં
હૃદય વીમાનમાં ચાર પદ્યના આયુધવાળો દેવતા
થયો દેવતાનું આયુધ અને જાવ ક્ષય કરી મહાવીરેદ
ક્ષેત્રમાં ધનાઢયને ઘેર જન્મ લઈ બાળભાવ નિવૃત્ત થઈ
દીક્ષા લઈ દેવળ જ્ઞાન ઉપજાવી સકલ કર્મ ક્ષય કરી
મોક્ષે જશે એ વિસ્તાર પુર્વક છઠ્ઠા અંગ શ્રી જ્ઞાતા સુત્રમાં છે
ન્યાયાશ્રયી અને મોક્ષાણીલાખી છવોએ વીચારવું જોઈએ
કે નંદન મણીયારની સમકીત કેમ ગઈ ? સુત્રમાં
પાખંડી હીણાચારીઓની સંગથી સમકીત ગઈ મિથ્યાત્વ
આવું સંસારી છવોને દ્રૌપદ શાતા ઉપજાવવાથી જૈન
ધર્મ થાય તો સમકીત જાય નહીં અને નંદન મણીયાર
તીર્થે દેડકાની ગતિ પામે નહીં જન આજ્ઞા બહારના
કામથી ધર્મ પુન્ય થતો નથી એક ધીબને ખાવું, ખવ-
રાવવું, ખાતાને અનુમોદન કરવું વીગેરે સાતા ઉપજાવવી
સંસાર વ્યવહાર છે મોક્ષ માર્ગ નથી. શ્રી સુમંગલંગ

સુત્રના ચોથા અધ્યયન ચોથા ઉદ્દેશમાં ફરમાવ્યું છે કે સાતા દિવા સાતા યાય એમ પડેપણા કરવાવાલા આર્થ માર્ગથી જીવ, સમાધિ માર્ગથી વિમુખ, જન ધર્મની નીંદા કરણુહાર, ચોડા સુખને માટે ઘણા સુખના હાર-વાવાળા, અસત્ય પક્ષી, અમોક્ષનું કારણ, અને લોહ વાણીયાની માર્ફક ઘણા જીરણી ફરમાવ્યા છે કહ્યું છે કે જ્ઞાનની પ્રસંસા કરનાર પ્રાણી જીવોનો પ્રાણધાત ઈચ્છવા વાલા અને ના કહેનાર, અંતરાય દેનાર છે તે માટે સુદ્ધ સાધુ વર્તમાન સમય મૈત્ર રાજે એમ જીનેશ્વરે ફરમાવ્યું છે તેઓનો ઉપદેશ અને આદેશ ૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩ ચારીત્ર, ૪ તપ મોક્ષમાર્ગ શ્રી જિતરાધ્યયન સુત્રમાં ફરમાવ્યા છે તેમજ કહે અને જીનાના બહાર ધર્મ નહીં સમજે તેનું નામ દ્રઢ સમકિત છે.

હાલ

[કામદેવ અરણિક જેવા, કાવક હશે વખાણુ

॥૧૦૦॥

દેવ ઠગાયા ઠગ્યા નહી, નિશંક રહ્યા દ્રઢ જાણુ

॥૧૦૦ ૨૧॥ દ્રઢ

હાક મજાત રંગી જેહુની, રૂચ્યા પ્રવચન સાર

॥૧૦૦॥

અરીહંત વચન અંગી કરી, ધન્ય તેનો અવતાર

॥૧૦૦ ૨૨॥ દ્રઢ

જ્ઞાન, દર્શન, ચરિત્ર, તપ વિના, ધર્મ ન બાંધે

લગાર ॥૧૦॥

એમ સાંભલ નરનારીઓ, મનમાં કરજો વીચાર

॥૧૦॥ રૂઝા ૬૬

બાવાચર્ચ

કામદેવ અને અરણ્યક વીગેરે દરે શ્રાવક ભગવંત શ્રી મહાવીર સ્વામીના પ્રીય ધર્મી અને ૬૬ ધર્મી થયા છે તેઓનો અધિકાર શ્રી ઉપાશક દશાં સુત્રમાં છે તેઓને દેવતાઓએ પરીક્ષા કરવા અનેક કષ્ટ આપ્યા ધર્મ છોડાવવા દેશીશ કીધી કાંઈને છોડારનો ઉપસર્ગ કીધો કાંઈને જીનો ઉપસર્ગ કીધો પણ નિઃસ્નેહી ૬૬ ધર્મી શ્રાવક હતા તે ધર્મથી ચલાયમાન થયા નહીં અને મોહ અનુકંપા કરી નહીં તેઓની પ્રસંસા ભગવાને પોતે કરી છે અને જે બચાવવા બિલા થયા અને દેવ ગુરૂ સમાન માને મારવાવાલાને પકડવા ગયા તેનો પોષો જત નેમ લાગ્યા એમ શ્રી ઉપાશક દશાં સુત્રમાં ફરમાવ્યું છે માટે હે મહાનુભાવો પક્ષપાત છોડી વીચારો કે સ્વામી શ્રી બીજનજીએ મોક્ષ માર્ગ શ્રી જીનેશ્વર દેવે ફરમાવ્યો તેજ કહ્યો છે માટે હીનાચારીયોના બહેકાવવાથી સ્વામીજીની નોંદા ન કરો ને પોતાની ઉન્નતી કરવા ચાહો તો એકવાર સ્વામીજી કૃત અંથ, દાલ, રતવન, પાંચો, બાવાચર્ચ સમજો, પાંચ આશ્રવદ્વાર અને અઠાર પાપસ્થાન સેવવાવાલાં, સેવસંવવાવાલા સેવે

તેને અનુમોદન કરવાવાલાને ભગવાને એકાંત પાપ
 કરમાવ્યો છે. હીંસા કરવામાં કદાપિ ધર્મ નહીં જેવું
 ચોતાને કષ્ટ થાય છે તેવું જીભા લવોને દુઃખ થાય.
 છે સંસારમાં ભગવાને છ પ્રકારના જીવ ૧ પૃથ્વી ૨
 પાણી, ૩ અગ્નિ, ૪ વાયુ, ૫ વનસ્પતિ, ૬ ત્રશ જેમાં પાંચ
 કાયને મારી ક્રૂર ત્રશ જીવોને સાતા ઉપજાવવામાં
 ધર્મ કદ્યો નથી કદાચ કોઈ કહે કે હુમારા પરિણામ
 તો શાતા ઉપજાવવાના છે તે સારા છે પણ તેની ભુલ
 છે અજ્ઞાન છે જ્ઞાની પુરુષોએ જોયે કાયને મારવામાં
 મરવામાં જાણે જાણવામાં એકાંત પાપ કહ્યું છે
 પુણ્ય બંધ દહો નથી એવું જ્ઞાન ચતુર્થે જોઈયે
 જીવો વીરશાશન તા. ૧લી ડીસેમ્બર ૧૯૩૬ પાનુ ૧૪૩
 શ્રી પદ્મવિજય મહારાજ કરમાવે છે કે

ખાવત પીવત મોક્ષ જે માને

તે સરદાર સહુ જટમાં !

“પદ્મમાં નાણુ તવો દયા” એટલે પહેલાં જ્ઞાન પછી
 દયા કહી છે એટલે પહેલાં જીવ અજીવ પુન્ય પાપાદિ
 નવ પદાર્થોનું જાણપણુ જોઈએ જેવા અસંખ્ય પ્રદેશો
 જીવ ત્રશ કાયમાં છે તેવા અસંખ્ય પ્રદેશો જીવ સ્વાવ-
 રમાં છે જેમ કોઈ માનસ કોઈ માનસ ઉપર તલવાર
 મારી જાણુ કાપે તે સમયે કહે છે કે મારા પરિણામ
 મારવાના નથી ક્રૂર તલવારની પરિક્ષા કરવાના છે તો
 શું તે માનવને મનુષ્ય મારવાનું પાપ લાગશે તેમ કોઈ
 કહે હુમારા પરિણામ એકેલી જીવોને મારવાના નથી

ફક્ત ત્રણ જીવોને સાતા દેવાના છે તો શું જ્ઞાની પુરૂષ તેને સાડ સમજશે કદાપિ નહિ. શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે “યદુ નાણીષુ”સાર” જેણે હિન્સહી કી”ચીય” જ્ઞાન પામવાનો સાર જો જ કે કોઈ પણ જીવની કીચીત માત્ર હીસા ન કરે ન કરાવે ન બહુ બહુ ન ધર્મ સમજે જે કામમાં જીન આજ્ઞા હે તે જ કામ કરવામાં કરાવવામાં અને અનુમોદવામાં ધર્મ છે બાકી બધે સંસારી વ્યવહાર છે ધર્મ પુન્ય નહીં જોજ પડપણા આમી શ્રી લીખનજી છે.

આમી શ્રી લીખનજી કૃત લોકરૂ

આજ્ઞા શ્રી અરીહંતની, નીવંદ દાનમાં બહુ
સાવધ દાનમાં સ્થાપીને, મુરખ માંડી તાણુ ॥૧॥
મીશ્ર ધર્મ પડખીને, નહીં મુત્રનો ન્યાય
લોકોને નાંખે કંદમાં, ખોટા હેતુ લગાય ॥૨॥
અમત આશ્રવમાં કહ્યો, શ્રી જીન મુખથી આપ
સેબા સેવરાબ્યા ભલે ભણીયા, તણે કરણાં પાપ ॥૩॥
મત ધર્મ શ્રી જીન કહ્યો, અમત અધર્મ જાણુ
મીશ્ર મુલ દીસે નહો, કરે અજ્ઞાની તાણુ ॥૪॥

સાવાર્થ

પ્રીય વાંચનારાઓ જ્ઞાન આંખથી જીવે અરીહંત મહારાજની આજ્ઞા નિવંદ દાનમાં છે સાવધ દાનની આજ્ઞા નથી અને બધાં શ્રી અરીહંતની આજ્ઞા છે ત્યાં ધર્મ છે મુખાં લોકો મલતી પડખા કરી સાવધ દાન

સ્થાપે છે અને સાવધ દાન લેવા દેવામાં છૂન પડીત.
 'ધર્મ' સમજી રહ્યા છે. કહે છે કે હિંસા ઘણું અને
 આજ્ઞા બહાર કામ કરવાથી પાપ છે અને સાત્તા
 ઉપજાવી તે ધર્મ છે. એ બંને મળી મીશ્ર થયું
 એવી તરેહ ઉપદેશ આપી લોખા લોકોને બરમાલે છે
 અનેક દૃષ્ટાંત આપે છે પણ એ વીચારતા નથી કે લેવા-
 વાલા અમતી છે કે સર્વ મતી છે. જે અમતી છે તે
 તેના દાન લીધાથી અમત પુષ્ટ થશે અમત સેવે છે.
 અમત સેવરાવવાવાલાનો ધર્મ યાય નહીં શ્રી છુનરાજ
 અમત આશ્રવ કહે છે. અમતદ્વાર પાપનો બંધ છે અમત
 સેવ્યા સેવ્યરાવ્યા બંને જાણ્યા એકાંત પાપ છે તીર્થ કરાને.
 મત ધર્મ કહ્યો છે. અમત અધર્મ કહ્યો છે પરંતુ મત
 અમત બે મળી મીશ્ર કોઈ જગ્યાએ કહ્યું નથી જેને
 મત અમતનું જ્ઞાન નથી તે મુખ લોકના પક્ષમાં પડી
 ખોટી તાણુ કરી ખોટી છદ્દ કરે છે જીવો ભગવાને અઢાર
 પાપ કહ્યા છે. તે થોડા પણ સેવવાવાલા સેવરાવવાવાલા
 બંને જાણવાવાલાને ધર્મ નથી.

ઢાંઢ

છુન ભાખ્યા પાપ અઢાર, સેવ્યાં નહીં ધર્મ લગાર
 શંકા નહીં લાવ જ્યોએ, સાંચા કરી જાણુજ્યોએ ॥૧॥
 જે થોડો ઘણો કરે પાપ, તેહથી હોય સંતાપ
 મીશ્ર નહીં છુન કહ્યો એ, સમદ્રષ્ટિ સરમિયો એ ॥૨॥
 કેમ કહે અજ્ઞાની એમ, શ્રાવક પોવાં નાહી કેમ
 જાજન રતના તણો એ, નદો અંતી ઘણો એ ॥૩॥

‘તેનો ન જાણે ન્યાય, તેને કેમ લાવી જે કાય
વાંધો ઘાલિયોએ, ઝગડો ઝાલિયોએ ॥૪૧॥
હવે સાંભળો ચતુર સુમણ, શ્રાવક રતનાંની ખાણ
‘મતા કરી જાણુજ્યો એ, ઉલટી નહીં તાણુજ્યોએ ॥૪૫॥

સાવાચ

૧ પ્રાણાતીપાત=અવહિંસા ૨ મૃષાવાદ=જુઠું બોલવું
૩ અદત્તાદાન=ચોરી કરવી ૪ મૈથુન=કુશીલ સેવવું ૫
પરીગ્રહ=નવલ્લતનો પરીગ્રહ ૬ કોધ=કોધ કરવો
૭ માન=અભિમાન દર્પ કરવું ૮ માયા=કપટાઈ ધૂતતા
કરવી ૯ લોભ=ધન વીગેરેની લાલસા ૧૦ રાગ=દનેહ
મોહ કરવો. ૧૧૦ દ્વેષ=પારકાનું છુદ્ધ ચીતવવું ૧૨
કલહ=ઠગવું ઝગડવું ૧૪ અભ્યાખ્યાન=જુઠી વાર્તા કરવી
૧૪ પીસુન=ચાડી ખાવી ૧૫ પર પરિવાદ=પારકા અવગુણ
કરવા ૧૬ રતિ રતિ=ગમતી ચીજો પર પ્રુશ થવું ને
અભુગમતી પર નારાજ થવું ૧૭ માયા મૃષાવાદ=કપટ
સહિ જુઠું બોલવું ૧૮ મિથ્યાદર્શન સર્વ્ય ખોટી સરધના
એ અઠાર પાપ સેવવાથી કીર્તિત ધર્મ નહીં એ સત્ય
જાણવું એમાં જરા શંકા નહીં રાખવી આ અઠારે પાપ-
માંથી થોડા કે જહુ પાપ કરે તો સંતાપદાયક છે
થોડો કરે થોડો દુઃખદાયક છે ઘણો કરે તો જહુ
દુઃખદાયક છે પણ ઘણો કરે તે પાપ ને થોડો કરે તે
ધર્મ થઈ શકતો નથી છુનેશ્વરે ના કહી છે જો થોડું
પાપ કરવાથી વધારે ધર્મ થતો હોય તો થોડું પાપ
કરવું જોઈએ અને પાપ ને ધર્મ બંને મળી મીશ્ર

ચાય છે એમ સમ્યગ દ્રષ્ટી સરધે નહીં કેાઈ અજ્ઞાની
 કહે છે કે શ્રાવકને ચાર આહારોથી પોષણુ જોઈયે
 કેમકે રત્નની ખાણુ છે અથવા ભાજન છે ખવડાવવાથી
 બહુ નફો છે શ્રાવક ખાય ને મત પચખાણુ કરે તે
 તે જમાડવા વાલાને તેનો ભાગ આવે છે માટે શ્રાવકને
 જમાડવામાં ધર્મ છે એમ કહે છે પણ શ્રાવકે આહાર
 કયાં તે અમત છે અમત સેવરાવવા વાલાને ધર્મ
 નથી એ વીચારતા નથી તે મત કરે તે રત્ન છે અમત
 સેવે તેને રત્ન નથી તેની પાસે મત રત્ન છે અમત
 રત્ન નથી એ વિચારણુ જોઈયે કહે છે કે

ઢાલ

કેાઈ છાંડ ખાગમાં હોય, આજ ધતુરા હોય
 ફળ નહીં સારખાએ, કરજો પારખાએ ॥૬॥
 આખાથી મન ટ્યાય, સિયે ધંતુરો જાય
 આશા મન અતિ ધણીએ, કેરી લેવા તણીએ ॥૭॥
 આંખો ગયો કળમાય, ધંતુરો રહ્યો દ્રઢાય
 આવીને જુવે જ્યારે એ, આંખે પાણી પરે એ ॥૮॥
 એ દ્રષ્ટાંતે જાણુ, શ્રાવક મત આંખ સમાન
 અમત અજગી રહીએ, ધંતુરા સમ કહીએ ॥૯॥
 સેવરાવે અમત કોય, મત સાચુ જોય
 તે જુલા ભરમમાં એ, હિંસા ધર્મમાં એ ॥૧૦॥
 અમતથી બંધે કર્મ, તેમાં નહીં નિએ ધર્મ
 ત્રણે કરણ સારખાએ, વિરલા કરે પારખા એ ॥૧૧॥

ખાંધા બંધાય કર્મ, ખવડાવ્યા મિશ્ર ધર્મ
એ મુઠ ચલાવિયોએ, મુરખ મંત્ર બાવિયો એ ॥૧૨॥
મિશ્ર નહીં સાક્ષાત, તે કેમ સરખીએ વાત
અકલ નહીં મુઠ મેં એ, પડ્યા રૂઢ મેં એ ॥૧૩॥
પોતે નહીં બુદ્ધિ પ્રકાશ, વળી લાગ્યો કુચર પાશ
રિનિર્ણય નહીં કરે એ, તે ભવસાગર પરે એ ॥૧૪॥

ભાવાર્થ

કોઈ જાગમાં આંખો અને ધંતુરો જે ઝાડ હતા
તેના ફળ સરખા નથી મુખ માનવ ધંતુરાના બાઈને
આંખો સમજીને રૂતુ વખતે ચીંચી કેરી લેવા પાણી
પાયા કરે ત્યારે આંખાતુ ઝાડ મુકાઈ ગયું ધંતુરો
પ્રકુલિત થયો ધંતુરા પાશે આવી કેરી લેવા લાગ્યો
એક પલ્લુ 'કેરી મંજી નહીં બહુ ઉઠાશ થયો રડવા લાગ્યો
આ દાખલાથી બુદ્ધીવાતા સમજી શકે કે આવકના
મત આંખા સમાન છે અમત ધંતુરા જેવી છે મતની
આશાએ અમત સેવરાવનાર ને મત જેવી કેરી નહીં
મહે અમત રૂપ ધંતુરો જે આપાથી છૂવ કાપ્યા બુદ્ધ
ધાય તે ઝેરી ફળ મળે અમત સેવે સેવરાવે અનુગોદે
તેને અશુભ ફળ કર્મનો બંધ થાય આવકને ત્યાગ તે
જત છે જે સાવધાનના ત્યાગ છે તે મત બાકીની
અમત છે પરંતુ બંને મિશ્ર થતા નથી અમતની
સેવના તે પેહલો કરણ સેવરાવતું તે બીજું કરણને સેવ-
નાનું અનુમોદન એ ત્રીજું કરણ છે જે કામમાં પહેલા

કરણથી પાપ કર્મ લાગે છે તો બીજા કરણથી
પાપ કર્મ લાગે છે ત્રીજે કરણ પાપ કર્મ
લાગે છે ધર્મ નથી ખાવાવાલાને પાપ તો ખવ-
રાવવાવાલાને પાપ અનુમોદન કરવાવાલાને પાપ છે ધર્મ
નથી ખવરાવવાનાલાને ધર્મ છે એવી ખોટી પરંપરા
કરવી સુખા અને ધર્મના અભણ લોકોને સારી લાગે
છે તે નિબુદ્ધિઓને પોતાને અકલ નહી અને કુશુર
માન મોટાઈમાં બહેકાવી મિથ્યાત્વ શ્રદ્ધાની જલમાં
ફસાવી ભ્રમ ભ્રમણ રૂપી કુવામાં નાંખે છે

ઢાલ

સાધુ સંગતિ પાપ, સાંભળે એક ચિત્ત લગાય
પક્ષપાત પરીહરેએ, તો ખબર જલદી પડે એ ॥૧૫॥
આનંદ આદિ દેખણ, આવક દશે વખાણ
તે પડિમા આદરીએ, ચરચા પાધરીએ ॥૧૬॥
જે જે કીધા ત્યાગ, લાવી મન વેરાગ
તે કરણી નીરમલીએ, કરીને પુરી રલીએ ॥૧૭॥
બાકી રહ્યો આગાર, અમૃતમાં લાભ્યો આહાર
પોતાની જાતમે એ, સમજો એ વાતમે એ ॥૧૮॥
અમૃતમાં આપે દાતાર, તે કેમ ઉતરે ભવપાર
માગ નહિ મોક્ષનોએ, વ્યવહાર આ લોકનોએ ॥૧૯॥
આપનાર અજ શુદ્ધ યામ, પાત્ર અમૃતમાં લાય
તે કેમ તારસે એ, કેમ પાર બિતારશે એ ॥૨૦॥
ઉપાશક ઉવાઈઅંગ, વલિ મુયગડા અંગ
મુત્રથી ઉદરીએ, અત્રત બુદી કરીએ ॥૨૧॥

જીનો ગુઢ મિથ્યાત્વ, તેને કેમ જોશેએ વાત
કર્મ ધણા સહીએ, સમજ પડે નહીએ ॥૨૨॥

ભાવાર્થ

નિર્લોભી નિશ્ચય સાધુજોની સંગત કરી દાનનો
અધીકાર પક્ષપાત દોડી સાંભળો ત્યારે સુપાત્ર
અને કુપાત્ર દાનના ફળ સમજાશે જીવો આનંદ વીગેરે
દશ શ્રાવકોએ પ્રતિજ્ઞા કરી કે ત્યાગ એ ધર્મ છે
આગાર એ અધર્મ છે સાધુ માફક જોગરી કરી આહાર
પાણી પોતાની જાતમાંથી લાવી જોગવતા તે અમૃતમાં
છે વૈરાગ ભાવથી તેનો ત્યાગ કરતા એ સંવર વ્રત
છે હાતાર તેને અમૃત સેવશવતા હતા તેને વ્રત સેવશ-
વવાનો લાભ થાય નહી અને અમૃત સેવશવવાથી સંસાર
સમુદ્રથી પાર ઊતરે નહી ઉપાસ્ય જીવાઈ દશા સુત્ર અને
સુચકાંગ સુત્રમાં વ્રત અવ્રતનો ખુલાસો કહ્યો છે પણ
ભારી કર્મી જીવ તે વાંચી સાંભળીને પણ સમજતા નથી.

હાલ

સુત્રની જે શાખ, શ્રી વીર ગયો છે ભાખ
સાંભળી નીર્લુપ કરેએ, ભવ સાગર તરેએ ॥૨૩॥
આપી સુપાત્ર દાન, ન કરે મન અભિમાન
તે સંસાર જોછો કરે એ, શિવ રમણી વરેએ ॥૨૪॥
જે દાનથી તર્યા અનંત, તે ભાખ ગયા ભગવંત
તે દાન ન જાણીયોએ, ન્યાય ન છાણીયોએ ॥૨૫॥
સાધુ સુપાત્ર હોય. હાતા સુજતો જોય
આહાર સુધ્ધા દીયોએ, તે લાભ માટે લિયોએ ॥૨૬॥

સાધુ સુપાત્ર સેય, દાતા સુજ્ઞતા હોય
 આહાર શુદ્ધ નહીએ, વહોરાયા નદે નહીએ ॥૨૭॥
 કેઈ મળે મોટા અણુગાર, દાતા અશુદ્ધ વિચાર
 અસણાદિક શુદ્ધ સહીએ, વહોરાયાં નદે નહીએ ॥૨૮॥
 મલે કુપાત્ર કાય, દાતા અન શુદ્ધ હોય
 પતિલાભ્યાં તરે નહીએ, સુત્રમાં એમ કહ્યું એ ॥૨૯॥
 લાવો મન વિવેક, ત્રણેમાં શુદ્ધ નહી એક
 પતિલાભ્યાં ધર્મ નહીએ, શ્રીભૂત સુખથી કહીએ ॥૩૦॥
 દાતા અન પાત્ર વિચાર, ત્રણે અશુદ્ધ નિહાર
 તો ધર્મ ન કહે જતીએ, જુદું જાણો મતિએ ॥૩૧॥
 ભાવાર્થ

ભૂત ભાષીત આગમોમાં કામ કામ શ્રી વીર પ્રભુએ
 'શ્રમાબ્યુ' છે કે સુપાત્રને નીકુપણ દાન આપવું એ શિવ
 માર્ગ છે. બાકી લોકિક દાન આપવું મુક્તિમાર્ગ નથી.
 લજ્યાદાન, ભયદાન, વગેરે દશ પ્રકારના દાનનો અધિકાર
 શ્રીકાષ્ઠાંગ સુત્રના દશમાં કાષ્ઠાંગમાં છે તેમાં અભયદાન,
 સુપાત્રદાન, જ્ઞાનદાન એ ત્રણે ધર્મદાનના લેહ સંસાર
 સમુદ્રથી તરવાના ઉપાય છે એકેન્દ્રી મારી પંચેન્દ્રી
 પોષવામાં કદાપી ધર્મ નહી છ કાયાની વીરાધના કરે
 તે સુપાત્ર નહી ભવ હીંસા કરે જુદું જોડે, ચોરી
 કરે, મૈથુન સેવે, પરીગ્રહ રાખે તે સુપાત્ર
 નહી, સુપાત્ર તો તે છે જે એકંદ્રી આદી છ
 કાયાને ન મારે જુદું ન જોડે ચોરી કરે નહી મૈથુન
 સેવે નહી પરીગ્રહ રાખે નહી પાંચે આધવ ત્રણ કરણ

જોગથી મન વચન કાયાથી સેવે નહીં સેવરાવે,
 ૧ સેવે તેને અનુભાવે નહીં તે સુપાત્ર તેને નિદોષ
 ચેત્ત દાન આપવામાં ધર્મ છે જૈન સાસ્ત્રોમાં એવોજ
 ધિકાર છે એવાજ દાનમાં ધર્મ છે સુપાત્ર દાન
 આપી અવિમાન કરવો નહિ તે સંસાર ઘટાડે છે શ્રી.
 પાક સુત્રમાં સુખાહુ કુમાર આદિ દય જજ્ઞાએ શુદ્ધ
 ૧૫ નિશ્ચય નિર્લોભી મહાત્માઓને દાન આપી સંસાર
 ટાક્યો મહાપુન્યો પાજન કીધું છે સુપાત્ર દાન
 આપી જાનતાજીવ સંસાર સમુદ્ર તર્યો છે પાત્ર શુદ્ધ
 ૧૬ મુનિરાજ, દાતાર આપનાર શુદ્ધ નિર્દુષ્ણ દેવા-
 વાલા અને વિત એટલે અશબ્દિક ચાર અહાર શુદ્ધ
 સાધુને નિમિત્ત કરેલું નહીં સચિત્તા દિકનો સંગ નહીં
 એમ ત્રણે શુદ્ધ જોગ મળવાથી લાભ થાય છે
 ત્રણેમાંથી એક અશુદ્ધ હોય તો કંઈ ફાયદો
 નહીં ન્યાયાગ્રથી જ્ઞાનદ્રષ્ટિથી જીવે સમદષ્ટિ જીન
 આજ્ઞા બહાર ધર્મ સમજે નહીં જીન આજ્ઞા પ્રહાર
 નાદાનમાં ધર્મ સમજે નહીં.

મહાત્માઓ ક્રોધાદિચાર કષાય રહીત પદ્મપાત રહીત
 જીવે કે હિંસાદિ પાંચ આશ્રવદ્વાર સેવાવાલા સેવરાવવાવાલા
 અને સેવતા બલો જાણવાવાવામાં સારે જાણવામાં શ્રી
 જીનપ્રણીત ધર્મ બીલકુલ નથી હોજાચારી અને નિર્દ-
 ઠોના કદ્યાથી શુદ્ધ સંજમ પાલવાવાલા સાધુ સાધવોની
 નીંદાકરો નહીં બધા જીવોથી મૈત્રી ભાવ રાખે એ જ
 પરમ ધર્મ છે. ક્રોધ કરવો, લડવું, જગડવું, ખોદા આજ્ઞા

સુકવા, અને ધર્માત્માઓથી દ્વેષ વીગેરે કામોથી મહાપાપ
 કર્મ બંધાય છે ક્ષમા શીલ સંતોષ ન કરવો ધર્મ છે
 આપનાથી વ્રત ન બને તો પાલવાવાસો ઉપર દ્વેષ
 રાખે તેને ભગવાને શ્રી આચારંગ સુત્રમાં બમણા
 મુખ કરમાવ્યા છે. માટે સંસાર સમુદ્રથી તરવું હોય
 તો અનાદિકાલથી જીવ આઠ કર્મ ચીલિખત છે તેનાથી
 જુદા થઈ સ્વસત્તા પ્રગટ કરવી અઠેખાઇ અને દેષ
 છેડી એકવાર શ્વામી શ્રી ભીખાનજી કૃત ગ્રંથ વાંચો શ્રી
 વીરપ્રભુ ને સર્વજ્ઞ માનો છો તેઓના વચન પર આસ્થા
 છે તો તેઓના વચન અંગ ઉપમ સુત્ર છે તે શુદ્ધ
 સાધુઓ પાસે સાંભળો, ટીકાકારો, યુક્તીકારો ટખખાકારોએ
 જો અર્થ સુત્રથી મલત્તા કદ્યા છે તે સત્ય સમજો પરંતુ
 કોઈ જગ્યા સુત્રથી વીપરીત અર્થ કયા છે તે સત્ય
 સમજી હીજાચારની પુઠી કરો નહીં જન ધર્મ જન
 આજ્ઞામાં છે જ્યાં જન આજ્ઞા નથી ત્યાં અધર્મ છે તે
 અધર્મના કામથી એકાંત પાપનો બંધ છે સુત્રમાં કામ
 કામ વ્રત ધર્મ તેના બે પ્રકાર ૧ ગ્રમણ ધર્મ ૨ શ્રાવક
 ધર્મ સાધુ ધર્મ પાંચ મહાવ્રત શ્રાવક ધર્મ બાર વ્રત
 છે પણ શ્રાવક ધર્મ વ્રત અવ્રત બંને છે એમ કેઈ
 જગ્યાએ કહ્યું નથી જેવો શ્રાવક ધર્મ બાર વ્રત ૩૫
 જીનેશ્વરે કરમાવ્યો તેવો જ શ્રાવક ધર્મ શ્રી બિહુ
 શ્વામીએ જોળખાવ્યો છે, માટે બાર વ્રત આરાધો અને
 સાધુ ધર્મ આરાધવા ઇચ્છા રાખો માત્ર હિંસામાં ધર્મ
 સમજવાથી શ્રાવક માત્ર કહેવાવાથી શ્રાવકનું પાંચમું

શુભસ્થાન મળે નહીં. લી. આપનો હિતેન્દ્રુ ને શુભવાનોનો
દાશ આવક જવેરી શુભાભયંદ હુલિયા જેપુર.

આવકના બાર વ્રત

દોહરા

પાંચ અભુવ્રત પરવર્ષા, ત્રણ શુભવ્રત સાર
શીવખાત આરે, તેહનો કરે વીચાર ॥૧॥
પહેલા મેં હોંસા તને ખીજે જુઠ પરીહાર
ત્રીજે અદત થોથે મૈથુન, પાંચમે તને ધનસાર ॥૨॥
પહોલો શુભવ્રત દીક્ષાતણું, ખીજે લોગ પચખાણુ
ત્રીજે અનરથ પરીહરે, એ ત્રણ શુભવ્રત બાણુ ॥૩॥
સામાયક પહેલો શીખા, ખીજે સંવરજણુ
ત્રીજે પોષધ કહીયે, ચોથો સાધુને દાન ॥૪॥
આ બાર વ્રત તણે, કહીએ છે વીસ્તાર
ભાવ ધરી ભવીયણુ સુણો, મનમે; લાવી વીચાર ॥૫॥

પહેલું વ્રત

ભાવાર્થ

આવકના બાર વ્રત છે જેમાં પાંચ અભુવ્રત ત્રણ
શુભવ્રત ને ચાર શિખાવ્રત છે પાંચ અભુવ્રત એટલે
સુદમ થોડા વ્રત છે જે જે ભાગે ત્યાગ કરે તે આગાર
સહિત છે તે માટે અભુવ્રત એટલે દેશવ્રત આવકને
અને સર્વવ્રત સાધુને પાંચ મહાવ્રત મન, વચન કાયા
ત્રણ ભેગથી કરવું કરાવવું અને અનુમોદવા ત્રણ કરણ
છે તેના જોગણુપચાધ સાંગા યાય છે જે જે સાંગે

ત્યાગ શ્રાવક કરે તે દેશ મત છે આગાર રાખે તે અમત છે અણુ ઠહેતા છોટા મત છે તે પાંચ પ્રકારે ૧ અર્હીસા, ૨ સત્ય, ૩ અદ્વત્ત ગ્રહણ નિવર્તન ૪ બ્રહ્મચર્ય ૫ પરિગ્રહ આ પાંચ અણુમત છે,

૧ દિશિમર્યાદા ૨ ભોગ ઉપભોગ પરિહાર ૩ અનર્થ-હંકાર નિવૃત્તિ એ ત્રણ પાંચ અણુમતને શુદ્ધદાયક હોવાથી શુદ્ધમત છે.

૧ સામાયક ૨ કાલની મર્યાદા સહિત પાંચ આશ્રવનો ત્યાગ તે સંવર ૩ પોષધ-એહોરાત્રિ પ્રમાણપાંચ આશ્રવના ત્યાગ ૪ અતિથી સંવિભાગ મત તે શુદ્ધ સાધુ નિર્ગંધને શુદ્ધ દાન ચૌદ પ્રકારનું આપવું તે શીખામત છે આ ચાર શીખામત સર્વ મળી બાર મતનો વિસ્તાર અશ્વલવાલા વિચારે.

ઢાલ

જન જાખ્યા પાપ અદાર એ રાગ
શ્રાવકના મત બાર, પાલે નીર અતીચાર
તેહ દુર્ગંતી નહીં પડેએ, ભવસાગર તરેએ ॥૧૥

ભાવાર્થ

ઉપરના શ્રાવક બાર મત અતી ચાર રહીત પાલ-
વાવાલા દુર્ગંતિમાં જતા નથી અને સંસાર
સમુદ્ર તરે છે ॥૧૥

પહીલોં મત એમ જાણુ, તેમાં હીંસાના પચખાણુ
હીંસા ત્રસ તણીએ, બીજે ચાવર જાણીએ ॥૨૧॥

ભાવાર્થ

આવકનું પહેલું મત હિંસા કરવાના ત્યાગ કરે તે
હિંસા બે પ્રકારની ૧ ત્રસની ૨ ચાવરની, ત્રસની હિંસા
ચાર પ્રકારની ૧ એકદ્રીની ૨ તેરીદ્રીની ૪ ચૌહદ્રીની ૪
પાંચ દ્રી એવોનો ત્રણ કરણ ત્રણ ભેગથી નાશ કરવો
અને સ્થાવર હિંસા પાંચ પ્રકારની ૧ પૃથ્વી ૨ પાણી
૩ અગ્નિ ૪ વાયુ ૫ વનસ્પતિ પાંચ પ્રકારના એવોનો
ત્રણ કરણ ત્રણ ભેગથી પ્રાણનાશ કરવો એ બંને પ્રકારની
હિંસાના આવક જેટલા જેટલા ત્યાગે તે પહેલું મત છે ॥૨૧॥

ઢાલ

વસતા ગૃહસ્થાવાસ, હીંસા થાય તાસ
આરંભ બીન કરે એ, પેટ કેમ ભરે એ ॥૨૨॥

ભાવાર્થ

ત્યારે ગૃહસ્થે કહ્યું કે હું ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહેતા
હિંસા આરંભ વિના પેટ કેમ ભરીયે માટે ॥૨૨॥

ઢાલ

કર ત્રસ-તણા પચખાણુ, સ્થાવરનો પરિખાણુ
લેદ ત્રસ-તણા એ; જાની કહ્યા ઘણા એ ॥૨૩॥

ભાવાર્થ, ૧૦

ત્રણેએને મારવાના ત્યાગ અને સ્થાવરનો પ્રમાણ
ઉપરાંત મારવાના ત્યાગ કરે પરંતુ હે શુદ્ધ ત્રણે
હિંસાના અનેક લેહ જાની મહારાજે દરમાન્યા છે
અપરાધીને ૨ નીરઅપરાધી ॥૪॥

ઠાણ

કોઈ મને ધાલે ધાત, મારો અપરાધી સાક્ષાત
ખમતા કોહીલોએ, નહીં મન કોહીલોએ ॥૫॥
ખાતર હે ને લેખય, અથવા છુટે આય
ખુન કરે જ્યારે એ, પચખાણુ નહીં ત્યારે એ ॥૬॥

ભાવાર્થ

સર્વેના ત્રણેહિંસાના ત્યાગ મારાથી થઈ શકે નહીં
કેમકે કોઈ છવ મને મારે અથવા મારો અપરાધ કરે
તો મારાથી ખમાય નહીં ક્ષમા કરવી સહજ નથી ॥૫॥
મારૂં ધન ચોર મકાનને ખાતર પાડી લઈ જાય
અથવા છુટી જાય અથવા ખુન કરે તો તેને મારવાના
અને ત્યાગ નહીં કારણ કે એવી દ્રવતા નહીં ॥૬॥

ઠાણ

વિન અપરાધી હોય, તેની હિંસા હોય
મારે જાણતાંએ, વળી અજાણતાં એ ॥૭॥

ભાવાર્થ

નિર અપરાધી હોવાની હિંસા જે પ્રકારે એક
જાણતા બીજા અજાણતાં કદાચ અજાણતાં આગાર રાખી
ત્રસ હિંસાના ત્યાગ કરે તે પછી નિર્વાહ થવો
કંઠજ છે ॥૭॥

દાહ

મારે અનાજ જોખવાનું કામ, ગાડી ચઢી જાવું ગામ
જેતી હજી જેડુએ. મુઠ નિનાજી કર્યો ॥૮॥
ત્યાં બહુ ભૂખ હજીય, કેમ પાણી મુનિરાય
નહી સહે ઇસાએ, ચકુરચાસે વસ્યોએ ॥૯॥
આકુટીની વીધીએ સ્નામ, ભૂખ મારવાનો કામ
જત છે જાણતાંઓ નહી અજાણતાં એ ॥૧૦॥

ભાવાર્થ

મારે અનાજ જોખવાનું કામ તેમાં એમણે મુઠ
વીગેરે ગણ્યા ત્રસ હોવાની હિંસા થાય અથવા ગાડી
ગાડા વીગેરેમાં એસો ગામ જાવું તેમાં ઘણી ભૂખ
હિંસા થાય અને જેતીના વખતે હજી ચલાવતા અથવા
મુઠનીનાણી અર્થાત ધાન્ય સિવાય ઘાસ વીગેરે ખોદતા
કીડા વીગેરે ત્રસ હોવાની હિંસા થાય ॥૮॥ માટે અજાણ
હિંસાના ત્યાગ કરતો નથી કેમકે ગૃહસ્થાવાસમાં વસ્યો
છું ॥૯॥ મારવાની જુદીએ કરી નીર અપરાધી ત્રસ
હોવાને મારવાના જાણપણે પચખાણ કરે છું. ॥૧૦॥

ઢાલ

મારે એવડી ઇરીયા નાહી, ચાલુ અંધારા માંડી
વસ્તુ જોવું પુણું નહીએ, લેવું, મુકું સહીએ ॥૧૧॥

ભાવાર્થ

મારે ઇરીયા સુમતી પુરતી નથી હું અંધારામાં
ચાલુ વસ્તુ લેતાં મુકતા જોવું પુણું નહી તેના
શોગંદ નહી ॥૧૧॥

ઢાલ

ચાપ લાઠીના નેમ, મારાથી ચાલે કેમ
ચોપડ લાંકણાએ, જે પગા હટકણાએ ॥૧૨॥
એમ કરતાં જીવ-મરાય, જીવ કાયા જુદા ચાપ
હજુવા બુદ્ધિ નહી કરીએ, વિષ્ણુ બુદ્ધિ મરીએ ॥૧૩॥

ભાવાર્થ

ચાપડ લાંકડી મારવાના પચખાણુ મારાથી નીલે
નહી, કારણ કે ચાર પગા જાનવરો લાંકવા જે પગવાલા
દાસ્-દાસી, પુત્ર-પુત્રાદિ કુટુંબને શિક્ષાનું કામ પડે તે
મારવા. પીટવામાં હિંસા થઈ જાય તેથી નીલી
રાહે-નહી ॥૧૨॥ ॥૧૩॥

હજુવાને જીજુદે હોય, જીવ ન મારૂં કોય
સાં-ઉપયોગ કરીએ, એવી વીગત ધરીએ ॥૧૪॥
હિંસાના પચખાણુ, જે ક્રીધા પરીમાણુ
જાવડા જીવ કરીએ, કરણભોગ કરીએ ॥૧૫॥

'ધન્ય જે લે વેરાગ, જેને સર્વ હીંસાના ત્યાગ
 ચાવર તણી એ, અનુકર્યા ઘણીએ ॥૧૬॥
 હુ ગ્રહસ્થ છુ મુનીરાજ, મારે આરંભથી ઠાઠ
 અવ્રત બહુ ઘણીએ, ત્રણ ચાવર તણીએ ॥૧૭॥
 ધન ધન સાધુ મુનીરાય, તે મુમતે મુમતઃ થાય
 હવે જહાં ભણીએ, નહીં ચુકે અણીએ ॥૧૮॥
 ધીંગ ધીંગ ગૃહસ્થાંવાસ, મારે મોટો પડીયો પાસ
 હીંસા થાય ઘણીએ, તેહ નહીં હીત મોભણીએ ॥૧૯॥
 જ્ઞાનાદી અંકુસ દયાય, મનમેં આણી ઠાય
 હીંસા ટાલસ્યુંએ, દયા પાલસ્યુંએ ॥૨૦॥
 ધન ધન સાધુ શુર, જેને લક્ષ્મી કીધા દુર
 એવી રીતે મારા પ્રતેએ, ખાતો નહીં ખતેએ ॥૨૧॥

સાવાર્થ

મારવાની ખુદ્દિ એકરી તિર અપરાધી ત્રસણવ સ
 ઉપયોગે ભવણવ છવ માફ નહાં તે ત્રણકરણ ત્રણ ભેગથી
 તેના ઉગણપયાસ ભાગ્યા થાય છે તેમાં જે જે ભાંગે ત્યાગ
 કીધા તે પહેલુ અણુમત છે ત્યાગ નથી તે અવ્રત
 આશ્રમ છે છે ॥૧૪॥ ॥૧૫॥

ધન્ય છે જે આદમી ત્રણ કરણ ત્રણ ભેગથી વૈરાગ્ય
 લાવી દીક્ષા લે ॥ ત્રણ ચાવર છવોની દયા પાળે છે
 કૌર્મ્યણુ છવની વીરાધના કરતો નથી તે મહા રૂપિયોનો
 જન્મ સફળ છે ॥૧૬॥

હું ગૃહસ્થા વાસમાં હે મુનીરાજ, વસુ છું, મારે
ઊઠતા બેસતા સુતા, ખાતાપીતા આરંભથી જ કામ છે.
ત્રશ્નચાવરની અમત ઘણી છે. ॥૧૭॥

ધન્ય છે સાધુ મુનિરાજ તે પાંચ સુમતિ ગુપ્તિ-
પાંચ મહામત હવે ત્યાંસુધી પાલે છે જરાપણ સુકતા.
નથી, તેઓએ ને ધન્ય છે. ॥૧૮॥

ગૃહસ્થાવાસને ધીકકાર છે અનિત્ય ગૃહસ્થા વાસમાં
વક્ત્રી રહ્યો છું સ્વાર્થીના નાપોપણ સ્વકુટુંબીયો.
માટે ત્રશ્ન સ્થાવર હવેની હિંસા કરવી પડે છે તે મને
દુઃખદાયક છે, ॥૧૯॥

જ્ઞાનાદિક અંકુશથી મન રૂપી હાથી ને ઠેકાણે
લાવી જે દહાડે સર્વથા પ્રકારે હિંસા ટાળીશ તે
હીવસ ધન્ય છે હાલ રૂકત સ્થાવર અને ત્રશ્ન હવેની
હિંસા મર્યાદા ઉપરાંત ટાળી દયા પાલસ્યુ તે મારે
દેશમત છે આશ્વાર રાખ્યો તે અમતા આશ્રવ છે જહાં
તક બને ત્યાં સુધી દયા પાલીશું ॥૨૦॥

સાધુ મહાત્મા ગુરવીર પુર્યો મોહ પ્રવૃત્તિ તોડી
સર્વપ્રકારની હિંસા છોડી છે તેમ મારાથી થક રૂકત
નથી ॥૨૧॥

દોહરો

ખીજે મત શાવક તણો, કરે જુક પરીમાણ
ત્યાગે ખોટો બાળને પતે જનવગ આ- ॥૧॥

જુઠા બોલા માનવી, નહીં જેની પરતીત
મનુષ્ય જન્મારો હારીને, નરકમાં યાય ફળત ॥૨૧॥
ભાવાર્થ

અસત્ય જુઠું બોલવાના મર્યાદ ઉપરાંત જોડું જાણી
ત્યાગ કરે તે આવકનું બીજુ મત છે આગાર રાખે
રખાવે જલો જાણે જુઠું બોલે બોલાવે બોલવાને સાદું
સમજે તે અત્રત આશ્રય છે તેનાથી પાપ કર્મનો બંધ
પડે છે માટે અસત્ય બોલવું મહા ખરાબ અને નીચ
કામ છે એમ સમજી શ્રીજનેશ્વરની આજ્ઞા માદક સત્ય
વચન બોલે ॥૧॥

જુઠું બોલનાર માનસ કહાય સાચુ બોલે તો પણ દોષ
તેનો બરોડો કરે નહીં મનુષ્ય જન્મ ગુમાવી નરકના
દુઃખ સહન કરે છે ॥૨॥ માટે સદગુરુ કહે છે કે.

હાલ

જુઠું તણા પચખાણુ, નાનો મોટા જાણુ
પચખે મોટકાએ, દોષ એક છોટકાએ ॥૧॥
છોટી ન બોલુ કેમ, મારે અહરુથા વાસથી પ્રેમ
વેપાર સોદા કરુ એ, મનમાં લોભ ધરુએ ॥૨॥
મોટા પાંચ પ્રકાર, લેહના કરુ પરીહાર
મત કરુ એવો એ, મારાથી નીલો તેવોએ ॥૩॥
કન્યાવી જોવાલી જાણુ, ત્રીજી ભુમી પીછાણુ
ચાપણુ મોસો કરીએ, જોટી સાજ બરીએ ॥૪॥

કન્યાના બેઠ અપાર, કરવા સોગંદ વીચાર
 વરશમાં છોટકીએ તેને કહીએ, મોટકીએ ॥૫॥
 ચેલી મુગી હોય, વળી આંખ ન બે હોય
 કાણી લામણીએ, આંખે ચીપણીએ ॥૬॥
 ઠેાળી ઠેાડાલી નાર, કાને ન સાંભળે તગાર
 ઠુંડી પાંગલીએ, બોલે બોખડીએ ॥૭॥
 રોગ ધણુ શરીરમાય, જીવવાની આશા નહી કાંય
 બોલા જવરો, તેજ રોએ, આવે એકાંતરોએ ॥૮॥

ભાવાર્થ

છોકું બે પ્રકારે છે નાનું ર મોટું જે બોલવાથી
 રાજ્ય હાંડે લોક ભાંડે તે બંને બોલવાના ત્યાગ
 કરે છે મોટા જુઠ બોલવાના ત્યાગ કરે ॥૧॥

બ્રહ્મરથ કહે નાનુ જુઠ વેપારમાં લોભ છે
 માટે બોલવું પડે છે તેનો ત્યાગ કરી શકુ નહી ॥૨॥
 મોટા જુઠના પાંચ પ્રકાર છે તેના મારાથી નિકે તેવા
 ત્યાગ કરે છું. ॥૩॥

૧ કન્યાલી=કન્યા માટે ૨ ગોવાલી-ગાય બેશ
 દૂધવાળા જનવર માટે ૩ ભુમિ-જમીન મકાનની
 પેઢાશ માટે ૪ ચાપણુમોસો-અનામત ચીજ
 ખાઈ જવી ૫ ખોટી-ચાક્ષી-જુઠી સાક્ષી ॥૪॥

પાંચ પ્રકારના જુઠ કહ્યા છે કન્યા નાની ઉમરની
 હોય મોટી ઉમરની, કહે ચેલી, મુગી, આપલી, કાણી

માંજરી, આંખચીપણી, કાલી, કોકવાલી, બહેરી, કુંડી,
 પાગલી બોળડી, મહારોગીલી, છનીતરા, એકાંતરો, બે
 આંતરો તેજરો તાવ આવતો હોય ક્ષય, રક્તપિત,
 કોઈ દુર્ગંધવાલો કુળરી. ઠીંગણો, બારી, વાકીન્તેવાવાલી,
 વામની, આંખ બીયામણી, નીચ વંશની, જેની જાત
 જાણતા હોય નહીં જેની કોઈ શાખ પુરે નહિ તેવી
 હોય ન હોય તેવી કન્યાઓને સારી માઠી કહેવી
 વીગેરે અસત્ય બોલવું નહીં જેની હોય તેવું બોલવું કાચું
 વશ ગુરૂ બોલવું પડે ત્યાં ત્યાગ કરવાવાલા કદાપિ ગુરૂ
 બોલતા નથી. ॥૫૫થી ૧૩॥

ઢાઢ

વળી રોગ છે ખેન, જીવન પામે ચેન
 રક્તપીત તણોએ, દુર્ગંધ અતી ઘણી એ ॥૬૫॥
 કુળડી ખુધી હોય, બારી વાકી જોય
 છોટી જાફળીએ, આંખ બાંમણીએ ॥૬૦॥
 હીણ વંશની હોય, તેની જાત ન જાણે કોય
 આ તો જાય જ્યાંએ, શાખ ન ભરે ત્યાંએ ॥૬૧॥
 રૂપ રોગને ખોડ, વળી વરસ હે તોડ
 અછતો નહીં જાખણોએ, હોય તેમ જાખણોએ ॥૬૨॥
 આ બોલનો શ્યામ, અધી પડે કોય કામ
 ઘર મંડાય જ્યાંએ, ગુરૂ ન બોલુ ત્યાંએ ॥૬૩॥

મરકરી ટૂંકા કાજ, માટે પચખાણુ નહીં મુનીરાજ
 પાલતા દોહીલો એ, નહીં મને સોહીલોએ ॥૧૪॥
 ઇત્યાદીક પરીમાણુ, એ દીધા પચખાણુ
 એમજ પુરૂષ તણીએ, કન્યા પણ જાખણીએ ॥૧૫॥
 એમજ ગોવાળી જાણુ, દુધ તણે પરમાણુ
 વૈત ન ઉચારણોએ, હોય તેમ દાખણોએ ॥૧૬॥
 લોમાલી ઘરને હાટ, જોલે વધને ઘાટ
 જમીન વાવવા તણીએ, ઇત્યાદીક ઘણીએ ॥૧૭॥
 કોઈ ધન સોપે આય, હું રાખુ ઘરમાંય
 આવીને માંગે જ્યાંદે એ, ના નહીં કહું ત્યારે એ ॥૧૮॥
 માંગે ઘણી જો આય, જાપ, જાઈ ને ગાય
 પેલો આવી અડે એ, રાજ રાકે જરેએ ॥૧૯॥
 ત્યારે જુક જોતવાનો નેમ, રાખુ વ્રતથી પ્રેમ
 ચોખ્ખો પાલકુંએ, દોષ ટાલકુંએ ॥૨૦॥
 મજિ જીજો આય, તો નટ જલુ મુનીરાય
 મુશ નહીં કર્યો એ, લોલો ચીત દીધોએ ॥૨૧॥
 શાખ ભરાવે મોય, જુક ન જોલે કોય
 તે પણ મોટકીએ, નહીં છોટકીએ ॥૨૨॥
 જો હું જોણુ વાય, ઘર પેલાનો જાય
 લાખા ટાલવીએ, પછી જોત્રાવીએ ॥૨૩॥
 કરે જુકાનો લેદ, ત્યાગે લાવી ઉમેદ
 મનોરથ ત્યારે ફળેએ, જુકુ નાનુ ટળેએ ॥૨૪॥

કરણુ જોગ ધારી એમ, કરે જુકનો નેમ
મત, કરે એવોએ, પોતે નીલે જોવોએ ॥૨૫॥

ઠૂંઠા મરકરી કરતા જુકું જોલવાના સોગંદ નહી તેના
પ્રમાણુ પ્રમાણે સોગંદ કર્યા. છે તેવા પુરુષ માટે પણ
સમજવા ॥૧૪॥૧૫॥

એમંજ ગાય લેંસ દુધ માટે અનેક તરાહનું જુકું
દુધે એણુ વનુ ન કહેવું જેવું હોય તેવું કહેવું ॥૧૧॥

જુમ્માલીક એટલેજમીન માટે જુકું મકાન, ડુકાન,
વગેરે માટે અસત્ય જોલે છે જેતી જમીન વાવવાની
અનેક તરાહનું જુકું જોલાય છે તેના મર્યાદ ઉપરાંત
ત્યાગ કરે તે શ્રાવક ધર્મ છે ॥૧૭॥

કોઈ બીજાસ કરી ધન સોપે જરૂરીયાત હોય તે
માગે ત્યારે ના કહેવી રાજ્ય રોકે સમ કહે તેવું જુકું
જોલવું નહી મતપ્રેમથી પાલે ચોખ્ખું પાલસ્યુ દોષ
ટાલસ્યુ ॥૧૮થી૨૧॥

મારી સાક્ષી કોઈ પુરાવે ત્યારે મોટું જુકું જોલું
નહી, નાનાનો આગાર રાખ્યો તે પચખખાણુ નહી ॥૨૨॥

જ્યાં હું જોલું ને ત્યાં ખીજનું ઘર નય તે લાખા
છોડી પછી જોલવું ॥૨૩॥

શ્રાવક જેટલા પ્રકારના જુક છે તે સમજી ઉમેદથી
જને તેટલા ત્યાગે, નાની જુક કઠુ મરકરીના જને
તેટલા ત્યાગ કરે મનમાં હમેશ સમજે. કે જ્યારે સર્વથા
જુકું જોલવાના ત્યાગ કરીશ તે દહાડો ધન્ય છે કરણુ

જોગ સમજી જાને તેટલાં જુદું જોલવાના પયખાણું
 શ્રાવક કરે તે જીજ્ઞુ મત છે બાકી આગાર છે તે અમત
 આશ્રય છે તેનાથી પાપ લાગે છે,

દોહરો

ત્રીજો મત શ્રાવક તણો, કરે અદત્તના ત્યાગ
 મનમાં સમતા લાવીને, ચઢતા ભાવ વેરાગ ॥૧॥
 આ લોકમાં જશ અતી ઘણું, પરલોકે સુખ થાય
 ભાવ સહીત આરાધીયાં, જન્મ મરણ મટ જાય ॥૨॥
 ચોરી કરે તે માનવી, ગયો જન્મારો હાર
 મનુષ્ય તણો ભવખોયને, નરકમાં ખાવે માર ॥૩॥

ભાવાર્થ

ત્રીજુ શ્રાવકનું મત અદત્તનો ત્યાગ એટલે આધ્યા-
 વગર કંઈ પણ લે નહીં મનમાં સમતા લાવી વેરાગ્ય
 ચઢાવે ॥૧॥ આ લોકમાં જશરહીતિ પરલોકમાં સુખ
 થાય ભાવ સહિત આરાધના કરે તો જન્મ મરણ છૂટ
 અનાદિ કાળથી કરે છે તે મટી જાય ॥૨॥ ચોરી જે
 આદમી કરે છે જન્મારો હારી જાય છે મનુષ્ય જન્મ
 ખોય નરકમાં માર ખાય છે માટે ત્રીજુ મત ચોરી
 કરવાના યથાશક્તિ પયખાણું કરવા જોઈએ.

ઢાલ

ત્રીજો મત * છે એમ, કરે અદત્તનો નેમ
 ન કરે મોટકીએ, વળી છોટકીએ ॥૧॥

નાની કેમ ત્યાગુ શ્યામ, મારે ઘાશ છાણાનુ કામ
 ઘડી ઘડીમાં કૈને કહુ એ, કહાં કહાં ચાજા લગિએ
 નાની ત્યાગે તે ધન, પણ મારૂં નહીં મન
 ચિત્ત ચોખ્ખો નહીંએ, કર્મ ઘણા સહીએ ॥૩૧॥
 ખાતર હઈ ગાંઠડી છોડ, છુટ કરી તાલો તોડ
 વસ્તુ મોટી છે એ, ઘણી જાણ્યા પછીએ ॥૩૨॥
 એવા અદત્ત ના ત્યાગ, મેં પચખ્યા લાવી વેશગ
 તે પણ બીજા તણીએ, નહીં ઘર ભણીએ ॥૩૩॥
 મારા કુટુંબાદીકમાં માલ, મારે પડે હવાલ
 ભીડ ઘણી સહીએ, ઘરમાં ધન નહીં એ ॥૩૪॥
 ત્યારે તાલો લગિ તોડ, વળી ગાંસડી છોડ
 ખાતર હૈ ચોરથુંએ, છીનવી લગિ જોરસુએ ॥૩૫॥
 એટલો મને આગાર, તે નરક તણા દાતાર
 રૂઝણી વશ પડ્યોએ, જાંજીરે જડ્યોએ ॥૩૬॥
 રાજા હોવે દંડ, માંચ લોકમાં ભંડ
 ચેરી નહીં કરેએ, એવો મત ખરેએ ॥૩૭॥
 એવો મત સુનીરાય, મને હો 'પચખાય'
 છુટુ જ્યાં ભણીએ, મત ચોરી તણાએ ॥૩૮॥
 ચોરી કરમ ચંડાલ, તેથી પડે હવાલ
 દુઃખનરક તણાએ, સહે અતી ઘણાએ ॥૩૯॥
 ચોરી હોવે પરમાલ, તેમાં પડે હવાલ
 નરક નીજોડ તણાએ, દુઃખન પડે ઘણાએ ॥૪૦॥

પરધન લેવે તાહ, દેવે પેલાને દાહ
 તે નરકના પાટુણાએ, ભત, લગ્નવણાએ ॥૧૩॥
 આ લોકમાં ઉદે આવે પાપ, તે હુઃખ ભોગવે
 આપોઆપ

માર ઘણી પડેએ, કમોતે મરેએ ॥૧૪॥
 તેના કપાય હાથ ને પાય, વળી મુળી દે ચંદાય
 નકડો છુએ કદેએ, પ્રળી માર ઘણી પડેએ ॥૧૫॥
 મુવા પછી ચોરની કાય, નાંખે ખાડીને માય
 તહાં કુતરા આયનેએ, ગંગાડે કાયનેએ ॥૧૬॥
 વળી કાગડા મારે ચાંચ, તેની આંખે કાઢે જહાર
 શરીર તે તણુએ, વીપરીત દેખાય બહુએ ॥૧૭॥
 તેના મુએ માતને તાત, મનમાં ઘણા સીધાત
 એને ચોરી કરી ખીબ તણીએ,
 લગભગ હમ બણીએ ॥૧૮॥

લોક કરે ચોરની વાત, તે સાંભળે માત ને તાત
 ખાદે રડતાંએ, નીચે ભેવતાંએ ॥૧૯॥
 ચોરીથી હુઃખ અનંત, તેનો કહેતાં ન
 આવે અંત
 ચાર ગતી ભટકાવણુએ, તે પાપ ચોરી તણુએ ॥૨૦॥
 એમ સાંભળ નરનાર, ચોરી ન કરો લગાર
 અમતા રક્ષ લાવીનેએ, ત્યાએ બળીને રે ॥૨૧॥

કાઈ લેખી મન વેરાગ, અવ' યદી દે ત્યાગ
 કરણુ. નેગ કરીએ, મન સમતા ધરીએ ॥૨૨૦॥
 કાઈ મોગદ કરી દે ભાંગ, તેના ઘણા નીકલે શાંગ
 મહા પાપી ઘાટકોએ, કરમ દીધો ધકકોએ ॥૨૨૧॥
 ચોખ્ખા પાલે જે ચોચ, તેની પુરી જે મન હોંચ
 જશે દેવ લોકે જે જો, કાઈ જશે મોક્ષમેજે ॥૨૨૨॥

બાવાંચ

મહાશુદ્ધ કરમાવે છે દે અક્ષત લેવાનો ત્યાગ કરે તે
 ત્રીજી વ્રત છે ચોરી જે પ્રકારની છે ૧. મોટી ૨.
 નાની ॥ ૧ ॥

ત્યારે શદ્ધર્ય કહે મરકલી દહામાં અને મારા સગા
 સંબંધીની વગર પુછયા લેવાની હરેક જગ્યાએ માલી.
 કને પુછયા વગર નાની ચીજ વારંવાર પુછયા, સિવાય
 લઈ છું. માટે તેનો ત્યાગ નીલો નહી. નાની ચોરીનો
 ત્યાગ કરે તેને ધન્ય છે બારી કર્મી હોવાથી નાની
 ચોરી છોડતો નથી મોટી ચોરી ખાતર ધાડો પાડી
 માલ કાઢી લેવા ગાંસડી છોડી માલ ઉઠાવે તાલા
 તોડી વીજેરે પરાયા ઘરની ચોરી કરવાના ત્યાગ
 ॥ ૨ ॥ થી ॥ ૫ ॥ ચોરીના મર્યાદ ઉપરાંત પચ-
 ખાણમાં આગાર છે મારે ધનની તંગી હોય ને
 દુઃખી યાવુ તો મારા કુટુંબી સગાનેહી. ન્ય
 માલ બીજ કોડી તાલા તોડી, જગરજસ્તીથી લલિ

તેના ત્યાગ નહીં મારે જે આગાર છે. તે અનૃત
નરક વીગેરેના હુઃખ આપવા વાલી છે. પણ સ્ત્રી કુટુંબ
વશ હોવાથી મોહ જાંતરમાં જકડયો છે. જે ચોરી
કરવાથી રાજ્ય દહે દોષ ભાંડે ભાવ જીવ તેવી ચોરી
કર નહીં ॥ ૬ થી ૧૦ ચોરી મહા ખોટું કામ છે તેનાથી
અનેક હુઃખ પડે છે નરકમાં અનંત હુઃખ પડે છે પારકા
માલ ચોરવાથી માલીકને ધારકો પડે છે તેનાથી નરક
નિગોહના હુઃખ પડે છે મનુષ્ય જન્મ ફેગટ ભય છે તંત્રી
ચાય છે ઘણા પાપથી હુઃખ લોગવવું પડે છે હાથ, પગ
કપાય રાજા શુળીએ સદાવે છે માથું કાપે છે નાક, કાન
કપાય છે અનેક પ્રકારની વીટંબના ચાય છે મરવાથી
ચોરના શરીરને ખાડીમાં નાંખે છે કુતરા, કાગડા
વીગેરે અનેક દુકંશા કરે છે ચોરના માતા પિતા ભેષ
ઘણા શસ્ત્રીદા ઘાય છે સામે ભેષ શકતા નથી નીચી
નજર રાખે છે કહે કે હમોરા કુળને કલંક
વગાંવું શસ્ત્રીદા કીધા માટે માટે સદગુરુ
ફરમાવે છે કે ચોરી ઘણા હુઃખ દાર્યકે
ચોર મટી સંસારમાં ભ્રમવાનો હેતુ છે તે સાંભળી
ચોરી નહીં કરવાના સમતા લાવી પચખાણ કરવા
॥ ૧૧ થી ૧૫ ॥ કોઈ જીવ વેસગ્ય લાવી ગણ કરણ
ગણ ભોગથી સમતા લાવી સર્વથા પ્રકારે ચોરી ત્યાગે
તેને મન્ય છે કે. છ બારી કર્મી જીવ ત્યાગ કરી મત
સંગ કરે છે તે મહા પાપી છે સંસાર સમુદ્રમાં કુળે
છે મોટે છે જ્ય જનો પોતાના યવ શક્તિ લીધેલા

પરચખાણુ સારી રીતે પાલવાથી મને સીદ થાય છે
મુનતી દેવલોક અથવા મોક્ષમાં જાય છે માટે ત્રીજી
મત ગ્રહણ કરે ॥૨૨ થીરજ॥

ચોથું મત

દેહરો

મનુષ્ય તણાં જાવ પાત્રીને, જે નર પાલે શીલ
શીવ રમણી જલદી વરે, કરે મુકતીમાં લીલ ॥૧૧॥
સાધુ ત્યાગે સર્વથા, ગ્રહચારી પરનાર
માઠી નજર જીવે નહી, તેનો જેવો પાર ॥૨૧॥
કેઈક શ્રાવક જોડવા, લાવે મન વેશગ
લોગ જાણે જેર સારખા, ધર નારી દે ત્યાગ ॥૩૧॥

ઢાંસ

ચોથો મત જોમ જાણુ, અજાંજ તણાં પરખાંજ
દેવાંગના મનુષ્યણીએ, ત્યાગે તીર્થચણીએ ૧૧૬
વળી પોતાની નાર, તેહનો કરે વીચાર
તજે દીનરાતનીએ, પરણી હાથનીએ ૧૧૭
ચળીયાદીકના નેમ, નર તો પાળે જોમ
મોહણી પરી હરે જો, આત્મા વશ કરે જો ૧૧૮
કેઈ સર્વ ઘણી દે ત્યાગ, આણી મન વેશ
વીપવથી ઉજરે જો, મન સમતા ધરે જો ૧૧૯
મારે ધર નારીથી રનેહ, તેને કેમ દેવું દે
આત્મા વશ નહીએ, કમં ઘણાં મરું ૧૨૦

કરે દીવસનો પયખાણ, સતં તણાં પરમાણું
 સંતોષ આઢરે એ, વીધય પરી હરે એ ॥
 પરનારીથી પ્રેમ, મે કીધા છે નેમ
 સોઠ ડોરા કરીએ, એવી વીગત ધરીએ ॥
 જે ભોગવે પરનાર, તે ગયા જન્મારો હાર
 નરક માંહી પડે એ, દીલ નહી કરે એ ॥
 ચોથો મત ઘણો શ્રીકાર, બધા મતોનો સરહાર
 મતનો નાયકો એ, મોક્ષનો દાયકો એ ॥૬
 શીલમત છે મોટો રતન, તેહના કરે જતન
 તે આતમ ઉધરે એ, શીવ રમણી વરે એ ॥૧૦
 એ મત પાલો નીકોષ, તેને પાશે મોક્ષ
 તેમાં શંકા નહીએ, શ્રીં છન મુખથી કહીએ એ ॥૧૧
 ચાર જાતના દેવ, કરે બ્રહ્મચારીની શેવ
 વળી માયુ નમાવતા એ, વાંઢે શુભમાવતા એ ॥૧૨
 જેણે ચોથો મત કીધો ભાંગ, તેના ઘણા નીકળશે શાંગ
 તે નરક માંહી પડે એ, ઘણું રડ વડે એ ॥૧૩
 આ લોક શ્રીટ શ્રીટ હોય, પર લોકે દુર્ગતી જોય
 તેને જન્મ જગાડીયોએ, માનવ ભવ હારીયોએ ॥૧૪
 જાતીવંત, કુલવંત, તે આત્મા નીત્ય દમંત
 તે મત પાલશે એ, કુળ અમવાળસે એ ॥૧૫
 નહી જાતીવંત કુળવંત, વળી રથ ગૃધ્રી અતંત
 તે વીધવનો વાસીયો એ, વરત બીનાસીયો એ ॥૧૬

નીલંજન લજ્જા રહીત, વળી વીધય વીકાર સહીત,
 તેને મત ભાંગીયો એ, તે મોટો પાપીયો એ ॥૧૭૥॥
 પ્રદ્યુમ્નતના ભાંગણુદાર, ધીક તેનો જન્મવાર,
 તે ન્યાત લજ્જાવણુએ, હુંગંતીના પાવણુએ ॥૧૮૥॥
 ઘણા લોકોની માંય, ઉચે સ્વરે બોલ્યો નહીં બંધ
 આ ખામી મોટી ઘણીએ, મત ભાંગણુ તણીએ ॥૧૯૥॥
 આ મોટો કયો અકાજ, લજ્જાવંતને આવે લાજ
 નીલંજ લાજે નહીંએ, સદય ઘણી સહીએ ॥૨૦૥॥
 આ શીળ ભાંગવાની સોય, કહેવત મટે ન ઠાય
 આ મોટી ગેહણીએ, જીવે ત્યાં જણીએ ॥૨૧૥॥
 એ પાપીએ કયો અકાજ, હજી ન આવે લાજ
 તોહી બોલે ગાજતોએ, નીલંજ નહીં લાજતો એ ॥૨૨૥॥
 પ્રદ્યુમ્નતનો કરે જાંગ, તેનો કદી ન કરે સંજ
 કુકમં માંહી મલ્યો એ, કરમ કાઢે કલ્યો એ ॥૨૩૥॥
 જો સેવે પરનાર, તે ગયા જન્મારો હાર,
 લજ્જાવે ન્યાતને એ, પડયા મીઠ્યાતમેએ ॥૨૪૥॥
 પરનારી માં જાહેન સમાન, તેનાથી ન કરે માંઠો
 ચીત્ત ચાખ્ખો કીયોએ, પ્રદ્યુમ્ન લીધોએ ॥૨૫૥॥
 કાઉ હાઉ શરમ ને લાજ, તેનાથી કરે અકાજ
 તે નીલંજ નહીં લાજ્યોએ, જોટો વાજ્યોએ ॥૨૬૥॥

કરમ જોગ' જાય લાંજ, કહેતા આવે લાજ
 કેઈ લાજે નહીએ, જે શરમી સહીએ ॥૨૭॥
 કેઈ સીંગવે મનમાંહી, ખોટો કીધો અન્યાય
 પછતાવો અતી ધણીએ, ખોટા કામ તણીએ ॥૨૮॥
 જેનો ચાથો મત ગયો ભાંગ, તેનો પુરો અભાગ
 તે નાથો નીલ'જોએ, તેમાં નહી મળે એ ॥૨૯॥
 પ્રહ્લમતની નવવાડ, જે પાળે નીરઅતીચાર
 અડગ શેઠા ધણીએ, મન જોગાં તણીએ ॥૩૦॥
 જેને લોપ દીધી નવ વાડ, તેનો યાય બગાડ
 જરાળી યાય ધણીએ, મત ભાંગ તણીએ ॥૩૧॥
 મત ભાંગ સેવે પરનાર, તે ગયા જન્મારો હાર
 શીટ શીટ યાય મણીએ, કુજશ તે તણીએ ॥૩૨॥
 ચોખે ચીત પાલે શીલ, તે કરે મુકતીમાં દીલ
 રાખે નીત આશતાએ, પામે સુખ શાસ્ત્રતાએ ॥૩૩॥
 દીન દીન ચઢતે રંગ, પાલે મત અભાંગ
 મન સમંતા ધરાએ, શીવ રમણી વરાએ ॥૩૪॥
 પ્રહ્લમત ને શ્રી જગદીશ, ચોપમાં કહી જત્રીશ
 દશમાં અંગમાં કહીએ, શુરા પાલે સહીએ ॥૩૫॥
 કરણ જોગ સુખણ, પચખાણ શુદ્ધ પીછણ
 ચોખે ચીત પાલન્યોએ, દોષ દાલન્યોએ ॥૩૬॥

શ્રાવક-ધર્મ વિચાર

ચોથું વ્રત

દોહરાનો સાવાથ

મનુષ્યનો ભવ પામી શીલ પાલે અથવા મૈથુનના ત્યાગ કરે એ શ્રાવકનું ચોથું વ્રત છે તે પાલવાથી મોક્ષ પામી સિદ્ધિ પદમાં જ્ઞાન દર્શનાદિ શુભો રૂપી પરમાનંદ લોગવે છે ॥૧॥ સાધુ સર્વથા ત્રણ કરણ ત્રણ ભોગથી ત્યાગે છે શ્રાવકે પરદારા જરૂર ત્યાગવી ભોધે પારકી સ્ત્રી ખોટી નજરથી ભેવે નહી તેનો આત્મા પરમ સુખ પરમાનંદ પદ પામે કેયક શ્રાવક વૈરાગ ભાગ પુણ્ય લાવી ભોગોને ઝઢર જેવા બણી પોતાની ઘરની સ્ત્રી ભેડે મૈથુન સેવવાના ત્યાગ કરે છે તે ભવ મહા સાગ્યવાન વાંછિત ફળ પામે છે. ॥ ૧ થી ૩ ॥

દોહરાનો સાવાથ

સદ્ગુરુ કરમાવે છે કે હે બન્ધુજનો અપ્રસન્નચર્યાનો ત્યાગ કરો તે શ્રાવકનું ચોથું વ્રત છે. ઇંદ્રીયોના ભોગો ઝઢર જેવા બણી ઓનો ત્યાગ કરે અને ઘર સ્ત્રીની દીવસ રાત્રીની મરજાદ યથાશક્તિ કરે દેવાંગના ત્રીજીયની મનુષ્યની પ્રમુખતા ત્યાગ કરે તેમાં તીથી પાખી પ્રમુખતા શ્રાવકને જરૂર ત્યાગ ભોધે આત્માને વશ કરી મૈથુન સેવવાના ત્યાગે તેજ ધર્મ છે કેટલાક ભવ વૈરાગ્ય લાવી વિષયને ઝઢર જેવા સમજી ઘરસી પરચી

અન્ને સમતા લાવી ત્યાગે છે તેને ધન્ય છે ॥ ૧ થી ૪ ॥
ત્યારે ગૃહસ્થ જોલ્યો છે અનિરાજ આપને ફરમાવ્યા તે
સત્ય છે હું પણ એમજ જાણું છું પણ વરસી જોડે.
સ્નેહરાગમાં ફસાયલો છું તેથી તેનો ત્યાગ કરી શકતો
નથી. આત્મા વશ નથી, દીવસનો ત્યાગ કરું છું રાતનો
પ્રમાણે પેત મૈથુનના ત્યાગ છે અને પરસી સોઈ દોરા
આકારે સેવવાના ત્યાગ છે પરસી સેવન કરવાવાલા
માણુશ મનુષ્ય જન્મારો હારી નરકમાં જલદી જાય
છે ॥ ૫ થી ૮ ॥

ચોથું મત અત્યંત ઐષ્ટ અને સર્વ મતમાં મુખ્ય
છે મોક્ષદાયક છે શીયલ મત રતનના જતન કરી અખંડ
રાખવાથી આત્મોપધાર કરી મુક્તિ રમણી મળે છે આ
મત શુદ્ધ પાલવાવાલાને મોક્ષ નહીં છે એમ શ્રી જીનેદ્રોએ
ફરમાવ્યું છે ॥ ૬ થી ૧૧ ॥

ઉક્તાર્થ

દેવ દાનવ ગંધર્વા, જંકળ રંકળસ કીન્નરા
વંશવારી નમં સંતિ, હુક્કડં જે કરંતિ તે ॥૧૧

સાવાર્થ

દેવતા, દાનવ, ગંધર્વ, યક્ષ, રાક્ષસ, કિન્નર આદી
બ્રહ્મવત પાલવાવાલાને નમસ્કાર કરે છે કારણ કે મહા
કેઠણ કામ છે. તેથી પાલવાવાલા પુરૂષ પુરોષોત્તમ છે.

ઢાલનો લાવાર્થ

ભુવનપતિ વ્યાનવ્યંતર, જ્ઞેતિષી, વૈમાનીક એ ચારે જાતના પ્રહારીની સેવા લક્ષિત કરે છે. માથુ ન માવે છે શુભપ્રાપ્ત કરે છે ને ચોથુ વ્રત ભંગ કરે છે તેને બીજા જન્મમાં જાહુવાર મરણ પડે છે નરકના દુઃખ ભોગવવા પડે છે આ લોકમાં ફીટકાર અપજ્ઞ પામે છે પરલોકમાં જાહુ દુઃખી થાય છે ॥ ૧૨થી ૧૪ ॥

જે જાતવંત કુલવંત હોય તે પોતાની આત્મા દમે પ્રહાર્ય પાલે કુળને અજવાળે અને જે જાતીવંત નથી કુળવંત નથી તે રસગૃહી અને વિષય આશક્ત વસી ભુત થઈ વિષય રૂપ જાળમાં પડી પ્રહારવતનો નાશ કરે છે તે નિર્લજ્જ વિકાર સેવી વ્રતને તોડી મહાપાપી થાય છે પ્રહારવત ભંગ કરવાવાલાને ધિક્કાર છે જાતી લજવાવાલા દુર્ગતિના પરોણા છે તે ઘણા લોકમાં ઉચ્ચેશ્વરે બોલી શકતા નથી કેમકે જાહુ મોટી જોડ ભાગવાથી લજ્જાવાન થઈ શરમાવણું પડે છે પરંતુ નિર્લજ્જ તો નિંદાથી લજવાતા નથી શીયલવ્રત ભાગવાનો શબ્દ હમેશાં ખટકે છે ગગે તેટલો મોટો માણસ હોય પણ કહેવત તો કહેવાય છે આ ભુવન સુધી મહેણા લોકો મારે છે પાંચ આદમિયોમાં કદાચ બોલે તો કહે કે જુવો આ પાપીએ બારી અકાળ કર્યું ને હજી જાણે શબ્દે બોલે છે મારે પ્રહાર્યવ્રતનો ભંગ કરવો નહો કરવાવાલાની સંગત કરનાથી તેના કામમાં સામેલ

યવાય છે ને કમ રૂપી કાલેવમાં ખુંદાય છે ॥૧૫થીરગા
 જે માણસ પરાઈ સી સેવે છે તે મનુષ્ય પોતાની
 જાતને લજાવે છે મિત્ર્યા રૂપ કુંવામાં પડે છે અને જે
 પારકી સીને મા, બહેન સમજી પોટી નજર કરતા
 નથી તે ચિન્ત ને સ્વચ્છ કરી પ્રહાવૃત અંગીકાર કરે
 છે કોઈ એવો નિલેજા હોય કે મા, બહેનથી પણ
 ચુકતો નથી તે દુનીયામાં નકારો કહેવાય છે. કોઈ એવા
 પણ છે કે પુવં સંચિત પાપથી કોઈ વખત એવા ઘર્ષ
 જાય તો લોકોના સમુદાયમાં લજ્જાત યાય છે મનમાં
 પછતાવો કરે છે મેં અનર્થ કયો અન્યાય કયો માટે
 જેના થોથા મતનો ભંગ થયો તેના પુરા અભાગ્ય છે
 છે કપડા સહિત નાંગો નિલેજા છે કોઈ મળદ નથી
 માટે પ્રહાથર્થ નવ વાડ સહિત પાલન કરે. દ્રઢ ઘર્ષ
 અડગ રહે. મનને અચ્ચલ ન કરે. તેની બક્ષીહારી છે
 નવવાડ ભાંગી તેને બહુ બગાડ છે. પ્રહામતના ભંગ
 કરવાથી પારકી સી સેવે છે તે માનસ જન્મ નકામો
 શુભાવી સંસારમાં નીકળીય બહુ ધાય છે અને તેને બહુ
 અપજશજ યાય છે ॥૨૪થી ૩૨॥

શીયલમત પાળનાર મોક્ષના સાસ્વત આ-
 ત્મિક સુખોમાં મોજ હરહમેશ કરે માટે આસ્થા
 પ્રતિતી રાખી દીન દીન ચઢતે પ્રજામ મનમાં સમતા
 લાવી અબંધવત પાલો આમતને શ્રી જગદીશ્વર પ્રભુએ
 દશમાં અંગમાં બત્રીસ ઉપમા આપી છે પ્રહામત જે

શુર પુરુષ હોય તે પાળે છે તે જ મોક્ષ ગામી છે માટે
શુદ્ધ પાળે ॥૩૩ થી ૩૬॥

પાંચમું મત

દોહરા

પાંચમો મત ત્યાગે, પરીગ્રહ મુરછા જાણુ
તેથી નીરંતર જીવને, પાપ લાગે છે આણુ ॥૧॥

એ મોટો પાપ છે પરીગ્રહો, તેથી ગોટા ખાય
સંશય હોય તો જોય લો, તન મનોરથ માંચ ॥૨॥

એ અનથ જ્ઞાની ભાખીયો, નરક લે જાવે તાણુ
યતીમાર્ગનો ભાંજણો, નીવેષ કીયો એમ જાણુ ॥૩॥

ખેતુ વત્યુ હીરણ્ય મુવર્ણ તણો, ધન ધ્યાન વળી જાણુ
દોષદ ને ચોપદ તણો, કુભી ધાતુ તણુ પરમાણુ ॥૪॥

ભિલાડી ભુમીકા ખેતુ, વત્યુ હાટ હવેલી જાણુ
રૂપા ને સોના તણુ, કરે શક્તી સારૂ પચખાણુ ॥૫॥

ધન તે રાકડા નાણુ ગણુત્રી તણો, ધાનની જાત
જાનેક

કુભી ધાતુ ઘરવાખરો, તેને ત્યાગે આણુ વીવેક ॥૬॥

સચિત અચિત મીશ્ર દ્રવ્ય છે, આ સઘળાનું
કરે પ્રમાણુ

મુરછા તે અભંત્યર પરિગ્રહો, તેથી પાપ લાગે
છે આણુ ॥૭॥

તેનો શ્રાવક દીધો પ્રમાણ, ત્યાગ્યો તે મત પીછાણ
 બાકી અમત મે રાખીયોજે, સુત્ર છે સાખીયોજે ॥૨૦॥
 પરીશ્રદ્ધ દીધો ધર્મ હેત, તેની આજ્ઞા કેત
 કહી કહીને દેવરાવતાજે, એવો ધર્મ કરાવતાજે ॥૨૧॥
 આધનથી મોક્ષ ન હોય, ધર્મ ધુરા ચાલે નહીં કેાય
 ભવ ભટકાવણોજે, દુર્ગતી પહોચાવણોજે ॥૨૨॥
 ધનથી ધર્મ ન થાય, ત્રણ કાલની માંય
 સાચો કરીને જાણુજેજો, શંકા નહીં આણુજેજો ॥૨૩॥
 આ પરીશ્રદ્ધ માંહી રક્ત, તેને આવે નહીં સમ્યક્ત
 મુછાં તેમાં સહીજે, સમજ પડે નહીંજે ॥૨૪॥
 જેને પરીશ્રદ્ધાની પરતીત, તે તો યશે ધણા દુષ્ટત
 નરકા જાવશેજે, માર ખાવશેજે ॥૨૫॥
 એથી વધે સંસાર, જાવે નીજોદ મઝાર
 ઘણા રડ વડે જો, જક નહીં પડે જો ॥૨૬॥
 સચિત અચિત દ્રવ્ય તાંહી, ગૃહસ્થ ને અમત માંહી
 તેનો ત્યાગ કર્યો નહીંજે, તેનો પાપ લાગે સહીજે ॥૨૭॥
 ત્રણે કરણે લાગે પાપ, તેથી દુઃખ ભોગવે આપ
 ત્યાગ્યા મત યશે જો, ત્યારે યશે પુરીજે ॥૨૮॥
 કરણભેગ ધાલીને જાણ, કરીજે શુદ્ધ પયખાણ
 ચોજે ચીત પાલનેજે, દોષ સધળા દાલનેજે ॥૨૯॥

પાંચમું મન

દોહરોનું બાવાર્થ

સદ્ગુરુ કરમાવે છે કે શ્રાવક પરિવ્રજની મયાદા

ઉપરાંત ત્યાગ કરે તે પાંચમું 'મત' છે. ૧ સચિત ૨ અચિત ૩ મીશ્ર ત્રણ જાતના દ્રવ્ય ઉપર મુછાં તે પરિશ્વર છે જેમાં જીવને નિરંતર પાપ લાગે તે પરિશ્વર રાખવો એ મોટું પાપ છે ચાર ગતિ સંસાર સમુદ્રમાં જીવ અનાદિ કાળથી રખડી રહ્યો છે. શ્રાવકના ત્રણ મનોરથમાં પરિશ્વરને મહા અનર્થનો મુળ અને અત્યંત દુઃખદાઇ કહ્યો છે. પરિશ્વરમાં ખુટી રહેલો જીવ નરકમાં જાય છે સાધુ માર્ગનો નાશ કરવાવાલા પરિશ્વરને નિષેધ જ્ઞાનીઓએ કર્યો છે તે પરિશ્વર નવ પ્રકારનો છે. ૧ ખેત્ર=ભિલાડી ભુમી ૨ વત્થુ=દાંડેલી જમીન મકાન હવેલી વીગેરે ૩ હીરણ્ય=ચાંદી ૪ સુવર્ણ=સોનું ૫ ધન=રૂપિયા પૈસા ૬ ધાન=અનાજ દીપદ=જે પગા દાસ દાસી ચોપદ=ચાર પગા જનાવર ગાય ભેંસ હાથી ઘોડા બિટ વીગેરે ૬ કુશી ધાતુ=તાંબા પીત્તળ કાંસા લોહા વીગેરે ધાતુના વાસણ એ નવ પ્રકારનો બહાર પરિશ્વર છે તેના મુછાં રાખે તે અભ્યાંતર પરિશ્વર છે તે બહારના અને અભ્યાંતર પરિશ્વરથી જીવને પાપ લાગે છે માટે શ્રાવક યથાશક્તિ મર્યાદા ઉપરાંત ત્યાગ કરે તે પાંચમું 'મત' છે આગાર રાખ્યો તે અમત છે ॥ ૧ થી ૮ ॥

દાસનો ભાવાર્થ

સદ્ગુરુ દરમાવે છે કે હે ભગ્ય જનો ખેતુ વત્થુ વીગેરે નવ જાતનો પરિશ્વર મહા દુઃખદાઇ છે બોધ થીજનો નાશ કરી દુઃખનો દેવાવાલો છે તેનાથી મોટી

બારજ પરીશ્રદો નવ જાતનો, મમતા કરી શ્રદયો
 છે, તાણ
 તેથી એને પરીશ્રદો કહ્યો, તેથી પાપ લાગે છે આણ ॥૮॥

ઢાલ

પરીશ્રદનું પરીહાર, આવક કરે વીચાર
 સમતા હૃદયમાં ધર્યો, નવ લેટે કરે એ ॥૧॥
 એતુ વાતુ છે એહ, સોનો રૂપો તેહ
 મન ધાન દ્રીપદાએ, કુલી ધાતુ ચોપદાએ ॥૨॥
 એ નવ વીધ સંખ્યા થાય, તેની વંછા દેવે મીઠાય
 વૃષ્ટા પરીહરે એ, મન સમતા ધરે એ ॥૩॥
 મમતા ખુરી જલાય, ચાર ગલીમાં ભટકાય
 ઘણો રકબડે એ, નહીં ઝક પડે એ ॥૪॥
 મનથી કરો વીચાર, એ નરક તણો હાતાર
 એ હને ટાલવો એ, મતને પાલવો એ ॥૫॥
 નવ જાતનો પરીશ્રદ તારી, વીચાર કરી મન માહી
 મુછાં પરીહરેએ, માર્ગ નહીં મુકતરેએ ॥૬॥
 એ મોટો પ્રતીબંધ ખાસ, કરે જોધ બીજનો નાશ
 માર્ગ છે કુમતીનો, નહીં એ મુકતીનો એ ॥૭॥
 પરીશ્રદ ॥ મોટો ફંદ, કર્મ તણો છે બંધ
 નરક જાવે સહીએ, તીહાં માર ઘણી કહીએ ॥૮॥
 પરીશ્રદ મહા વીકરાલ, મોટો છે માયાજાળ
 તેહમાં ખુટા સહીએ, ધર્મ પામે નહીંએ ॥૯॥

કનક કામની દોય, સેવ્યા દુર્ગતી હોય,
 કુંડ છે મોટકોએ, તેનાથી ખાવે ધકકોએ ॥૧૦॥
 કનક કામની દોય, બીજા ને પકડાવે દોય
 તેને દૂદમાં નાખ્યો સહીએ, નીકલ શકે નહીએ ॥૧૧॥
 પરીગ્રહ દીધા કહે ધર્મ, તે જીવા અજ્ઞાની ભર્મ
 ઠમ્ ઘણા સહીએ, સમજ પડે નહીએ ॥૧૨॥
 આ પરીગ્રહ તણા દલાવ, તેના પણ ચરો હવાલ
 દુઃખનરક તણાએ, સહસી અતી ઘણાએ ॥૧૩॥
 એ રાખ્યા લાગે ઠમ્, રખાવ્યા પણ નહી ધર્મ
 ત્રણે કરણ સરખા એ, કરને પારખા એ ॥૧૪॥
 એ પરીગ્રહના દાતાર, તેના સાવજ જોગ વેપાર
 માગે એ નહી મોક્ષનોએ, છાંદો આ લોકનોએ ॥૧૫॥
 અશણાદીક ચારે આહાર, આવક ને પરીગ્રહ
 મજાર
 તે ખાવે ખવાવે સહીએ, તેમાં ધર્મ નહીએ ॥૧૬॥
 આવક તે માંહો માંહી, દેવે લેવે છે તાંહી
 તે સઘલો છે પરીગ્રહોએ, તેમાં શંકા નહી ધરોએ ॥૧૭॥
 સચિત અચિત મીશ્રદ્રવ્ય, તેમાં આગે પાછે સર્વ
 એ સઘળો પરીગ્રહોએ, તે ગમતાં માંહી ખરોએ ॥૧૮॥
 સચિત અચિત બધાહી તાહી, ગુંદસ્થને
 પરીગ્રહ માંહી
 કદી બિચાઈ ઉપાંગ મેએ, વળી સુગડાંગ મેએ ॥૧૯॥

તેનો શ્રાવક કીધો પ્રમાણ, ત્યાગ્યો તે મંત્ર પીછાણ
 બાકી અમત મે રાખીયોએ, સુત્ર ૬ સાખીયોએ ॥૨૦॥
 પરીશ્રદ્ધ દીધો ધર્મ હેત, તેની આજ્ઞા દેત
 કહી કહીને દેવરાવતાએ, એવો ધર્મ કરાવતાએ ॥૨૧॥
 આધનથી મોક્ષ ન હોય, ધર્મ પુરા ચાલે નહી કૈાય
 ભવ ભટકાવણોએ, દુર્ગતી પહોચાવણોએ ॥૨૨॥
 ધનથી ધર્મ ન ધાય, ત્રણ કાલની માંય
 સાચો કરીને જાણુનેએ, શંકા નહી આણુનેએ ॥૨૩॥
 આ પરીશ્રદ્ધ માંહી રકત, તેને આવે નહી સમ્યક્ત
 મુછાં તેમાં સહીએ, સમજ પડે નહીએ ॥૨૪॥
 જેને પરીશ્રદ્ધાની પરતીત, તે તો થશે ઘણા કૃત
 નરકા જાવશેએ, માર ખાવશેએ ॥૨૫॥
 એથી વધે સંસાર, જાવે નીગોડ મંઝાર
 ઘણા રડ વડે એ, જક નહી પડે એ ॥૨૬॥
 સચિત અચિત દ્રવ્ય તાંહી, ગૃહસ્થ ને અમત માંહી
 તેનો ત્યાગ કર્યો નહીએ, તેનો પાપ લાગે સહીએ ॥૨૭॥
 ત્રણે કરણે લાગે પાપ, તેથી દુઃખ લોગવે આપ
 ત્યાગ્યા મત થશે જ્યે, ત્યારે થશે ખુશીએ ॥૨૮॥
 કરણુનેગ ધાલીને જાણ, કરીએ શુદ્ધ પયખાણ
 ચોખે ચીત્ત પાલનેએ, ઢોપ સઘળા ટાલનેએ ॥૨૯॥

પાંચમું મત

દોહરાનું સાવાથું

સદ્ગુરુ કરમાવે ૬ શ્રાવક પરિશ્રદ્ધની મર્યાદા

ઉપરાંત ત્યાગ કરે તે પાંચમું મત છે. ૧ સચિત ૨
 અચિત ૩ મીશ્ર ત્રણ જાતના દ્રવ્ય ઉપર મુછાં તે
 પરિગ્રહ છે જેમાં જીવને નિર્વંતર પાપ લાગે છે પરિગ્રહ
 રાખવો એ મોટું પાપ છે ચાર ગતિ સંસાર સમુદ્રમાં
 જીવ અનાદિ કાળથી રખડી રહ્યો છે. શ્રાવકના ત્રણ
 મનોરથમાં પરિગ્રહને મહા અનર્થનો મુળ અને અત્યંત
 દુઃખદાયક કહ્યો છે. પરિગ્રહમાં ખુટી રહેલો જીવ નરકમાં
 જાય ૬ સાધુ માર્ગનો નાશ કરવાવાળા પરિગ્રહનો
 નિષેધ જ્ઞાનીઓએ કર્યો છે તે પરિગ્રહ નવ પ્રકારનો છે.
 ૧ ખેત્ર=ભિલાડી લુભી ૨ વત્થુ=ઢાંઢેલી જમીન મકાન
 હવેલી વીગેરે ૩ હીરણ્ય=ચાંદી ૪ સુવર્ણ=સોનું ૫ ધન=
 રૂપિયા પૈસા ૬ ખાન=અનાજ દીપદ=એ પગા ઢાસ ઢાસી
 ચોપદ= ચાર પગા જનાવર ગાય ભેંસ હાથી ઘોડા
 બિટ વીગેરે ૭ કુલી ધાતુ=તાંબા પીત્તળ કાંસા લોહ
 વીગેરે ધાતુના વાસણ એ નવ પ્રકારનો બહાર પરિગ્રહ
 છે તેના મુછાં રાખે તે અભ્યાંતર પરિગ્રહ છે તે બહારના
 અને અભ્યાંતર પરિગ્રહથી જીવને પાપ લાગે છે માટે
 શ્રાવક યથાશક્તિ મર્યાદા ઉપરાંત ત્યાગ કરે તે પાંચમું
 મત છે આગાર રાખ્યો તે અમત છે ॥ ૧ થી ૮ ॥

દાહનો ભાવાર્થ

સદ્ગુરુ દરમાવે છે કે હે લબ્ય જનો ખેતુ વત્થુ
 વીગેરે નવ જાતનો પરિગ્રહ મહા દુઃખદાયક છે બોધ
 બીજનો નાશ કરી દુઃખનો દેવાવાલો છે તેનાથી મોટી.

વળ પ્રતિબંધ કોઈ નથી એની અભિલાષાથી અશુભ
 કર્મ બંધાય છે. પરિશ્રદ્ધ રાખવાવાળા રખાવવાળા ને
 રાખે તેને ભલે જાણવાવાલાને મહાપાપ લાગે છે. માટે
 અમતા કરો નહી, તે મોટી માયાજાળ ફંદ છે. તેમાં
 લિપ્ત રહે તેનાથી ધર્મ થતો નથી. કનક કામની એ
 બંને સેવવાથી સેવરાવવાથી સેવે તેને અનુમોદવાથી
 દુર્ગતી જવાય છે પણ કેટલા એક અવિવેકી માણસે
 પરિશ્રદ્ધ આપવામાં અપાવવામાં ભલે જાણવામાં ધર્મ
 સમજે છે તેઓ અજ્ઞાનવશ ભરમમાં પડી પાંચમો
 આશ્રવદ્વાર પરિશ્રદ્ધ સેવરાવવામાં, સેવવામાં ને ભલે
 વામાં જીન કથિત ધર્મ પડ્યે છે વીચારતાનથી કે
 પરિશ્રદ્ધ રાખવો રખાવવો ભલે જાણવો આશ્રવદ્વાર છે
 જેનાથી અશુભ કર્મ લાગે છે, જીનને આપી રખાવવામાં
 અને રાખે તેને અનુમોદવામાં ધર્મ નથી રાખવું પહેલે
 કરણ, રખાવવું જીને કરણ, અને રાખે તેને અનુમોદવું
 ત્રીજે કરણ છે પહેલા કરણમાં પાપ છે તો જીન ને
 ત્રીજા કરણમાં પાપ છે. છુદ્ધીવાનો એ કરણ જોગ
 સમજવા જોઈએ. યથશક્તિ પરિશ્રદ્ધના ત્યાગ કરવા
 જોઈએ આગાર રાખ્યો તે અમત સેવવા જીનને આપ્યો
 તે અમત સેવરાવવો અને શેવે તેને અનુમોદવો એ
 સાવધજોગ વેપાર છે. સામાયક પોષામાં કરાતા નથી
 દેવું દેવરાવવું બહુ જાણવું સંસારનો ઉપકાર લોકીક
 માર્ગનો ઉપકાર છે મોક્ષ માર્ગનો નથી. ॥ ૧ શી ૧૫ ॥
 આહાર પાણી વીગેરે ચાર પ્રકારના આહાર આવકની

પાસે છે. તે પરિશ્રદ્ધમાં છે. પોતે ખાચ બીજાને ખવરાવે
 અને ખાચ તેનો ભલો ભણે. તેમાં ધર્મ નથી તથા
 સચિત અચિત, મીશ્ર દ્રવ્ય જે ગ્રહસ્થ પાસે છે તે
 પરિશ્રદ્ધમાં છે મતલબને માટે જે જે આચાર રાખ્યો છે
 તે અમ્રતમાં છે. ઉત્પાદ અને સુયગડા અંગ સુત્રમાં
 ખુલાસો પાઠ કરી ત્યાગ કયો તે વ્રત અને જે દ્રવ્યનો
 ત્યાગ કીધો નહી તે અમ્રત છે કોઈપણ કારણસર પરિશ્રદ્ધ
 આપવો, અપાવવો ભલો ભણવો આશ્રવ છે જેથી પાપ
 કર્મ લાગે છે કેમકે ધન અન્યનો મુળ છે. ધનથી
 ધર્મ થાય તો ભગવાને ધન ત્યાગ કરવાનો કહ્યો છે
 જેટલો જાને તેટલો વધારે ધન ઊપાજાન કરે કેમકે
 જેટલો વધારે ધન હોય તેટલો વધારે ધર્મ કરી શકે
 ધનવાન તપ સંયમ કીધા વગર ધનથી મોક્ષ જાય
 નિર્ધન કદાપી મોક્ષ જાય નહી પણ ત્રણ કાળમાં ધનથી
 ધર્મ થાય નહી પરિશ્રદ્ધ ત્યાગ કરવાથી કરાવવાથી
 અનુમોદન કરવાથી ધર્મ છે. પરિશ્રદ્ધમાં ખુટયા રહેવા-
 વાલાને સમજાનો લાભ થાય નહી સમકલ્પનો અભાવથી
 મોક્ષમાં કદાપિ જાય નહી સંસાર વધે છે પાપ કર્મ
 ઉપાજાન કરી નરક નિર્ગોદાદિકમાં જઈને અનંતા દુઃખ
 જીવ લોગવે છે જ્ઞાની દેવોએ જૈન શાસ્ત્રોમાં કરમાવ્યું
 છે. ને સદ્ગુરુ કહે છે કે હે બળ્ય જીવો આ પરિશ્રદ્ધ
 મહાદુઃખદાય બનીકરણ જોગ સમજી ચચાચકિત ત્યાગ
 કરો અને અખંડ વ્રત પાળો કહ્યું છે કે ॥૧ થી ૨૯

કરે સમદ્રષ્ટિ જીવડો, ઘર કુટુંબ પ્રતિપાળ
અંતરથી જીવડો રહે, જેમ ધાવ ખીલાવે બાળ

ભાવાર્થ

સમદ્રષ્ટી જીવ ઘર કુટુંબ સગા સંબંધી દોસ્તઃ
ભાઈબંધ વીગેરેની પ્રતી પાળના પોષણ કરે છે પણ
અંતરંગથી જીવડો રહે છે જેવી રીતે ધાવ માતા બાળ-
કને ખવરાવે સાર સંભાળ બહુ કરે પણ જાણે કે આ
બાળક મારું નથી તેમ સમદ્રષ્ટી જાણે કે આ બધા
સ્વાર્થના સગા છે. મારા આત્માનું કેાઈ નથી.

છકુ દીશીમર્યાદ વ્રત દોહરા

પાંચ અણુમત ધારતાં, બાંધી મોટી પાલ
નાનાની અમત રહી, તે પાપ આવે દગચાલ ॥૧॥
તે અમતને મેટવા લણી, પહીલો ગુણુમત કેખ
દીશી મજેદા કરીને, ટાળે પાપ વીશેષ ॥૨॥
માંહેલી અમત મેટવા, બીજો ગુણુ મતધાર
દ્રવ્યાદીક ત્યાગ કરે, લોગાદીક પરીહાર ॥૩॥
જે દ્રવ્યાદીક રાખીયા, જેહની અમત જાણુ
અર્થ દંડ છુટે નહિ અનર્થ દંડ પચખાણુ ॥૪॥
છડો વૃત ગ્રાવક તણો, કરે દીશાનું પ્રમાણુ
હીંસાદીક ત્યાં છ દીશાવણુ, મનમે સમતા-
આણુ ॥૫॥

ઢાંલ

ધણપુર કંબલ કાઠ ન લેશી, શ્રીર ચાલ્યા પાછા
 પરદેશી એ પરદેશી
 જાચી નીચી દીશા ગાઉ એ ચાર, તે બાહેર
 સાવધ પરીહાર
 ત્રીશી દીશી પાંચસેક પ્રમાણ, એ વીધ દીસી
 તણે પચખાણ ॥૧॥

પૃથ્વી કાયાદીક જીવ ન મારે, નાના જુઠં તણે
 પરીહાર
 ચારી નહીં કરે મૈથુન ટાળે, ધનથી મમતા પાછી
 વાળે ॥૨॥

અંદર બેઠા બાહેર લેવો દેવો, તેના ત્યાગ કરે
 સ્વ એવો
 બાહરની વસ્તુ માંહી મંગાવે નાંહી, માંહિલી વસ્તુ
 બહાર દેવે નાંહી ॥૩॥

જગન્મ તો એક આશ્રવ ત્યાગે, બિલ્કટા આશ્રવ
 ત્યાગે પાંચેહી

એક કરણ ત્રણ જોગથી જાણુ, બહારના આશ્રવના
 કરે પચખાણ ॥૪॥

કાઠ એ કરણ ત્રણ જોગથી તાઠ, ત્યાગ કરી
 અદત્ત દે મીટાઈ

કાઠ ત્રણ કરણ ત્રણ જોગથી જાણુ, પાંચ આશ્રવના
 કરે પચખાણ ॥૫॥

બાહરના આશ્રવ કીધા ત્યાગે, અત્રત છોડી છે
 લાવી વેરાગ
 ક્ષેત્ર થકી સર્વ ક્ષેત્રમેં જાણુ, કાલ થકી જાવ
 જીવ પચખાણુ ॥૬॥

કાંઈ દેવાદીક તેને નાંખે બાર, તો પણ નહી
 સેવે આશ્રવદ્વાર
 કાંઈ કષ્ટ પડયા રાખે છે આગાર, પોતાની
 કયાંઈ જાણે તે વાર ॥૭॥

કાંઈ મંત્રી દેવાદીકને જાણાવે, તે પાસે આપનો
 કામ કરાવે
 તે પણ છોડાત લીધા તે વાર, એટલો પહેલા
 રાખ્યો આગાર ॥૮॥

ઈત્યાદીક રાખે આગાર અનેક, આગાર વગર
 કરે નહી એક
 આગાર રાખ્યા અત્રત પાપ લાગે, વગર આગાર
 કયાં મત લાગે ॥૯॥

છટ્ટા મતનો જહુ વીસ્તાર, તે કહેતા નહી
 અવે પાર
 આ સંક્ષેપ કહ્યો વીસ્તાર, બુધીવંત જાણી લે
 અનુસાર ॥૧૦॥

છટ્ટા મતમાં જોડવા પચખાણુ, માંદી ધંધા
 દ્રવ્યાદીક જાણુ

તેની અમત 'ટાકવા' કાળ, સાર્ત્તિ મત કહ્યું ' .
 જુનરાજ ૥૧૧૥

છઠું મત

દોહરાનો ભાવાર્થ

ઉપરના પાંચ અભુત શ્રાવક લે છે તેમાં ઘણી
 રચુત અમત મટાડે છે પણ તે ઉપરાંત જે આગાર
 અમત રહે છે તેથી પાપ હંમેશ લાગે છે ૥૧૥ માટે
 ત્રણ ગુણુ મત પાંચ અભુતને ગુણુ લાયક છે ગુણુમત
 :દિશિમર્થાં બીજો ગુણુમત ઉપસોમ પરિભોગ મર્થાં
 અને ત્રીજો ગુણુમત અનર્થાંડ ત્યાગ છે જેમાં પહેલો
 ગુણુમત પુર્વાદિશિ મર્થાંડ કહે છે. અર્થાંત ઉચી નીચી
 વગેરે સર્વે દશ દીશાની મર્થાંડ ઉપરાંત હિંસાદિક સાવધ
 કાર્ય કરવાના મતમાં સમતા લાવી ત્યાગ કરે તે શ્રાવકનું
 :છઠું દિશિ મત છે, આગાર છે તે અમત આશ્રવ પાપ
 કમ લાગે છે ૥૧૥ થી પા

દોહરાનો ભાવાર્થ

છઠું શ્રાવકના મતમાં દશ દિશાનું પ્રમાણ કરે બીજી
 નીચી દશે દિશાના યથાશક્તિ જોયાર ગાબી ઉપરાંત
 ત્યાગ કરે અને ત્રીજી એટલે પુર્વ પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષિણ
 અને ચારે ખુણામાં પાંચસો અથવા જોછા વત્તા ગાબી
 ઉપરાંત યથાશક્તિ ત્યાગ કરે કદાચ પ્રમાણ ઉપરાંત
 નવાનું કામ પડે ત્યાં પૃથ્વી જાદી ૥ કાયા મારવા

નાતુભાઈ' ઝુકું' જોડવાના, ચોરી કરવાના, મૈથુન
 સેવવાના, પરિગૃહ રાખવાના ત્યાગ કરે જે દિશામાં
 જવા આવવાનો આગાર તે જગ્યાએ બહારની વસ્તુ
 અંદર મંગાવે નહીં અંદરની વસ્તુ બહાર મોકલે નહિ.
 યથા શક્તિ પ્રમાણુ કરે જવન્ય એક આશ્રવ ઊત્કૃષ્ટા
 પાંચ આશ્રવ બને તેટલા ત્યાગ કરે કેટલાક શ્રાવક
 એમ કહે છે કે એક કરણ ત્રણ જોગથી ત્યાગ કરે છે.
 કેટલાએક બે કરણ ત્રણ જોગથી દિશાના પ્રમાણુ કરે
 તેની બહારની વસ્તુ મંગાવવાના અથવા તે ઉપરાંત
 જઈ આશ્રવ સેવવાના ત્યાગ કીધા છે તેઓએ વેરાગથી
 અમત છોડી ને ત્યાગ ક્ષેત્ર થકી સર્વક્ષેત્રમાં કાળ
 થકી જાવ જીવ સુધી અર્થાત છકાવતના ત્યાગ થોડા
 કાળના થઈ શકતા નથી કહાચ એવા ત્યાગવાલાને કોઈ
 દેવતા બહાર નાંખી કે તો ત્યાં પાંચ આશ્રવ દ્વાર સેવે
 નહીં કેમકે તેને ત્યાગ છે કોઈ કષ્ટ પડે આગાર રાખે
 છે અથવા મંત્રી દેવતા જોડાવે છે અનેક કામ કરે છે
 કરાવે છે કરતાને શણુ બણે છે તે પહેલા આગાર
 રાખ્યો હોય તેમ કરે ને આગાર અમત રાખ્યો તે
 પોતાની ઢીલાઈ છે તેમાં અમતનું પાપ લાગે છે પણ
 ત્યાગ લાગતો નથી માટે આગાર સિવાયનું કામ કરે
 નહીં શ્રાવક છઠા વ્રતને નિહોંય પાળે આલોક પરલોકમાં
 સુખ પામે છઠા વ્રતનો ઘણો વિસ્તાર છે અહીંયા સંક્ષેપમાં
 કહ્યો છે. પ્રુધ્ધીવંત વિચારે.

સાતમું મત

દોહરા

સાતમું મત આવક તણું, તેમાં ઉપલોગ પરી
લોગના ત્યાગ
અમતી વસ્તુ ત્યાગે તેહને, આવે છે અધીક
વેરાગ ॥૧॥

લોગ આવે એક વારમાં, તે કહીએ ઉપલોગ
વારંવાર લોગ આવે જીવને, તેને કહી છે
પરીલોગ ॥૨॥

ઉપલોગ પરીલોગની, અમત કહી ભગવાન
તેનો ત્યાગ કરે સતજીર કને. તે સાતમું મત
પ્રધાન ॥૩॥

ઉપલોગ પરીલોગ કામ છે, તે લોગ મહા
દુઃખ ખાન
કીરપાક ફળની દીધી જોખમા, ભગવંત શ્રી
વર્ધમાન ॥૪॥

ઢાલ

આ પુર કાગળ કાઈ ન લેશી, પાછા આપ્યા
પ્રીર પરદેશી (એ દેશી)

અંગીછા ૧ દાતણ ૨ ફળ ૩ અલીગન ૪

ઉવટણ પીઠી ૫ ને મંજણ ૬ વચ્ચે ૭ વીલેપન
૮ પુષ્પ ૯ આભરણ ૧૦ ધુપખેવણ ૧૧ પીવણ
૧૨ ને ભખખન ૧૩

॥૧૧॥

ગિહન ૧૪ સુપ ૧૫ વીગય ૧૬ શાક ૧૭ વીમાસ
મહુર ૧૮ લમણ ૧૯ પાણી ૨૦ સુખવાશ ૨૧
વાહન ૨૨ સયન ૨૩ પન્ની ૨૪ સચિત ૨૫
• દ્રવ્ય ૨૬ સંખ્યા કરી ત્યાગે એકચીત

॥૨૧॥

એ છવીશ બોલ તર્જુ પ્રમાણ, ધન્ય ત્યાગે તે
સમતા આણુ

નામ લેઈ ખુલાસો કર લીજે, કરણભેગ સહીત

મવ કીજે ॥૩૧॥

એ છવીસ બોલ લોગવીયા સંતાપ, લોગવાયા
પણ લાગે પાપ

અનુભાવ્યા ધર્મ કયાથી હોય, ત્રણ કરણ સરીખા

ભેય ॥૪૧॥

સુખને ફીલ વાત ન ભેસે, ન્યાય છોડી અઘડામે
પેસે

સુશુરે છંડી કુશુરથી પરચા, ભારી થાય કરે

જિંધી ચરચા ॥૫૧॥

મત અમત કહી જીન ન્યારી, સમજે નહી
તેના કર્મ ભારી

મુઠમતી નવ તત્વ ન જાણે, લીધી ટેક છોડે
નહી તાણે ॥૬૧॥

છબ્વીસ જોલ તણે આગાર, તે તો અમત
આશ્રવદાર
ત્યાંયે કંઈ ઉપલોગ પરીભોંગ, તેને લોગવે તે
તો સાવધ જોગ ॥૭૧॥

તેનો ત્યાગ કરે મન સમતા આણ, શકતી
મુજબ કરે પચખાણ
એક કરણ ત્રણ જોગથી ત્યાગે, તહારે પોતે
લોગવવાનો પાપ ન લાગે ॥૮૧॥

એ કરણ ત્રણ જોગથી પચખાણ, તેને છઃલાગાનો
પાપ ટાલ્યો જાણ
તે તો પોતે પણ લોગવે નહી કાય, બીજને પણ
લોગવાવે નહી તાય ॥૯૧॥

ત્રણ કરણ ત્રણ જોગથી ત્યાગે, તેને નવ લાગાનો
પાપ ન લાગે
લોગવે નહી લોગવાવે નહી, લોગવવાવાલાને
વખાણે નહી ॥૧૦૧॥

જે જે ચેરી છૂટી નહી તાંહી, તેથી પાપ કમ
લાગે છે આધ
જે ચેરી રાક્ષી તે સંવર દાર, તેથી પાપ ન
લાગે લગાર ॥૧૧૧॥

હુટી ચેરીમાં શાવક ખાય ખવડાવે, ખાતાને
 પછુ હુટી ચેરીમાં ચરાવે
 ગંધ ચેરીમાં ખાવે ખવડાવે નહી, અનુભોદના
 પછુ ન કરે કાંઈ ॥૧૨॥

શાવક માંહિમાંહી છ કાય ખવડાવે, વળી છ
 કાય મારીને જમાડે
 એ અમલ સાવલ જોગ વેપાર, તે માંહી ધમ
 નહી લગાર ॥૧૩॥

શાવકને માંહિમાંહી છ કાય ખવડાવે, વળી છ
 કાય મારીને જમાડે
 તે માંહી ધમ મીઠ્યાની જાણે, કમ તણે વશ
 જીંધી તાણે ॥૧૪॥

મલ આશી શાવકને કહ્યો છે ધર્મી, અમલ આશી
 કહ્યો અધર્મી
 તેથી શાવકને ધર્માધર્મી જાણે, ચન્નવણા
 ભગવતીથી જોઈ પીછાણે ॥૧૫॥

શાવકનું ખાવું પીવું ને ગેહણું, માંહિમાંહી
 લેણું ને દેણું
 એ ત્રણે કરણ અમલમાં ધાલ્યા, ઉવાઈ, મુગડાંગ
 મેં ચાલ્યા ॥૧૬॥

રાજ ૩૫ રસ ગંધ સ્પર્શી, રાખ્યા છે તેની
 લાગી રહી આચા

એ છે ઉપલોગ પરિલોગ, તેના મળે છે વીવીધ
સંયોગ ॥૧૭॥

રાખ્યા છે તેની અવત નહો, તેનાં સમય
સમય પાપ લાગે આણે
તેને ત્યાગ્યા થશે સંવર સુખદાય, તેને અવતને
પાપ મિટ નાય ॥૧૮॥

ઉપલોગ પરિલોગ લોગવે છે નહી, તેથી પાપ
લાગે છે આણી
લોગવાળ્યાથી બીજે કરણપાપ, તેથી થાય બહુ
સંતાપ ॥૧૯॥

અનુમોદે તે સરાવે નહ, તેથી પણ પાપ લાગે,
છે આણ
આવકના ઉપલોગ પરિલોગ, એ ત્રણે કરણ
સાવધ નેગ ॥૨૦॥

જગન્ય મદમમ બિલકયા નન, આવક ગુણ રતનાની
આણ
તેનું ખાતુ ખીતુ અવતમાં નહો, તેને રૂડી રીતે
ખીછાણે ॥૨૧॥

જગન્ય લાવકને અવત ઘણેરી, ઉલકયા આવકને
અવત થોડેરી
પણ તે અવત આશ્રવ પાપનો નાહો, તેથી પાપ
આવે દગચાહો ॥૨૨॥

આવક તપ કરે. લાવી હુતાસ, ઉપવાસ છક

કરે છમાસ

સાવધ જોગ રૂઝ્યાં સંવર, યાય રૂડો, તપથી

કર્મ કરે ચકચુરો ॥૨૩॥

તપ પુરો થયા પછી અત્રત આગાર, આવો

પીવો તે સાવધ જોગ વેપાર

તેથી કર્મ લાગે ॥ આય, તે પાપ થશે જીવને

હુઃખદાય ॥૨૪॥

પારણ કરે તે પહેલે કરણ બણો, કરાવે તે

ખીજે કરણે પીછાણો

શરાવણવાલો છે ત્રીજે કરણે, આ ત્રણેના પુહીવંત

કરશેનીરણો ॥૨૫॥

પહેલે કરણ તો પાપ બંધાવે, તો ખીજે કરણ

ધર્મ કહાંથી આવે

ત્રીજે કરણ ધર્મ નહીં લગાર, આ ત્રણેના સાવધ

જોગ વેપાર ॥૨૬॥

સાવધ જોગથી લાગે છે પાપ, તેથી જીન આજ્ઞા

ન હે આપ

જો આવકને જમાડયા ધર્મ થતા, તો અરીહંત

ભગવંત આજ્ઞા હેતાં ॥૨૭॥

કોઈ કહે આવકને જમાડયા ધર્મ, તે ભુલી ગયા

અજ્ઞાની ભર્મ

ચોતે જમ્યા લાગે પાપં કર્મ, તો ખીજને
જમાડયા કેમ મરે ધર્મ ॥૨૮॥

કોઈ કહે લાડું ખવાડયા ધર્મ, તે તપ કરે
તેથી મારા કટશે કર્મ

તેથી હું ખીજને લાડું ખવડાવા, લાડવા માટે

અપવાય કરાવા ॥૨૯॥

પછી તે કરશે તે તેને હોય, પણ લાડવા ખવડાવ્યા
ધર્મ ન હોય

લાડવા ખવડાવ્યા તો એકાંત પાપ, શ્રી છન
સુખસે કહ્યો છે આપ ॥૩૦॥

શ્રાવકને લાડવા ખવડાવ્યા ધર્મ ને હોય, તો
એકવો ધર્મ કરે હરકોય

મોટા મોટા શ્રાવકે હતા ધનવંત, એમ લાડવા

ખવડાવી ધર્મ કરતા ॥૩૧॥

મોટા મોટા સેનાપતિ તાહી, તેને હતી ધર્મની
ચાહી

ખવાડયા ધર્મ હોય તો આવો નહી કાઢતા,
લાડું ખવડાવી કામ કરાણે ચાહતા ॥૩૨॥

એ શ્રાવકને લાડવા ખવાડયા ધર્મ, ખવાવણ
વાલાના કટ જાય કર્મ

તો ચક્રવર્તી વાસુદેવ જલદેવ, તે તો ધર્મ કરતા

સ્વમેવ ॥૩૩॥

-લાડવા ખવડાવ્યા થાય જો ધર્મ, શ્રાવકને લાડવા

ખવડાવ્યા કંટ જાયે કર્મ

તો ચાર જાતના દેવ સ્વમેવ, એવા ધર્મ કરે

તતખેવ ॥૩૪॥

એહવા ધર્મથી શીવ મુખ હોય, તો દેવતા

આથો કાઢતા નહી કોઈ

એહવો ધર્મ કરી પુરતા મનખંત, દેવજવથી

પાધરા મોક્ષ પહોચત ॥૩૫॥

પણ લાડવા ખવાડયા ધર્મ છે નહી, ખાવો ખવડાવો

અમત માંહી

તે મહિ ધર્મ કહે તે ભોખા, તેને મોહ કર્મના

છે ઝંકોળા ॥૩૬॥

-લાડુ ખવાડયા ધર્મ નહી લાઈ, આ તો પ્રુદ્ધી

દેખાઈ વીકલાઈ

આતો લોભપણે જીવ્યાનો સ્વાદ, પણ બારી

કર્મો માંડ્યો છે વાદ ॥૩૭॥

ખાવું ખવડાવવું તમાગે સોય, ત્યારે સાતમું

મત શ્રાવકને હોય

ત્યારે રોકાશે તે આવતા કર્મ, તેહીજ ઉજલો

સંવર ધર્મ ॥૩૮॥

-ત્રણે કરણ જુદા જુદા દીજે, ત્યાગ અને આગાર

ઝાંઝળી જે

અમતમાં પાપ જાણી છોડી જે, મતમાં ધર્મ

જાણી મત લીજે ॥૩૯॥

માનવ ભવનો લાવે લીજે, દાન સુપાત્ર નીશ્ચય
 દીજે, ધર્મનું કામ જલદી દીજે, સત પુરવોની
 દેવા વંછીત સીમે ॥૪૦॥

પંદર કર્માદાન

દોહરા

ઉપભોગ પરીભોગનું, સાતમું મત પ્રધાન
 તે માંદી ઉપદેશીયા, પંદરે કર્માદાન ॥૧॥

ઢાળ

ઘટ કરનારા શોનાર કંસારા, ભાડભુજ, કુંવાર
 હુકાર એ કર્મ કરીને પેટ ભરીજે, તેહ અંગાલીક
 કર્મ કહીજે ॥૧॥

વેચે શાક ભાણ કંકમુજ, ખીજદીક ધાન તંદુલ
 વેચે ફુલાદીક સર્વ વનરાઈ, તે વણ કર્મ કહીજે
 રે ભાઈ ॥૨॥

વેચે ગાડાદીક રથ કરાઈ, ચોદી પાટ પલંગ
 બનાઈ
 કર્માડ ચાંલલાદીક તે વેચાવે, તે ત્રીજી સાડી
 કર્મ કહાવે ॥૩॥

હુકાન હવેલી ભાડે ચાપે, રોકડ નાણું વ્યાજે
 આપે
 ગાડાદીક ભાડે રે જોઈ, ભાડી કર્મ કહીજે તેહ ॥૪॥

વેચે નાળીયેરાદીક ફેાડી, વળી અખરોટ સોપારી
 તોડી
 પચ્ચર ફેાડ દલે પીસે ધાન, પાચમું ફેાડી
 કર્મીદાન ॥૫॥
 કરતુરી કેવડા, હાથીદંત, મોતી અગર પાપ
 અનંત
 ચામ હાક સીમનો વેપાર, છઠા કર્મીદાન એ
 ધાર ॥૬॥
 સાતમે લેલ મીણુ સલઆલ, વેચે લાખ ગદી
 હરતાલ
 કમુંબાદીક રંગણુપાશ, દોષ ધણે કલો જીન
 તારા ॥૭॥
 મધ માંશ માખણને હાર, મોટી વીગય કહી
 જીન ચાર
 દુધ દહી ધી તેલ ગોળ બણ, આઠમું એ રશ
 વણીજ્ય પીછણ ॥૮॥
 વેચે ઉટ મધા બળદ ગાય, ઘોડા હાથી લેલ
 મંગાય
 જીન રૂ રેશમ ચાન બનાય, કેશવાણીજ્ય એ
 નવમું ચાય ॥૯॥
 સીંગી મોરાને અશીણુસાર, લીલો યુયો સોમ
 લખાર

હરવંશી નરવંશી વણજે, એ દશમું વીધ વાંણીન્ય
કહીજે ॥૧૦॥

તલ સરંસવ વીગેરે પીસાવે, ચેરડી રસના ઘાણુ
કહાવે

જંત પીલણુ અગ્યારમુ કમં; કરતાં વધે ઘણું
અધમં ॥૧૧॥

કાન ફડાવે નાક વીંધાવે, પાપી ખસીયા બળદ
કરાવે

ખારમુ, કમોદાન નીલચૂન, વતધારીને લાગે
લંછન ॥૧૨॥

ખાળે ખામ નગર કરી લાય, જંગલાદીકમાં ફવ
દે લગાય

ખાળે મુઠદાને આગ ખાપે, તેરમુ કમં એ રીતે
વ્યાપે ॥૧૩॥

ચૌદમુ લાગે નહી દ્રહતીર, ખેતમાંહી લાવી
મુકે નીર

સર દ્રહ તલાવ ખોટા સોપંત, એ કમં કરી
જીવ નરક પડંત ॥૧૪॥

સાધુ વીના સઘળા પોપી જે, પન્નરમુ અસંજતી
પોષ કહીજે

રોજગાર કરી તે ઉપર રહેવે, ખાણુ પીણું
અસંજતીને દેવે ॥૧૫॥

એ પંદર કમીઠાન વીસ્તાર, મર્યાદ બાંધી કરે
પરીહાર

એ પંદર ઠંઠા સાવધ ભોગ વેપાર, કરે આજીવીકા
ચલાવણુકાર ॥૧૬॥

સાતમું મત

દોહરાનું ભાવાર્થ

જે છટ્ટા મતમાં આગાર રહ્યો તે છુટવા સાતમું
મત છે. સાતમું મત આવક ઉપલોગ પરિલોગ યથાશક્તિ
ત્યાગ કરે જે ચીજ આહાર પાણી એક વાર ભોગમાં
આવે તે ઉપલોગ કહેવાય કપડા ઢાગીના ઘર ખાચડી
ગાડી વિગેરે વારંવાર ભોગવાય તે પરિલોગ કહેવાય.
ઉપલોગ પરિલોગ ને ભગવાને ક્રિપાક રૂળ સમ કહ્યા
છે જે ક્રિપાક રૂળ ભોગવતા સમય સારા મમતા લાગે
પછી મહા દુઃખ જીવ કાયા જુદા થાય માટે બને
તેટલા આગાર રાખ્યો તે અમત છે પાપ લાગે છે.
માટે આગાર ઉપરાંત યથાભાણુ કરો તે સાતમું મત છે
પરિલોગ ઉપલોગના ધણા લોક છે. અહિંયા છવીશ
બોલના લોક કહે ॥ ૧ થી ૪ ॥

ઢાલનો ભાવાર્થ

સાતમા મતમાં છવીશ બોલની મર્યાદા કરી ઉપલોગ
પરિલોગ ત્યાગ કરે તે મત આગાર રાખ્યો તે અમત છે
છવીશ બોલ ૧ ઉપણીયાવિંદુ=લુછવાની ચીજ, ૨ દંત

વિહં=દાંતણુ ૩ ફળવિહં=ફળ કેરી દાકમ કેળા વીગેરે
 ૪ અભિગણુ વિહં=મદન તેલ ચોપડવું ૫ ઉવદ્ધ-
 વિહં=પીઠી વીગેરે ૬ મંજન=નહાવું તે ૭ વત્ય=કપડા
 ૮ વીલેપન=મુખક કેશરનું ચોપડવું ૯ પુષ્પવિહં=ફુલ
 ૧૦ આભરણવિહં=ચરણા ૧૧ ધુપવિહં=ધુગ અગર
 લોખાન કરવો ૧૨ પેજવિહં=પીવું તે ૧૩ ભખખન-
 વિહં=ખાવું તે ૧૪ ઉદનવિહં=ભાતધાન ખાવું ૧૫
 સુપવિહં=ઢાલની વિધી ૧૬ વિગયવિહં=ધી ગોળ ૭
 વીગય ૧૭ સાગવિહં=ચાક તરકારી ૧૮ મહુરવિહં=ચેલઠી
 વીગેરે ૧૯ જમણવિહં=જમવું તે ૨૦ પાણીવિહં=પાણી
 ૨૧ મુખવાસવિહં=પાન લવેગ સોપારી ચેલચી ૨૨
 વહાણવિહં=ગાડી ૨૩ સમ્રણવિહં=પાટ બાજક ખુરશી
 મેજ બીજાના ૨૪ પન્નીવિહં=પગરખાં ૨૫ સચિત-
 વીહં=સચિત છવ સહીત પૃથ્વી આદિક ૨૬ દ્રવ્ય-
 વિહં=દ્રવ્ય ચીજ આ છવીસ બોલની યથાશક્તી આગાર
 ઉપરાંત ત્યાગ કરે તે આવકનું સાતમુ વ્રત છે ત્યાગ ન
 કરે જેટલા જેટલા આચાર રાખે તે સેવે સેવરાવે બલે
 બાણે તે અવ્રત આશ્રવથી પાપ કર્મ લાગે ૥ પોતે
 ભોગવે તો પાપ ભોગવાવે તો પાપ, કારણ કે બીજુ
 કરણ ૬ અને ભોગવતાને સાફ બાણે તો પાપ ત્રીજે
 કરણે છે પરંતુ સુખ માનવ એકાએક માનતો નથી
 ન્યાયથી બેતા નથી ઉભટા લકવા. મોટે છે સુગુર ઇાડી
 કુગુરંઓનું કહ્યું માને છે પણ ન્યાયવાદી સમદ્રષ્ટિ છવ
 સારી રીતે બાણે ૬ કે આવકને પહેલે કરણ જે કામમાં

પાપ લાગે છે તે બીજે ત્રીજે કરણમાં જરૂર પાપ લાગે
 છે આવકનું ખાવું પીવું પહેરવું ઝોઢવું વીગેરે બધા
 કામમાં અમત છે તેવો ઉત્તવાઈ અને સુયગદાંગ સુત્રમાં
 ખુલાશા પાઠ છે આવકને મત માટે ધર્મી અમત માટે
 અધર્મી એટલે ધર્મા ધર્મી અને મત અવતી
 થી પન્નવણા શ્રી ભગવતી સુત્રમાં કીધા છે. વીવેકી
 છવો વીચારે જો જો શબ્દ રૂપ ગંધ રસ ઉપલોગ
 પરિલોગના આગાર શબ્દા છે જેની આશા વંછા લાગી
 રહી છે જેના સંયોગ વિયોગ કરે છે પહેલાકરણે
 અમત આશ્રવ છે તેનું પાપ લાગે છે બીજાને લોગવાવે
 તેનું બીજે કરણે પાપ લોગવવા વાલાને અનુભાવે ત્રીજે
 કરણે પાપ લાગે છે લોગ ઉપલોગ ત્રણે કરણ સાવધ
 જોગ છે તેને ત્યાગ કરે તે આવક ને મત સંવર યાપ
 છે. ॥ ૧ થી ૨૦ ॥ જ્ઞાન્ય મધ્યમ અને ઉત્કૃષ્ટ ત્રણ
 પ્રકારના આવક છે આવક રત્નોની ખાણ છે જેટલા
 જેટલા ત્યાગ તે અમુલ્ય રત્ન છે જો જો આગાર શબ્દો
 ખાંચ છે પીચે છે પહેરે છે તે સર્વ અમત અનંદની
 ખાણ છે કામ છે નિર્ધનપણ છે પોતે રાખે બીજાને
 રખાવે, રાખતાને બંધો બંધે તે કામ નિર્ધનપણ
 અવૃત્ત છે રત્ન એટલે વૃત્ત પોતા પાચે રાખે બીજાને
 વૃત્ત કરાવે તેને રત્ન આપ્યું છે તેના કામ સિદ્ધ યાપ છે
 રાખતા ને બંધો બંધે તે પશુરતન છે. જે જે ત્યાગ છે
 તે ધર્મ છે જો જ્ઞાન્ય આવક ને મત થોડાને અમત
 સહી ઉત્કૃષ્ટ આવકને અમત થોડી ને - મત પ્રજ્ઞા છે.

અત્રત આશ્રવ પાપનો બંધ છે પાપ આવે છે પાપ :
 આવતું બંધ કરવા ચારીત્ર રૂપી તપ શુદ્ધ ઉત્પન્ન કરે
 છે અપવાશ, છઠ્ઠું, અઠ્ઠમ છમાશ 'મુધી' તપ કરવાથી
 ખાંવા પીવા રૂપી સાવધ જોગ 'રૂઢાશ' છે તેથી ત્રત
 સંવર થાય છે ભુખ તરશ સમ પરિણામોથી સહન કરે
 તેથી અશુભ કર્મ સ્વયં થાય છે તેથી નીજ રા થાય છે.
 તપ પુરો થયે જે જે વસ્તુઓનો પારણ્યામાં ઉપભોગ
 પરિભોગ કરવાનો આગાર છે તે ભોગવે છે ખાંધ પીએ છે
 અનેક તરાહના સાવધ જોગ વેપાર કરે છે જેથી પાપ
 કર્મ લાગે છે તે જીવને દુઃખદાઈ છે પારણ્ય કરે તે પ્રથમ
 કરણ્ય બીજાને પારણ્ય કરાવ્યું તે બીજે કરણ્ય ને પારણ્ય
 કરે તેને બહુ જાણે તે ત્રીજા કરણ્યે અત્રત છે પહેલાં
 કરણ્યમાં પાપ છે તો બીજાને ત્રીજા કરણ્યમાં પાપ છે
 એટલે પારણ્યા ઉત્તર પારણ્યા પારણ્યા કરવાવાલા સાવધ
 જોગ સેવે છે તેની જાનાશા નહીં અત્રત અધર્મ છે.
 તે કરાવવાવાલાને અવૃત અધર્મ છે અનુમોદન કરવા
 વાલાને અવૃત અધર્મ છે ખાવામાં ધર્મ નથી તો
 ખવડાવવામાં ધર્મ નથી ને અનુમોદનમાં ધર્મ નથી
 માટે શ્રાવકોનું ખાવું ખવરાવવું અનુમોદનું ત્રણે કરણ્ય
 શ્રી જીનેશ્વરની સાધુ મુનિચત્તેની આજ્ઞા નથી શુદ્ધ
 નિશ્ચય સાધુ અત્રતની આજ્ઞા આપી શકે નહીં કારણક
 કે સાવધ કામને મન વચન કાયાથી સારા જાનતા નથી
 કોઈ શ્રાવક જમાડવામાં ધર્મ માને છે તે અજ્ઞાન છે
 મોહ કર્મ ધણી છે અનાદિકાળથી ખાવું ખવરાવવું

અનુમોદનું સાંર સમજી રહ્યો છે સમદ્રષ્ટી માનસ ખાત્રુ
ખવરાવવું બહુ જાણવું વીગેરે ત્યાગ કરવામાં સાતમું
માને છે સદ્ગુરુનું કહેવું છે કે મત-અમત ઝોળખો ને
અમત છોડો મત અંગીકાર કરો અમતમાં 'અધર્મ',
મતમાં ધર્મ સમજો મનુષ્ય ભવ પામવાનો સાર કુશુર
છોડી અદ્વૈત સેવો મુપાત્ર જ્ઞાન આપે ધર્મના કામ
કરો જીવનું જલદી બહુ યશે ॥ ૨૧મી ૪૦ ॥ ઇતી
સાતમું વૃત્તનો બાવાઈ પંદર કર્માદાનનો બાવાઈ

ઉપલોગ પરિલોગના ત્યાગ કરે તે સાતમું વૃત્ત છે
તેમાં પંદર કર્માદાન કહે ૧ અંગાલકર્મે=કોયલા,
કળીંચુનો છો, ઇંટ ભટ્ટી વીગેરેમાં જનાવે સોની કંસારા
બાકલુબા, લુહાર વીગેરે કોયલા નાંખી અગ્નિ સજ-
ગાવી કામ કરે તે, ૨ વલુ કર્મે=લીલોતરી શાક પાન ફળ
ફુલ ના કામ કરે વેચે ૩ સાકિકર્મે=તાકડાના ગાડા
રથ બાજક, રતુલ, પલંગ, કળાટ, થાબલા, વીગેરે
જનાવે વેચે ૪, બાડી કર્મે=દુકાન, મકાન, જમીન
ગાંઠા, ગાડી, વીગેરે બાઠે આપે રોકક રૂપીયા બ્યાળે
આપે ૫ દોડી કર્મે=નારીચેલ સોપારી અખરોટ પથ્થર
તોડી દોડી અનાજ દળવું ખીસવું વીગેરે ૬ હંતવણીને=
દાંત, કર્તુરી, કેવડા, દાથીદાંત, ચોલી, ચામડા
દાડડાનો વેપાર ૭ લખખવણીને=ઢાળ, આળ,
મીણ, ખગુલી હરતાળ વીગેરેનો વેપાર ૮ રસવણીને
ફી, તેલ, ગોળ, દુધ, દહી અને દારૂ માંસ માખણ

વીગેરેનો વેપાર ૯ કૈશવણીને=કંટ ગાય, ગધા
 બળદ, હાથી, બકરા, ઘેટાંના વાળનો વેપાર ૧૦
 વીધવણીને=ઝેર સીંગી, મોરા, અપ્રીણ, આંકડા
 પોસદોરા, મોર શુંવા; સોમલખાર, હરવંશી, નરવંશી
 વીગેરે ઝેરનો વેપાર ૧૧ જંતપીલણીયાક્રમે-ધાણી
 મશીન અંચામાં તંત્ર સરસવ, સીંગ શેરડી વીગેરે
 પીણી વેચવું તે ૧૨ નીલંબક્રમે-કાન નાક વીધા-
 વવા દેવાવવા બળદ પ્રમુખને ખસી કરવાના કોમ
 ૧૩ દબંગદાવણીયાક્રમે-આમનગર જંગલ પંહાડ
 મુડદા વીગેરેમાં આગ અળગાવવી ૧૪ સરદહ તળાવ
 સોપણીયાક્રમે-સર, દ્રહ, તળાવ, નદી વગેરે સોપવા
 મોરી ખોલવી પાણી ઠાઠવું વીગેરે ૧૫ અસંજંજણ
 પોપણીયા ક્રમે-અસતી જન તે અસંજતીનું પોપણ
 રાજગાર કરવો સાધુ અદી દ્વીપ પંદર ક્ષેત્રમાં જથ્થા ભે
 હજાર કોઈ ઉતક્રા નવ હજાર કોઈ છે તે સિવાય ખીલા અસં-
 યતીલેવોને ખવડાવવું પીવડાવવું પહેરાવવું વીગેરે પોપણ
 કરવું અથવા પોપવા નીમિત્તે રાજગાર વેપાર કરવો
 પંદર ક્રમાંદાન છે તે સર્વે ક્રમાંદાન ક્રમે જથ્થા
 આવકને ઊઠવા ચોખ્ખું છે આદરવા ચોખ્ખું નથી ગૃહસ્થથી
 ઊઠાય નહીં માટે મર્યાદ ઉપરાંત ચલાશક્તિ ત્યાગ કરે
 તે ધર્મ છે આગાર રાખ્યો તે અવત અધર્મ છે તેનાથી
 બાપ લાગે છે.

દોહરા

આઠમું અનર્થ દંડ પરીહારે, મત
સાતમે વૃત પુરા થયો હવે આઠમાનો નીરંતર
અર્થ અનર્થ જોલખવા બાણી, તેહનો સાંભળો
વીચાર ॥૧૧॥

સાત વૃત આદરતાં ચકાં, બાકી અવૃત રહી છેતાંય
તેથી નીરંતર જીવને, પાપ લાગે છે આથ ॥૧૨॥
તે અમલના બે લેદ છે, તેમ જોઈ અર્થ દંડજાણુ
બીજો અનર્થ દંડતણો, તેથી પાપ લાગે છે આથ ॥૧૩॥
અનર્થ તે મતલબ આપને, સાવધ કરે
વીવીધ પ્રકાર

અનર્થ તે મતલબ વીના, પાપ કરતાં ડરે ન
લગાર ॥૧૪॥
પાપ કરે અર્થ અનર્થ કારણે, તેને સારી રીતે
પીછાણુ

અર્થ દંડ છોડવું હોહીણુ, પણ અનર્થ ના કરે
ચથખાણુ ॥૧૫॥
અનર્થ દંડ તણા લેદ અતિ ઘણા, તે પુરા
કહ્યા ન જાય

ચોઠો પ્રગટ કરું, તે સાંભળે બે ચિત્ત લાય ॥૧૬॥

દોહરા

પહીલો લેદ કહી અપધ્યાન, તેથી બાંધે અનર્થ ખાન

બીજે લેઈ પ્રમાદ જ આણે, ધી આદિકના વાસણ
હાંધાડા રાખે ॥૧॥

હથીઆર ભેડી કરે વીસ્તાર, પાપ ઉપદેશ દેવે
વીવીધ પ્રકાર,

એ અનર્થના કરે પચખાણુ, સુદ પાળે જીનવર આણુ ॥૨॥

અનર્થ દંડ કેમ કહી જે, અર્થ દંડ થી તે જોળખી જે,

તેના લેઈ વીવીધ પ્રકાર, સંક્ષેપ માત્ર કરે વીસ્તાર ॥૩॥

માઠા ધ્યાનનો એ પ્રકાર, જે જગમાં ધ્યાવે નરનાર

આત્મ દોષ ધ્યાન ધ્યાવે લોક, પામે વીવીધ
હુષને સોગ ॥ ૪॥

શખ્તાદીક ઇન્દ્રીયાના લોગ, તેહનો વંછે સંભોગ વીભોગ

રોગાદીક લાગે અણુગમતાં, લોગ લોગજતા .

લાગે ગમતાં ॥ ૫ ॥

આ વીધી જીવ રાચેને વીરચે, આપ અર્થ

કુટુંબને પરચે

ઠાકુર ચાકર સગારનેહી, ઘરાક સંબંધી આદી

સહી ॥ ૬ ॥

જે સુખીએ સુખ વેદે આપ, તે દુઃખી પામે

સોગ સંતાપ

તે પણ દાળે સમતા આણુ, અનર્થ ધ્યાવારા

કરે પચખાણુ ॥ ૭ ॥

રોષ ધ્યાન હીંસા જે ધ્યાવે બુદ્ધ ચોરી કેદખાને દીરાવે

અર્થ કરે પણ ધુળે લાંન, અનર્થ ધ્યાન તળે

એક મન ॥ ૮ ॥

ચી આદિકનો વેપાર કરતાં, ગરમ આદીક નય

આ વીધી અર્થ ઉઘાડા રાખે તાઈ, તેના જતન

કરે ચિત્તલાઈ ॥૬॥

પ્રમાદને વશ આજશ આણુ, ઊઘાડા રાખ-

વાના પચખાણુ

ઘંટી ઉખલ મુશળ રાખે, મારે ચાલે નહીં એ પાખે ॥૭॥

અનર્થ રાખવાના પચખાણુ, એકલો મત કરે

મન આણુ

અર્થે પણ રાખતા શંકાય, અનર્થે પણ રાખે

નહીં ત્યાય ॥૮॥

ભાઈ કત્રીજા ચાકર પેખ, તેને દે પાપના ઉપદેશ

જેતી વેપાર સોદા કરે ભાઈ, એકા ખાણે

કેની કમાઈ ॥૯॥

ખુદીવંત નર જ્ઞાનથી દેખે, કહેતા લાગે પાપ વીશે

તો અનર્થ કેણુ ધરમાં ધાલે, તેથી કમં ધણુ ઝાલે ॥૧૦॥

જશદીરતી માન મોટાઈ કાઝ, વળી ચરમા

ચરમી લોકાની લાજ

વળી ધર ઉદારણુ ને તાંહી, હીંસાદીક કરે તે

અર્થ દંડ માંહી ॥૧૧॥

જે કામ કરતા કરે લોક ભંડ, તે કતંબ્ય છે

અનર્થ દંડ

છ છંડી રાખી તે અર્થ દંડ માંહી, તેને માટે

હીંસાદી કરે છે તાંહી ॥૧૨॥

- શુભગકાંગ અધ્યયન અદારમાં મઝાર, અનર્થના
કહ્યા છે આઠ આગાર
- આત્મા ન્યાતીલાને કામ, હીંસાદીક કરે છે તામ ॥૧૬॥
- આધાર તે ઘર હાટાદીક કામ, પરીવાર ને હાસ
હાસી નામ
- મંત્રી નાગંભુત યક્ષ દેવ, તેને નીમીત્ત હીંસાદી
કરે સ્વમેવ ॥૧૭॥
- આલોક પરલોક, જીવજીવંત મરજી ને કામ લોગ
તેને અર્થ વાંછા કીધા પાપ લાગે, અનર્થ કવા
આઠમું વૃત્ત લાગે ॥૧૮॥
- અસંયતી જીવોતું જીવજીવંત ચહાવે, અસંયતી
જીવોતી જીવોતી ચાવે
- અર્થ વાંછ્યા તો અર્થ પાપ લાગે, અનર્થ
વાંછ્યા તો આઠમું વૃત્ત લાગે ॥૧૯॥
- અસંયતીને મરવો ચહાવે, અથવા તેને મારે
મરાવે
- અર્થ મારા મરાયાં પાપ લાગે, અનર્થ મારા
મરાયા વૃત્ત લાગે ॥૨૦॥
- અહસ્તીને કામ લોગ લોગવાવો ચહાવે, અથવા
તેને કામલોગ લોગવાવે
- અર્થ લોગવાવયાંથી પાપ લાગે, અનર્થ લોગ-
વાવીયાંથી વૃત્ત લાગે ॥૨૧॥
- અહસ્તીને ઉપલોગ પરીલોગ લોગવાવે, તેને
નીશ્ચય પાપકર્મ બંધાવે

ચી આદિકનો વેપાર કરેતાં, ગંરમ આદીક અર્થ

આ વીધી અર્થ ઉઘાડા રાખે તાહ, તેના જતન

કરે ચિત્તલાઈ ॥ ૬ ॥

પ્રમાદને વશ આગશ આણ, ઊઘાડા રાખ-

વાના પચખાણ

ધંટી ઉખલ મુશળ રાખે, મારે ચાલે નહીં એ પાખે ॥૧૦॥

અનર્થ રાખવાના પચખાણ, એહવેા મત કરે

મન આણ

અર્થે પણ રાખતા શંકાય, અનર્થે પણ રાખે

નહીં ત્યાય ॥૧૧॥

બાઈ કાત્રીબ આકર પેખ, તેને દે પાપના ઉપદેશ

એતી વેપાર સોદા કરેા બાઈ, એકા ખાડો

ઠેાની કમાઈ ॥૧૨॥

ધુહીવંત નર જ્ઞાનથી દેખે, કહેતા લાગે પાપ વીરોધે

તો અનર્થ ઠેાણુ ધરમાં ધાલે, તેંથી કમ ધણુ ઝાલે ॥૧૩॥

જશકીરતી માન મોટાઈ કાઝ, વળી શરમા

શરમી લોકોની લાજ

વળી ધર બિહારણુ ને તાંહી, હીંસાદીક કરે તે

અર્થે હંડ માંહી ॥૧૪॥

એ કામ કરતા કરે લોક બંદ, તે કતબ

અનર્થે હંડ

છ છંડી રાખી તે અર્થે હંડ માંહી, તેને માટે

હીંસાદી કરે છે તાંહી ॥૧૫॥

સુયગડાંગ અધ્યયન અદારમાં મઝાર, અનર્થના
 કદા છે આઠ આગાર
 આત્મા ન્યાતીલાને કામ, હીંસાદીક કરે છે તામ ॥૧૬॥
 આધાર તે ઘર હાટાદીક કામ, પરીવાર ને દાસ
 દાસી નામ
 મંત્રી નાગંભુત યક્ષ દેવ, તેને તીર્થીત હીંસાદી
 કરે સ્વમેવ ॥૧૭॥
 આલોક પરલોક, જીવનું મરણ ને કામ લોગ
 તેને અર્થ વાંછા કીધા પાપ લાગે, અનર્થ કયા
 આઠમુ વૃત ભાંગે ॥૧૮॥
 અસંયતી જીવોનું જીવનું ચહાવે, અસંયતી
 જીવોથી ખુશી ચાવે
 અર્થ વંછ્યા તો અર્થ પાપ લાગે, અનર્થ
 વંછ્યા તો આઠમું વૃત ભાંગે ॥૧૯॥
 અસંયતીને મરવો ચહાવે, અથવા તેને મારે
 મરાવે
 અર્થે મારા મરાયા પાપ લાગે, અનર્થે મારા
 મરાયા વૃત ભાંગે ॥૨૦॥
 અહરચીને કામ લોગ લોગવાવો ચહાવે, અથવા
 તેને કામલોગ લોગવાવે
 અર્થે લોગવાવયાથી પાપ લાગે, અનર્થે લોગ-
 વાવીયાથી વૃત ભાંગે ॥૨૧॥
 અહરચીને ઉપલોગ પરીલોગ લોગવાવે, તેને
 નીશ્ચય પાપકર્મ બંધાવે

અંધવાં બીજાં ને પાપ કર્મ કરવા ઉપદેશ દેવો નકામનાં
 બેઠા બેઠાં શુ કરો છો ખેતી કરો કુવા તળાવ ખોદો
 વેપાર કરો વીગેરે અનેક તંત્રહનો ઉપદેશ આપવો
 ચોથો ભેદ છે એ ચારે ભેદ પોતા માટે કરે તો અંધ
 દંડ અને વગર મતલબ કરે તો અનંધ દંડ છે પોતાની
 મોટાઈ શોભા નીમિત્ત અભિમાન વશ શરમાં શરમી
 લોકોની લાજથી સ્વાર્થ વચ્ચે ઉપરના ચાર મહિલે
 કામ કરવાથી પાપ લાગે છે તે અંધ દંડ છે વગર
 મતલબે ઉપરના ચાર માંહેલા કામ કરવાથી અનંધ દંડ
 લાગે છે માટે આવકે અનંધ દંડ યોગ્યથી ત્યાગ કરવો
 જોઈએ અને અંધ દંડ યથા શક્તિ મર્યાદ ઉપરાંત
 ત્યાગ કરવો જોઈએ આવકે અંધ અને અનંધ દંડનો
 ત્યાગ પચખાણુ કરે ને વૃત્ત છે આગાર રાખે તે અવૃત્ત
 આશ્રવ પાપ કર્મ છે । ૧ થી ૧૫ ॥

શ્રીસુદગ ડાંગ મુત્રમાં અનંધ દંડના આઠ પ્રકાર
 ના આગાર આવકે રાખ્યા કહ્યા છે ૧ આએહિરિવા
 પોતાની આત્માને માટે ૨ નાએહિરિવા=ન્યાતીતા
 સગા સંબંધી માટે ૩ આધારેહિરિવા=પોતાના ઘર
 પોતાના ૪ પરિવારેહિરિવા=પુત્ર પોત્ર
 દાશદાસા પરિવાર માટે ૫ મિત્તહેરિવા=મંત્રી દોસ્ત
 માટે ૬ નાગ હેરિવા=નાગદેવતા માટે ૭ જુત
 હેરિવા=જુત દેવતા માટે ૮ જશહેરિવા=જશ દેવતા
 માટે એ આઠ પ્રકારના આગાર ઉપરાંત આવકે અનંધ

હંડના ત્યાગ કરે તે આઠમુ મત છે તે જ ત્યાગ એ
 ધર્મ છે આગાર રાખ્યો તે અવત આશ્રવ પોતાની
 કચ્ચાધથી પાપ ધર્મ લાગે છે પહેલું પોતાની આત્માથી
 તે આઠમુ જલ માટે જે જે હિંસા કરે છે તેમાં
 ધર્મ નથી આવેલ પરલોક જીવંતન્ય મરણુ કામ
 લોગ એ પાંચેની ઇચ્છા પોતાના મતલબને માટે કરે
 તેમાં પાપ લાગે છે વગર મતલબે આગાર ઉપરાંત
 કરે તો આઠમુ મત લાગે છે અસંયતી જીવે નો જીવનુ
 મરણુ પોતાને માટે ઇચ્છે તો પાપ લાગે છે વગર
 મતલબે ઇચ્છે તો આઠમુ મત ખંડીત થાય છે
 અહસ્થિ કામ લોગની ઇચ્છા પોતાના સ્વાર્થને લીધે
 લોગવે, તો પાપ સ્વાર્થ વગર અહસ્થિને લોગવાવે.
 તો આઠમાં મતનો ભંગ એટલે અહસ્થિનુ જરા
 પણ કામ કરે કરાવે અનુમોદે ત્રણે કરણે પાપ
 લાગે શ્રાવક કરે કરાવે અનુમોદે તે સંસાર વહેવાર
 સમજે, ધર્મ સમજે નહી, ધર્મ તો ત્યાગ કરે તેમાં
 છે સ્વામી શ્રી બીજનજી ફરમાવે છે કે અર્થ
 અને અનર્થ જે પ્રકારે પાપ લાગે છે માટે શ્રાવક અનર્થ
 પાપ ત્યાગે તે આઠમા મતમાં છે આઠમા મતને સારા
 સમજી યથાશક્તિ કરણુ જોગ સમજી ત્યાગ પથખાણુ
 કરવા જોઈએ જેમાં જે શેરી રાહી તે ધર્મ
 છે શેરી રાહી નહી તે અધર્મ છે ॥ ૧૬ થી ૨૬ ॥
 ઇતી.

નવમું મંત્ર

યાંચં અણુવૃત્તં પાલતાં, શુષ્કવૃત્તં દેશ કહાય
 શીખા વૃત્ત ચાંદ્ર ચોકડી, કંહે ઉપમા લ્યાય ॥૧॥
 જેમ દેવળ કળશ ચહે, મુગટ મસ્તક અંત
 એમ સમ દ્રષ્ટી જીવકાં, શીખા વૃત્ત પાલત ॥૨॥
 વૃત્ત આઠ પહેલા કહ્યા, જાવ જીવ લેગજાણ
 શીખા વૃત્ત ચાંદ્રે તણા, બીવીધપણે પચખાણ ॥૩॥
 સામાયક મુહૂર્ત એકની, જો કરે ચિત્ત લગાય
 દેશાવગાશી વૃત્તના, જેમ કરે તેમ ચાય ॥૪॥
 પોણે ચાર્થ દીન રાતનો, ધ્યાવે નીરમળ ધ્યાન
 ખારમુવૃત્ત શુદ્ધ સાધુને, પ્રતી લાભ્યાંથી જાન ॥૫॥

ઠાળ

સામાયક સમતાપણે, સાવધ જોગ પચખાણ
 કાલ ચક્રી મુદરત એકની, દુબીહ તીવીહેણ
 જાણ ॥૧॥
 શીખાજી વૃત્ત આશધીએ
 લિતકંઠે ભાંગે કરી, તણુ કરણ ત્રણ જોગજી
 ગૃહવાસ તણી વારતા તણે, ન કરે હુધં ને
 જોગજી રીં ॥૨॥
 ઉપગરણુ સામાયક કરતા રાખીયા, તે ઉપરાંત
 પચખાણ
 રાખ્યા તે અવૃત્ત પરીજોગની, નીરંતર
 જાણ ॥૩॥

જે ઉપગરણ સામાયકમાં રાખીયા, તેના પણ
કરે પ્રમાણુ

બાકી ત્રણ કરણ ત્રણ જોગથી, પાંચે આશ્રવના
પચખાણુ શીં ॥૪॥

ઉપર પહેરે ઓઢે વાપરે, ખીછાણાદીક કરે
વારંવારણુ

તે શરીરની શાતા કારણે, તે તો સાવધ જોગ
વેપારણુ શીં ॥૫॥

વળી ગહેણાં આભરણુ કને વઢ્યા, તે પણ અવૃતમાં
જાણુ

તેનો પાપ નીરંતર જીવને, સામાયકમાં પણ
લાગે છે આણુ શીં ॥૬॥

તે ગહેણા આભરણુના જતન કરે, તેનાથી રાજ
થાય તે વારણુ

આધા પાછા સમારે ને અવસરે, સાવધ જોગ
વેપારણુ શીં ॥૭॥

ઉપગરણ ગહેણાં કને રાખ્યા. તે તો નહી આવે
સામાયકને કામણુ

કામ તો આવે પરીલોગમાં, મુખશાતા ચોલાદીક
તામણુ શીં ॥૮॥

સામાયકની દોષી જીનં ઓડા, તે સામાયક છે
સંવર ધમંણુ

ઉપગરણ ગહેણાં પરી લોગવ્યાં, તેથી તો લાગે
છે પાપ કર્મણુ શીં ॥૯॥

સામાયકમાં આવકની આત્મા, અધીકરણું કહી
 જનરાયણ

બમવતીને શતક સાતમાં, પહીલા બિદેશાં માંયણ
 ॥૨૧૦॥૧૦॥

અધીકરણુ તે શસ્ત્ર છઃકાયનો, તેની સંભાળ કરે
 અંશમાતણ

તેની સાર શુભાર જતન કરે, તે સાવધ જોગ
 સાક્ષાતણ ॥૨૧૦॥૧૧॥

કપડો ઓઢે પહેરે વાપરે, વળી વધા વચ કરે તાયણ
 તેણે અધીકરણુને સાંતરો કીધો, તેની આજ્ઞા નહી
 જે જનરાયણ ॥૨૧૦॥૧૨॥

અંશ માત્ર શરીરનો કામ કરે, તે તો સાવધ
 જોગ છે તાયણ
 તેથી પાપ લાગે છે જીવને, તેની આજ્ઞા નહી જેવે
 જનરાયણ ॥૨૧૦॥૧૩॥

હાલવો ચાલવો શરીરનો, મુખં ચાતા માટે
 કરે બાણુણ
 તે સાવધ જોગ શ્રીજન કહ્યા, તેથી પાપકર્મ
 લાગે છે આણુણ ॥૨૧૦॥૧૪॥

તે કર્તવ્ય કીધા જન આજ્ઞા નહી, તે સાવધ
 જોગ સાક્ષાતણ
 જે કર્તવ્ય કીધા જન આજ્ઞા, તે નીરવધ જોગ
 વીખ્યાતણ ॥૨૧૦॥૧૫॥

ઉપગરણ ગહેણા શરીરના, જતન ચોખા કરે
 સામાયક મગારણ
 તેની છન આજા નહી સંવંચા, તે સાવધ
 ભેગ તણા વેપારણ ॥શીંગા ૧૬૬॥
 પાસે રાખે તેના જતન કરે, આ રાખ્યો
 સામાયકમાં આગારણ
 સામાયક કરતાં જે નહી રાખીઆ, તેના જતન
 ન કરે લગારણ ॥શીંગા ૧૭૦॥

શ્રાવકના ઉપગરણ છે અવૃત મહે, કહ્યા ઊવાઈને
 સુચગ કાંગણ
 તેને સેવે સેવરાવે તે સાવધ ભેગ છે, તેની
 આજા નહી કે છનરાજણ ॥શીંગા ૧૮૦॥
 કોઈ કહે સામાયક કીધી તેહને, સાવધ ભેગ
 પચખાણુણ
 તેને પાપનો આગાર કંઠાંથી રહ્યો, કોઈ એવી
 પુછા કરે આણુણ ॥શીંગા ૧૯૦॥
 તેને જવાણ એમ દીણએ, સર્વ સાવધના નહી
 પચખાણુણ
 સર્વ સાવધના ત્યાગ સાધુતણે, તેહની કરે
 પીછાણુણ ॥શીંગા ૨૦૦॥
 ૧૭: ભાગા સામાયકમે પચખીયા, તેને તણ
 ભાગાનો આગારણ

તેને પાપ લાગે છે નીરંતરે, એવા સાવધં જોગ
વેપારજી ॥૨૧૦॥૨૧॥

તેને પુત્રાદીક હુવા હર્ષ હુવે, મુખા ગયા થાય
સોગજી

ઇત્યાદીક આગાર સામાયક મહે, એહવા સામયકમે .

સાવધ યોગજી ॥૨૧૧॥૨૨॥

ઝેહણા કપડા રાખ્યા તેહના, જતન કરે સામય-

કને માંહીજી

તે પણુ સવધં જોગ છે, તેની આજ્ઞા ન દેવે

જીનરાયજી ॥૨૧૨॥૨૩॥

શરીર કપડાદીક તેહના, જતન કરે સામાયક માંયજી

આગ ચોરાદીકના બચવદી, એકાંત રચાનક જય-

જ્ઞાથી બચજી ॥૨૧૩॥૨૪॥

તે પણુ સાવધ યોગ છે, આગાર સેવ્યે સામા-

યક માંહીજી

સામાયકમે સમતા રાખવી, ચીત્ત ન ચલાવણુ

તાહીજી ॥૨૧૪॥૨૫॥

આગ સર્પાદીકના બચવદી, જયજ્ઞાથી નીસર બચ

ભાગજી

બાણુમાં માનસ જેઠા હુવે, તેને તો નહીં લે

જાવે બહારજી ॥૨૧૫॥૨૬॥

આપનો તો આગાર રાખીયો, ખીજનો નહીં

આગારજી

બીજને ત્યાગી સામાયક મહે, તેને કંઈ વીધ
 હે જાવે બહારજી ॥શીંગારજી
 આગ ચોરાદીકના લાયકી, રાખ્યો તે દ્રવ્ય હે
 જાયજી

બાજુમાં કપડાદીક હુવે ઘણા, તેને તો બહાર
 ન હે જાવે તાયજી ॥શીંગારજી
 રાખ્યા તે દ્રવ્ય લેજાવતાં સામાયકનો
 ભંગ ન થાયજી

ત્યાગ છે તેને લેજાવતાં, સામાયક વ્રત ભંગ
 જાયજી ॥શીંગારજી

તેથી સર્વ સાવધ જોગના, સામાયકમાં નહી
 પચખાણુજી

આગાર ઉપરાંત સાવધ જોગના, પચખાણુ કીધા
 છે પહીંછાણુજી ॥શીંગારજી

તેથી ત્યાગ કર્યો તે સધળા, સાવધ જોગના
 પચખાણુજી

ત્યાગ નહી સર્વ સાવધ જોગના, તે તો સારા
 સાધુ તણે જાયજી ॥શીંગારજી

ઉપચક્ષુ રાખ્યા સામાયક મહે, તે તો પહેલે
 કરણ લીધા જાયજી

તે બીજને લોગવાવસી કંઈ વીધે, બીજના તો
 પચખાણુજી ॥શીંગારજી

દ્રવ્ય યદી તે ઉપરાંતના, બધાના કીધા પચખાણુજી

ક્ષેત્ર થકી સર્વ ક્ષેત્ર મળે, કાળથી એક મુંડરત

બાણી ॥શિંગા ૩૩॥

ભાવ થકી રાગદ્રેષ રહીત છે, ત્યારે સંવર

નીર્જરાગુણ થાયછ

એવી રીતે સામાયક જોળખી કરે, ત્યારે સામાયક

હુવે તાયછ ॥શિંગા ૩૪॥

ખીન બધા ને ત્યાગ દીધા, તેનો કરે સંલોભછ

તેથી ભાંગે સામાયક મત તેહનું, તેના વધ્યા

છે સાવધ જોગછ ॥શિંગા ૩૫॥

કેઈ સામાયકમાં સામાયકવાલાનું, કામ કરવું

રાખ્યું છે આગારછ

તેનો કામ કર્યા સામાયક ભાંગે નહી, તેનો

પણ કરે વીચારછ ॥શિંગા ૩૬॥

સામાયકમાં મહિમાદે કામ કરે, તેનો મુત્રમાં

નહી ॥ તાયછ

તે નીશ્ચય ઘાંપવા આવે નહી, જ્ઞાની વડે તે

સત્ય વાયછ ॥શિંગા ૩૭॥

કેઈ કરે સામાયકમાં રાખી પુજણી, રાખી તે

દયાને કામછ

તેનો જવાબ સાંભળેા ખુલાશા સહીત, ચીત

રાખી એક કામછ ॥શિંગા ૩૮॥

સરીરાદીક પુજે સામાયક મળે, માત્રાદી પદે પુજછ

એકવા કામનીં છન આસા નહી, તેમાં ધમ્મ
 કહે તે અણુજી ॥શિ૦॥૩૬॥
 શરીર પુજે પરકે માત્રો, જો શરીરત્રીકના
 કામજી
 જો ધમ્મ તણુ કામ હોય, તો આસા દેવે છન
 રાજજી ॥શિ૦॥૪૦॥
 જો પુજવુ પરકણુ કરે નહી, કાયા સ્થીર રાખે
 એક કામજી
 હાથાદીક વગર હલાવીયા, રહેવો નહી આવે
 છે તામજી ॥શિ૦॥૪૧॥
 વળી અખાધા વડી નીતની, ખમાય નહી તે તામજી
 તેથી પુજે છે જગ્યાં જોષને, તે સામાયક તણુ
 નહી કામજી ॥શિ૦॥૪૨॥
 માંખી મચ્છર છીડી આછી રે, તે તો કરંડે છે
 શરીરને આયજી
 તે ખમાય નહી તેહથી, પુછને દુર કરે તાયજી
 ॥શિ૦॥૪૩॥
 જો કાયા સ્થીર રાખે એક આશને, તેને પુજણીનો
 નહી કામજી
 પરીસહ ખમાય નહી તેથી, પુજણી રાખે છે
 નામજી ॥શિ૦॥૪૪॥
 જો એટલું કહા સમજ પડે નહી, તો રાખવી
 છન પ્રવીતજી

જન આજ્ઞા બહાર ધર્મ શ્રધ્ધીને, નહીં કરવી
 એકવી અનીતલ ॥શિ૦॥૪૫॥
 શરીર ઉપશ્રદ્ધલુના જાળતા, ક્રીધા સાવધ જોગ
 વેપારલ
 જે શરીરથી નીવંધ કતવ્યકરે, તને જન
 • આજ્ઞાદેશીકારલ ॥શિ૦॥૪૬॥

નવમુ મત

હોહારનો બાવાય

પાંચ અણુમત એટલે સાધુજના મહામત મોટા
 તેનાથી નાના ત્રણ શુભમત, જે પાંચ અણુમતને શુભ-
 કારી છે તે આઠ મતને આ શિખા સમાન ચાર મત.
 કહે છે જેમ દેવલ ઉપર કળશ માથા ઉપર મુગટ
 હોય છે તેમ આઠ મતોના ઉપર ચાર શિખા મત છે,
 પહેલાથી આઠમા મત સુધી પચખાણુ જાવજીવના હોય
 છે ચાર શિખા મતમાં નવમુ મત એક મુહરતનું દશમુ,
 જેટલા કાળનું કરે તેટલું અગીઆરમુ પોપો દીવસ રાત્રિ
 પ્રમાણુ અને બારમુ શિખા મત શુદ્ધ સાધુ મુનિરાજ
 અહીં દ્વીપ પંદર ક્ષેત્રમાં જઘન્ય બે હજાર કોડ ઉત્કૃષ્ટા
 નવ હજાર કોડ છે તેઓમાંના કોઇને નિર્દોષ આહાર
 પાણી વીગેરે ચૌદ પ્રકારનું દાન આપવું તે બારમુ શિખા-
 મત છે સામાયક કરવું તે નવમુ શિખા મત છે તે
 સામાયક સિવાય અમત છે પાપ લાગે છે ॥૧થી૫॥

ઢાલનો સાવાર્ય

સામાયક એટલે સમ સાવ રાખવો સમતા રાખવી એક મુહરત કાળ મુખી સાવધ જોગના ત્યાગ નધન્ય બે કરણ ત્રણ જોગથી ઉતકષ્ટા ત્રણ કરણ ત્રણ જોગથી થાય છે સામાયકમાં ગ્રહસ્થાયમની વાત નીંદા વિકલા સંસારી કામ કરાય નહીં કપજ વીગેરે જે જે ઉપગરણ સામાયકમાં રાખ્યા તે અમત છે ત્યાગ્યા જે સામાયક છે, તેથી સંવર મત થાય છે જે જે ઉપગરણ ધરેણા કપડા રાખ્યા તે અમત સાવધ જોગ છે તેથી પાપ કર્મ લાગે છે રાખેલી ચીજોની સાર સંભાળ કરે ખીછાના જોડવાના રાખે તે ચરીરની, શાતા અને શોભા છે તેમાં સામાયક નથી સાવધ જોગ વેપાર છે ધરેણા કપડા વીગેરે સામાયકમાં રાખ્યા તે સામાયકને કામ આવતા નથી તે તો શોભા અને ચરીરની રક્ષા માટે પહેરે જોડે છે અને પરિભોગમાં કામ આવે છે સામાયકમાં શ્રી જીનેશ્વરની આજ્ઞા છે ઉપગરણ પહરવા જોડવાની આજ્ઞા નથી તે પરિભોગવ્યાથી પાપ કર્મ લાગે છે શ્રી ભગવતી સુત્રના સાતમાં ચતુક, 'પહેલા ઉદેશમાં સામાયકમાં આવકની આત્મા અધીકરણ એટલે છકાય જીવોની ચસ ફરમાવી છે છકાય ના ચસની સાર સંભાળ કરે તે સાવધ જોગ છે માટે શ્રી જીનેશ્વરની આજ્ઞા નથી શ્રીજીનેશ્વર જે કામમાં આજ્ઞા છે તેનીવંધ પાપ રહીત છે ને જે કામમાં શ્રી જીનેશ્વરની આજ્ઞા

નથી તે સાવધ પાપ સહીત છે. ૧૧૧થી ૧૨૦ સામાયકમાં
 સાવધ ભોગના ત્યાગ કેશ થકી જ સાધુજીને સર્વ
 થકી છે કેાઈ કહે સામાયક પચખતી વખતે
 સાવધ ભોગના પચખાણુ કરીએ છેએ તેમાં કયા
 પાપનો આગાર રાખ્યો છે સાધુ મુનિરાજ
 સર્વ સાવજજ ભોગ પચખામિ કરે છે આવકને સર્વ
 સાવધ ભોગના ત્યાગ નથી છઃ ભાગાથી સામાયક
 કરવાથી ત્રણ ભાંગાનો આગાર સાવધ છે તેનું અવતનું
 પાપ હમેશ સામાયકમાં લગે છે અનુમોદવાનું મન
 વચન કાયાથી આગાર છે પુત્ર પૌત્ર થવાના ખખર
 સાંભળી ખુશી સંગા સંબંધી મરવા ખોવાયા સાંભળાથી
 નાખુશી થવાય છે જે ઘરેણા કપડા સામાયકમાં પહેર્યા
 છે તે પરિભોગ છે તેને ભોગવે તે અવત છે તેની
 સાર સંભાળ શરીરની ચત્તા એ સાવધ ભોગ ૧૧ આગ,
 ચાર, સાપ વીછુ વીગેરે જાનવરના ભયથી ધીજી જગ્યા
 એ જાય છે તે શ્રી જીનેશ્વરની આજ્ઞા નહી માટે અનેક
 કામ જે જે શ્રી જીનેશ્વરની આજ્ઞા બહાર સામાયકમાં
 કરે છે કરાવે છે તે સર્વ સાવધ ભોગ છે તેનાથી પાપ
 કમ લાગે છે આગ ચાર સર્પાદિકના ભયથી સામાયકમાં
 એક જગ્યાથી ધીજી જગ્યાએ જાય તેમાં સામાયકનો ભંગ
 થતા નથી કેમકે આગાર રાખ્યો હોય છે પણ સાવધ ભોગ
 હોવાથી પાપ લાગે છે બાજુમાં ધીજી માણસ બેઠો હોય તેને
 બહાર લઈ જઈ જવાનો આગાર નથી તેથી તેને બહાર

લઈ જઈ શકતો નથી કપડા ઉપગ્રહ સામાયકમાં પોતે
 રાખ્યા છે તે લઈ શકે છે છોડ્યાં તે કપડા વીગેરે
 અનેક ચીજ પડી છે તે આગાર નથી માટે લઈ જઈ
 શકતો નથી જેનો આગાર છે તેની ફક્ત સાર સંભાળ
 કરે છે માટે ઘણાં સર્વ સાવધ જોગના ત્યાગ
 સામાયકમાં નથી ॥૧૬થી૩૧॥ સામાયકમાં જે ઉપગ્રહ
 રાખ્યા તે પહેલે કરણ પરિભ્રમણ છે બીજાને લોગવાવી
 શકે નહીં બીજાને લોગવાવવાના ત્યાગ છે સામાયક
 પર્યવર્તી વખતે કહે છે કે દ્રવ્ય થકી જે કને રાખ્યા
 તે દ્રવ્ય ઉપરાંત ત્યાગ, ફોત થકી સર્વશક્તિમાં ત્યાગ છે
 કેઈ જગ્યાએ આગાર નથી કાળ થકી એક સુહરત
 લગી ભાવ થકી ર.જ દ્રવ રહીત છે ત્યારે સંવર નિર્જા
 શુદ્ધ થાય છે સામાયક જોળખી સામાયક કરવાથી સામા-
 યક થાય છે ત્યાગ કરેલી ચીજોનો સંભોગ કરવાથી સામા-
 યક વ્રત ભાંગે છે માટે જે કામનો આગાર રાખ્યો નથી
 તે કરવું નહીં કેટલાએક સામાયકમાં સામાયકવાલાને
 કામ કરવાનો આગાર સખી કામ કરે છે તેની સામા-
 યક ભાંગતી નથી પણ તેનું પ્રમાણ કરવું જોઈએ
 સામાયકમાં બીજા સામાયકવાલાનું કામ કરવાનો આગાર
 રાખવા મુત્રોમાં કહ્યું નથી માટે તે જોલની સ્થાપ કરી
 શકાય નહીં નિશ્ચય તો જાની કહે તે સાત્ય છે કેઈ
 કહે હયાં પાલવા નિમીત સામાયકમાં પુજની
 રાખવામાં મુખ છે પોળણી રાખે તે અવ્રત
 છે પોતાનું શરીર સ્થિર રાખી શકતા નથી અંચલતાને

કારણ હાથ પગ વીગેરે હલાવે છે. અધારામાં બીજાં જગ્યા લાય આવે છે અથવા માખી મચ્છર વીગેરે શરીર ઉપર જેસે તેને ન્યાણાંથી પુજવાં કીડી કંચવા વીગેરે હંવોની અનુકંપા લાવી મારવા નહીં એ દયા લાવ છે તે નીવંધ છે પણ પુજણી નીવંધ જોગ નથી અવતાં. શ્રવ છે સાવધ જોગ જૈન આજ્ઞા બહાર છે માખી મચ્છર વીગેરે જીવ શરીરને ચટકા આપે તે પરિવહ ખમાય નહીં તેને માટે પુજણીથી તેને દુર કરે તે પોતાની કંચાઈ છે પોતાની કાયા સ્થિર એક જગ્યાએ રાખે તો પુજણીની જરૂર નથી તે માટે પુજણી રાખે છે તે શરીરને કામ લાગે છે સામાયક ને કામ લાગતી નથી માટે સાવધ જોગ છે કોઈ પોજણીની હાંડીમાં પડીમાં લાજો ફાતું ઝવેરાત જડાવે છે કોઈ બારે કીમતનું પોજણું રાખે છે કોઈ મોટી કીમતની શાળ જોડે છે તે બધી શરીરની અને ચોખા માટે છે આમીશ્રી ભીખનજી કહે છે કે આટલું કહેવાથી સમજ નહીં પડે તો શ્રી છતેન્દ્રદાસ વચનની પ્રતીતી રાખવી જોઈએ કે જે કામની જીત આજ્ઞા નહીં તે કરવું કરાવવું અનુમોદવું ધર્મ નથી ॥૩૨થી૪૬॥

દશમુ દેશા વગાસી ત્રત દોહરા

દશમુ દેશા વગાસી ત્રત છે, તેના ભેદ, અનેક થોડા સા પ્રગટ કરૂં, તે સાંભળજો લાવી વીવેક ॥૧૫॥

દાલ

દેશા વગાસી મતના, લાંગા થાય પ્રકારે જોયજી
પહેલો છે છઠ્ઠાની પદે, ખીજો સાતમાં જેમ હો-
યજી, શીખાજી મત આરાધીયે ॥૧૧॥

દીન પ્રતે પ્રભાતથી, છઠીશીનો કર્યો પ્રમાણજી
મર્યાદા કીધી તેજી જહારની, પાંચે આશ્રવના
પચખાણજી ॥શિ૦૧૨॥

જે ભુંમીકા રાખી છે મોકલી, તે માંહી દ્રવ્ય દીકનો
વેપારજી .

મર્યાદા શક્તી પ્રમાણે કરે, લોભાદીક કરે
પરીહારજી ॥શિ૦૧૩॥

કાલથી દીવસને રાતનું, લાવથી વીવીધ પ્રકારજી
કરજી જોગ રાખે તેટલા, જેટલા કરે પરીહારજી
॥શિ૦૧૪॥

વળી જધન્ય નવકારસી આદી કે, બિતબટો રાખે
કાલ કોયજી
મર્યાદાથી ત્યાગે સાવધ બણી, જેમ કરે તેમ
હોયજી ॥શિ૦૧૫॥

કોઈ કરે છે ત્યાગ હોંસા વણો, તેમાં કાલનો
કરે પ્રમાણજી
તે ત્યાગ પુરા . હુવા તેહને, આગળ તો નહી
પચખાણજી ॥શિ૦૧૬॥

-હીંસા, ઝુઠું, ચોરી, મૈથુનનું, વળી પાંચમું પરી-

અહીં જાણી

એક પાંચે આશ્રવ દ્વારના, કાળ રાખીને કરે

પચખાણી ॥શિલાજી

પ્રમાણ કરે છંદીશ જોલનો, પંદર કર્માદાનનો

પ્રમાણ

વળી સચિતાદીક ચૌદે નીચમનું, તેના નીત્ય નીત્ય

કરે પચખાણી ॥શિલાજી

સવકારસી, પોરમી, પુરમું, એકાસણે આજેલા

દીકતાય

ઉપવૃથ છઠ્ઠાદીક તપકરે, ઉત્કૃષ્ટા કરે છમાય

શિલાજી

તપનો કષ્ટ થાય તે કરણો, નીજીશની જાણ

ખાવા પીવાનો ત્યાગ થયો તે, દશમુ મત થાય

આણી ॥શિલાજી

જે જે સાવધ ત્યાગે તેહમે, કાલનો કરે પ્રમાણ

તે દશમુ મત નીપજે, એમાં જાણીવ નહી

પચખાણી ॥શિલાજી

કાળનું પ્રમાણ કરી પાંચ આશ્રવદ્વાર ત્યાગે તે.
દેશાવકારસી મત કહેવાય છે જે જામાથી થાય ઉ
પહેલો ભાંગો છઠ્ઠા મત મક્ક ને બીજો ભાંગો સાતમા
મત મક્ક છે જેના ઘણા લોક છે સંસેપવણ નીચે

આપ્યું છે દીવસ પ્રતે પ્રભાતેથી છે એ દીશાઓના પ્રમાણુ-
કરી મર્યાદા ઉપરાંત પાંચ આશ્રવ દ્વારે સેવવાના સેવ-
રાવવાના પચખાણુ કરે જેટલી ભુમી રાખી તેમાં યથા-
શક્તિ દ્રવ્યાદિકની મર્યાદા ઉપરાંત વિષય ભોગાદિના
ત્યાગ કાલ થઈ દીવસ રાત્રી - પ્રમાણુ રાગદ્વેશ
રહીત ઉપયોગ સહીત અનેક પ્રકાર અથાત' ઇચ્છા,
પ્રમાણુ કરણ ભોગથી શુભથઈ સંવર નિર્જરા જઘન્ય
નવકારસી એટલે એક મુહુરત લગી ઉત્ક્રાંત જેટલા કાળ
સુધી બને તેટલા કાળ લગી સાવધ બંધનના ત્યાગ
કરી હિંસાદી પાંચ આશ્રવ દ્વાર ત્યાગે જેવી રીતે કરે
તેવી રીતે દશમુ વ્રત થાય છે આ પહેલો ભાગો
કહ્યો બીજો ઉલ્લેખીયા વીહ' આદી છવીશ ભાલ ઇંગા-
લિક કમ' આદી પંદર કર્માદાન અને સચિતાદિક ચૌદ
નિયમની મર્યાદા ઉપરાંત જેટલા કાળના ત્યાગ કરે તે
દશમુ વ્રત છે નોકારસી, પોરસી, પુરમુદ એટલે દોઢ
પોરસી, એકાશણા, ઉપવાસ, છઠ્ઠ, અઠ્ઠમ, વીગેરે છમાસી.
તપ શ્રાવક કરે તે દશમા વ્રતમાં છે તપ કરે કષ્ટ સહન
કરે તેમાં નિર્જરા થાય છે અને સાવધ ભોગોના ત્યાગથી
શ્રાવકને સંવર થાય છે દશમા વ્રત સંવર છે એમાં
બવલવના પચખાણુ નથી કાલની મર્યાદા કરે
જે જે ત્યાગ કર્યા તે વ્રત આગાર રાખ્યો તે સેવે
સેવરાવે અને સેવે લેને અનુમોદે તે અમત આશ્રવ
પાપ કમ' છે.

અગીયારમું મત દોહરો

શ્રાવકનો મત અગીયારમું, પોષધ કહ્યો ભગવાન
શીખા મત અગીયામણું, હુવે સાલજો દઈ કાન ॥૧૧॥

ઢાલ દેશી તેહીજ

હુવે પોષધ મત રળોયામણું, પચખે ચાર વીધ
આહારજી

અખંભ મણી મુનણુ તજે, માલા વણુગ વીધે
પન પરીહારજી, શીખાજી મત આરાધીયે ॥૧૨॥

શસ્ત્ર મુશલાદીક આદીદે, સાવધ જોગ તણા
પચખાણુજી

કાલથી દીવસને રાતના, એક પોશાતણુ પ્રમાણુજી ॥શિંગારા॥
જધન્ય જે કરણુ તણુ જોગથી, કરે સાવધ જોગ
પચખાણુજી

કોઈ ભિકષ્ટે ભાગે કરે, તણુ કરણુ તણુ જોગથી
જણુજી ॥શિંગારા॥

દ્રવ્યથી પાસે રાખ્યો તે ઉપરાંતના, કીધા સર્વ
દ્રવ્યના પચખાણુજી

ક્ષેત્રથી સર્વ ક્ષેત્ર મળે, કાલથી દીવસ ને રાત્રીના
જણુજી ॥શિંગારા॥

ભાવથી રાગ દ્રેષ રહીત કરે, વળી ચોખેચિત
ઉપયોગ સહીતજી

ચારે કમરે કાય ॥ આવતા, વળી નીજરા
ચાય રૂટી રીતજી ॥શિંગારા॥

ઉપત્રણુ પોશાગે રાખીયા, તે ઉપરાંત કીધા
પચખાણુજી

રાખ્યા તે અવ્રત પરી લોગની, તેનો પાપ
નીરંતર લાગે છે આણુછાશિના ॥૬॥

પોપાને સામાયક મતના, સરિખાં છે પચખાણુ
સામાયક તેા મુહરત એકની, પોપો દીવશને
રાતનો નાણું ॥શિના ૭॥

પોપાને સામાયક મતમાં, આ બન્નેમાં સરીખો
છે આગારણુ

તે કહ્યા છે સધલાહી અમતમાં, તે જોઇ કરે
નીસ્તારણુ ॥શિના ૮॥

ત્યારે કાઇ કહે પોપધ મતમાં, મણી મુવણાંદી
પચખાણુ

તેથી મણી મુવણાંદી પાશે રાખીયા, પોપો
ભાંગી ગયો બાણુ ॥શિના ૯॥

પોપા માંદી પાશે રાખીયા, મણી મુવણાંદીકના બાણુ
તે ઉપરાંત રાખવાના પચખાણુ છે, તેનો ભિત્તર
એ પીછાણુ ॥શિના ૧૦॥

ઉમુક કહીતા મુકી દીધા, તે મણી મુવણાંદીકના
પચખાણુ

કને રાખ્યો તેની અવ્રત રહી, લગવતીથી કરજો
પીછાણુ ॥શિના ૧૧॥

જો મણી મુવણાંદી તદન પચખાણુ હુરે, તે
ઉમકનો પાઠ કહેતા નાહી

આ તો બિઘાડો નીલ્લું જોઇલો, વીચારી જુવો

મનમાંડીછ ॥શિબા ૧૨॥

એણીક ને કૃષ્ણજીની રાણીઓ, ઇત્યાદીક રાણીઓ

અનેકજી

તેને પોપા કર્યા છે ગહણાં ચકાં, સમજે આણ

વીવેકજી ॥શિબા ૧૩॥

તેની ચુડીમાં હીરા પાના જડયા, વળી દાંતમાં

સોનાની ગેખજી

બીજા ગરેણા તેને પહેર્યા, તેને બિતાયા ન

દેખાય એકજી ॥શિબા ૧૪॥

ભારી ભારી જવેરાત ચુડીમાં જડયા, વળી ભારી

ભારી ગરેણાં હાથ ગળા માંડીજી

તે બધા કેમ બિતારશે, આંતો મળતો નહી

દેખાય ન્યાયજી ॥શિબા ૧૫॥

તેણે કીધી સામાયક શાંખના, સામાયક કીધી

રાત પ્રભાતજી

તે દાંણ દાંણમાં કેમ બિતારશે, તે પણ મલતી

ન હીશે વાતજી ॥શિબા ૧૬॥

સામાયકમાં ગરેણાં નહી રાખવા, તો ચુડી નહિ

રાખવી તાહીજી

ગરેણાંને ખમડી તો એકજ છે, ખંને આબુ

પણ માંડીજી ॥શિબા ૧૭॥

સામાયકને પે.પા તણી, ખંને વીધી જણવો

એકજી

રીત બંનેની જરોજરી, સમજો આણી વિવે-
કલ ॥શિં ॥૧૮॥

આ લોકને અર્થ કરે નહી, ન કરે ખાવા-
ખીવાને હેતલ

લોક લાલચથી કરે નહી, પરલોક સુખ મારે ન
કરે તે યલ ॥શિં ॥૧૯॥

સંવર નીજ રા માટે કરે, ખીલ વંછ નહી કામલ
એ પરીજામથી ચોષા કરે તે ભાવ યદી સુદ્ધ
યાયલ ॥શિં ॥૨૦॥

કોઇ લાડવા માટે ચોષા કરે, કોઇ પૈસા લેવા
કરે તામલ

કોઇ ખીજા દ્રવ્ય લેવા ચોષા કરે, તે કહેવાનો
ચોષા છે નામલ ॥શિં ॥૨૧॥

તે તો અર્ધી એકાંત પેટના, તે મજુરી છે
પાતલ

તેના છવની ગરજ શરે નહી, ઉદ્ગટી ઘાલી
ગળામાં રાંતલ ॥શિં ॥૨૨॥

લાડવા માટે ચોષા કરાવશી, અર્થવા ધન
આપી તામલ

તે કહેવાનો ચોષા કરાવીયો, પણ સંવર નીજ રાતું
નહી કામલ ॥શિં ॥૨૩॥

કર્મ કાપવા કરે મજુરીયા, તેના ઘટમાં ઘોર
અજ્ઞાનલ

લાડુ ખવાંય પોષા કરાવવા, આંતો કાઠ જગ્યાએ
ન કહ્યો જાગવાનજી ॥શિં ॥૨૪॥

કમં કાપવા કરે મજુરી, તેના ઘટમાં ઘોર
અધકારજી
પૈશા આપીને પોષા કરાવણાં, તે નહીં ચાલ્યા
સુત્ર મજારજી ॥શિં ॥૨૫॥

મજુરી કરે ખેતી નીકાણુવા, મજુરી કરે ઘર
કરાવવા કામજી
કડખ કાપવા કરે મજુરી, કમં કાપવા નહીં ચાલ્યા
તામજી ॥શિં ॥૨૬॥

ખેતર ખેડવાને ચાલ્યા, મજુરીયા, વળી બાર
લેજાવણુ કામજી
અનાજ ખાંડવા કરે મજુરીયાં, કમં કાપવાને
નહીં ચાલ્યા તામજી ॥શિં ॥૨૭॥

વીરકત યાય કામ લોગથી, તેને ત્યાગ છે શુદ્ધ
પ્રજ્ઞામજી
સુકતી હેતુ પોષો કરે, તે અશલ પોષો કહ્યો
શ્યામજી ॥શિં ॥૨૮॥

અં વીધી પોષો કીધા ચકાં, સીઝશી આતમ
કામજી
કમં રાકાશે ને વળી દુટશે, એમ જાખ્યોં ત્રી
જીનરાયજી ॥શિં ॥૨૯॥

અગીઆરમુ ત્રત

ભાવાર્થ

અગ્યારમુ પોષધ એટલે ધર્મ પુષ્ટિ રૂપ ત્રત કહે છે

૧ અસાધુ-આહાર પાણુ-પાણી ખાદીમ-મેવાદિક
દવાદીમ-પાન, સોપારી, લવેગ, એલચી તજના ત્યાગ.

૨ અવંભ-અધ્ધસ્યય તે મૈથુનના ત્યાગ

૩ ઉમકમળી સુવર્ણ-રત્નાદિક સુવર્ણદિક

જેવોસરાવ્યા.

૪ માલા-કુત્તની મળા પ વણુગ-ગુલાલ અખોલ

રંગનો ત્યાગ.

૬ વીલેપન-કેશર અંદનસ્ટુ વિલેપન.

૭ સસ્ત્ર મુચલાદિ સાવજજોગ-શસ્ત્ર મુચલ વીગેરે
સાવધ જોગના ત્યાગ

ઉપરના સાત પ્રકારે ત્યાગ કરી ક્ષેત્રથી સર્વ ક્ષેત્રમાં
કાળથી અહોરાત્રી પ્રમાણુ જે કરણુ ત્રણ જોગથી અથવા
ત્રણ કરણુ ત્રણ જોગથી ભાવથી રાગદ્વેષ રહીત ગુણથી
સંવર નિર્જંશ એ પ્રકારે વસ્ત્ર ઘરેણા વીગેરે દ્રવ્ય, મૈષિ
પચખતી વખતે રાખ્યા તે દ્રવ્યો ઉપરાંત સાવધ, જોગ
સેવવા સેવરાવવાના ત્યાગ છે જે ઉપગ્રણુ પાશે રાખ્યા
તે અન્નતમાં છે જેનાથી પરિભોજની અમત પોષામાં
નીરંતર લાગે છે પોષા અને સામાયકના આગાર, એક
ચરખા છે આગાર ઉપરાંત ત્યાગ કર્યા તે સામાયકના

નવમાં મતમાં એક મુહરતના અને પોષા
 અગીઆરમાં મતમાં રાત્રી દીવસના છે
 ત્યારે કોઈ એમ કહે કે પોષા લેત! સુવર્ણાદિ
 મણી રત્નાદિના પથખાણુ કરે છે તે માટે પોષામાં
 ઘરેણા નહી રાખવા ભેધયે પોષામાં ઉમકમણી સુવર્ણના
 ત્યાગ છે મુકયા તે મણી સુવર્ણ રાખવાના ત્યાગ છે
 પાસે છે તે ઘરેણા કપડા પહેરેલાનો આગાર છે માટે
 મત ભાંગે નહી અગાઉ શ્રી કૃષ્ણ અને શ્રેણીકરાબાની
 રાણીઓએ પોષા સામાયક કીધા તેની બંગડીઓ
 ઘરેણાઓમાં ઘણા કીમતી રતન જડેલા હતા પણ
 બંગડી ઊતારી પોષા કર્યા એવો અધીકાર મુત્રોમાં નથી
 સામાયક મત કરતા પહેરેલા કપડા ઘરેણાનો આગાર
 છે આગાર અમત આશ્રવદ્વાર છે પણ પંથખાણુ ભાંગતા
 નથી ને ઘરેણા કપડા રાખવાથી સામાયક પોષા
 ભાંગવાનો ભય હોય તો કીંચીત માત્ર પણ સોતું રત્ન
 જડીત ઘરેણું રાખવું ભેધયે નહીં, સી બતીને સામાયક
 પોષામાં બંગડી જરૂર રહે છે કોઈ સી સાંજે, અડધી
 રાત્રે સામાયક કરે તો વારવાર બંગડી કહાડે નહી
 બંગડીઓ કહાડી સામાયક કરે તે ન્યાય મલતો નથી
 તેથી રૂપદ માલમ પડે છે કે મણી સુવર્ણાદિકના સર્વથા
 પ્રકાર ત્યાગ નથી જે સામાયકની વીધી છે તેજ પોષાની
 વીધી છે ફરક માત્ર કાળમાં છે દોહરા અને ૧૧ થી ૧૮૧.
 પોષધ આલોકને માટે કે પરલોકમાં મુખને માટે કે
 ખાવા પીવા માટે કે કોઈ પણ પ્રકારના લાભ માટે

કરવો નહીં અઠાંત સંવર નિજંસ માટે કરવાથી પોષધ
 ત્રત કરવાથી ભાવ પોપો થાય છે કદાચ કોઈ લાડવા
 ખાવા કે પરિગ્રહ લેવા પોપો કરે તો તે નામ પોપો
 છે લાડવા ખાવા માટે પોપો કરે તે પેટાથી છે મનુર
 છે તેનું મોક્ષ રૂપી કામ સિદ્ધ થાય નહીં તેને અશુંભ
 કર્મનો બંધ થાય તેવી જ રીતે કોઈ લાડવા ખવડાવી
 કે પૈસા આપી પોપા કરાવે તો તે નામ માત્ર પોપા છે
 તે પોપા કરાવવામાં સંવર નિજંસ ધર્મ કદાપિ થાય
 નહીં બીજાના માલ લાડવા વીગેરે મીઠાન આઈ મનુર
 પોપા કરે છે તેના હૃદયમાં ઘોર અજ્ઞાન છે કેમકે તેને
 તો દક્ષા ખાવા કે પૈસા લેવા નિમિત્ત પોપા કીધા છે
 તે લોકો પોપો શું છે તે જાનતા નથી અને કેમ થાય
 છે કર્મ કાપવાને મનુરીથી પોપા કરાવવા કે પૈસા લઈ
 પોપા કરવા કોઈ સુત્રમાં અધિકાર નથી પણ જોળા
 લોકો કુશુરના ઉપદેશથી લાડવા વીગેરે જમાંડી અથવા
 પૈસા આપી માનમોટાઈથી જશકીતિ માટે પોપા કરાવે
 છે ખવરાવવાથી કે પૈસા આપવાથી ધર્મ કદાપિ થતો
 નથી કદાચ એમ ધર્મ થતો હોય તો ચોથા આશમાં
 ધનાદય શ્રાવક ઘણા હતા પણ કોઈએ એવી રીતે
 મનુરીથી પોપા કરાવ્યા નહીં. શ્રાવક એવી રીતે પોપા
 કરતા નથી કર્મ કાપવા મનુરી સાંભળી નથી. એવી
 કરવા નીમણુ કરવા જોજ બાર ઉપાડવામાં કડળ વાસ
 વીગેરે કાપવા મનુર સાંભળ્યા છે કર્મ કાપવા મનુર
 સાંભળ્યા નથી આ પ્રત્યક્ષ શુદ્ધી પેલઈ છે. એવી રીતે

પોપા થતા નથી, ફક્ત વેરાગથીજ ભાવ લાવી કામલોગથી
 વીરકૃત થઈ યથાર્થ શ્રદ્ધાવંત થાય ત્યારે આત્મની
 સિદ્ધિ થાય છે શ્રાવકને પોપો કરવાથી આવતા કર્મ
 રોકાય છે અશુભ કર્મનો દાય થાય છવ નીર્મળ થાય
 તેનું નામ પોપો છે. બાપી લોભ લાલચ મજુરી નીમીત્ત
 પોપો કરવાવાલા કરાવવાવાલાને ધર્મ થતો નથી. પોપો
 લેવી વખત જે જે સાવધ જોગના ત્યાગ કર્યા તે
 આગિયારમું મત છે તેજ શ્રાવકનો ધર્મ છે જે જે
 આગાર રાખ્યો છે તે અમત આશ્રવ છે અમત સેવે
 સેવસવે બલો બને તેમાં એકાન્ત પાપ છે ઇતિ
 ॥ ૧૯ થી ૨૯

દોહરો બારમું અતિથી સંવિભાગ મત

અતિથી સંવીભાગ થોથો શીખા, તે બારમું
 મત રસાલ

શ્રમણનીશ્રમ અણુગારને, દાન દેવે દગ્યાલ ॥૧॥
 તે ક્ષામ્પક અચિત્તને શુભતો, કહ્યે તે દ્રવ્ય અનેક
 કહ્યે તે ક્ષેત્ર કાલમે, દાન, આપે લાવી વીવેક ॥૨॥
 જો એ દાન આપે સુકતી કારણે, એ રવંછા
 નહી કાંચ

ત્યારે નીપજે મત બારમું, જોમ ભાખ્યો
 શ્રી જનરાય ॥૩॥

અગિયાર મત વશ આપને, મન માનેથી થાય
 બારમું મત શુદ્ધ સાધુને પ્રતી લાખ્યાથી થાય ॥૪॥

લાંજો કરોડો ખરચીયા, જીવ અનંતીવાર
પણ દાન સુપાત્ર દોહીવો, તે જીવ તણો
આધાર ॥૫૧॥

એ મત નીપજાવના કારણે, બિદમ કરે નીત્ય નેમ
ભવે સાધુની ભાવના, હાથે દાન દેવાથી પ્રેમ ॥૬૧॥
આજશ છોડવું કંઈ વીધે, કંઈ વીધ દેવું દાન
બિદમ કરવો કંઈ રીતે, તે સાંભળો ઈર્ષ કાન ॥૭૧॥

દોળ જીવ મોહ અનુકંપા ન આણીએ (એ દેશી)
બારમુ મત છે શ્રાવક તણું, તેનો સાંભલ ને
વીસ્તારજી, સમજીનીશ્રવ અણગારને, દેવો
ચાર વીધ શુદ્ધ આહારજી, એમ મત નીપજાવે
બારમુ ॥૧૧॥

વળી વસ્ત્ર પાત્રને કામળી, પાપ પુછણું દેવે
એમજી
ખીડ ફળગ શેઝયાને સંચારો, દેવે એવધ લેવધ
એમજી ॥એમગા ॥૨૧॥

મત્યાદીક વસ્તુ કલ્પેતે, સાધુને હીધા હપી
ન હોયજી
જાણે ધન દહોડો ધન ઘડી, બારમુ મત
નીપજાયુ મોયજી ॥એમગા ॥૩૧॥
કરે ચિતવના સાધુ તણી, ઘરમાં જોય શુદ્ધ
આહારજી

વળી બાણે જોકા બાવે બાવનાં, મત ધારીનેાએ
આચારણ ॥એમના ॥૪૥

સાધુ આવી ઊભા જીવે આગણે, વીકસે બધી
રોમરાયણ

અશણ્ણાદીક ડેવે જાવથી, મન ઘણુ રળીયાયત
ચાયણ ॥એમના ॥૫૥

કાચા પાણીથી યાજી ધોવે નહી, વળી સચિત્ત
ન રાખે પાશણ

સંઘટે નહી જૈસે સચિત્તને, મત નીપજાવણુરો
હુતાશણ ॥એમના ॥૬૥

કેઈ કામ આવી પડે સચિત્તનો, ત્યારે પણ સમતા
રાખે વીખ્યાતણ

દીશા અવલોકયાં વગર સાધુની, નહી ધાલે
સચિત્તમાં હાયણ ॥એમના ॥૭૥

કલ્પે તે વસ્તુ પડી અમુજતી, કહી સહેજે મુજતી
હાયણ

તો ખપ કરી રાખે મુજતી, સચિત્ત ઉપર નમુકે
કાયણ ॥એમના ॥૮૥

જે જે દ્રવ્ય જાણે છે મુજતા, કલ્પે તે સાધુને
જાયણ

તેની બાવે નીરંતર બાવના, જોઈવા આવક ચતુર
મુજાયણ ॥એમના ॥૯૥

ચિતવિત પાત્ર તણે તણુ, કદી આવી મળે
સંભોગણ
ત્યારે અડકલ દાન દે હાથથી, પછી ન કરે
પછતાવો સોગણ ॥એમં ॥૧૦॥

જે જે મતધારી આવક હોવે, તે જમતા ન જડે
કમાડણ
જિવવાધ ને શુચમડાખંજમાં, તેના બિઘાડ્યા
આલ્યા દ્વારણ ॥એમં ॥૧૧॥

સહીજે બિઘાડા હોય બારણા, ત્યારે રાખે બિઘાડા
તામણ
નહી દે બિઘાડા બારણા, સાધુને દાન દેવા
કામણ ॥એમં ॥૧૨॥

ખીન લેખ બિઘાડ માંહી ધસે, સાધુ ન આવે
ખોલ કમાડણ
તેથી મતધારી આવક હુવે, તે તો રાખે બિઘાડા
દ્વારણ ॥એમં ॥૧૩॥

સહેજે આપ્યા છે ઘર આપણે, નીપળ્યુ જીવે
શુદ્ધ આહારણ
ત્યારે વખત જાણે ગોચરી તણો, તો વાટ જોવે
તે વારણ ॥એમં ॥૧૪॥

ત્યારે હોશ ઘણી છે માંહીથી, પોતે સ્વદાથ
દેવા દાનણ

તેના હૃદયમાં સાધુ વશી રહ્યા, તે કેમ ચુકે
ધ્યાનજી ॥એમં ॥૧૫૮॥

અશણ્ણાદીક યાત્રીમાં લીધા પછી, તુરત જમે
નહી મુખમાયજી
હીશી અવલોકે ભાવેભાવના, જણે સાધુ પધારે
આયજી ॥એમં ॥૧૬૧॥

એ બીધ ભાવના ભાવતાં ઘડાં, મળે સત ગુરૂની
જોગવાઈજી
તો તે દાન કે ઉલટ પ્રમાણથી, ચુકે નહી અવશર
પાઈજી ॥એમં ॥૧૭૧॥

શક્તી પ્રમાણે દાન કે સાધુને, પણ ન કરે
ખોટી મનવારજી
ખાલી વાહલ જેમ ગાજે નહી, સાચે મન જોલે
શુધ વીચારજી ॥એમં ॥૧૮૧॥

અઢલક દાન હઈ સાધુને, મોટાઈ ન મારે
બીજા પાશજી
ગીરવે! ગંભીર રહે સદા, તેને વીર વખાળ્યા
તાશજી ॥એમં ॥૧૯૧॥

અઢલક દાન દેવું પાતરે, નહી જેને તેવું
આશાનજી
દાન દેવાનો ધ્યાન રહે અર, એદવા વીરતા
એ જુદી વાનજી ॥એમં ॥૨૦૧॥

સારી વસ્તુ સંતાડી રાજે નહી, ન લાવે
લોભપણે ને લોભજી
ગમતી વસ્તુ વહોરાવે સાધુને, પણ ખોટી ન
રાજે શોભજી ॥એમં ॥૨૧॥

આપ ખાવે તે અત્રતમાં ગણે, તેની બંધાતા
જાણે પાપ કર્મજી
દાન સુપાત્રને દીધા, જાણે સંવર
નીજંરા ધર્મજી ॥એમં ॥૨૨॥

સુપાત્ર દાન આપે તે અવસરે, હીસાળ ન
કરે મન માયજી
હીસાળ ગણ્યાથી લોભ ઉપજે, અદલક દાન
આપ્યો નહી જાયજી ॥એમં ॥૨૩॥

લાડુ ઘોવણાદીક વહોરાવતાં, રાજે એક ધારા
પરીણામજી
ત્રતધારી વાર કરે નહી, રૂડી જોગવાઈ
પામજી ॥એમં ॥૨૪॥

કદાચ વહેર્યા વગર પાછા ફરે, કોઈ આવી
પૂડે અંતરાયજી
ત્યારે પછતાવો કીધા પુન્ય બંધે, વળી કર્મ
નીજંરા ચાયજી ॥એમં ॥૨૫॥

પછતાવો કીધા પુન્ય બંધે, તો વહેરાવ્યા લાભ
ચાય અનંતજી

‘ઊતકંઠે’ તીથ’કર પદ લહે, એમ જાણ ગયા
ભગવંતજી ॥એમં ॥૨૬॥

સુઝતી વસ્તુ ન કરે અસુઝતી, તે તો દાન દેવાને
કામજી

અસુઝતી ન કરે સુઝતી, વહેરાવવાના લાવી
પરમાણુજી ॥એમં ॥૨૭॥

જાણીને ન આપે અસુઝતો, કરડો પણ બને
કામજી

નીદોષ વસ્તુ દીધી હાથથી, પાછી લેવાની નહી
કામજી ॥એમં ॥૨૮॥

દાન દેવા દેવરાવવા કારણે, કદી અતીકમે નહી
કામજી

મચ્છર માન મોટાઈ ઊઠને, દાન દેવે દુષણ
ટાળજી ॥એમં ॥૨૯॥

આપણી વસ્તુ કહે પારકી, દાન દેવા ન દેવા
કામજી

‘ધમ’ ઠેકાણે જુહું જોલે નહી, મોઢે જોડી ન
રાખે માગજી ॥એમં ॥૩૦॥

અગીઆરે મત તો ત્યાગ દીધા હુવે, બારમુ
મત દીધા હોયજી

તેથી કંઈ જામ આ મતનો, વીરતા નીપજાવે
કોયજી ॥એમં ॥૩૧॥

પુન્યની વાંછા કરી દેવે નહી, સમદ્રથી સાધુને
દાનજી

દેવે સંવર નીજીંશ કારણે, પુન્ય તો સહેજે
લાગે આસાનજી એમં ॥૩૮॥

અમતમાં દેતાયકા, પઠે આવકને મન ધરકજી
જેને દાન દેતા મત નીપજે, તેને જોયા પણ
પામે હરખજી એમં ॥૩૯॥

કામ પડે અમતમાં દાનનો, ત્યારે કે તો શમાં
શમંજી
પછી કરે પછતાવો તેહનો, કાંઈક દીલાં પડે
કમંજી એમં ॥૪૦॥

અમતમાં દાન કે તેહનો, ટાલણનો કરે ઉપાયજી
જાણે કમં બંધાય છે માહરે, મને લોગવતા
હુઃખદાયજી ॥એમં ॥૪૧॥

અમતમાં દાન દેતાયકાં, બંધે આહુડી પાપ
કમંજી
સુપાત્રને દાન દીધા ચકાં, મારે સંવર નીજીંશ
ધમંજી ॥એમં ॥૪૨॥

અમતમાં દાન દેવા તણું, કોઈ ત્યાગ કરે
મન શુદ્ધજી
તેનો પાપ નીરંતર ટાલીયો, તેની વીર વખાણી
જુદજી ॥એમં ॥૪૩॥

કુપાત્ર દાન મોહ કમં ઉદે, સુપાત્ર દાન

સુપાત્ર દેવે આપે તેહને, નીપજે ત્રણ ખોલ
 અમોલજી
 સંવર નીજંશ થાય. પુન્ય જાંધે, તેનો અર્થ
 સાંભળો દીલ ખોલજી ॥એમં ॥૩૨॥
 જે જે વસ્તુ વહેરાવી સાધુને, તે દ્રવ્યની અમત
 ન રહી કાંચજી
 તે મત સંવર થાય આવીધે, શુભ ભોગથી નીજંશ
 થાયજી ॥એમં ॥૩૩॥
 શુભભોગ વર્તા થાય નીજંશ, શુભ ભોગથી પુન્ય
 જાંધ જાતજી
 પુન્ય સહેજે થાય નીજંશ ક્ષીધા, જેમ ધાર
 થાય ધણીની સાથજી ॥એમં ॥૩૪॥
 બિલકોટે પરીણામથી દાન દે, તો બિલકોટી ટલે
 કમ' હોતજી
 બિલકોટા પુન્ય જાંધે તેહને, વળી જાંધે તીર્થંકર
 જોતજી ॥એમં ॥૩૫॥
 જો તેને પુન્ય ઉદય થાય આ જાવે, હુઃખ દારીદ્ર
 દુર જાયજી
 રૂધી સંપદા પામે અતી ઘણી, શુખ શાતામે
 દીન જાયજી એમં ॥૩૬॥
 જો ઉદય ન આવે આ જાવે, તો પર લાવમાં
 થંકા નહી જાયજી
 ઉચગોત્રાદીક શુખ ભોગવે, આ દાન તણા દેજ
 જાયજી એમં ॥૩૭॥

‘ઊત્કળે’ તીથ’કર પદ લહે, એમ ભાવ ગયા
ભગવંતજી ॥એમં ॥૨૬॥

સુઝતી વસ્તુ ન કરે અસુઝતી, તે તો દાન દેવાને
કામજી

અસુઝતી ન કરે સુઝતી, વહેરાવવાના લાવી
પરમાણુજી ॥એમં ॥૨૭॥

નાણીને ન આપે અસુઝતો, કરડો પણુ જાને
કામજી

નીકોપ વસ્તુ હીધી હાયથી, પાછી લેવાની નહી
હામજી ॥એમં ॥૨૮॥

દાન દેવા દેવરાવવા કારણે, કહી અતીકમે નહી
કાળજી

મગ્ધર માન મોટાઈ છોડને, દાન દેવે દુપણ
ટાળજી ॥એમં ॥૨૯॥

આપણી વસ્તુ કહે પારકી, દાન દેવા ન દેવા
કામજી

‘ધમ’ ઠેકાણે જુકું જોલે નહી, મોટે જોડી ન
રાખે મામજી ॥એમં ॥૩૦॥

અગીઆરે મત તો ત્યાગ હીધા હુવે, જારમુ
મત હીધા હોયજી

તેથી કંઈક કામ આ મતનો, વીરલા નીપજાવે
કોયજી ॥એમં ॥૩૧॥

ક્ષયોપસમ ભાવજી

ત્રત નીપજો સુપાત્ર દાનથી, તેનો જાણે સમ

દ્રુટી ન્યાવજી ॥એમં ॥૪૪૧॥

સહેજે જન્યા પડી હોય મુજતી, ત્યારે પોતે જોવે

સાધુની વાતજી

તેને ઠમ નીજ'સ હુવે, વળે જાંધે પુન્યના

ચાટજી ॥એમં ॥૪૪૨॥

પાટ જોતાં સાધુ પધારીયા, સેજ્યા દાન કે હર્ષિત

વાયજી

જાણે ધન ઠહાઠો ધન ધડી, મારે સાધુ ભિતરીયા

આયજી ॥એમં ॥૪૪૩॥

સેજ્યા દાન હઈ શુદ્ધ સાધુને, કેઈ કરે ત્રત

સંસારજી

કેઈ જાંધ પાડે શુદ્ધ જતીનો, તે તો પામે ભવ

જળ પારજી ॥એમં ॥૪૪૪॥

સેજ્યા સંઘારે દીધા સાધુને, આગળ તર્યા

ભવ અતંતજી

વળી તરે છે ને તરશે ઘણાં, એમ ભાષ ગયા

ભગવંતજી ॥એમં ॥૪૪૫॥

દીધા દેવરાન્યા સઘો જાણીયાં, નીદોષ સુપાત્ર

દાનજી

ત્રત નીપજો વસ્તુ આપ્યા આપની, એમ ભાષ્યો

શ્રી ભગવાનજી ॥એમં ॥૪૪૬॥

પુન્યની વંછા કરી દેવે નહી, સમદ્રષ્ટી સાધુને
 દાનજી
 દેવે સંવર નીજંશ કારણે, પુન્ય - તો સહેજે
 લાગે આસાનજી એમં ॥૩૮॥

અમતમાં દેતાયકા, પડે આવકને મન ધરકજી
 જેને દાન દેતા મત નીપજે, તેને જોયા પણ
 પામે હરખજી એમં ॥૩૯॥

કામ પડે અમતમાં દાનનો, ત્યારે દે તો શર્મા
 શર્મજી
 પછી કરે પછતાવે તેહનો, કાંઇક દીલાં પડે
 કર્મજી એમં ॥૪૦॥

અમતમાં દાન દે તેહનો, ટાલણુનો કરે ઉપાયજી
 જાણે કર્મ બંધાય છે માહરે, મને લોગવતા
 દુઃખદાયજી ॥એમં ॥૪૧॥

અમતમાં દાન દેતાયકાં, બંધે આહુડી પાપ
 કર્મજી
 સુપાત્રને દાન દીધા ચકાં, મારે સંવર નીજંશ
 ધર્મજી ॥એમં ॥૪૨॥

અમતમાં દાન દેવા તણું, કેાંઈ ત્યાગ કરે
 મન શુદ્ધજી
 તેનો પાપ નીરંતર ટાલીયો, તેની વીર વખાણી
 જુદજી ॥એમં ॥૪૩॥

કુપાત્ર દાન મોહ કર્મ ઉદે, સુપત્ર દાન

તેને ખખર નહીં પોતાના દેવની, દેવ લેવે
 નહીં લેવે ભોગલ
 તો પણ રાખે છે તેની આસ્થા, નીત્ય વતવિ
 તેનો ભોગલ ॥એમં ॥૫૬॥

તો મતધારી શુદ્ધ આવક તણું, ધર્મથી રંચ્યો
 છે તનમનલ
 તે શુદ્ધની ભાવના ભાયા વગર, મોઢામાં ડેમ
 જમે અંનલ ॥એમં ॥૫૭॥

કોઈકને શુદ્ધ છે અન્ય તીર્થો, તેની કરે સાચે
 મન દેલલ
 તો સાધુ પધાર્યા આંગણે, તેને આવક ન ગણે
 સહેલલ ॥એમં ॥૫૮॥

કોઈ કહે દાન ગણે દહાણીયો, એતો લેવાનો
 દીધો ઉપાયલ
 એવા ભિંધા બોલે શુદ્ધ શુદ્ધ વીના, પણ આવક
 ન કાઢે વાયલ ॥એમં ॥૫૯॥

દાન દેવાના પરીણામ જોઈના, લેતો વાંચી
 હરખીત થાયલ
 કહે મત નીચજવવાની વીધી, મને સવશુદ્ધ દીધી
 જતાયલ ॥એમં ॥૬૦॥

શીળા મત કહ્યા દેવલ સમા, શીખામત
 શીખા સમાનલ

પુત્ર ત્રીયાદીક માળાપના, પરીણામ ચઢાવે
વીશેષજી

ત્યાંને દાન દેવા સનમુખ કરે, શીખવે શુદ્ધ
વીવેકજી ॥એમં ॥૫૦॥

પુત્ર ત્રીયાદીક માળાપના, દાન દેવાના રહે
પરીણામજી

તેનાથી હેત રાખે જીનધર્મનો, શુદ્ધ શ્રાવક તેનો
નામજી ॥એમં ॥૫૧॥

અડકલ દાન દેતા જોઈ ધીજાને, તેના પાડે નહી
પરિણામજી

કદાચ પોતાથી આપવું જાને નહી, તો કરે તેના
શુભગ્રામજી ॥એમં ॥૫૨॥

શુભ સહન ન થાય હાતારના, પોતે પણ
આપ્યો નહી જાયજી

જાંને અવશુભ દૂર કરે, શી જીનવર્ત્ત ધર્મ
પાયજી ॥એમં ॥૫૩॥

ધીજાને દાન આપતા જોઈને, કોઈ ના કહી
પાડે અંતરાયજી

તો ઉત્કળે જાંધે મદામોહની, એવો શ્રાવક ન
કરે અન્યાયજી ॥એમં ॥૫૪॥

કોઈ અન્ય તીર્થ જમે નહી, તેના કાઠારને
વગર ધરાયા લોગજી

નીત્ય જાડારે રસોઈ કાઢીને, પોપે પુરાદીક
લોકજી ॥એમં ॥૫૫॥

તેને ખજાર નહીં ચોતાના દેવની, દેવ લેવે
 નહીં લેવે ભોગલ
 તો પણ રાખે છે તેની આસ્થા, નીત્ય વતવિ
 તેનો ભોગલ ॥એમં ॥૫૬॥

તો વ્રતધારી શુદ્ધ આવક તણું, ધર્મથી રંગ્યો
 છે તનમનલ
 તે શુરની ભાવના ભાયા વગર, ગોઠામાં દેમ
 જમે અંનલ ॥એમં ॥૫૭॥

કોઈકને શુર છે અન્ય તીર્થી, તેની કર સાચે
 મન ટેલલ
 તો સાધુ પધાર્યા આંગણે, તેને આવક ન ગણે
 સહેલલ ॥એમં ॥૫૮॥

કોઈ કહે દાન ગણે દહાણીયો, એતો લેવાનો
 દીધો ઉપાયલ
 એવા બિંધા ભાલે શુદ્ધ શુદ્ધ વીના, પણ આવક
 ન કાઢે વાયલ ॥એમં ॥૫૯॥

દાન દેવાના પરીણામ જેઠના, તેતો વાંચી
 હરખીત ચાયલ
 કહે વ્રત નીપજવવાની વીધી, મને સતશુર દીધી
 જતાયલ ॥એમં ॥૬૦॥

શીળ વ્રત કહ્યા દેવલ સમા, શીખાવત છે
 શીખા સમાનલ

તેમાં સઘળા ઉપર મત બારમુ, તેની બુદ્ધિવંત
 કરશે પીછાણુ ॥એમં ॥૬૧॥
 તથા તરે છે તરશે ઘણા, આ દાન તણે
 પ્રતાપ ॥

તેમાં શંકા મુળ ન આણવી, સીલન મુખથી
 બાળ્યે આપ ॥એમં ॥૬૨॥

મુત્ર પુરાણ કુરાનમાં, પાત્ર દાનનો અધીકાર ॥
 તે પાત્ર કુપાત્રને જોળખી, બુદ્ધોવંત કાઢે
 નીસ્તાવ ॥એમં ॥૬૩॥

વળી કહી કહીને કેટલું કહું, એ દાન તણા
 શુભગ્રામ ॥

કોઠે જીભ કરી વરણ્યાં, પુરા કહ્યા ન ભય
 તામ ॥એમં ॥૬૪॥

જોડે શીધી બારમાં મતની, તે તો શુદ્ધ શહેરે
 મહાર ॥

સંવત અઢારસે જત્રીસમાં, વૈશાખ મુઠ બીજ
 મંગળ વાર ॥એમં ॥૬૫॥

શ્યામી લીખન ॥ શેઠતાં, જોઈ મુત્ર ન્યાય ॥
 ભવ જીવેને પ્રતીજોધવા, બાર મત દીધા
 જોળખાય ॥એમં ॥૬૬॥

ચાળ તોટકે છંદ

આ બારે મત આખીયા, જીન બાખીયા
 આગમ મહી

તેની દાળ ખંધ મુજોડ સારી, સ્વામંત્રી લીધું કહી
 તેમ જાવારંચ બધું લઈયો, કહ્યો ગુલાબ એમ
 સંહી
 ધારીયે દુઃખ દાળીયે, શ્રી કાલુંગણી સુપસાયહી

મુળ કર્તાના આંશયથી વીરૂદ્ધ જતી કામ પણ
 વાતે લખાઈ હોય તે ગુજરાતી કરનારના ઝોછા અનુ-
 ભવ ને સમજણનું કારણ છે સંકરપદ લાગે તે સુધારી
 વાંચવું ને લખવું શ્રીમદ ૧૦૦૮ શ્રી ગુલશી ગણી
 મહારાજના વર્તારામાં ગુજરાતી કીધું છે.

બારમું વ્રત

બારમું શિખાવ્રત અતિથી સંવિભાગ વ્રત છે
 અતિથીને સંવિભાગ વહેરાવવું પણ તે અતિથી સમણ
 નિગ્રંથ અણગાર ને દાન દેવાથી બારમું વ્રત થાય છે
 તેઓને દાન દેવાથી વ્રત, તપ, સંયમમાં ઉદયમ કરે,
 પરિશ્રદ તે ધન ધાન્યાદિ સખે નહી રખાવે નહી રાખે
 તેને સાફ જાણે નહી તેને અણગાર કહીયે ઘર રહીત
 સાધુ મુનિરાજને મુજતો અચિત્ત નિરદોષ આહાર પાણી
 કામલોગની અભિલાષા રહીત એકાંત મુકિતને. માટે
 આપવાથી શ્રાવકને બારમું વ્રત નિપજે છે શ્રી વીર
 સાંસન જીવું વર્ષ ૨૦ મું, નવું વર્ષ ૧૭. અંક બીજો
 શ. ૧૯૬૪ આશો સુદ ૧૩ શુકરવાર તા. ૭ મી
 અક્ટોબર સને ૧૯૩૮ પાનું ૨૧માં છાપ્યું છે કે વાર્યકે-
 મુખ્ય શ્રી ઉમા સ્વામી મહારાજ શ્રી તત્વાર્થમુત્રમાં

કરમાવે છે કે સ્વ પરોપકાર્યે અન્નપાષ્ણાદી સ્વદ્રવ્યોને
 પાત્રમાં અતીસગ્ ત્યાગ કરવો તે દાન છે જે દાનની
 પાછળ સ્વ=પોતાના પર=સામાનો, ઉભય બંનેના ધર્મની
 એટલે આત્મીક કલ્યાણની આકાંક્ષા નથી પણ લોકીક
 કલ્યાણની જ આકાંક્ષા છે તે દાન બાદથી દયા
 દાનનો ભાસ કરાવનાર હોવા છતાં દયાદાન નથી.
 સખાવતથી ધર્મની વૃદ્ધિ થતી નથી કીન્તુ અટકે છે.
 એ સમજવા જેવી વસ્તુ છે અગીઆર મત નિયમવા.
 પોતાને હાથ છે પણ બારમુ મત શુદ્ધ સાધુ મુનિરાજ
 મળવાથી અને તેઓ વહોરવાથી લેનાર આપનાર ને
 ચિજ ત્રણે શુદ્ધ ભોગવાઈ મળવાથી નિપજે છે લાખો.
 કરોડો ખર્ચા સંસારિક લોકીક દાન આ છવે
 અનંતી વાર દીધું છે પણ મુપાત્ર દાન દેવા મહા
 દુર્લભ છે મુપાત્ર દાનથી બારમુ મત ચાય છે શ્રીમદ્
 વિજય સમંચંદ્ર મુરીશ્વરજી મહારાજ જૈન પ્રવચન વપ
 .૧૦મુ અંક-૮મો સં. ૧૯૭૪ વરસે આચો. સુદ ૨ તા.
 ૨૫-૬-૧૯૭૮ થાતુ-૧૦૨માં કરમાવે છે કે શ્રીજીનેશ્વર
 દેવના સાધુઓને બહુ આરંભનો તેમ અદૃષ્ટ (ચિહ્ન)
 આરંભનો ઉપદેશ કરવાની પણ મનાઈ જ છે તે
 મુજબ હિંસાનો ઉપદેશ નહીં આપતા હોય તે સાધુ
 શ્રીમદ્ સાગરાનંદ મુરિશ્વર શ્રી સીદ્ધચંક વપ-બીજી
 અંક-૧૨મો પા. ૨૮૫ પથ. ૬૫૩માં કરમાવે છે કે
 સ્ત્રી, પુત્ર, કૃષ્ણ (અનાજ) કંચન આદી (પૈસા) સંસા-
 રીક કાર્યમાં મદદ દેનારો યનેપાતવાળાને (દુધ)

સાદર દેનારની માફક શત્રુરૂપ જ છે. એવું
 પદ્મી ચાલનાર સાધુ હાલશ્રી વીજય રામચંદ્રસુરી
 તા. ૨૬મી જુન ૧૬૨૮ થાતુ ૬૧૬ વીરશાશનમાં ૧૮.
 ધર્મ જેવી અંકાંત દેવ્યાણુકર વસ્તુ જે લક્ષ્મી અને
 સત્તાના બળે જ સાંધી શકાતી હોત તે છ ખંડના
 શ્વામી ચક્રવર્તી અને બીજા રાજ મહારાજ રાજગીરદીની
 પરીત્યાગ કરી સંજમ સામરાજ્યના સેવક ન બન્યા
 હોત એવું પદ્મી ચાલનાર સાધુ, જંબુદીપમાં જેટલા
 પવંતો છે તે બધા સોનાના થઈ જાય તે સાતે દેશમાં
 આપી દેવાય એવી જ રીતે જંબુદીપમાં જેટલી રીતી છે
 તે બધી રત્નરૂપ થઈ જાય તે સાતે દેશમાં દેવાય તે
 પણ એક દીવસના પાપથી છુટી શકાતું નથી એમ પદ્મી
 ચાલનાર સાધુને સુપાત્ર દાન આપવાથી બારમું વ્રત
 થાય છે માટે શ્રાવકોએ બારમું વ્રત નીચળવવા ઉદ્યમ
 કરવો ઘણો જરૂરી છે. હમેશા મુનિરાજોની ભાવના
 ભાવવી બેઠયે અને શુદ્ધ ભોગવાઈ મળે પોતાના હાથે
 દાન આપવું શ્રાવકનું દત્તવ્ય છે. આજણ તજી કેને
 દાન આપવું કેવો ઉદ્યમ કરવો તે કહે છે હોહરાનો
 સાવાય ॥ ૧ થી ૭ ॥

હાલનો ભાવાર્થ ॥૧ થી ૧૪॥

જૈન સાજમાં દરમાવ્યા મુજબના સાધુ અણુગાર
 નિવ્રંચને ૧ અશાણુ, ૨ પાણી, ૩ ખાદિમ, ૪ સ્વાદીમ
 ૫ વસ્ત્ર, ૬ પાત્રા, ૭ કાંબલ, ૮ પાંચપુછણાં, ૯ પીઠ,

૧૦ કુળગ, ૧૧ સેજ્યાં, ૧૨ સંચારો, ૧૩ ઔપધ, ૧૪ લેખજ ઇત્યાદિ કલ્પતી. નિર્દોષ વસ્તુ સાધુને લેવા ભોગ હોય તે વહોરાવવાથી બારમું મત નીપળે છે. ઉપરોક્ત સુજતી વસ્તુઓ વહોરાવી શ્રાવક બહુ ખુશ થાય છે. વિચારે કે આજને હારો ઘડી ધન્ય છે કે એવા સાથ પુરૂષોની ભોગવાઈ મળી. બારમું મત નિપજ્યું. જ્યારે આપના ઘરમાં સુઝતા અસનાદિ ભોગ ત્યારે અથવા જમતા પહેલાં સાધુને કલ્પતી. અને સુજતી વસ્તુ ભેઈ વિચાર કરે કે બે આ વખત સાધુ મુનિરાજ પધારે તો હું પોતાને હાથે દાન કરી ત્યારે મારા મનોરથ ફળે જમતી વખતે સચિત પાણીથી ચાલી ખુવે નહી જમવા બેસે તો અંકદમ મોંમાં કોળીયો ઘાલે નહી સાધુઓની રાહ જીવે સચિત ને સંગટે રાખે નહી કઠાય તે વખતે સાધુજી પધારે તો હવે સહિત બારમું મત પોતાને હાથે નિપજાવે સાધુને કલ્પતી વસ્તુ અસુઝતી પડી હોય તો સાધુને માટે સુજતી ન કરે સુજતી કઠાય થાય તો સુજતી રહેવા દે.

સાધુજીને વહોરાવવા ભાવ નિરંતર રાખે અઢકલ દાન જોટલે સાધુજીને ભેઈતું હોય તે હવે સહિત બને તેટલું વહોરાવે મતધારી શ્રાવક બારણા બંધ ન કરે શ્રી જીવવાઈ સુત્રમાં શ્રાવકાના ઉદ્ધારા બારણા કઢા છે કેમકે બારણા બંધ હોય તો - સાધુ, જિઘાડી, ઉપડાવી, અંદર આવે નહી, ખીજ લેખધારી, બારણા - જોડી ખોલાવી, અંદર આવી આઠાર પાણી લે છે પણ જૈનના સાચા

મુનિરાજનાં સાધુ મુનિરાજ બારણા ખોલતા ખોલાવતાં
 બંધ કરતા કરાવતા નથી માટે શ્રાવકના બિઘાડા બારણા
 કદા છે તે બારણા બંધ હોય તો સાધુ નિમીત ખોલે
 નહીં પોતાના કામ માટે ખુલી જાય તો તે બંધ કરે
 નહીં સાધુ મુનિરાજને વહોરાવવા ભાવના રાખે એ
 મતધારી શ્રાવકોનું મુખ્ય કામ છે જૈન મુનિરાજને
 પોતાને હાથે દાન દેવાની હોંસ, હપ્ત થાય છે તેના હૃદયમાં
 હંમેશા સાધુ વશી રહ્યા છે તેને સાધુ ધ્યાનમાં ચિતમાં
 હોય છે શ્રાવકને ખાતા પીતા ધ્યાન રહે કે જે આ
 વખત સાધુજી પધારે તો સુપાત્ર દાન વહોરાવું
 માટે શ્રાવક જમતી વખત લાણે જોડા સાધુજીની
 ભાવના ભાળ્યા સિવાય મોઢામાં જમે નહીં
 જો સાધુ પધારે તો ઘણી ખુશીથી સુપાત્ર દાન આપે
 દાન આપી બીજાની પાસે મોટાઈ ન કરે જેમકે વડો-
 રાવવા ભાવ નહીં ને કહે મહારાજ મારી પાસે આપને
 'કલંતી' વસ્તુ ઘણી છે મન હોય તે લેા કદાચ સાધુને
 જોઈએ ને લેવા તૈયાર થાય તો હાથ ધુજે એવી સુઠી
 વાંત થોળી મોટાઈ ન કરે સારી વસ્તુ છુપાવી ખરાબ
 વસ્તુ સાધુને અરજ કરવી નહીં જોઈએ એટલે પોતાનું
 લોલપીપણું છોડી સાધુજોને ગમતા આહાર પાણી
 વહોરાવવાં તે બારમુ મત છે સુપાત્રને અઢકલ દાન
 વહોરાવવું દરેકને સેહેજ નથી જોછા દીલના અને લોલપી
 લાલચી માણસોથી સુપાત્ર દાન દેવાય નહીં માટે શ્રાવકો
 એ નિર્દોષ આહાર પાણી વીગેરે ચોદ પ્રકારનું દાન

મનમાં ઉત્સાહ લાવી ગેહર ગંભીર મનથી • વહોરાવે
 તેને ભગવંતે વખાણ્યા છે જૈન સાઓમાં સુપાત્રદાન
 દેવાવાલા મહાકુલંભ છે આવક પોતે જમે છે અમૃતમાં
 બાણે જેમાં અશુભ કર્મનો ભંધ અને શુદ્ધ સાધુ
 નિશ્ચયને દેવે તેમાં અશુભ કર્મોની નિર્જરા
 મત થઈ શુભ કર્મ તે પુણ્ય ભંધ અને મત
 સંવર ધર્મ થાય છે ત્યારે આવક હમેશાં સુનીરાજને
 પ્રતિ લાભવા અભિલાષા રાખે તે દીવસ ધન્ય માને
 વસ્તુ અસુઝતી થઈ જાય સાધુજી વહોર્યાં સિવાય પાછા
 આજ્ઞા જાય તો બહુ પશ્રાતાપ કરે હું કેવો અભાગી
 છું એમ વીચારે પશ્રાતાપ કરવાથી અશુભ કર્મનો
 નાશ થઈ પુન્ય ભંધાય છે તો સાધુઓને વહોરાવવાથી
 મહાકુળ ઉત્ક્રાંતે ભાંગે તીર્થંકર પદ ભંધાય છે માટે
 હમેશા ભાવ રાખવા લાડવા મિષ્ટાન અને ધીવણ
 વીગેરે પાણી વહોરાવતાં એક સરખા પરિણામ રાખવા
 સુઝતી વસ્તુને અસુઝતી ને અસુઝતી ને સુઝતી કદાપિ
 કરવી નહીં અસુઝતી ચીજ સાધુજીને કોઈ પણ હાલ-
 તમાં આપવી નહીં કેમકે અસુઝતી વહોરાવવાથી એકાંત
 પાપ થાય છે ૥૧૫થી ૨૮ મસ્તરભાવ માન મોટાઈ
 છોડી નીરોય દાન આપવું પોતાની ચીજ બીજાની ચીજ
 દાન દેવા ન દેવા માટે કહેવી નહીં એટલે ધર્મ માટે
 સુંદર બોલવું નહીં અગીયાર મત ત્યાગ કરવાથી થાય છે
 બારમું મત શુદ્ધ સાધુ નિશ્ચયને નિરોય દાન આપવાથી
 થાય ૥ માટે એ મત નિયમવત્તુ બહુ મુશ્કિલ છે કોઈ

• વીરતા • સમજદારજ નિપજની રહે છે માટે નિપજ-
 • વવાની વિધિ જ્વામીજીએ વિસ્તારપૂર્વક બતાવી છે.
 સુપાત્ર દાન આપવાવાલાને ત્રણ જોડનો ફાયદો છે
 • જે વસ્તુ સાધુને વહોરાવી તેની અમત મટી ગઈ મત
 • નીપજયુ કોઈ કહે ફક્ત સાધુજીને આપવાથી અમત
 મટી તેમ બીજા જીવે આપવાથી અમત મટી તેનો
 • જવાળ-સાધુજી ને સર્વથા પ્રકારે અમતના સેવવા સેવ-
 રાવવા અને સહુ જાણવાના ત્યાગ છે સાધુજી કદપતી
 વસ્તુ લઈ વાપરે તે વ્રતમાં છે સાધુ આહાર પાણી
 વીગેરે છતાં આજ્ઞા પ્રમાણે કરે સંજમ જાત્રા નીરવાહ-
 નાયે કરે જેથી મહામતની પુઠી અને મુક્તિનું સાધન
 • થાય માટે નિર્દોષ આહાર પાણી વીગેરે માંગીને લે એ
 ત્રીજા મહામતની આરાધના છે શ્રી પ્રશ્ન વ્યાકરણ
 સુત્રમાં કહ્યું છે કે રાગદ્વેષ વહીત વીધી પુર્વક ભોગવતો
 • અહીંસા વીગેરે પાંચ મહામતની પુઠી અને આરાધના
 • છે માટે સાધુજીને આપવાથી બારમું વ્રત સંવર છે
 કાવક વીગેરે ગ્રહસ્થાને આપવા, અપાવવા અને આપ-
 • તાને સહુ જાણવામાં અમત આશ્રવ છે ગ્રહસ્થ પાતે
 ભોગવે તે અમત છે ભોગવાવે અનુભોદન કરે તે અમત
 • છે ઉવવાઈ મુચગાંગ વીગેરે સુત્રમાં ખુલાશે પાઠ છે
 માટે સુપાત્ર દાન આપવામાં પહેલા સંવર થાય છે
 • બીજી વહોરવતા શુભ ભોગ વતે તેથી અશુભ કર્મની
 નીજ રા થાય ત્રીજી શુભ ભોગ વતે તેથી
 પુન્ય બંધાય છે ઉત્કૃષ્ટ ભાવથી દાન આપે તે

ઉત્તરે તીર્થ કર ગોત્ર બંધાય છે. આ ભવમાં પુન્ય ઉદય થાય તો દુઃખ દારીદ્ર દુર જાય ॥ રીઝી સંપદો સુખ શાતા મળે છે કદાચ આ ભવમાં પુન્ય ઉદય ન થાય તો પરભવમાં જરૂર ઉચ્ચ ગોત્રાદિ પુન્ય પ્રકૃતિ મળે છે પુન્યાદયે અનુક્રમે સારી સારી જોગવાઈઓ મળે છે સર્વ કર્મોનો નાશ કરી સિદ્ધ ગતિ મળે છે શુદ્ધ દાનના એવા ફળ ॥ પણ સમદ્રષ્ટી કોઈપણ તરાહની પુન્યની ઇચ્છાથી દાન દેવે નહીં ફક્ત રાંવર નીજ રા માટે દાન દે જેથી પુન્ય સહેજે સ્વભાવીક લાગે છે. જેમ ધર્મ જિગતાં ધારા થાય છે તેમ નીજ રા થતી વખતે શુભ જોગ વર્તવાથી પુન્ય થાય છે માટે શ્રાવકે સર્વ વ્રતધારી સંયતી સાધુને દાન આપવું એ ઘણી ખુશી થાય છે ને અમતમાં દાન દેતા મન ધકકે ॥ અમતમાં દાન આપે છે તેને લોકિક વ્યવહારથી અથવા શર્માશર્મી જાણે છે તેનાથી અશુભ કર્મના બંધ પડે છે જાણે ॥ સાવધ કામનો પશ્ચાત્તાપ કરવાથી કર્મ ઢીલા છે કોઈ ચેરાગી શ્રાવક અમતમાં દાન દેવાના શુદ્ધ મનથી ત્યાગ કરે તો તેને અમતનું પાપ નિરંતર ટળે છે તાત્પર્ય કુપાત્ર દાન મોહ કર્મનો ઉદય છે સુપાત્ર દાન ક્ષયોપશમભાય છે. સુપાત્ર દાનથી શ્રાવકને જારમુ વ્રત નીપજે છે અશુભ કર્મ નિજ રે છે તેનો ન્યાય સમદ્રષ્ટિ જાણે છે માટે સુપાત્ર દાનની વીધી વળી વણુવે છે. ॥ ૨૯ થી ૪૪. પોતાનું મકાન ખાલી હોય સચિત્તાદિ પડેલું નેહિ હોય સુઝતું હોય તો શ્રાવક ભાવના જાવે કે

સાધુજી પધારે તો આ મારી જગ્યાનું સેજ્યા દાન દઈ
 પ્રત નીપજાવું કદાચ સાધુજી પધારે તો જગ્યા આપી
 ઘણો ખુશ થાય વિચારે કે આજના દીવસ આજની
 ઘડી ધન્ય છે કે અને સેજ્યાદાનની સારી જોગવાઈ મળી
 પ્રતીના ઉપયોગમાં આવે છે ધીજી અમતીના ઉપયોગ
 કરાવતે તો અમત લગને સર્વ પ્રતિના કામમાં આવે
 છે તેથી પ્રત નિપજે છે સેજ્યા દાન આપવું ઘણું
 મુશ્કેલ છે આ દાનથી અનંત સંસારીનો પ્રત ઓછા
 સંસારી થઈ શુદ્ધ ગતિ મળે છે. સેજ્યા દાન સાધુઓને
 આપવાથી ગયા કાળમાં અનંતા જીવ સંસાર
 સંમુદ્રથી તથા વતમાનમાં તરે છે અને વારિધ્યમાં
 અનંત તરશે સુપાત્રને પોતાની વસ્તુ આપવાથી ખારમુ
 પ્રત છે આપવાથી અનુમોદનથી નીજરા ધર્મ થાય છે
 એવું જાણી પુત્ર, સ્ત્રી, માળાપ વીગેરે પરિવારવાલાને
 સુપાત્ર દાન આપવાની વિધિ શીખવવી અને દાન
 આપવા પ્રેમ રાખવો એ શ્રાવકનું કર્તવ્ય છે માટે
 સુપાત્ર દાન આપવાવાળાથી ધર્મપ્રેમ રાખવો શુદ્ધ
 શ્રાવક તેનું નામ છે કદાચ આપણાથી ન દેવાય તો
 આપવાવાલાના પ્રણામ અંકાવવાથી અને તેના શુભચ્રમ
 કરવાથી ધર્મ થાય છે. સુપાત્ર દાનના દાતારના શુભ
 સંહન નહીં કરવા અને પોતે આપવું નહીં એ જાને
 અવશુભ છે શ્રી જૈન ધર્મ પામી જે અવશુભ છે કે
 આપવાવાલાને અંતરાય ન કરે અંતરાય દેવાથી મહા-
 મોહનીય ધર્મ જાણાય છે જીવો અન્ય તીરથી પહોં

નીત્ય નીચમમાં પોતાના ઠાકુરજીને લોગ ધરાવ્યા
 સિવાય જમતા નથી તેને એ માલમ નથી કે પરમે-
 શ્વર નિરંજન નિરાકાર જ્યોતિ સ્વરૂપી અશરીરી
 જોજન કરતા નથી પરંતુ પ્રતીત રાખી ધરાવે છે
 કેાંઈ અન્યમતી પોતાના ગુરૂની સેવા, સુશુષા, ભક્તિ,
 અનેક પ્રકારથી કરે છે તો મતધારી શ્રાવક નિંદોણી
 નીપરિશ્રદ્ધી શુદ્ધ સાધુસુનિરાભેની અહારાદિ ચોદ પ્રકા-
 ર નાદાન નિદોષ આપી અવશ્ય સેવાભક્તિ કરે એજ
 ઉપદેશ છે કેાંઈ કહે કે દાનની પ્રસંસા લેવા માટે
 બહુ કરી છે એવી ઉલટી વાત નીરજુદિવાલા કહે પણ શ્રાવક
 સદગુરૂઓએ દાન દેવાની વિધિ અનુમ્મહ કરી ગતાવી કહે
 છે કેમકે અગ્યાર મત તો શ્રાવક મન આહે તે વખતે
 કરી શકે છે પણ બારમુ મત સર્વ મતમાં શ્રીકાર ધન
 સમાન તો સાધુજીની ભોગવાઈ મળે તો થાય છે જેન
 શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે “દુલ્હાંતિ મુવાદાઈ” એટલે શુદ્ધદાન
 આપનાર દુલ્હા છે મુત્રમાં પુરાણમાં કુરાનમાં સર્વ
 મતમાં સુપાત્ર દાનની પ્રસંસા છે સુપાત્ર દાન દઈ
 અનંતા જીવ તર્યા છે તરે છે ને તરશે એમ જાણી
 સુપાત્ર કુપાત્રની યથાર્થ જોળખાણ કરી સુપાત્ર દાન
 આપવું જોઈયે બારમા મતની ભેડ ચામીથી બીખનજીએ
 ગુદવા ચહેરમાં સંવત ૧૮૩૨ વરસે વૈશાખ સુદ ૩
 મંગળવારે કરી તેનો સાચાર્ય મારી તુચ્છ જુદિ અનુ-
 સાર કયો તેમાં અશુદ્ધ અર્થ થયો હોય તો ત્રીવીધે
 ત્રીવીધે મિછામી દુકકઠ છે.

લી. આપનો હિતેચ્છુ

જવેરી. શુભાનયનંદ લુણીયા જેપુર અને શુજરાતીઃ
કરનારનું પશુ અશુદ્ધ અર્થ થયો હોય તો ત્રીવીધે
મિછામી દુકકડં છે અને ભુલ થઈ હોય તો શુજરાતી
કરનારની ભુલ સમજી સુધારી પાંચવું ને પ્રેસને લખવું.

નવાણુ અતિચાર દોહરા

ચોક્ક અતિચાર જ્ઞાનના, પાંચ સમઠિતના જન
સાંઠે બાર મતના, પંદર ઠમ્હાન ॥૧॥
સલેખણના પાંચ છે, એ નવાણુ અતિચાર
ટાલે સઘળા બાવથી, જે પામે બાવપાર ॥૨॥

ઢાળ

હું તો વીર પાંદણને જવર્યા ત્યાં ધર્મ દલ લી
ચીતકરે એ દેશી
અતીચાર લાગે જ્ઞાનને, તે ગણતા ચોક્ક ચાય,
શ્રાવક જન
જવાઈધં વચ્ચામેલીયં, હીણઅક્ષર અધીક
બોલાય હો શ્રાં
અતીચાર લાગે જ્ઞાનને ॥૧॥
પહીણો, વીનયહીણો કરે, ભેગહીણો ચોપહીણો
ચાય હો ॥શ્રાં
સુટહુંદીનં દુટહું પડીછીયં, અઠાલે કરે સઝઝાય
હો ॥શ્રાં ॥૨॥

ઠાગે સઝાય કરે નહી, અસઝાયમાં કરે સઝાય હો
સઝઝાય વેળા આળસ કરે, ત્યારે જ્ઞાન મેલે.

ચાય હો ॥શ્રાં ॥૩॥

-હવે સમઘીતનાં દુષણ કહ્યાં, પાંચ મોટા
 અતીથાર હો ॥શ્રાવણ ॥
 જાણે પણ આદરે નહી, પાલે નીરઅતીથાર
 હો ॥શ્રાવણ ॥
 અતીથાર લાગે સમઘીત બહી ॥શ્રાવણ ॥
 ભગવાન બાખ્યા તે સાંભળી કરે, શંકાકંખાં,
 વીદગંધ હો ॥શ્રાવણ ॥
 કુશુર પ્રશંસા જે કરે, મીઠ્યાસંગ કરે મન
 વંછ હો ॥શ્રાવણ ॥
 દોષ લાગે મત બહી, તે પાંચ પાંચ અતીથાર
 હો ॥શ્રાવણ ॥
 જાણે પણ આદરે નહી, પાલે શુદ્ધ આચાર હો
 ॥શ્રાવણ અં ॥
 જીવ જાંધે મારે નીદ્યપણે, કરે કાનાંદીકનો
 વીછેદ હો ॥શ્રાવણ ॥
 ઘણો વાર ભરી ચલાવે, કરે ભાત પાણી વીછેદ
 હો ॥શ્રાવણ ॥
 અતીથાર લાગે મતો બહી ॥શ્રાવણ ॥
 ત્યાં ત્યાં જીવ મારવાના ત્યાગ છે, ત્યાં ત્યાં
 જીવના પાંચ અતીથાર હો ॥શ્રાવણ ॥
 ત્યાં ત્યાં જીવ મારવાનો આગાર છે, તેને માપો
 નહી દોષ અતીથાર હો ॥શ્રાવણ અં ॥
 -અણુચીચારો ખોટો આજ દે, છાન્ની વાત પ્રકાશે
 તેહ હો ॥શ્રાવણ ॥

મમલેદ ખોટી શાખ દે, ખોટા હીયાળ કરે
જેહ હો ॥૪૦॥

અતીચાર જીત મતને ॥૬॥

જે જે શું બોલવાના ત્યાગ છે, તે બોલ્યા
યાંય અતીચાર

જે જે શું બોલવા આગાર છે, તે બોલ્યા
મતમાં દોષ ન લગાર હો ॥૪૧॥આં ॥૧૦॥

ચોરી વસ્તુ લે ચોરને સાઝ દે, વળી લાંબે
રાખનો દાણુ હો ॥૪૨॥

કુડા તોલો કુડામાખા કરે, લેજ સંલેજ દગો દે
ભણુ હો ॥૪૩॥

અતીચાર ત્રીજ મતને ॥૧૧॥

જે જે લાંબે ચોરીના ત્યાગ છે, તે લાંબે લાગે
અતીચાર હો ॥૪૪॥

જે જે લાંબે ચોરી આગાર છે, તેમાં મત ભંગ
નહી લગાર હો ॥૪૫॥

આ અતીચાર ચોચા મતને ॥૧૨॥

ચોડા કાળ પરીઝહી, અપરીઝહી થકી, જમન
કીધો હુવે ચાચ હો ॥૪૬॥

અનેક કીડા કીધી તેહથી, પર વીવાહ કીધી હુવે
રાયહો ॥૪૭॥આં ॥૧૩॥

વળી કામ લોગની વંછા થકા, તીમ અશીલાયા
કીધી હુવે ત્યાંય હો ॥૪૮॥

જેને ત્યાગ્યા તેને સેવન કીધા, અતીચાર ॥૪૯॥

જનરાય હો ॥૪૯॥આં ॥૧૪॥

જે ભાંગે ચોથો મત આઠયો, ભાંગે ભાગ્યા
અતી ચાર હો ॥શ્રા०॥

જે જે ભાંગા છુટા રાખીયા, તે સેવ્યા મતમાં
દોષ નહી લગાર હો ॥શ્રા०॥આં ॥૧૫૧॥

દોષ વધુ હીરજી મુમજી તણી, મર્યાદા દેવે
લે પાય હો ॥શ્રા०॥

ધન ધાન દ્વીપદ ચોપદ વધે, કુલસીધાતુ અધીક
રાખે ત્યાય હો ॥શ્રા०॥

આ અતીચાર પાંચમાં મતને ॥શ્રા०॥આં ॥૧૬૧॥

ઉચ્ચ દીશા ઉલંગે મર્યાદથી, નીચી તીરછી
એમ લિલંગાય હો ॥શ્રા०॥

એક દીશી બીજીમાં મેલવી, દીશી સંખ્યા
મત ભંગાય હો ॥શ્રા०॥આં

આ અતીચાર છઠ્ઠા મતને ॥૧૭૧॥

ત્યાગા સચીત દ્રવ્યાદીક લોગવે, વળી લેજ
સંલેજ કરી ખાય હો

ગરેજા કપડાદીક વીશેષ લોગવ્યા, ઉપલોગ
પરીલોગ વીશેષ સેવાય હો ॥શ્રા०

અતીચાર સાતમાં મતને ॥૧૮૧॥

ઈમાંલ કર્માદીક જે કહયા, પંદર લેરે કર્મોદાન
હો ॥શ્રા० ॥૧૯૧॥

કામકયા કુચેષ્ટા કરે, વળી જોલે મુખ અરીવાય
હો ॥શ્રા०॥

અધીકરણ નેડી કરે એકઠા, ઉપલોગ પરીલોગ
બંધાય હો ॥થા॥ અતીચાર આઠમા મત ને ॥૨૦॥

એહ પાંચે અનથે સેવીયાં, ત્યારે લાગે અતીચાર
હો ॥થા॥

અથે પણ સેવ્યા પાપ છે, પણ મતને નહીં
દોષ લગાર હો ॥થા॥અં ॥૨૧॥

મન વચન કાયાના ભેગને, નરમ પ્રવર્તાય
હો ॥થા॥

સામાયક મેં સમતા ન કરી હુવે, અણ પુગી પારી
હુવે સામાયક હો ॥થા॥ અં ॥૨૨॥

ત્યાગી વસ્તુ બહારથી મંગાય હો, વળી પાછી
દે મોકલાય હો ॥થા॥

શબ્દ રૂપ દેખાડી નીશાની કરે, પુઠગલ નાંખી
આપો જણાય હો ॥થા॥ આ અતીચાર દશમા
મતને ॥૨૩॥

સેજળ સંવાદો અપડી દુપડી લેવે, અણપુજે
પુજે વીપરીત હો ॥થા॥

એમ ઉચારાલીકની ભુમીકા, પોપો પાળે નહીં
રૂઢી રીત હો ॥થા॥ આ અતીચાર અગીઆરમાં
મતને ॥૨૪॥

સચિત મુકયો લાંકયો વહરાય દે, અતીકમ
કાલનું માન હો ॥થા॥

પોતાની વસ્તુ કરે પારણી, વળી દેવે મચ્છર

દાન હો ॥શ્રાન્નાં આં આ અતીયાર બારમા

મતને ॥૨૫॥

સુઝતી વસ્તુ કરે અમુઝતી, અમુઝતી કરે સુઝતી

તામ હો ॥શ્રાન્નાં

દાન દેવા ન દેવા કારણે, બારમુ મત ભાગે

આમ હો ॥શ્રાન્નાં આં ॥૨૬॥

આલોક પરલોકની વાંછા કરે, જીવનું મરણું વંછે

તામ હો ॥શ્રાન્નાં

કામ લોગ તણી વંછા કરે, સંલેખણામાં દોષ

લાગે આમ હો ॥શ્રાન્નાં એ અતીયાર સંલેખણાના

કહ્યા ॥૨૭॥

હું ચક્રવર્તી થાવું તો ભલો, આ લોકની વંછા

માંહી હો ॥શ્રાન્નાં

હું ઇન્દ્રાદીક પદ્મી થાવું તો ભલો, તે પરલોક

વંછા તાંહી હો ॥શ્રાન્નાં એં ॥૨૮॥

જીવનું મરણું વંછા દોષ છે, વળી વંછ્યા કામને

લોગ હો ॥શ્રાન્નાં

એ પાંચે કામ છે ખોટા, ત્રણ કરણ ત્રણ

એમ હો ॥શ્રાન્નાં આં ॥૨૯॥

સઘળા અતીયાર લોગા દીધા, નવાણું કહ્યા

જનરાય હો ॥શ્રાન્નાં

તે ટાળે સઘળા ભાવથી, તો આરાધક પદ

ચાય હો ॥શ્રાન્નાં અતીયાર સુવે એમ બણવા ॥૩૦॥

પડમાધારીની ઢાળ

શ્રીમદ્ જય આચાર્ય કૃત

દોહરા

અત્યક્ષ આરે પાંચમે, બુલા લઈ લેખ
 'ધર્મ' કહે અમત મધે, કર રહ્યા ખોટી ટેક ॥૧॥

આવકને જમાડીયા, ધર્મ કહે કરી તાંબુ
 તે વૃત અવૃત નહીં જોળખ્યો, મીઠ્યા દૂધી
 અનલબુ ॥૨॥

કહે પડીમાધારી આવક ભાણી, પેઢ્યા એકાંત ધર્મ
 તેને પડીમાધર્મ ન જોળખ્યો, બુલા અજ્ઞાની
 ભર્મ ॥૩॥

પડીમાં તો ધર્મ ગાગં મુકતીનો, અવૃત આજ્ઞા
 બહાર
 નીલુંચ કહું છું તેહનો, સાંભળજો વીરતાર ॥૪॥

ઢાળ આ અનુકંપા છુન આજ્ઞામેં (એ દેશી)

પહેલી પડીમા મેં સમકીત શુદ્ધ પાળે, પાંચ
 પરમેશ વીના નમે નાંહી
 પણ સમ્યક પ્રમાણે વૃત નહીં ધાર્યા, તે અવૃત
 નહીં પડીમા ધર્મ માંહી પડીમા ધારીનો નીલુંચ
 કરજો ॥૫॥

ખીજી પડમા મેં વૃત વધારે, પણ સામાયક દેશા

‘ વગારી કરે નાંહી
 જે વૃત્ત ધાર્યા તે નીર્મળ ગુણુ છે, આગાર તે
 નહીં ધર્મ માંહી ॥૫૦ ॥૨॥

ત્રીજીમાં સમ્યક્ત્વ વ્રત છે નીર્મળ, સામાયક
 દેસાવકાશી પણ ધારે
 મહીનામાં છઃ પોષા નહીં થાયે, તે વ્રત પડીમાં
 અવ્રત આજ્ઞા જહારે પડીમાં ॥૩॥

ચોથી પડીમાંમાં પાછલા ગુણુ સઘલા, માસમાં
 છઃ પોષા સુધમાન
 પણુ એક રાત્રીની ઉપાસક પડીમાં, કરણી ન
 આવે નીર્મળ ધ્યાન ॥૫૧માં ॥૪॥

પાંચમી પડીમાં એ પાછલા ગુણુ સઘલા, પણ
 એક રાત્રીની પડીમાં જાણુ
 સ્નાન ને રાત્રી ભોજન ત્યાગે, ઠાછનવાલે
 સમતા આણુ પડીમાં ॥૫૨માં ॥૫॥

દીવસનો સીજ રાત્રીની મર્યાદા, એ પાંચ બોલ
 અધિકા જાણુ
 જ્યંત્ય એક બે ત્રણ દીવસ લગી, બિતુપ્ટા
 પાંચ માસ પીછાણુ પડીમાં ॥૫૩માં ॥૬॥

આ દીવસનો સીયજ તે તો છે પડીમાં, રાત્રી
 આગાર તે પડીમાં નાહી
 આગાર તે તો અવ્રત આશ્રવ, અવ્રત છે તે તો
 અધર્મ માંહી પડીમાં ॥૫૪માં ॥૭॥

છઠી પડીમાંમાં સર્વથા સીલવત, પાછલા ત્યાગને
 સર્વ પાળે
 સચિત ખાવાનું આગાર તે અનત, બિતકટા છ
 માસ નીહાલે પડીમાંં ॥૮૮॥

સાતમીમાં પાછલા ગુણ સઘલા, સચિત ખાવાના
 ત્યાગજ કીધા
 પશુ આરંભનું આગાર તે અવૃત, બિતકટા સાત
 માસ પ્રસીધા પડીમાંં ॥૮૯॥

આઠમીમાં આરંભ કરવો ત્યાગ્યો, પણ આરંભ
 કરાવવાનો આગાર
 પાછલા ત્યાગ સઘળા સુદ પાળે, બિતકટા
 આઠ માસ વીચાર પડીમાંં ॥૯૦॥

નવમીમે કરાવણો ત્યાગ્યો, પણ તેને માટે કીધા
 લોગવે આહાર
 બિતકટી નવ માસની પડીમાં, પાછલા ત્યાગ
 સહીત સુખકાર પડીમાં ॥૯૧॥

દસમી પડીમામે પાછલા ગુણ સઘલા, પોતાને
 માટે કીધો લોગવે નાંહી
 માયુ અત્યાચી મુકાવે ત્યા રીખા રાળે, બિતકટી
 દસ મહીના તાંહી. પડીમાં ॥૯૨॥

સગાને વસ્તુ ગમ્યા તેને પુછ્યા, બહુતો હુવે
 તો કહે બહુ સોય

ન જાણતો હોવે તો કહે નહીં જાણું, તેને સુખે
સુખીયો દુઃખે દુઃખીયો હોય પડીમાં ॥૧૩॥

અગીયારમીમાં સાધુનો વેશ કરીને, પાછલા
ત્યાગ પાળે સુખદાય

માથુ અસ્થાથી મુદાવે અથવા લોચ કરાવે, પણ
ન્યાતીલાનો પ્રેમબંધન ટુટો નાય પડીમાં ॥૧૪॥

ન્યાતીલાને પ્રેમબંધન તે કારણ, ન્યાતીલાના
ધરનો લેવે આહાર

ખીજ ધરનો લેવો ત્યાગ્યો તે વૃત્ત છે, પણ
સગાનો આગાર તે અવૃત્ત ધાર પડીમાં ॥૧૫॥

પડીમાં ધારી પાંચમે ગુણ ઠાણે, તેની અત્યાગ
રૂપ અવૃત્ત શ્રદ્ધે નાંહી

ચોકડીથી ઢેશ વૃત્તી કહી છે, જોમ કહે તેનો
જવાબ ધારે મનમાંહી પડીમાં ॥૧૬॥

સચિત અચિત મુઝતો ને અમુઝતો, આ ચારની
અવૃત્ત અનાદીની હાખી

સચિત અમુઝતો ત્યાગ્યો તે વૃત્ત છે, જાહી
આગાર રહ્યો ને અવૃત્ત બાખી પડીમાં ॥૧૭॥

ન્યાતીલા અણ ન્યાતીલાનો આહાર ભોગવણું,
આગારને અવૃત્ત ઠેકની હોયો

અણ ન્યાતીલાનો ત્યાગ્યો તે વૃત્ત છે, ન્યાતીલાનો
આગાર તે અવૃત્ત જોયો પડીમાં ॥૧૮॥

અજ્ઞાત કુલની સાધુને ગોચરી, સમવાયંગ
 જીતરુદ્ધેવન છે સાખી
 પડીમા ધારીને ન્યાતીલાનો પ્રેમબંધનતેથી,
 ન્યાતીલાનો લેવે અવૃત સાખી પડીમા ॥૧૯॥

કોઈ કોઈ રૂપીઆનો પરીગૃહ રાખ્યો, વહી સ્ત્રી
 પુત્રાદીક પરીવાર
 તેનો પ્રેમબંધન રહે તોહોજ અવૃત, સર્વ છે
 તેના પરીગૃહ મંજાર પડીમાં ॥૨૦॥

સેકડો ગુમાસ્તા તેને કમાવે, હજારો રૂપીઆનો
 નફો પણ આવે
 તેની અવૃતનો પાપ લાગે નીરંતર, અમુકયોગ
 રૂઢ્યા તેનો પાપ ન થાવે ॥૨૧॥

ખોટ નફાનો તો માલીક તેહી જ, સુક્ષ્મપણે
 મમતા બાવ નીરંતર
 આ પ્રત્યક્ષ અજ્ઞાત બિલાડી હીસે, યુદ્ધીવંત
 ન્યાય કદે અજ્ઞાતર પડીમાં ॥૨૨॥

લાખ રૂપીઆનો પરીગૃહ હતો, તે પોતાના
 મૈત્રીને હીધો બલાઈ
 પછી અગીવાર પડીમાં વહેતે વેલા, તે રૂપીઆ
 છે કોના પરીગૃહ માંહી પડીમાં ॥૨૩॥

મીત્રને અજ્ઞાત હજાર રૂપીઆની, તેને લાખની
 અજ્ઞાતનો પાપ ન લાગે

હવે લાખની અવૃતનો પાપ કેને, જોઈ માલોક
છે પડીમાં ધારી સાગે પડીમાં ॥૨૪॥

કદાચ પડીમાંમાં તેણે કાળ કર્યા; તો, મેત્રી ન,
સાગે તેની ઘણીયાપ
તે ધનનો ઘણી તો પડીમાં ધારી હતો, તેહથી
અવૃતનો તેને કહ્યો પાપ પડીમાં ॥૨૫॥

ને પડીમાં ધારીને કહે પડીમાં મે, જાવજીવ
પાંચ આગ્રવ ત્યાગે!
ત્યારે તે કહે મારા જાવ નાહી, તે કારણ
આશા વછા રહી લાગે. પડીમાં ॥૨૬॥

ઉત્કંઠો માસ અગીયાર પછી, કાયાથી આગ્રવ
સેવવાનો આગાર
તેથી કાયા પછુ છ કાચતુ શરૂ, તેની સાર શંભાર
તે આજ્ઞા બહાર પડીમાં ॥૨૭॥

શામાયકમાં અવકની આત્મા, અધીકરણુતે શરૂ
છઃકાયનો જાખ્યો!
સુત ભગવતીના સાતમે સતકે, પદેલે ઉદેસે
શ્રી જીન દાખ્યો પડીમાં ॥૨૮॥

શામાયકમાં ધન જાયા દીકથી, મમતા જાવ
પ્રેમ જાંધન તાયો!
આઠમા સતક ને પાંચમે ઉદેસે, ધન જાયા
તેના હીજ કહ્યો જીનરાયો પડીમાં ॥૨૯॥

તેમ પડીમા મેં પણ ધન બાચાં દીકની, મમતા
 લાવ મેમ બંધન બાણે
 ધન બાચાં દીકની અવૃત છે તેને, તેનો પાપ
 લાગે છે નીરંતર આણે પડીમાં ॥૩૦॥

એ ન્યાયે તેને કહે વૃતાવૃતી, ધર્માધર્મી
 તેહને કહીને
 અવૃત ધર્મને અવૃત અધર્મ, પણ અવૃતમાં ધર્મ
 કેમ આપીને પડીમાં ॥૩૧॥

પડીમા ધારી આહાર કરે અવૃતમાં, તેમાં ધર્મ
 બતાવે નાંહી
 તો આપવાવાલાને ધર્મ કંઈ વીધી ચરો, દાન
 દીધો તેને અવૃત સેવવા તાંહી પડીમાં ॥૩૨॥

ધર્માધર્મી કહે પડીમાં ધારીને, વૃતાવૃતાં પણ
 તેહને બતાવે
 વલી કહે તેને અવૃત નહી રહી બાકી, એહવા
 વોકલાં ને કેમ સમજાવે પડીમાં ॥૩૩॥

વૃતા વૃતી કહે પણ અવૃત ન કહે, આપની
 બાધાના આપ અજાણ
 કેઈ કહે મારી માતા વાંઝણી, તેનાં જોવો તે
 સુરખ બાણ. પડીમાં ॥૩૪॥

પડીમાં ધારી આહાર પાણી લેવે છે, કાયાની
 સાર કરે તે સાવધ વ્યાપાર

તેને પણ સાવધ નેગ નેગન શ્રદ્ધે, એ પણ
 વીકલને પુરે અંધાર પડીમાં ॥૩૫॥

જો પડીમાં મેં સાવધ નેગ નહીં બાકી, વસી
 અવૃત પણ તમે તેને નહીં જાણો.
 તો પડીમાં મેં દીક્ષા લેવાનો મન થાય તો,
 કયા સાવધ નેગ ના કરે પચખાણો પડીમાં ॥૩૬॥

જાવજીવ સર્વ સાવધ નેગના ત્યાગમાં રે છે,
 દીક્ષા લેતા એમ કરે પચખાણો.
 જોડને લેજો સાવધ નેગનો આગાર તે ત્યાગ્યો,
 સમજો રે સમજો તમે મુઠ અજાણો પડીમાં ॥૩૭॥

પડીમાં પડીમાં જોલ રહ્યા મુરખ, પડીમાં છે
 શ્રી જન ધર્મ
 જે પડીમાં આદરતાં અવૃત રહી છે, ને સેવ્યા
 સેવશબ્દ બંધશે કમ પડીમાં ॥૩૮॥

પ્રત્યાખાની ચોઠડીને રહી આવકને, તે ચોઠડીને
 કોઈ અવૃત જાણે
 આપ છાંદે ઉધી ઉટકામેલે, પાપલ બાંધી મુખ
 જેમ તાણે પડીમાં ॥૩૯॥

અનંતાનુ બંધી પહેલે ગુણ ઠાણે, અપ્રત્યાખાની
 ચોથે ગુણ ઠાણે
 પ્રત્યાખાની પાંચમે રહી બાકી, છઠા ગુણ ઠાણે
 ઘડી સંજળ જાણે પડીમાં ॥૪૦॥

ચોકડીને અવૃત કહે તેને લેજે, સાધુને પંજ
 સંજલની રહી ચોય
 ચોકડી ખપાવે તેહી જ વૃત શ્રદ્ધે, તો ચોથે
 શુષ્ક વૃતા વૃતી હોય પડીમાં ॥૪૧॥

સંજલનો લોભ દસમે શુષ્ક ઠાણે તે લેજે
 વૃતાવૃતી તેને કહીને
 ને સાધુને સર્વવૃત્તી માંહે કહેતો, ચોકડીને અવૃત
 નહી ચાપીને પડીમાં ॥૪૨॥

ચોકડી તો છે કપાય આશ્રવ, તેને અવૃત આશ્રવ
 કહે કયે ન્યાય
 કપાય આશ્રવને અવૃત આશ્રવ, જુદા જુદા કહ્યા
 જનરાય પડીમાં ॥૪૩॥

મીથ્યાત્વ અવૃત, પ્રમાદ, કપાય, ચોગ આશ્રવ
 સમવાયગ પંચમશુષ્ક ઠાણે
 આતો અવૃત આશ્રવ બીજી કહ્યા જન, કપાય
 આશ્રવ ચોથો જાણે પડીમાં ॥૪૪॥

ચોકડી તો ચોથો આશ્રવ તેને, અવૃત કહે મુઠ
 વગર વીચાર
 અવૃતનો જે બીજી આશ્રવ, સમજોરે સમજો
 તમે મુઠ ગમાર પડીમાં ॥૪૫॥

સોલે કપાય છે કપાય આશ્રવ, બારને કપાય
 આશ્રવ બતાવે

તેને અશનાદીક દેવે તો વૈયાવચ્ચ, તેમાં ધર્મ
કયાંથી થયેરે અજ્ઞાણો ॥૫૩માં ॥૫૭॥

અહસ્થને દાન દીધા અનુમોદા, સાધુને પાયશ્ચીત
આવે ચોમાસી
નીશીયને પંદરમે ઉદેશે ભાખ્યો, તો અહસ્થને
ધર્મ કંઈવીધવારી ॥૫૪માં ॥૫૮॥

તો પડીમાધારીને પણ અહસ્થ કહીજે, તે દાનને
સાધુ અનુમોદે તો દંડ આવે
તો દેવાવલાને ધર્મ કેમ થશે, જુદીવંત સુત્રનો
ન્યાય ત્રીલાવે ॥૫૫માં ॥૫૯॥

શ્રાવકનો ખાવો પીવો સર્વે અવૃતમાં, મુયગડાંગ
અદારમે સાખી
વળી સુત્ર ઉવવાઇને પ્રશ્ન વીશમાં, તે અવૃત
સેવ્યા કહ્યે ધર્મ અનાખી ॥૫૬માં ॥૬૦॥

અમૃતને ભાવ શસ્ત્ર કહ્યો છે, સુત્ર ઠાણાંગરે
દશમે ઠાણે
તે અવૃત સેવ્યાં, સેવસાધ્યાં, ધર્મે પુણ્ય અજ્ઞાની
ભણે ॥૫૭માં ॥૬૧॥

પડીમાં ધારી ને કહ્યો બાળ પડીત, વળી વૃતા
વૃત્તી તેને કહી જે
ધર્મધર્મી પણ કહ્યો છે તેને, જુદીવંત ન્યાય
વીચારી લેજે ॥૫૮માં ॥૬૨॥

અધર્મી ને વીધે રહ્યો અસંયતી, તેને અધર્મને
કીધો અંગીકાર
અધર્મીને વીધે રહ્યો સંયતી, તે ધર્મ આદરીને
વીચરે ઉદાર પડીમાં ॥૬૩॥

ધર્માધર્મીમાં રહ્યો સંયતાં સંયતી, તેને ધર્મ
અધર્મ કીધો અંગીકાર
સુત ભગવતીને શતરમાં શતકે, પહેલે ઉદેશે
કહ્યો વીસ્તાર પડીમાં ॥૬૪॥

વૃત્ત તે ધર્મ અવૃત્ત તે અધર્મ, અવૃત્ત સેવશબ્દ
ધર્મ ન હોય
પડામા ધારીને “અમણબુયા” કહ્યો છે, તે દેશ
ચક્રી હપમા અવલોચ પડીમાં ॥૬૫॥

સઘળા આવક ભેગા કરે તો, એક સાધુની
તુલ્ય નહીં આવે
ભિતરાધ્યેયન પાંચમાં અધ્યયને, તો પડીમાં
ધારી સાધુ કેમ થાવે પડીમાં ॥૬૬॥

વળી પોપામાં સાવઠને આગાર ન શ્રદ્ધે, એ
પણુ વીકલાને પુરો અંધારો
શામાયકમાં આત્મા શસ્ત્ર કહી જે, તેમ પોપામાં
પણુ શસ્ત્ર વીચારો પડીમાં ॥૬૭॥

વળી જતન કરે ઘરેણા વસ્ત્ર કાયાના, તે પણ
સાવધ જોગ પ્રસીદ્ધા

ચાર કપાયને કહે અવૃત આશ્રવ, મોહના યોજા
ઘડઘડ ચલાવે પડીમાં ॥૪૬॥

કપાય તો ત્યાગ કીધા નહીં થાવે, એહના કર્મ
ઘટવા શુણ્ય પ્રગટે ઉઠારો
અવૃતના ત્યાગ કીધા યાય વૃત્તી, તેથી કપાયને
અવૃત આશ્રવ આરો પડીમાં ॥૪૭॥

એમ સંભાળને ઉત્તમ નરનારી, ચોકડીને અવૃત
નહીં ભણ્યો
પડીમાં ધારીને અવૃત આહારીકની, પ્રેમજંધન
ન્યાતીલાનો પીછાણ્યો ॥૪૮॥

પડીમાં ધારીને “સમણુભુય” કહ્યો છે, તે પણ
દેશથી એપમા ભણ્યો
અતંગડ દશામે કહ્યો દવાશકાને, પ્રત્યક્ષ
દેવલોક ભુયા પીછાણ્યો પડીમાં ॥૪૯॥

છન નહીં પણ છનવર સરીખા, સ્થિતીરોને
કહ્યાં ઊવવાઈ માંઈ
અનંત શુણ્ય ફેર તેના જ્ઞાનની માંહી, પણ દેસ
થકી ઉપમા દીધી બતાઈ પડીમાં ॥૫૦॥

ચકવર્તીના અંધ રતનને, દામાને હેખે કહ્યો
સાધુ સરીખો

જાણુદીપ પન્નતીમાં છન ભાળ્યો, એહ પણ
દેસથી ઉપમા દેખે પડીમાં ॥૫૧॥

તેમ પડીમા ધારીને કહ્યો સાધુ સરીજો, તે
 પણ દેસથી ઉપમા બાણો
 પડીમાંથીતો સંચારો અધીક છે, તે સંચારામાં
 પણ ગૃહસ્થ પીછાણો પડીમાં ॥૫૨॥

ઉપાશક હશામાં કહ્યો ગૌતમને, આનંદ
 આવક સંચારામાંકહ્યો
 હું ગૃહસ્થવાસમાં વસતો ગૃહસ્થ છું, મને એટલો
 અવધિજ્ઞાન ઉપજ્યો આયો પડીમાં ॥૫૩॥

સંચારામા પણ ગૃહસ્થ કહીજે, તો પડીમાં
 માં ગૃહસ્થ ન કહે દોણુ લેજે
 એ ન્યાયે પડીમાં ધારી ગૃહસ્થ કહી જે, તેનો
 આવો પીવો અવૃત્તમાં દેજે ॥૫૪॥

ગૃહસ્થની વૈયાવચ્ચ કરે કરાવે, અનુમોદે તો
 સાધુને વીર કહો અણ્યાચાર
 દશ વેકાલીકને ત્રીજે અધ્યયને, તો ગૃહસ્થને પણ
 ધર્મ નહી લગાર પડીમાં ॥૫૫॥

એકાવન બોલ સેવ્યા સાધુને અણ્યાચાર, તો ગૃહસ્થ
 સેવે તેને પાપ કર્મ
 ન્દે ગૃહસ્થની વૈયાવચ્ચ, અણ્યાચાર સાધુને,
 ગૃહસ્થને કંઈ વીધ થયે ધર્મ ॥૫૬॥

ગૃહસ્થની વૈયાવચ્ચ અણ્યાચાર મે કહી છું, તો
 તો પડીમાધારી પણ ગૃહસ્થ બાણો

સર્વ સાવધ જોગના ત્યાગ સાધુને, જોને સર્વ
સાવધના ત્યાગ ન કીધા પડીમા ॥૬૮॥

વળી પુત્ર સગા પરીવારથી, મમેતાં બાંવ પ્રેમ
બંધન પુરો
બાહરપણે ત્યાગ્યાં તે પાપટછીયો, પણ સુક્ષ્મ-
પણે ન કીધો હુરો પડીમા ॥૬૯॥

છપોષા માશમાં કરે કોઈ આવક, એક વર્ષના
બહો-તેર થાયો
તોછે-તેરમો થાયો સંવત્સરીનો, આછીનો વ્યાજ
ભાડુ લેવે કયે ન્યાયો પડીમા ॥૭૦॥

સેકઠો શુભાસ્તા કમાવે તેના, એટલા હંડાડાનો
નફો આવે ઘર મગારો
તો તેનો પણ માલોક તેજ છે, એ લેખે સુક્ષ્મ-
પણે રહ્યો આગારો પડીમા ॥૭૧॥

એમજ આગાર પડીમાધારીને પણ, આગારમાં
ધર્મ મુળ ન બાણો
પડીમાં તે વૃત્ત આગાર તે અવૃત્ત, આ બંનેને
સારી રીતે પીછાણો ॥૭૨॥

પ્રેમ સાંભળ બિત્તમ નરનારી, અવૃત્તસેવ્યા ધર્મ
ન થાયો
ધર્મની આજ્ઞા દેવે તીર્થકર, અવૃત્તની આજ્ઞા
ન દેવે જીન આપો ॥૭૩॥

પડીમાંધારીની અવૃત્ત જોળખાવવા, એક કીધી
 પાલી ચેહર મજારે
 શંવત અઢારસેને વરચ ચોરાણુએ, બાદરવા
 એકમ ગુરવારે ॥૭૧॥

ત્રણ મનોરથ

દોહરા

પ્રણમું અરીહંતસિદ્ધ, વળી આચારજી પાધ્યાય
 સાધુ શકલ પદ વંદતા, આનંદ મંગળ થાય ॥૧॥
 શ્રી હનવર સ્વમુખ ઘડી, ત્રીજા અંગ મજાર
 ત્રીજે ઠાણે આખીયો, ત્રણ મનોરથ સાર ॥૨॥
 આવક વૃત્ત, પારકે છકે, ચીંતવતાં મુખકાર
 કર્મ મહાપાપ નીજરે, પામે ભવનો પાર ॥૩॥

ઢાળ

ભાખે કૃષ્ણ મોરાર, ધીકાર છે સંસાર ને
 રે (એદેશી)
 પ્રથમ મનોરથ મોહી. આવક એમ ચિંતવેરે
 એ' આશંકા દુઃખદાય, પરીચડથી હુવેરે ॥૧॥
 મહાઅનર્થનું મુળ, પરીચડ છન કહયો રે
 કીચીત ને વળી સ્થુલ, પાંચ લેટે ચહયો રે ॥૨॥
 દ્વેષ વયુદ્ધીકળણ, હીરણ્ય મુવણું સહીરે
 કુશળી ધાતુ ધન ધ્યાન, દ્વીપદ ચોપદ મચીરે ॥૩॥
 યથાયકતી પ્રમાણ, ત્યાગ ઉપરાંતહી
 પંચમ મત શુષ્કખાન, કરણ ભેગવંતહી ॥૪॥

જે રાખ્યો આગાર, ને અમત દ્વારેહે
 દેવા દેવાયાંતાર, પાપ સંચારેહે ॥૫॥
 સચિત અચિત જે વસ્તુ, આહારને પાણીયાં
 આવધ ઠામ સમસ્ત, લોગવાયાં ભલે ભાણીયાં ॥૬॥
 હાંસા હુવે ખટકાય, તણી ગ્રહવાસમે
 છન સુની આણુનતાય, ધમ નંહી ભશમે ॥૭॥
 આરંભ પરીગ્રહ એહ, કુગતી ઢાતાર છે,
 ક્રોધ માન માયા લોભ, તણુ કરણહાર છે ॥૮॥
 સંજમ સમઠીત કલ્પ, તરનો ભંજતુ
 મહા મંદ છુદી અજ્ઞાન, તણી મનરંજતુ ॥૯॥
 માંઠી લેશ્યા હોય, આદ્ર રોદ્ર ધ્યાન મેં
 ન્યાય ન સુઝે કોય, સિખ્ત ધનવાનને ॥૧૦॥
 સુમતી સુચી શોભાગ્ય, વીનાસજ્ય એહહી
 જન્મ મરણ ભય અમાગ, હુવે પરીગ્રહ થકી ॥૧૧॥
 કઠવા કમ વીપાક, તણે હેતુ સધે
 સીચે તૃણાવેલ, વીધય ધંત્રી વધે ॥૧૨॥
 હાણુ કકંશ દુઃખ, વેદના અશરાલહી
 કુઠકપટ પરપંચ, કરે વીકરાલહી ॥૧૩॥
 એ સરીખો નહી મોહ, પાસ પ્રતીળંધ હે
 રનેહ રાગ કરી ભરા, મુર્છા અંધ હે ॥૧૪॥
 દાન કૃપાત્ર, દુર્ગંતીદાયક છન કહે
 પરિગ્રહથી દેવાય, તેથી રીવ કેમ લહે ॥૧૫॥

ઘણા કાળની પ્રીત, વીનાસે ખ્યાત મેં
 કુળ મર્યાદની રીત, છોડે વળી ન્યાત મેં ॥૧૬॥
 એહવે આરંભ પરીગ્રહ, જે દીન ત્યાગસ્થું
 થયે તે દીન ધન્ય, અંતર વેરાગસ્થું ॥૧૭॥
 ગાદી અભાંતર ગ્રન્થ, તણી મુરછા તણું
 પ્રગટ બલરખી તેહ, નામ પ્રભુનું બળું ॥૧૮॥

દોહરા

ખીજે મનોરથ ચિતવે, ધાવક જે વ્રતધાર
 તનધન જોખન કારમું, વીનશંતા નહીં વાર ॥૧॥
 માતપીતા ણંધવ ત્રીયા, પુત્રાદીક પરીવાર
 સ્વારથ લગ સહુ એ સગા, બધો સંસાર અસાર ॥૨॥
 ગ્રહવાશે હમણા વણું, ચારીત્ર મોહ જે કમં
 ક્ષય ઉપસમીયાથી કદાચ, લેખું ચારીત્ર ધમં ॥૩॥

હાજી

વેરોગ મન વાલીયો ત્યા કૃષ્ણ ભાવે રૂડી ભાવના (એદેશી)
 ધન ધન સંજમ ધરમુની, ત્યાગ્યો તે સંસાર
 પંચ મહાવૃત્ત ધારકા, પાલે પાંચ આચાર.
 ધન ધન સંજમ ધરમુની ॥૧॥

શ્રી જીન આજ્ઞા બાહીરો, સાવધ કારજ તાય
 નહી આદેશ કે તેહનું, ગૌન ધારે મુનીરાય ॥૧॥
 દશ વીધ યતી ધર્મ ધારીયો, યતિ નામ કહેવાય
 જિજ્ઞાસિય ધંદ્રીઓ તણા, ખીજે અર્થ મુખદાય

દોષ બેતાંજીસ ટાળકે, લે બીજુ સુદ્ધ આહારે
 ઠહો બીજુએ શુષ્ક થકી, લેદે કંમ અપાર ॥૧૦૧૪॥
 સાધે શીવ મગ સાધનાં, સાધુ મહા શુષ્ક જ્ઞાન
 બારે લેદે તપ કરે, તપશી નામ વખાન ॥૧૦૧૫॥
 નહી હણે નહી મારે જીવને, દે ઉપદેશ મહંત
 માહણ મહાશુષ્ક આગળા, શાંતી ભાવં તે સંત ॥૧૦૧૬॥
 કલ્યાણકારી તે ભણી, કલ્યાણક મુનિ નામ
 વીરનો પશમકારીપણે, મંગલીક અશીશમ ॥૧૦૧૭॥
 ધર્મોપદેશક શુષ્ક થકી, પુજનીક તમુ પાય
 ત્રણ લોકના અધીપતી, ધર્મ દેવ મુનીરાય ॥૧૦૧૮॥
 ચિત્ત પરશન દરશન તમુ, ચૈત્ય સદા સુખકાર
 નવવિધ પાલે પ્રણામ્યા, બલીહારી પ્રણયાર ॥૧૦૧૯॥
 જન્મ સદ્ગત કીધો મહારૂપી, છઠાયા પ્રતીપાળ
 ભવસાગરમેં દૂબતાં, વહાણુ સમા દયાળ ॥૧૦૨૦॥
 સ્નેહપાથ નહી કેહથી, સંવેગી વેરાગ
 ગંથી ત્યાગ નિઃશય છે, મહેકત મુજશ અયાગ
 ॥૧૦૨૧॥

સુધ્ધ કીયામાં શ્રમ કરે, અમણ કહીને તેહ
 યોગં બીમળ સાધે સદા, તેથી યોગી કહે ॥૧૦૨૨॥
 આજ્ઞવ આજ્ઞવ ભાવથી, માજ્ઞવ માજ્ઞવ ભાવ
 શૌચ સુચી કીયા બલી, કરતા સુકતી ઉપાય
 ॥૧૦૨૩॥

ધર્મ વણજં વીણને સદા, સાચવાહ સુચીયાર
 કમં કટકં દલ જીતવા, સેનાપતી પ્રત્યાર ॥૧૦૨૪॥

મન વચન કાયા ગોપવે, સુમતી પાંચ પ્રકાર
 સંદ્રાદીક સ્વમુખ કરી, ન લહે શુભનો પાર
 ॥૫૦ ॥૧૫૫॥

સખતા એકચીશ દોષ જે, ટાળે તે ભલી રીત
 તેત્રીશ આશાતનાં, કરે નહી સુવીનીત ॥૫૦ ॥૧૬॥
 આચારજી હોપાધ્યાયની, વયાવચ્ચથી ધરે પ્યાર
 તપસી નાના વળી રાગીને, વસ્ત્રાદીક દે આહાર
 ॥૫૦ ॥૧૭॥

ભવ ભ્રમજી ભમતા જીવને, તારજી તરન સંભાને
 ગહન કંતાર સંસારથી, લ્યાવે શીવમગ સ્થાન
 ॥૫૦ ॥૧૮॥

ચંદ્ર તણી પરે નીમજા, તમમીઠ્યા મતિનાશ
 અકગ અમર ઊર સારખા, રવીવત જ્ઞાન પ્રકાશ
 ॥૫૦ ॥૧૯॥

જીન ભાષિત દાષીત સદા, સાધુ શ્રાવકનો ધર્મ
 અમત વિષ સમલેખવી, પાલિ ટાળી કર્મ ॥૫૦ ॥૨૦॥
 આત્મ ભાવે વીચરતા, ક્યાવેનિજ દ્યેય દ્યાન
 અકરતા પદ પરીજુમે, ધનધનતે શુભુવાન ॥૫૦ ॥૨૧॥

નીંદત વંદત સમપણે, રાગદેષ નહી હોય
 જશ અપજશ જીવણ, મરણમાં હુપ
 યોગ નહી કોય ॥૫૦ ॥૨૨॥

સદ્ગજ જન્મારેઠ ધન ધરી, ભાવે જાગત જેહ
 અપ્રતી બંધ વાસુ પરે, તેજી કુટુંબથી નેહ ॥૫૦ ॥૨૩॥

ચારીત્ર મોહં ક્ષયોપશમ્યાં, હુએહવેા મતધાર
ચાસ્તુ તે દીન ધન ઘડી, આનંદ હર્ષ

અપાર ॥૫૦ ॥૮૪૧૬

હોહરા

ત્રીલે મનોરથ ચીતવે, મનમે શ્રાવક એમ
સંજમ ગ્રહી સુખ ભાવથી, લીધા નીલાવુ નેમ ॥૧॥

આ સંસાર અગાધમાં, ભમ્યો કાળ અંત
બહુ ખટ રથ લોજન કીધા, સમતા નહી ઉપજત ॥૨॥

ચરણ સહીત અણુશણુ કરે, પાદો પગમન સંચાર
અવસર મરણતણે વધી, હોય ને શરણ્યાચાર ॥૩॥

હાળ

રહો રહો રાજેસરા કેશરીયા તથા હુ તુજ
આગળ રી કહુ કનેયા (એકેશી)

શુભા શુભ પુદ્ગલ ફરચીયા ॥શુભવંતા ॥૫૮
તણુ દીશનુ આહાર હો ॥શુભા શ્રાવક

દુગંધ સુગંધ ફરચ આઠેલી ॥શુભા પાંચ વરણ
રસ ધારે હો ॥શુભા શ્રી૦

ભાવે એહવી ભાવનાં શુભવંતા ॥૧॥
મોટી માયા મોહણી ॥શુભા મોટી પુદ્ગલ

પર્યાય હો ॥શુભા શ્રી૦
લિલય યયા દુઃખ નીપજે ॥શુભા વેદે ચેતન

રાયહો ॥શુભાશ્રા૦ ભાવે ॥૨॥

પ્રકૃતી આઠાવીસે કરી ॥ગુણા ક્રોધમાન માયા
 લોભહો ॥ગુણા
 ચાર ચાર લેહે સંચરે ॥ગુણા પામે ચેતન
 ખોભહો ॥ગુણાશ્રાણા ભાનાડા
 હાસ્ય રતારત ભય વળી ॥ગુણા સોગ
 દુઃખ યાયહો ॥ગુણાશ્રાણા
 શ્રી પુરુષ નપુંશક તીહું ॥ગુણા મોહ ચારીત્ર
 કહીવાયહો ॥ગુણાશ્રાણા ભાનાડા
 દર્શન મોહ ઉદય થઈ ॥ગુણા મીચત સમ
 ઠીતભન હો ॥ગુણાશ્રાણા
 મીશ્ર મોહનીચે તીહું ॥ગુણા ફાળે નીજ ગુણ
 ખાનહો ॥ગુણાશ્રાણા ભાનાપા
 અશાતા વેદનોદય ॥ગુણા ભુખ તૃષાદી
 પીડતહો ॥ગુણાશ્રાણા
 લાભ લોગાન્તર ક્ષયોપશમ્યાં ॥ગુણા લોગ
 શક્તી પાવતહો ॥ગુણાશ્રાણા ભાનાદા
 નામ ઉદયથી સહું મળે ॥ગુણા ગમતા અણુ
 ગમના લોગહો ॥ગુણાશ્રાણા
 વીવીધ પ્રકારે લોગવે ॥ગુણા શરીરાદી રોગ્ય
 આરોગ્યહો ॥ગુણાશ્રાણા ભાનાડા
 વાર અનંત સુખ દુઃખ લક્ષ્યા ॥ગુણા ભવ ભવ
 ભગીયો ભવહો ॥ગુણાશ્રાણા

સ્વર્ગ નરક મનુષ્યેમાં ॥ગુણો તીર્થ ગતીમાં
 અતીવહો ॥ગુણાશ્રણા ભાગાટા
 અનંત મેરૂ સમ આહારીયાં ॥ગુણો અનંત પુલ્કત
 પર્વાત હો ॥ગુણ શ્રાણા
 એકએક લોકકાશમે ॥ગુણા વાર અનંત ઠહીવાય
 હો ॥ગુણ શ્રાણા ભાગ ॥૬૯॥
 લોજન કીધા આ આત્મા ॥ગુણા બહુ મુલ્યનો
 તંત્ર હો ॥ગુણ શ્રાણા
 એમ જાણી અણુશંણુ કરે ॥ગુણા ઉઠલે અવસર
 સંત હો ॥ગુણ શ્રાણા ભાગ ॥૭૦॥
 અઠાર જે પાપનાં ॥ગુણા યાનક પ્રતે આદોય
 હો ॥ગુણ શ્રાણા
 નીંદે હુકુત જે થયા ॥ગુણા સદ્ય રહીત સહુ
 દાય હો ॥ગુણ શ્રાણા ભાગ ॥૭૧॥
 લાખ ચોર્યાશી ચોનીને ॥ગુણા વારંવાર ખમાય
 હો ॥ગુણ શ્રાણા
 રાગદ્વેષ તજ સહુ ઘડી ॥ગુણા હર્ષ યોગ
 નહી કાંચ હો ॥ગુણ શ્રાણા ભાગ ॥૭૨॥
 ચાર પ્રકાર આહાર જે ॥ગુણા ત્યાગે મમતા
 રહીત હો ॥ગુણ શ્રાણા
 પાંચ આશ્રવ પચખી કરી ॥ગુણા પાદોપગમન
 સહીત હો ॥ગુણ શ્રાણા ભાગ ॥૭૩॥

જંગમ સ્થાવર સંપત્તી ॥ગુણા દ્વીપદ ચોપદ
 વેશસય ॥ગુણ શાળા
 અરીહંત સિદ્ધ સાધુ ધ્યાનથી ॥ગુણા શીવગતી
 નજીક થાય ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૪૥
 આલોક પરલોકી ॥ગુણા હવતબ્ય સધીર
 હો ॥ગુણ શાળા
 આશા નહી કામ લોભની ॥ગુણા સમપરીણામ
 મુધીર હો ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૫૥
 અંત સમા મેં જોડવો ॥ગુણા પંડીત મરણ
 જે થાય હો ॥ગુણ શાળા
 મનના મનોરથ ત્યારે ફળે ॥ગુણા આનંદ હૃદય
 સવાય હો ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૬૥
 ધન્ય દીવસ ધન્ય જે ઘડી ॥ગુણા આરાધક પદ
 પાય હો ॥ગુણ શાળા
 થોડા ભવને આંતરે ॥ગુણા સિદ્ધ ગતીમાં તે
 ભાય હો ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૭૥
 શ્રી બીજુ ગુણ આગળા ॥ગુણા પ્રગટ બતાવ્યો
 રાહ હો ॥ગુણ શાળા
 જીન ધર્મ જીન આશા માંહી ॥ગુણા આશા
 બહાર નાંહી હો ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૮૥
 ભારી માલગણી બીજે પાટે ॥ગુણા ત્રીજે
 તખ્ત રૂપીસેમેં હો ॥ગુણ શાળા
 જય વર પદ ગુરુ સુર્યસા ॥ગુણા પાંચમા
 મધવા કહેવાય હો ॥ગુણ શાળા લાંબા ॥૧૯૥

હુએ પરીણામ વેશે ધરવાંશા; રાખે છોડવાની

આશા રે ॥૧૭૦

આ ભવ પરભવમાં સુખ પામે, હાજરે પેહંલી એ

ગાવે રે ॥૧૮૧

દોહરાં

પ્રથમ દાર આલોચણા, ખીને જત આરોપ
ત્રીને, હવ ખમાવવા, સુદ મનથી તજ દોપ ॥૧૮૧

ચોથે પાપજ પરહરે, પાંચમે શરણાચાર
છઠે દુષ્ટત નીહવાં; સાતમે સુકત સાર ॥૧૮૨

આઠમે સારી ભાવના, આઠમા દાર મજાર
નવમે અણુ શણુ ચીત ધરે, દશમે સમરે નવકાર ॥૧૮૩

હાજરે (ચોપાઈની દેશી)

સાંભળો હવે પહેલો દાર, તેમાં આવવણા અધીકાર
જાન દશમે આંજીત તપચાર, પડી કમે જત અણુચાર ॥૧૮૪

ત્રી છનવર નવન ઉદાર, સાંચા અધ્યા ન હુવે
કીણવાર

ત્રી રાખી નહી મતરીત, રચીયા ન હુવે સુવદીત ॥૧૮૫

પક્ષર દીર્ઘ લણુ જોલંતાં, આજણ કરી અર્ધ
જોલંતા ॥૧૮૬

ક હીણ કહ્યા હુવે કોય, મીચ્યામી દુકડ કોય
મ વીનયદીક આઠ પ્રકાર, ભણાવે જે જ્ઞાન આચાર

નય રહીન ભર્યો હુવે જ્ઞાન, લેણુ મીચ્યામી
દુકડ જાણ ॥૧૮૭

અરીહંત સિદ્ધ સાંધું વળી, દેવલી લાંબીત ધર્મ
 આ ચારે શરણાં થકી, પામે શીવ સુખ પરમ ॥૨૧॥
 શ્રાવક ને વળી શ્રાવિકા, વ્રત ધારક હુવે જેહ
 દેવલી લાંબીત ધર્મ મેં, રાખે નહીં સંદેહ ॥૨૩॥
 લીધા વ્રત પાળે વળી, શ્રીજીન મંત્રીથી ખ્યાર
 ઉપસર્ગથી ચલચીતં નહીં, લોપે નહીં ગુરુકાર ॥૨૪॥
 કમં ભોગથી કોઈ સમે, લાગે વાર
 ગુરુ સુખ પાંચશ્રિત લોકરી, કંડ કરે અંગીકાર ॥૨૫॥
 સુની આલોવે દશ વીધ, આરાધન સુખકાર
 તે રીતે શ્રાવક પડિકમે, સમકીત વ્રત અણુચાર ॥૨૬॥
 આરાધના જ્યાચાર્યકૃત, જોકે પુરાતન બધુ
 તે અનુસારે હું કહું, સુણજો ચતુર સુભણ

ઢાલ પેહલી

વેદક જગં વીર લા (એટરી)
 શ્રાવક ગુણ રસીયા ॥એ આંકડીના
 શ્રી જૈન ધર્મ માંહી જે રસીયા, તેને દેવ ગુરુ
 દીલ વસીયારે. શ્રાવક ગુણ રસીયા
 હાક અને વળી હાકની મીઝી, ધર્મ થકી રહે
 બીજારે ॥આ. ॥૧॥
 કુશુર કુદેવની વંછે ન સેવા, ધીર વીર ગુણ
 જેહવારે ॥આ.
 ધર્મમાં દ્રઢ રહી નીત્ય મેવા, અડીગહે સુરગીરી
 જેહવારે ॥આ. ॥૨॥

અપ્રીહત સિદ્ધ સાંધુ વળી, કેવલી લાપીત ધર્મ
 આ ચારે શરણાં થકી, પામે સોવ સુખ પરમ ॥૨૮॥
 શ્રાવક ને વળી શ્રાવીકા, વ્રત ધારક હુવે જેહ
 કેવલી લાપીત ધર્મ મેં, રાખે નહીં સંદેહ ॥૨૯॥
 લીધા વ્રત પાળે વળી, શ્રીજીન મંતીથી ખ્યાર
 ઉપસર્ગથી ચલચીત નહીં, લોપે નહીં ગુરુકાર ॥૩૦॥
 કમ જોગથી કાંઈ સંમે, લાગે વાર
 ગુરુ સુખ પાંચશ્રિત લોકરી, હંડ કરે અંગીકાર ॥૩૧॥
 મુની આલોભે દશ વીધે, આરાધન સુખેકાર
 તે રીતે શ્રાવક પડિકમે, સમકીત વ્રત અણાચાર ॥૩૨॥
 આરાધના જ્યાચાર્યકૃત, જોડ પુરાતન જાણુ
 તે અનુસારે હું કહું, સુણને ચતુર મુજાણુ

ઢાલ પેહલી

વેદક જગં વીર લા (એદેશી)
 શ્રાવક શુણ રસીયા ॥એ આંકડી॥
 શ્રી જૈન ધર્મ માંહી જે રસીયા, તેને કેવ ગુરુ
 દીલ વસીયારે. શ્રાવક શુણ રસીયા
 હાડ અને વળી હાડની મીઝી, ધર્મ થકી રહે
 બીજરે ॥આ. ॥૧॥
 કુશુરે કુદેવની વાંછે ન. સેવા, ધીર ધીર શુણ
 જોહવારે ॥આ. ॥
 ધર્મમાં દ્રઢ રહી નીત્ય સેવા, અડીગહે સુરગીરી
 જોહવારે ॥આ. ॥૨॥

હુએ પરીણામ બેસે ધરવાયા; રાજે છાંડવાની

આચાર ૨ ॥૧૧૦

આ ભવ પરલવમાં સુંખ પામે, ઠાળ પેહલી એ

આવે ૨ ॥૧૧૧

દોહરા

પ્રથમ દ્વાર આલોચણા, બીજે કત આરોપ

ત્રીજે, છવ ખમાવવા, સુદ્ધ મનથી તજ ઠેપ ॥૧૧૨

ચોથે પાપજ, પરહરે, પાંચમે શરણાચાર

છઠે દુષ્કત, નીદવાં, સાતમે સુકત સાર ॥૧૧૩

ભાવે સારી ભાવના, આઠમા દ્વાર મઝાર

નવમે અણુ શણુ ચીત ધરે, દશમે સમરે નવકાર ॥૧૧૪

ઠાળ (ચાપાઈની રેથી)

સાંભળો હવે પહેલો દ્વાર, તેમાં આલવણા અધીકાર

જ્ઞાન દશને ચાચીત્ર તપચાર, પડી કમે ત્રત અણુચાર ॥૧૧૫

શ્રી છનવર વચન ઉદાર, સાંચા અધ્યા ન હુવે

હીણુવાર

તેની રાખી નહી પ્રતીત, રચીયા ન હુવે સુવદીત ॥૧૧૬

અક્ષર દીધે લઘુ જોલતાં, આજણ કરી અર્થ

જોલતા ॥૧૧૭

પદ હીણુ કદ્યા હુવે કોય, મીચ્યામી દુકડે કોય

કામવીનયદીક આઠ પ્રકાર, ભણાવે ને જ્ઞાન આચાર

વીનય રહીન ભણ્યો હુવે જ્ઞાન, લેણુ મીચ્યામી

દુકડે જાણુ ॥૧૧૮

અત પયખાણુ શુદ્ધ જે પાળે, નીત્ય આતમ

અજવાળે રે ॥શ્રા०

અતીક્રમ વ્યતીક્રમ નાંહી સંભાળે, અતીચાર,

અણુચાર ટાલેરે ॥શ્રા०

॥૩૧॥

કમ યોગ દોષ લાગે કોઈ વારે, તો ઠંક કરે

અંગીકાર રે ॥શ્રા०

જે ઠંક આલોચણુ લેવે, પંખી હીન તો

અવશ્યમેવરે ॥શ્રા०

॥૩૨॥

ચોમાશી નહી ચુકે લગાર, શુદ્ધ પરીણામ

સુધીચારે ॥શ્રા०

પવ સંવસ્તાર આવે જેવારે, પોષધ આઠ પોહર

ધારે રે ॥શ્રા०

॥૩૩॥

ધ્યાન કરી શુભ ભાવના ભાવે, લાખ ચોયાંશી

જેની ખમાવેરે ॥શ્રા०

પ્રમાદ છાંડી નીત્ય ધ્યેય ધ્યાવે, આરાધક પદ

પાવે રે ॥શ્રા०

॥૩૪॥

પ્રત સંસારી વળી હજી કર્મી, જગતવલ્લભ પ્રીય

ધર્મી રે ॥શ્રા०

મતા લોચણુ કેમ કરત ઉદાર, આણુ તે અધી-

કાર રે ॥શ્રા०

॥૩૫॥

સમઠીત રતન જતનથી રાખે, નહુવે દુઃખ શીવ

સુખ ચાખેરે ॥શ્રા०

જેમ કંઈમથી પંકજ ન્યારો, તેમ સંસાર

મચારો રે ॥શ્રા०

॥૩૬॥

હુએ પરીણામ વસે ધરવાણા, રાખે છેડવાની

આશા રે ॥૧૧૦

આ ભવ પરલવમાં મુંખ પામે, ઢાળ પેહુલી એ

ભાવે રે ॥૧૧૧

દોહરા

પ્રથમ દ્વાર આલોચણા, બીજે વ્રત આરોપ
ત્રીજે, છવ ખમાવવા, મુદ્દ મનથી તજ દેપ ॥૧૧૨

ચોથે પાપજ પરહરે, ધાંચમે શરણાચાર
છઠે દુષ્કૃત નીંદવાં, સાતમે મુકત સાર ॥૧૧૩

ભાવે સારી ભાવના, આઠમા દ્વાર મઝાર
નવમે અણુ શણ ચીત ધરે, દશમે સમરે નવકાર ॥૧૧૪

ઢાળ (ચાપાઈની ઢેરી)

સાંભળો હવે પહેલો દ્વાર, તેમાં આલવણા અધીકાર
જ્ઞાન દર્શન વાસીત્ર તપચાર, પડી કમે વ્રત અણુચાર ॥૧૧૫

શ્રી છનવર વચન ઉદાર, સાંચા શ્રધ્ધા ન હુવે
મીલુવાર

તેની રાખી નહી પ્રતીત, રચીયા ન હુવે મુવદીત ॥૧૧૬

અક્ષર દીધાં, લખુ બોલતાં, આજણ કરી અર્ધ
બોલતા ॥૧૧૭

પદ હીણ કહ્યા હુવે કાચ, મીચ્યામી દુકડ કાચ
કામ વીનયદીક આઠ પ્રકાર, બહુવેળે જ્ઞાન આચાર
વીનય રહીન બહુયો હુવે જ્ઞાન, લેવુ મીચ્યામી

દુકડ બાણ ॥૧૧૮

અત પયખાણુ શુદ્ધ જે પાળે, નીત્ય આતમ
 અજવાળે રે ॥શ્રા૦
 અતીક્રમ વ્યતીક્રમ નાંહી સંભાળે, અતીચાર,
 અણુચાર ટાલેરે ॥શ્રા૦ ॥૩૩॥
 કમ યોગ દોષ લાગે કોઈ વારે, તો કંઈ કરે
 અંગીકાર રે ॥શ્રા૦
 એ ટંક આલોચણુ લેવે, પંખખી દીન તો
 અવશ્યમેવરે ॥શ્રા૦ ॥૩૪॥
 ચોમાશી નહી ચુકે લગાર, શુદ્ધ પરીણામ
 સુચીચારરે ॥શ્રા૦
 પર્વ સંવસ્તર આવે જેવારે, પોષધ આઠ પોહર
 ધારે રે ॥શ્રા૦ ॥૩૫॥
 ધ્યાન કરી શુભ ભાવના લાવે, લાખ ચોચારી
 જ્ઞેની ખમાવેરે ॥શ્રા૦
 પ્રમાદ છાંડી નીત્ય ધ્યેય ધ્યાવે, આરાધક પદ
 માવે રે ॥શ્રા૦ ॥૩૬॥
 પ્રત સંસારી વળી હજી કર્મી, જગતવલ્લભ પ્રીય
 ધર્મી રે ॥શ્રા૦
 મતા લોચણુ કેમ કરત ઉદાર, આપુ તે અધી-
 કાર રે ॥શ્રા૦ ॥૩૭॥
 સમઠીત રતન જતનથી રાખે, ન હુવે દુઃખ શીવ
 સુખ ચાખેરે ॥શ્રા૦
 જેમ કંઈમથી પંકજ ન્યારો, તેમ સંસાર
 મહારો રે ॥શ્રા૦ ॥૩૮॥

હુએ પરીણામ નસે ઘરવાશા, રાજે છોકવાની

આશા રે ॥૧૧૦

આ ભવ પરભવમાં સુંખ પામે, ઢાળ પેહલી એ

જાવે રે ॥૧૧૧

દોહરા

પ્રથમ દાર આલોચણા, ખીજે વ્રત આરોપ
ત્રીજે ભવ ખમાવવા, સુદ્ધ મનથી તજ ઢોળ ॥૧૧૨

ચોથે પાપજ પરકરે, પાંચમે શરણાચાર
છઠે દુષ્કર્ત, નીકળાં, સાતમે સુકર્ત સાર ॥૧૧૩

બાવે ચારી બાવના, આઠમા દાર મહાર
નવમે અણુ શણુ ચીત ધરે, દશમે સમરે નવકાર ॥૧૧૪

ઢાળ (ચોપાઈની કેશી)

સાંભળો હવે પહેલો દાર, તેમાં આલવણા અધીકાર
જ્ઞાન દર્શન ચાસીત્રતપસાર, પડી કમે વ્રત અણાચાર ॥૧૧૫

શ્રી છનવર વચન ઉદાર, સાંચા શ્રદ્ધા ન હૂવે
કીણુવાર

તેની રાખી નહી પ્રતીત, રચીયા ન હૂવે સુવદીત ॥૧૧૬

અક્ષર દીધાં લઘુ જોલંતાં, આજણ કરી અર્થ
જોલંતા ॥૧૧૭

પદ હીણુ કહ્યા હૂવે કૌય, મીચ્છામી દુકઠ, કૌય
કામ વીનયદીક આઠ પ્રકાર, બણાવે જે જ્ઞાન આચાર
વીનય રહીન બણ્યો હૂવે જ્ઞાન, લેવુ મીચ્છામી

- પાઠ અર્થ વીરૂદ્ધ જે કીનો, મીઠ્યા અર્થ સાંચો
ઠક ટીનો
કીધી જ્ઞાન આશાતનાં કોથ, થાવો મીઠ્ઠામી
દુકડં મોથ ॥૫૫॥
- જાજન વગર જ્ઞાન બધાંયો, સાંચો અર્થ
ઝુઠો દરથાંયો
સુત્ર વીરૂદ્ધ પરપણાં કીધી, લેવું આલોવણ
તેની સીધી ॥૫૬॥
- પાખંડીઓના વચન સુઢાયા, સુત્રમાં
મંપોડા જતાંયો
શંકા પાડી હોથ ખીજને, લેવું મીઠ્ઠામી
દુકડં સારા ॥૫૭॥
- વ્યાખ્યાન આદીકરે માંથ, સાંજળતાને દીધી
અંતરાય
કાથ વશથી વીવીધ પ્રકાર, ભાષા ગોલી
વીના વીચાર ॥૫૮॥
- પાંચ જ્ઞાન નીંદવીયા સોથ, વલી ગોપવીયા દુવે
કોથ
નીંદા જ્ઞાની તણી કરી જેઠ, થાવો મીઠ્ઠામી
દોઢકં તેહ ॥૫૯॥
- એમ દર્શનના અતીચાર, આલવણ કર
તેની સાર
આઠ ગુણ જે સચ્ચક પ્રકાર, ધાર્યા ન દુવે
વીનય વીચાર ॥૬૦॥

કુચુર કુદેવની તાણું, પ્રથાંસા કરી હે.ય જાણ
 વળી શાશતા પરયા મેં રહત, કરી હોવે
 તેની લકત ॥૧૧॥

જીરા જીવ અજીવને જીવ, ધર્મ અધર્મ
 ધર્મ અતીવ
 સાધુ અસાધુ સાધુને અસાધ, ગાગં કુમાગં
 એમ જ લાધ ॥૧૨॥

મોક્ષવાલાને અમોક્ષ. ગયો, હાંસી રૂપ પર
 વશથી કહ્યો
 એ સર્વ જોલાનો મોય, ઘાવો મીચામી
 દુકડં મોય ॥૧૩॥

સુત્ર સાધુને છઃકાય વળી, સીદ્ધ સંસારી માંય
 શંકા રાખી હુવે કંઈ વાર, હોલો મીચામી
 દુકડં સાર ॥૧૪॥

ગહન વાતાં આગમમાં આવી, સાંભળને
 હીસાળ લગાવી
 વીપરીત સમંજ સમજાઇ, લેવું મીચામી
 દુકડં ગાઇ ॥૧૫॥

કહ્યા સાધુ સાધવી જાન, એકમ પુનમ
 ચંદ્ર સમાન
 અતંત ગુણ ફેર સંજમ માંહી, તેમાં શંકા
 રાખી હુવે કંઈ ॥૧૬॥
 પ્રીતિ દોષ લગાવતા રેખી, સંજમ સંધ્યો ન

પર પુઠે નીંદા કરી કાંચ, ઘાવો મીચામી
 હુવે ધરી શેખી
 હુકડંમોય ॥૧૭॥
 કરડી પ્રકૃતી કાંઈની જાણી, ચારીત્રમાં શંકા
 આંખી
 થયો ગણ અપારાઠો કાંઈ વાર, લેવું મીચામી
 હુકડંધાર ॥૧૮॥
 ગણી નાથના અવશુષ્ક ગાયા, વળી ગણથી કલુશ
 લાવ આયા
 સુવનીતના લાવ શ્રીરાયો, તેનો મીચામી-હુકડં
 યાયો ॥૧૯॥
 દેવ શુદ્ધ ધર્મ ઉદાર, દેશ સર્વ શંકા દીલધાર
 તેતું મીચામી હુકડંસાર, હવે શંકા ન રાખ
 લગાર ॥૨૦॥
 કંખા અનમતીની વંછા જાની, બાહ્ય કીયાવંત
 ભુગલ ધ્યાની
 તેની પ્રસંસા સેવા કીધ, ઘાવો મીચામી હુકડં
 પ્રસીધ ॥૨૧॥
 વીડગંછ સંદેહ કૃણ માંહી, પોતે રાખી જીજ્ઞાસે
 રખાવી
 તેહનું ત્રીવીધ ત્રીવીધ મોય, ઘાવો મીચામી
 હુકડંસોય ॥૨૨॥
 જન આજ્ઞા મેં ન જાણ્યો, આજ્ઞા બહાર ધર્મ
 વખાણ્યો
 હીંસા કીધા ધર્મ કહ્યો કાંચ, ઘાવો મીચામી
 હુકડંમોય ॥૨૩॥

પાંચ પરમેશ્વરીના શુભગાથુ, સારી શ્રદ્ધુ જીજને
 શ્રદ્ધાવુ
 મારે શીવ મુખની હૃદઆય, તીર્થો જવાનો
 કરૂ ઉપાય ॥૨૪॥
 મોહ કર્મ પટલો નીત્ય કરશ્યુ, જાવ સાગર
 પાર ઉતરશ્યુ
 ખીજી હાલમાં પહેલો દારૂ, વળી આગળ ગાહુ
 વીસ્તાર ॥૨૫॥

દોહરો

દેશ ચારીત્રનાં પડીકમું, જોગણાશી અતીચાર
 તેમાં સાંઠ બાર મતના, પંદર કર્મા હાનટાર ॥૧॥
 પાંચ અણુમત અતીશલાં, શુભમન ત્રણ અવધાર
 ચાર શીખાએ બાર છે, ભરત મારે મુખકાર ॥૨॥
 લેવું તેની આલોચણાં, અરુધક પદ હેત
 લાખ ચોયાંસી નહી રૂણું, મુત્ર તણે સ કેત ॥૩॥

હાળ

સદય કેઈ મત રાખજો (જો દેશી)

વતાલોચણુ હું કરૂ, શુદ્ધ પરીણામે / હોઈ રે
 લોળા બાળકની પરે, મારી આત્મા લેવું
 ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦
 ત્રણ જીવ ગાંઠે બંધણે, બાંધ્યા હોય દીસો રે

ગાઠે ધાવે, ધાત્રીયા, અલીબાર ધાત્ર્યા : કરી
રીસો રે ॥૧૦ ॥૨॥

ચાવેા મીઠી મીઠી હુકકાં તેહનુ
ચામડી છેલી ચામડી, ભાત પાણી વીછોહી રે
વીન અપરાધે આકુટી, હણવા બુદ્ધી કરી
હણ્યા ચોહી રે ॥ધાવો ॥૩॥

આળ કુકા કોઈ જાવને, દીધા હુવે કોઈ વારે રે
છાની વાત પ્રકાશને, કીધા હુવે કોઈને
બુગારે રે ॥ધાવો ॥૪॥

મૃધા ઉપદેશ દીધો વળી, લેખ જોટા લખ્યા
તાલો રે

રાજ પંચો મુખ આગળે, કુઠી ચાખ કરાયો રે
ધાવો ॥૫॥

ધાપણમોસા જે કીધા, ઇત્યાદીક મૃધાવાયો રે
હાંસી કોતુહલથી કહાય, વળી લોશને વશ
આયો રે ॥ધાવો ॥૬॥

ચોરતણી ખરે ચોરીયા, તાલો તોડ વદી તો
ખર કુચી યાદી કારણે, ચોરથી કરી હુવે પ્રીતો
ધાવો ॥૭॥

વસ્તુ ચોરીની લીધી, હુવે વળી સાજ દીધો
ધાવો ॥૮॥
અદલ ગદલ કપટપણે કરી, કીધો રાજ વીરુદ્ધ
ધાવો ॥૯॥

સારી વસ્તુ દેખાકને; નીકામી આપીરે. ॥૧૦૮॥
 સોશ તણે વશ આયને; ખોટા માપણે માપી રે. ॥૧૦૯॥

દેવ મનુષ્ય તીર્થચણી, દેવાંગના સંગ હોઈ રે. ॥૧૧૦॥
 પર શ્રી અને તીર્થચણી, માઠી નજરાં નોંધ રે ॥૧૧૧॥
 કાળ થોડાની રાખી ઘડી, કુશીલ સેવ્યો રક્ત હોઈ રે
 હસ્ત કર્ગાદીક નોંધી, પાપ લાગ્યો હોવે કેઈ રે. ॥૧૧૨॥

અપરીગ્રહી વેશ્યાં આદીથી, મીથુનાદીક અલીલાખી રે. ॥૧૧૩॥
 તીવ્ર પરીણામે સેવીયો, ચણુ કુશીલે આંખી રે ॥૧૧૪॥
 દેલા અનેક પ્રકારથી, સીધાદીકથી પ્રાપ્ત રે
 સગપણે મેલવા બીજા તણાં, લીમને હપ્તરી રે. ॥૧૧૫॥

ખેતુ વશુ હીરણ્ય સપણને, ધનધાનાદીક માયો રે. ॥૧૧૬॥
 કુશી ધાતુ દીપક ચોપક ઘણાં, મર્યાદ ઉપરાંત
 વધાયો રે ॥૧૧૭॥

કાળ બલી વીસરી, કહી પહેલા દ્વાર મક્કારો રે
 આગળ વીસ્તાર ॥ વળી ઘણું, સાંભળતાં મુખકારો રે
 ॥૧૧૮॥

વત આલોચણુ હુકરે, ॥૧૧૯॥
 દોહરા ॥૧૨૦॥
 ગુણવત છે તણુ માહેરે, યથાચકતી પ્રમાણ
 દોષ લાગ્યો હુવે તેહમે, આલંચણી તણુંજેણુ ॥૧૨૧॥

ચીત્, શીખા ચોટીસમાં, 'આહરીયા' ગુરુપાશ
 દુપટ્ટ લાગ્યો, દોઈ સમે, આલવણા દે તાશ ॥ ૨ ॥

ત'પોલીનાં પાન જેમ, વારંવાર અંભાલ
 કરતા આતમ ઉજળી, પ્રગટ 'યાય' ગુણમાલ ॥ ૩ ॥

દોષ

ગોલા ભર્મ' મે કયુ બચ્યો, કયો તુજ જાલ જીઠી રે (આદેશી)
 દીશી મુખાંક ઘઠી કઠા, આગળ જાય પાપ દીધો રે
 હોચી નીચી તીરછી દીયા મજે, જોષો વધતો
 ગણી દીધો રે

લજે મીચછામી કુકડ તેહનુ ॥ ૧ ॥

સંઢેહ સહીત ગવા ગતી કરી, આયો પાછો
 મગ દીધો રે

વગર રાખી ભુમી તણી, આહાર કરી પાણી
 પીધો રે ॥ લં ૧૧૨ ॥

સચીત અચિત દ્રવ્ય લોગબ્યા, વળી ગહણ્યાં વજ્ર
 સંવાયો રે

જાક અનેક વેલા કોઈ, અધીકો લોગમાં આયે રે

॥ લં ૧૧૩ ॥

પંદર કુર્માદાન સેવીયા, વળી અનેકા પાસોરે
 ગન વચન કાયા કરી, અનુભોધાં હુવે જાયો રે ॥ લં ૧૧૪ ॥

કથા દરી કંદ્રપની, જાંક કુચેટા કીધા રે

વીન અથે પાપારંભ કીધા, શસ્ત્રે તીર્થો કધો ॥૧૦૦॥
સીધા રે ॥૧૦૦॥૫૦

સામાયકમે કોઈ સમે, હાંસી કોતુહલ અર્થાયોરે ॥૧૦૧॥૬૦
બીન જોયા વીન પુજ્યાં, તન ચંચળતાં સવાયો રે ॥૧૦૧॥૬૦

પુગ્યા વીના ચારી હુવે, લાપા સંવધ જોતી રે
સંસારીક કામ મહે, મનની લગાવી ઓતોરે ॥૧૦૨॥૭૦

સામાયક મયોદથી, ઓછી કયો હુવે તાયોરે
દેવ ગુરુ ધર્મ ત્રણના, અવિનયમાં ચિત્ત દ્યાયોરે ॥૧૦૩॥૮૦

દેશાવગાશીકજે પ્રત છે, તે નહી સેવ્યો સેવાવ્યોરે
વસ્તુ આમી સામી જહારલી, આપો પુરુષ
શબ્દે જંણાયો રે ॥૧૦૪॥૯૦

પોપધ કરતાં કોઈ સમે, સેવ્યા સાવધ કામોરે
બીન જોય વીન પુજ્યાં, કયાં આમાને આમાં રે ॥૧૦૫॥૧૦૦

આચાર પાસ અને ભુમિકા, બિગળ શેઠાં સંવારો રે
સુપડી લેહણા ન કીધી હુવે, નીંદા વીકયાથી
આરો રે ॥૧૦૬॥૧૧૦

શુદ્ધ સાધુ નીચંચને, અપ્રીય વચન જે બાખ્યો રે
હેલા નીંદા કરી લેહની, આળખછતો હાખ્યો રે
.. ॥૧૦૭॥૧૨૦

ચૌદ પ્રકારનું જાન જે, અસુખતાદીક દીધો રે
સ્વ પરવશ કોઈ અવશરે, સાધુનો કાજ કીધો રે ॥૧૦૮॥૧૩૦

મેલી પાશ્વક વસ્તુ સચિત પર, વળી સચિતથી
 ઠાંકયો રે

અણગમતો અહાર સાધુને, મોટાઈ કરી નાંખ્યો રે

॥૬૦॥૧૪॥

બાણે બેસી ઝુનીરાજની, બાવના નહી ભાવી રે
 કાન આજશયી નહી દીધો, શુદ્ધ મધ્યા નેગવાઈ રે

॥૬૦॥૧૫॥

આ બારું મતો તણી, આલોવણા કરી સીધી રે
 હનસિદ્ધ સાધુ સાખથી, આત્મા નીર્મળ કીધી રે

॥૬૦॥૧૬॥

તપ આચાર બાર વીધે, અભીશદ્ધ ત્યાગ અનેકો રે
 તેનો અનચર સેવ્યો હુવે, બળવીય ગોખ્યો
 વીશેકો રે ॥૬૦॥૧૭॥

ચીથી ઢાળે કહી બલી, કહ્યો પહેલો દારો રે
 કહેતા સાંભળતાં મુખલહે, આનંદ સ્વ
 અપારો રે ॥૬૦॥૧૮॥

પ્રથમ દારો એમં બળુજો

કળશ

એમ પહેલો દાર મુધાર, આતમમત આતવણા જે કહી
 એ રીતથી, જે આવક શુદ્ધાતમ, કીધાં આરાધક તે સહી
 લખ્યો હુવે દાઈ દોષ તેહનુ, શુર મુખ પાયથિત લહી

તપ અગ્નિથી કર્મ કાળે જીતી, પાલીએ મત ઉમંદી ॥૧॥
ખીજે સંમ્યક મત રાખણ દ્વાર

દોહરો

અંતથી અહસ્થા અમમે, અનેક પાપ ઉત્પન્ન
આરંભ પરીઅહ સર્વાયા, તજસ્થુ તે દીનધન્ન ॥ ૧ ॥
પુરે સુગુર સમીપમે, સમઘીત મત લોપા તેહ
તે હમણાં ફરી ઉચર, સોદ સાધુ ચાએહ ॥ ૨ ॥

હાળ અરીહંત મોહકાયે (એદેશી)

સમઘીત શુદ્ધ મન આહરજો, અરીહંત છે મુઝ દેવકે
ગાવુ શુભ જોહનાએ, સાચે મન કર સેવકે,
સમઘીત આહરજો ॥ ૧ ॥

તે કર્મ રૂપ અરિજણ હણ્યાએ, શકયા છે
પાપના દ્વારકે

રાગ દ્વેષ ક્ષય છીધાએ, નીજુ શુભ પ્રગટ ઉદાર કે ॥સં ॥૨॥
લોકાલોકની વસ્તુનાંએ, બધુ રહ્યા અર્થ બાવ કે
છત નામ કર્મથીએ, અતીશય અધીક અચાર્ય કે
॥ સં ॥૩॥

ગાવુ શુભ જોહનાએ

નર સુર ઇંદ્રાદીક બહુએ, નરચતિ આરે સેવકે
કહુ શુભ કહાં લગેએ, મોટા પ્રભુ દેવપતિ
દેવકે ॥ ગા ॥૪॥

ચોત્રીશ અતીશય આચતાએ, પાત્રીશવાણી વદીતકે

બાર શુષ્ક બલાએ, અઢાર ઢોંપ રહીતકે ॥ ગં ॥ ૫ ॥
શુદ્ધ સાધુ શુર માહરાએ, પ્રાંચ સમીતી
દુશીયારકે

મહામત પાંચ પાલતાંએ, ત્રણ શુભી ધરી
પ્યાર કે ॥ એ ॥ ૬ ॥

એકવાં શુર માહરાએ
ચાર કપાય ત્રીવારનેએ, પાલે છે તેરા બોલ કે
પરીસહ સહનમેએ, મુરગીરી નેમ અટોલકે ॥ એ ॥ ૭ ॥

સત્તર પ્રકારે સંજમધરાએ, અસંજમ સત્તર
ટારકે

બાવન અણુચાર તને એ ઢોંપ, બધાંસીય પરી-
દારકે ॥ એ ॥ ૮ ॥

ધર્મજનૈશ્વર ભાખીયેએ, અહીંસા મુખકારકે
વળી જન આંજુગેએ, ન થાય પાપ લગાર કે,
ધર્મ શુદ્ધ આંદરેએ ॥ ૯ ॥

વળી દુર્ગતી પડતા જીવનેએ, ધારી રાએ તેંધર્મ કે
સાધુ આવક બલી પરેએ, પાલ્યાં શીર મુખ
પરમે કે ॥ એ ॥ ૧૦ ॥

મતગે ધર્મ જાણું ખરેએ, અમત અનર્થ મુખ કે
દયા અનુકંપા સલીએ, ધર્મથી છે અનુકુળ કે
॥ એ ॥ ૧૧ ॥

કરુણા મોહ સ્નેહીનીએ, કીયા પાપ મુખકે

અમત સેવસાવીયાએ, અંધમં કહ્યો જંગલોણુ છે
 ॥૫૦॥૧૨॥

કુચુર કુદેવ કુધર્મનેએ, વેસરાવુ આવારકે
 યથાશક્તી આદરેએ, ત્રત પચખાણુ ઉદારકે ॥૫૦॥૧૩॥
 પંહીલો ત્રત એમં ભવનેએ, મારવા મરાવવના
 ૫૭ખાણુ છે ॥૫૦॥૧૪॥

રાજદંડ લોકજાહેએ, એવા મોટા મત એમ આદરેએ
 છુટ પચિહારકે
 બીજો મત જાણીએએ, કરણ જોગ મુવીચારકે ॥૫૦॥૧૫॥
 તાલો તોડી પરકુચી એ, પર ધન ચોરવાના
 નેમકે

કરણ જોગ કરીએ, ત્રીજો મત કરે એમ છે ॥૫૦॥૧૬॥
 દેવદેવી ત્રીજાંચથીએ, પર ત્રી વેશ્યા આદીકે
 મનુષ્ય મનુષ્યણીએ, ચોથો મૈથુન મર્યાદ છે ॥૫૦॥૧૭॥
 પાંચમો પરીમહાતું કરેએ, યથાશક્તી પ્રમાણકે
 નવ વીધ જે કહ્યેએ, ધનધાનાદીક બાણુ છે ॥૫૦॥૧૮॥
 હિન્દી નીચી તીરછી હીચાએ, જવાને રાખી જેહકે
 ઉપરાંત જાયનેએ, પાંચ આશ્રવ પચએહકે ॥૫૦॥૧૯॥
 ઉપલોગ પરિલોગમે એ, આવે છે છવીસ જોતકે
 ત્યાગ કયોતીકે એ, સાંતરુ મત અમોલ છે ॥૫૦॥૨૦॥
 આદમે અનચ દંડનાએ, ત્યાગ કરે ભવભંવ કે
 ચાર પ્રકારનાએ, કહ્યા પાપ અતીવકે ॥૫૦॥૨૧॥

સામાયક નવમે કરે એ, દશમે સંવરે જીન કે
પોપો, મત અગીઆરમુએ, બારમુ સાધુને કે

દાળ ભલીએ પાંચમીએ, આખ્યે, છે બીજે, દારકે
આવકે શુભ ભાવથી એ, આરાધે ધર પ્યારકે ॥૧૦૧૨૩॥

કળીશ

એ કહ્યો બીજે દાર, સાર બિહાર આરાધનતણુ
મતધાર પાર સંસાર કરવા, મુકતી વરવા મન ધણું
પાપ દાળ પખાલ આતમ, નીમંજ કર ભલ ભાવણું
જમ જાળ આજ પંપાલ તજ, લજ જન કૃપાલ.
ઉમાવશુ ॥૧૧॥

ત્રીજે પખાવન દાર

મતધારકે ભવી શુદ્ધ મન, ખતમ ખામણાસાર
નીમંજ આતમ કેમે કરે, આખું તે અધીકાર ॥૧૧॥
સરળપણે વચકાયથી, મનથી કપટ નીવાર
નમન ભાવ દીલ આણીને, અમાલીએ તજખાર ॥૧૨॥

દાળ છઠ્ઠી

સંભવ સાહેબ સમરીએ (એ દેશી)
સાત લાખ ચોની મહીધરા, સાતલાખ અખ
પોણીની જોણી કે
સાત લાખ તેજ અગનીની, વાસુપણુ એટલી
કહી ગેણી કે ખતમ ખામણુ તેડથી ॥૧૧॥

એક જીવ એક શરીર માંહી, તેહ પ્રતેક વનસ્પતી કાય કે,
 દય લાખ ચોનિ જન કહી; ચીદ લાખ સાધારણ તાય કે ॥ખ૦ ॥૨૧॥
 જીવ અનંતા એકસા, એક શરીરમાં રહ્યાં તે ન્યાય કે
 લીલણ કુલણ આદીમાં, કંઈમુજ અંકુશમાંય કે ॥ખ૦ ॥૨૨॥
 સુક્ષ્મ બાદર બેહુ પર, કૌધ લાવ લાંબા હુવે કૌધ કે
 ત્રીવીધ ત્રીવીધ મહારે, મીચ્છામી હુકડં છે અવલોચ કે ॥ખ૦ ॥૨૩॥
 બાદર પાંચ કાંચને, હણી હણાવી નીજ પર કાજ કે
 અનુમોદી હણતાં પ્રતે, તે તણે જોગ આલોણુ આજ કે ॥ખ૦ ॥૨૪॥
 લટ ગીનોલા મેંદ્રી, ફીડાલીક તેંદ્રીના જીવ કે માંકડ પ્રમુજ વીનાશીયા, કલુપ લાવ કરી પાંડી રીવ કે ॥ખ૦ ॥૨૫॥
 માંખી મચ્છર ચોરિન્દી, વીહુ પ્રમુજ હણ્યા હુવે સોચ કે
 એ તણે વીકલેંદ્રી તણા, ચોની લાખ અણે જોય કે ॥ખ૦ ॥૨૬॥

રત્નપ્રભાં જાવ તમે તમા, સાત નરકમાં
 નેરીયા જેઠકે
 ચાર લાખ ચોની તેહની, તાશ ખમાવું શંરલ
 ધણેઠકે ॥ખ૦ ॥૮॥

ચાર પ્રકારે દેવતા, બવનપતી બંતરે સુખીચારકે
 જોત્રીધી ને વીમાનીકા, ચાર લાખ ચોની ધણો
 અધિકારકે ॥ખ૦ ॥૯॥

દેવભાવ ઠોઠ અવશરે, લાખ્યા હુવે વહી કલુષ
 પરીણામ કે
 તેને ખમાવું ભલી પરે, ખમજ્યો તમે દેવા
 અભિરામ કે ॥ખ૦ ॥૧૦॥

ચાર લાખ તીર્થચની, જલચરમાં મંછાદીક
 જાણ કે
 ઘેલચર જંમીન ઉપર ચાલતાં, હાર્યા ચોડાદીક
 બહુ પ્રાણ કે ॥ખ૦ ॥૧૧॥

ઉરપર પેટથી ગતિ કરે, સર્પાદીક વળી વીવીધ
 પ્રકાર કે
 કુજપર ઉઠરે આદી હે, તેને ખમાવું તજ
 ચિત ખાર કે ॥ખ૦ ॥૧૨॥

ગમન આંકાશે કરે તસુ, જેચર પળી કંહી જે
 જાશ કે
 હાંસી તુલસીદીક કરી, માયો મરાળ્યા હોય
 વળી તાશ કે ॥ખ૦ ॥૧૩॥

પાંચ લેહ તીર્થેય એ, મન વગર મન ઈંદ્રીય
ઘર પાંચ છે.
સર્વે પ્રત્યે ત્રણ જોગથી, ખમત ખામનાં કરે
તંજખાંચ છે ॥ખ० ॥૧૪૧॥

ચૌદ લાખ ચોની મનુષ્યની, મુત્ર વીધે લાખ્યો
જનરાય છે
તેના મળ મુત્રાદીક મહી, છમ્મછમ મનુષ્ય ઉપજે
આય છે ॥ખ० ॥૧૫॥

આ ચોર્યાશી લાખ બણીયે, જવા જોની જે
ઉપજવાના કામ છે
વારંવાર તે સર્વ પ્રત્યે, ખમત ખામના છે
અલીરામ છે ॥ખ० ॥૧૬॥

દેવ અરીહંત જે દેવળી, અનંત ચોવીસી મધ
અતે જેહ છે
જોમજ જોરવત પાંચમાં, વર્તમાન જન પાંચ
વીરહ છે ॥ખ० ॥૧૭॥

વીનમ કરી હાથ જોડને, મન શુદ્ધથી ખમજ્યો
અપરાધ છે
જવ જવ, શરણો તુમ તણો, તેથી થાય પરમ
સમાધ છે ॥ખ० ॥૧૮॥

ખી જે પદ સિદ્ધ મુખ કરે, મુવ પ્રયોગે ગતિ
પરિણામ છે

સર્વારથ સિદ્ધથી છે, ધાર ભોજન ઇસી પ્રવા

નામ કે ॥ખ૦ ॥૧૯॥

તેથી ઉધ્ધ લોકાન્ત કે, ગાઉ એકને છૂટે

ભાગ કે

અનંત શુણી તમે જઈ વસ્યા, હવે પામ્યો હું

તુમ તણે; માર્ગ કે ॥ખ૦ ॥૨૦॥

જે કોઈ ભણુ અભણુતાં, આશાતના હુંધ તેને

ખમાય કે

આવવાનું ત્યાં મન લાગી રહ્યો, તમ સરીખો

તમ જખ્યા માય કે ॥ખ૦ ॥૨૧॥

આચારજ ત્રીજે પદે, સમ્યક્ત ચરણ તણા

દાતાર કે

શુદ્ધ પરપણા જેહની, મહા ઉપગારી મહા

સુખકાર કે ॥ખ૦ ॥૨૨॥

ઉપાધ્યાય ગણુવસ્ત્રુ, ભણે ભણાવે નીમંજ

જ્ઞાન કે

ગણી આજ્ઞા નીત્ય પાલતાં, પાલે પાંચ મહાવ્રત

માન કે ॥ખ૦ ॥૨૩॥

દાતા સમકિત યજ્ઞના, દેશ વ્રત પાલું તુમ

ભોગ કે

જે કોઈ ભણુ અભણુતાં, આશાતના યઈ નીન

ઉપયોગ કે ॥ખ૦ ॥૨૪॥

શુંદ્ર સાધુ અંદીદીધ મેં, યાંચ યામં નવ કલ્પી
 વીહાર કે
 નીકોલી નીરલાલચી, જાણે દોષ બેતાળીશ
 ટાર કે ॥ખં ॥૨૫॥

લીલુગણ મેં મહાચુની, સાધરોઝા મહાગુણ
 લંડાર કે
 અમીય વચન તેને કહ્યાં ચકી, કીધો અવીનય
 ખમાવું સાર કે ॥ખં ॥૨૬॥

ગુણ વીહુણા ગણું બાહીરા, ટાલોઠર વળી
 પાળટાચાર કે
 તેને ખમાવું ભલી પર, કોઈ વખત કીધો કલુષ
 વીચાર કે ॥ખં ॥૨૭॥

માત પીતા સુતને ધુયાં, વળી તેના છોકરાથી
 કોઈ કાળ કે
 ભાઈ ન્યાંતી જોતીથી, મીત્ર અમીત્ર સહુ
 સંભાળ કે ॥ખં ॥૨૮॥

નોકર ચાકર દાસ દાસીને, વળી તેના અંગ
 ભત કે
 જો કોઈ જાણુ અજાણતાં, સ્વ પરવશ કડવો
 વચન આખ્યાત કે ॥ખં ॥૨૯॥
 કોઈ માત માયા કેરી, લોલ ચકી દીધાં અછતા
 ન્યાળ કે

નવમુ પાપ લોભ નીવારો, હંચમે રાગ પરી
હારોલ ॥મં ॥૬॥

અગ્યારમુ દેવ ન ધરવો, બારમે કલહ ન
કરવોલ ॥મં ॥૭॥

તેરમે અભાખ્યાન નદી જે, ચૌદમે પૈશુન પંદરમે
પર પરીવાદ ન કીજેલ ॥મં ॥૮॥

સંજમથી અરતી વ્યાવે, અસંજમ રતિ મન
વાવેલ ॥મં ॥૯॥

આ પાપ સોલમુ જાણો, રતી અરતી બન્ને
છાંડોલ ॥૧૦॥

કપટ સહીત શુક જોલે, સત્તરમુ માયા મૃધા
ઓલેલ ॥મં ॥૧૧॥

અઠારમુ પાપ ઘણુ ભારી, મીઠ્યા હશંન સદય
વીચારીલ ॥મં ॥૧૨॥

એ પાપ અઠાર જાણી, તેને પરહરે ભિત્તમ
પ્રાણીલ ॥મં ॥૧૩॥

છોડવાની મન આશા રાખે, તે રીવંસુખ
જલદી ચાખેલ ॥મં ॥૧૪॥

ચોથો દ્વાર એમ ભાવે, હર સમે પાપ વોસ-
રાવેલ ॥મં ॥૧૫॥

કળશ

ચોથે દ્વાર અરાધનાં કહ્યો, પાપને વોચરાવવો
ક્રીધા પાપ અતિ દુઃખ પરભાવે, એમ જીવને
સમજાવવો

ધન સંત તંત મહંત નીકા, પાપની રજ ટાલતા
 નીજ આત્મ સમ પર પ્રાણી જાણી, પાંચ
 મહાવ્રત પાલતા ॥૧૧॥

પાંચમું શરણુદ્ધાર

પાંચમા દ્વારે ધારવા, મનને શરણુગ્યાર
 અરિહંત સીદ્ધ સાધુ વળી, છન ભાષોત ધર્મ
 સાર ॥૧૧॥

શરણુધી સુખ સંપન્ને દુઃખ દારીદ્ર પુલાય
 વીરન મટે સંકટ કટે, મન વંછીત મલી જાય ॥૨૧॥

ઢાળ

પ્રભુ વાસુ પુત્ર્ય ભજ લે પ્રાણી (એ દેશી)
 પ્રથમ શરણુ અરિહંત દેવા, તેની સુરનર સહુ
 સારે સેવા
 અરણુ કમળની બલીહારી, મને શરણુ અરિહંત
 તણું ભારી ॥૧૧॥
 જે કમં રૂપ વેરી માર્યા, લહી કેવલ ભવિજનને
 તાર્યા
 તે આર તીરથના કરતારી, મને શરણુ અરિહંત
 નુભારી ॥૨૧॥
 શીટક સિંહાસન પર બેસી, સાધુ ધ્યાનક ધર્મના
 ઉપદેશ
 અર્હીસા અતી સુખકારી, મને શરણુ અરિહંત
 નુભારી ॥૩૧॥

સહુ સંસારી જીવથી, ખમત ખામણા અધીક
રસાળ કે ॥ખ० ॥૩૦॥

પોતાની સ્ત્રી પુત્ર પુત્રીને, હીલ શીક્ષા દેતાં,
કોઈ વાર કે

કરકો વચન, કહ્યા હુવે, કામં ઘરના કરાવણ
સાર કે ॥ખ० ॥૩૧॥

નામ લઇને જુદા જુદા, સવે ભણી ખમત
ખમાય કે

મન વચન કાયાએ કરી, દીલમાં મચ્છર ભાવ
મીટાય કે ॥ખ० ॥૩૨॥

ધર્મજીનેશ્વર ભાખીયો, પાડ્યો આ ભવમાં
વીચાર કે

વીધન મટે સંકટ કટે, તેના પ્રશાદે મંગલ
માળ કે ॥ખ० ॥૩૩॥

ત્રીલો દ્વાર આરાધના ખમત ખામના એમ કરે,
ખમાવવાની છૂટી દાળ કે

આરાધના પદ પાવીયે, જન વચ સાસુ નયન,
નીહાલ કે ॥ખ० ॥૩૪॥

કેળશ

એમ ખમત ખામન અતીહ પાવન, વીમલ ભાવન,
નીત્ય પરેહ

જહુ પાપ ખપાવે સાંભળે સંભળાવે, આત્મદીપ

ચિત મુખ કરે
 શ્રી હનેશ્વર મહારાજ ભવં દધિ પાજ કાજે
 સેવ્યા સરે
 કહે શ્રાવક ગુલાબ અતી ગુણયુત, અતહી
 આનંદનીજ ધરે ॥૧॥

ચોથો દ્વાર

ઢાઢરા

ચોથે દ્વારે છાંડવા, અઢાર ને પાપ
 પાપ તજ્યાં શીવ મુખ લહે, જરૂર પાપ ને કાપ ॥૧॥

ઢાળ

ધર્મ અવશર ધનલ આવે તથા સેવ મુનીની કીજે
 સેવાંથી વંછીત સીજે (એ દેશી).
 મતકર તુ શ્રાવક પાપ, થીરચિત જૈન ધર્મમે
 ચાપંલ ॥મં ॥૧॥

પહેલું પાપ પ્રજ્ઞાતિપાત, બીજું પાપ મૃષા
 વાતંલ ॥મં ॥૨॥

ત્રીજો પાપ અહતાદાન, ચોથો પાપ મીથુન
 શુભનંલ ॥મં ॥૩॥

પાંચમો પાપ તે પરીઅહજન, છઠો પાપ તે
 ક્રોધ વખાનંલ ॥મં ॥૪॥

સાતમું પાપ તે અણીમાન, આઠમું માયા કપટ
 તોફાનંલ ॥મં ॥૫॥

નવમુ પાપ લોભ નીવારો, દંશમે રાગ પરી
હારોછ ॥મં ॥૬॥

અગ્યારમુ દેવ ન. ધરવો, બારમે કલહ ન
કરવોછ ॥મં ॥૭॥

તેરમે અભાખ્યાન નહી જે, ચૌદમે પૈશ્વન પંદરમે
પર પરીવાદ ન કીજેછ ॥મં ॥૮॥

સંજમથી અરતી લ્યાવે, અસંજમ રતિ મન
લાવેછ ॥મં ॥૯॥

આ પાપ સોલમુ બણો, રતી અરતી બન્ને
છાંડોછ ॥૧૦॥

કપટ સહીત જુઠ બોલે, સત્તરમુ માયા મૃધા
ઝોલેછ ॥મં ॥૧૧॥

અઠારમુ પાપ ઘણુ ભારી, મીઠ્યા દશન સદ્ય
વીચારીછ ॥મં ॥૧૨॥

એ પાપ અઠાર બણી, તેને પરહરે ભિત્તમ
ગ્રાણીછ ॥મં ॥૧૩॥

છાંડવાની મન આશા રાખે, તે રીવંસુખ
જલદી ચાખેછ ॥મં ॥૧૪॥

ચોથો દ્વાર એમ લાવે, હર સમે પાપ વોસ-
રાવેછ ॥મં ॥૧૫॥

કળરા

ચોથે દ્વાર અરાધનાં કહો, પાપને વોશરાવવો
કીધા પાપ અતિ દુઃખ પરજાવે, એમ જીવને
સમજાવવો

ધન સંત તંત મહંત નીકા, પાપની રજ ટાલતા
નીજ આત્મ સમ પર પ્રાણી જાણી, પાંચ
મહાવ્રત પાલતા ॥૧॥

પાંચમું શરણુદ્ધાર

પાંચમા દ્વારે ધારવા, મનને શરણુઆર
અરિહંત સીદ્ધ સાધુ વળી, જીન બાધીત ધર્મ
સાર ॥૧॥

શરણુાંથી મુખ સંપન્ને દુઃખ દારીદ્ર પુલાય
બીજા મટે સંકટ કટે, મન વંછીત મલી જાય ॥૨॥

ઢાળ

મુખ વાસુ પુત્ર્ય લજ લે પ્રાણી (એ દેશી)
પ્રથમ શરણુ અરિહંત દેવા, તેની સુરત સહુ
સારે સેવા
અરણુ કમળની જલ્લીહારી, મને શરણુ અરિહંત
તણું બારી ॥૧॥
જે કર્મ રૂપ વેરી માયા, લહી કેવલ ભવિન્નને
તાર્યા
તે ચાર તીરથના કરતારી, મને શરણુ અરિહંત
નુસારી ॥૨॥
પ્રીટક સિંહાસન પર બેસી, સાધુ યાવક ધર્મના
ઉપદેશ
અહીંસા અતી મુખકારી, મને શરણુ અરિહંત
નુસારી ॥૩॥

તરૂં અશોક લલો સહોવે, અતીશય છત્ર ચમર હોવે
લામડળની છબી બારી, મને શરણુ અરિહંત

નુબારી ॥૪૭॥

સુર દુહલી નુ અણુકાર, મુખપટ્ટિ સુગંધીત
અનુકાર

સુવંદની ભવીજનને ખ્યારી, મને શરણુ
અરિહંતનું બારી ॥૪૮॥

અનંતજ્ઞાન દશનધાર, મુખ બળ અનંત નહી
પાર

બાર શુણુ છે હિતકારી, મને શરણુ અરિહંતનું
બારી ॥૪૯॥

દોષ અઢારે દુર કીયા, રાગદ્વેષ અરિપ્રતી છતલ્લીયા
વીતરાગ પ્રભુ શુણુધારી, મને શરણુ અરિહંતનું
બારી ॥૫૦॥

આઠ મહા પ્રતીહારજ છાજે, વાણી શુણુ પેત્રીશ
ઠરી ગાજે

ચોત્રીશ અતીશય મુખીચારી, મને શરણુ અરિહંતનું
બારી ॥૫૧॥

ત્રીગઢા વચ્ચે પ્રભુજી સોહવે, મુખચારે દીશામાં
મન મહોવે

સમોવસરણુ રચના બારી, મને શરણુ અરિહંતનું
બારી ॥૫૨॥

જે આઠ ઠમનો નાશ ઠરી, જોકે સમયમાં
હે શિવ રમણિવરી

- થયા સિદ્ધ નીરંજન હિતકારી, મને શરણ
અરિહંતનુ ભારી ॥૧૦॥
- અભેગી અભોગી અવીનાશી, અનંત આલીક
સુખવીલાશી
જેને આવાગમન દીધો ટારી, મને શરણ
સીદ્ધનો ભારી ॥૧૧॥
- નીવક કંકણ જે કમં દહી, વળી જ્ઞાનક્રિયા કરી
મુક્તી લહી
આઠ ગુણ અતીશય એકતીમ ત્યાંરી, મને શરણ
સીદ્ધનો ભારી ॥૧૨॥
- ત્રણ કાળ તણાં સુર સુખ લહીયે, તેની અનંત
વારંગણ વળી દહીયે
તેહથી અનંતગણ સુખ છે ભારી, મને શરણ
સીદ્ધનો ભારી ॥૧૩॥
- ત્રીજો શરણ મનભાવો, સાધુ સાધવીયાનો
સુખધાવો
પાંચ સુમતી મહામત ધારી, મને શરણ
સાધુતણો ભારી ॥૧૪॥
- ખેતાળીશ દોષ તણ અહાર લેવે, હીત શીક્ષા
ભવી જનને દેવે
પાલે સંજમ સત્તરે પ્રકારી, મને શરણ સાધુજીનો
ભારી ॥૧૫॥
- આંડલાતા પાંચ દોષ ટાળે, તેજો રાવરંક સહુ
સમ ભાલે

વિપય ઇંદ્રીના પરીહારી, મને શરણો સાધુજનો

ભારી ॥૧૬॥

દુષ્ટ અશ્વ મન જીત લીયો, વળી કંદયં મનથી
દુરદીયો

આપતરે પરને તારી, મને શરણો સાધુજનો

ભારી ॥૧૭॥

નીંદા પ્રશંસામે સમ ભાવે, રાગ દ્વેષ કેઈ પર
નહી લાવે

લોગ તજી યયા બ્રહ્મચારી, મને શરણો સાધુજનો

ભારી ॥૧૮॥

દુઃખનરક નીગોદ થઈ કરતા, તજી સ્નેહ
નવકલ્પ બીહાર કરતા

તે સુવનીત ગુરુ આજ્ઞાકારી, મને શરણો સાધુજનો

ભારી ॥૧૯॥

કેવલ જ્ઞાનીઓએ જે ધર્મ કહ્યો, તે સંવર
નિર્જરામાંહી રહ્યો

કર્મ કરે ને રોકાય સારી, મને શરણો ધર્મતણો

ભારી ॥૨૦॥

જેને આજ્ઞામાંહી ધર્મ આજે, જે દુર્ગતી પડતાં
ને ધારી રાજે

વ્રત ધર્મ અવ્રત દુઃખકારી, મને શરણો ધર્મતણો

ભારી ॥૨૧॥

દાન સુપાત્ર સુખે પ્રગટે, પાલ્યા સંજમતપથી
પાપ કટે

ભવ ભ્રમણ મટે વરે શિવનારી, મને શરણો ધર્મ તણો
ભારી ॥૨૨॥

એમ ચાર શરણ જે નીત્ય ધ્યાવે, રોગસોગ
જેને નહિ યાવે

આ હાલ આઠગી જયઠારી, મને શરણો ધર્મ તણો
ભારી ॥૨૩॥

કળશ

જયઠાર સાર ઉદાર શરણાં, વીઘ્ન હરણાએ કલા
સુખઠાર પર ઉપગારી શ્રાવક, તણે મન વશ રહ્યા
અઘટાર ખાર નીવાર ભવી દુઃ, ધાર ચાર વીધ
શરણકે

સંસાર ગાર અસાર પારાવાર, ભવહી તરણકે ॥૧॥
છઠો દુકૃત નીંદાદાર

દોહરા

દુકૃતની નીંદા કરે, છઠા દાર વીરેહ
કુકર્મ કીધા કરાવીયા, તે સહુ યાદ કરેહ ॥૧॥

વળી પીકઠાર આ જીવને, રાગ દ્રેષ વશ આણુ
લોભ વશે અનરથ કીધા, નીંદા તેની જાણુ ॥૨॥

દાહ. નવમી

સીતા જોવરે ધર રાગ (એદેશી)

ભવ ભવ ભમીયો નીજ શુણુ ગમીયો, રમીયો
મીથ્યા મીંદી

વિપય ઇંદ્રીના પરીહારી, મને શરણો સાધુછને।

ભારી ॥૧૬॥

દુષ્ટ અશ્વ મન છૂત લીયો, વળી કંદયં મનથી
દુરદીયો

આપતરે પરને તારી, મને શરણો સાધુછને।

ભારી ॥૧૭॥

નીંદા પ્રશંસામે સમ ભાવે, રાગ દ્વેષ કોઈ પર
નહી લાવે

ભોગ તણ થયા બ્રહ્મચારી, મને શરણો સાધુછને।

ભારી ॥૧૮॥

દુઃખનરક નીગોઠ થકી કરતા, તણ રનેહ
નવકંઠ્ય વીહાર કરતા

તે સુવનીત ગુરૂ આજ્ઞાકારી, મને શરણો સાધુછને।

ભારી ॥૧૯॥

કેવલ જ્ઞાનીઓએ જે ધર્મ કહ્યો, તે સંવર
નિર્જરામાંહી રહ્યો

કર્મ કરે ને રોકાય સારી, મને શરણો ધર્મતણો।

ભારી ॥૨૦॥

જેને આજ્ઞામાંહી ધર્મ આપે, જે દુર્ગતી પડતાં
ને ધારી રાખે

મત ધર્મ અમત દુઃખકારી, મને શરણો ધર્મતણો।

ભારી ॥૨૧॥

દાન સુપાત્ર સુખે પ્રગટે, પાલ્યા સંજમતપથી
પાપ કટે

શવ બ્રમણ મટે વરે શિવનારી, મને શરણો ધર્મતણો
ભારી ॥૨૨॥

જોમ ચાર શરણુ જે નીત્ય ધ્યાવે, રોગસોગ
જેને નહિ ધાવે

આ ઢાલ આઠમી જયકારી, મને શરણો ધર્મતણો
ભારી ॥૨૩॥

કળશ

જયકાર સાર ઉદાર શરણાં, વીધન હરણાએ કહ્યા
મુખકાર પર ઉપગારી શ્રાવક, તણે મન વશ રહ્યા
અઘટાર ખાર નીવાર ભવી તું, ધાર ચાર વીધ
શરણકે

સંસાર ગાર અસાર પારાવાર, ભવહી તરણકે ॥૧॥

છઠો હુકૃત નીંદાદાર

દોહરા

હુકૃતની નીંદા કરે, છઠા દ્વાર વીધેક
કુકર્મ કીધા કરાવીયા, તે સહુ માલ કરેક ॥૧॥

વળી ધીકકાર આ ભવને, રાગ દ્વેષ વેશ આણ
લોભ વશે અનરથ કીધા, નીંદા તેની જાણ ॥૨॥

ઢાલ નવમી

સીતા જોવરે ધર રાગ (એદેશી)

શવ ભવ ભમીયો નીજ શુષ્ક ગમીયો, રમીયો
મીથ્યા મન

- સુશુર ન નમીયો મન નહી દમીયો, મન
વચન નીંદુ તાંહી
હુકુત નીંદુ ધરી અહુલાદં ॥૧॥
- ખોટા દેવ ખોટા શુર સેવ્યાં, વળી ધાર્યો કુધમં
ભાઈ અઠંગર દેખી તેહવું, નમીયો શર્મા
શર્મ ॥૨૦ ॥૨॥
- અન્ય મતિ કૃત શાસ્ત્ર વાંચ્યા, શ્રદ્ધા વીરુદ્ધ
વીચાર
અશુદ્ધ પરૂપન કરી કુસંગે, તે નીંદુ ધર
ધ્યાર ॥૨૦ ॥૩॥
- હીંસા માંહી ધર્મ જાણ્યો, ન ગણ્યો હોય લગાર
ભાગળ ભણીની સંગતથી, આરંભ કીધા
અપાર ॥૨૦॥ ॥૪॥
- સુદ સાધુના ગણથી બાહુર, નીકલીયો જે તાશ
ધર્મ જાણુ અશનાદીક કીધો, વળી નમસ્કાર
કીધો જાશ ॥૨૦ ॥૫॥
- હાન કુપાત્રને ધર્મ જાણી, કીધો હુવે જે કોય
હંચા અસંજમં છતવની, યાવો મીચામી
હુકડં મોય ॥૨૦ ॥૬॥
- સ્નેહરાગ અનુકંપા કરીને, જન ધર્મ જાણ્યો હોય
અવંત સેવતા અને સેવરાવતાં, શ્રદ્ધે ધર્મ
સોય ॥૨૦ ॥૭॥
- વીતરાગનો નીસ્નેહી મારગ, ઢાંક્યો હોય કોઇ
વાર

કુમારને પ્રગટ કીધો, તે નીંદુધર ખ્યાર ॥૬૦ ॥૮॥

ધર્માદીક કર્માદીક પંદરા, સેવ્યા કર્માદાન

પોતનો પર અર્થે કુ કારજ કીધા, લીધા અઠતા

દાન ॥૬૦ ॥૯॥

આળસ કરી ઉધાડા રાખ્યા, ઘી આદી રસના

કામ

ઘાણી પ્રમુખમાં જંતુ પીજાવ્યા, કીધા નીંદનીક

જે કામ ॥૬૦ ॥૧૦॥

ખાણુ ખેડાવી ભુખી ફેડાવી, ઢોળાયા અણગળ

નીર

ચંત્ર ઘટી ઉંખલ મુશલાદીક, વાપરતાં નહી

ભાણી પરપીર ॥૬૦ ॥૧૧॥

મહા આરંભ કરી હવ વીરાધ્યા, બોલ્યા

મૃવાવાદ

પર દાહ દીધી ચોરી દીધી, સેવ્યા મૈથુન

બિનભાદ ॥૬૦ ॥૧૨॥

પરીચક્રમાંદી લીખ રહ્યો ચીત, કીધો ક્રોધ

વીશેષ

માન માયા ને લોભ ઘટી ગે, કીધા રાગ

ને દ્રેષ ॥૬૦ ॥૧૩॥

કુટ પરિણામથી ત્રસ હવોને, પાણીમાંદી

ડબોય

હાંસી કુતુહળ કરી મન હરખ્યો, રાખ્યા

ચાપણુમેસા ગોચ ॥૬૦ ॥૧૪॥

કસાઈ પ્રચુખના ભવમાં માર્યા, ત્રણ છવ દીનરાત
લાટે ચલાવ્યા માડા ઉટાદીક, લાલચથી કરી
ધાત ॥૬૦ ॥૧૫॥

ન્યાયાલયમે હાકમ મળેને, દીધા અધીક અન્યાય
પક્ષપાત કર કરી પંચાયત, ખોટી શાખ બરાય
॥૬૦ ॥૧૬॥

ભટ્ટી પકાવી કુમારને ભવ, તેલી ભવમે તેલ
માળી ભવમાં વૃક્ષ વીણાચ્યા, રાંગણુભવ રેલાપેલ
॥૬૦ ॥૧૭॥

હીંસક છવ સીંહ મૃગાદીક, ખેલી તાચ શીકાર
મધમાંશના ભણજી દીધા, પીધા ગાંભ મુલકાધાર
॥૬૦ ॥૧૮॥

વીન જોયાં વીન પુંજ્યાં છાણા, બાળ્યા ચુલામાંહી
લટ ગીનોલા ધુણે ઇત્યાદીક, વીરાધીયા હૂવે
તાંહી ॥૬૦ ॥૧૯॥

પરદાહ દીધી ઠલહ લગાવ્યા, ઘાત કરી વીશ્વાસ
ગર્ભ ગલાવ્યા મંત્ર પઢાવ્યા, વશીકરણાદીક બસ
॥૬૦ ॥૨૦॥

શુણ્વંતાના શુણ ન ગમીયા, દીધા અછતા આળ
સંત સતીયાની નીંદા દીધી, મચ્છર ભાવે ભાલ
॥૬૦ ॥૨૧॥

પાંચ આશ્રવ સેવ્યાં સેવરાવ્યાં, તેમજ પાપ અઢાર
આભવ, પરભવ હુકૃત દીધા, માવે ત્રીવીધ ત્રીવીધ
ધીછાર ॥૬૦ ॥૨૨॥

એણી પર દુકૃત કારજ તેહનો, નીંદા છઠે દ્વાર
હજી ધર્મી નીંદે દુષ્ટાંતમ, પામે સુખ અપાર
॥દુકૃત નીંદુ ધરીઆહીલાદ ॥૨૩॥

કળાશ

અપાર શિવ સુખ સાસ્વતા, ગુરૂ આસ્તાથી
પામીએ
કુદેવ કુશુર કુધર્મ એ ત્રણે, મનથીએ વામીએ
જે કીધા સાવધ કાર્ય, તેહની નીંદનાં કરીએ વળી
શુભ કાર્ય બલે ભાવે આવરીએ, જેમ ચાવે
રંગ રળી ॥૧॥

સાતમુ સુકૃત અનુમોદના દ્વાર

દોહરા

તપ ઉપવાશાદીક કીધા, મત સંવર સુખકાર
સુકૃતની અનુમોદનાં, સાતમા દ્વાર મજાર ॥૨॥
જન માગે શુદ્ધ નીર્મળો, સમકીત ચણું ઉઠાર
જ્ઞાન દર્શન ચરીત્ર તપ, તે અનુમોદુ સાર ॥૨॥

દાળ દશમી

નીંદડલીહો નાહ નીવારીએ (એ દેશી)
શ્રી તીરથપતી જેમ ઉપદેશ્યો, નહી મારજો હો
છકાયના જીવકે
બીજ પાસે ન મરાવજો, અનુમોદયાહો લાગે
પાપ અતીવકે

કરે જીન ધર્મની અનુમોદના ॥૧॥

લોજન વીવીધ પ્રકારનાં, આરંભ કીધો હો
નીપજે છે તાયકે

છ કાયાની હીંસા હુવે, લોગવિ ચાહો કીચીત
ધર્મ ન ધાયકે ॥૩૦ ॥૨॥

જો ખાવા પીવામાં ધર્મ હુવે, તો શ્રાવક તેને
હો ત્યાગ્યાં પાપ પંડુરકે

વળી જીભ ને ત્યાગ કરાવીયાં, અનુમોદા હો
લાગે ન અધ ભરપુરકે ॥૩૧ ॥૩॥

સર્વ મતી સાધુ જતા, તે ટાલી જાકી સંસારી
જીવકે

તેનો ખાવો પીવો વળી પહેરવો, સર્વે અમૃતમાં
હો જાણો દુર્ગંધી નીવકે ॥૩૨ ॥૪॥

સાવધ ખોટા જાણુને, મુની ત્યાગ્યાં હો કામ
ભોગા દીસોયકે

તે સાવધ શ્રદ્ધસ્થે કીધાં, તે માંહી હો ધર્મ
પુન્ય કેમ હોયકે ॥૩૩ ॥૫॥

એમજ જુહું જોતીયા, જોતાળ્યા હો અનુમોદ્યાં
એક કે

અદત મૈયુને સેવીયાં, સેવાયાહો થાવે મતમાં
છેક કે ॥૩૪ ॥૬॥

વળી પાંચમુ આશ્રવ પરીગ્રહો, ને રાખ્યા હો
પાપ લાગે છે સોય કે

તે બીજાને દેવતા દેવરાવીયાં, ભલો બાણ્યા નહી
 વણેા ધર્મ કૈય કે ॥૩૦ ॥૭૭॥
 આ પાંચે ત્યાગયાંમાં ધર્મ છે, તે સેવતા હો
 અશુભ ધર્મ જાંધાય કે
 બીજાને સેવાયાં અનુમોદીયાં, તણે કરણ એક
 સરીખા યાય કે ॥૩૦ ॥૮૧॥
 દામાં અંગમાં જન કહ્યો, આશ્રવ છાંડ્યા હો
 શ્રી જનજનો ધર્મ કે
 મત અત્રત જે જોલખ્યો, તે જણે હો આ
 વાતનો ધર્મ કે ॥૩૦ ॥૮૬॥
 કહે સાંતા દીયા સાંતા થાવે, તે નહીં જણી હો
 શ્રી જનધર્મની વાત કે
 જે ધર્મ અધર્મ ન જોળખ્યો, તેના ઘટમાં હો
 વસ્યો ઘોર મીથ્યાતકે ॥૩૦ ॥૧૦૧॥
 શ્રી મુયગણંત્ર મુત્રમે, તેને મુરખ હો જાખ્યો
 શ્રી જનરજકે
 આજે માર્ગથી અજગો કહ્યો, એમ ઇત્યાદીક
 હો છ જોલ પીછાણ કે ॥૩૦ ॥૧૧૧॥
 અશુદ્ધ પદ્મણ છાંડને, શુદ્ધ પદ્મ્યો હો જન
 આત્મા મે ધર્મ કે
 તરણો વાંછ્યો સ્વપરતણો, તે અનુમોદ્યાં હો
 પામે શીવ મુખ ધર્મ કે ॥૩૦ ॥૧૨૧॥
 આત્માન દશન ચરીત્ર તપ ભતા, ભવ કપીમાં
 હો તરવાને જહાજ કે

તે સમ્યક્ત પ્રકારે સેવીયાં, સેવરાવ્યાં હો

અનુમોદુ તે આજ કે ॥૩૦ ॥૧૩॥

ચરીશ્વ સિદ્ધને આચરીયા, ઉપાધ્યાય હો વળી

મોટા અણુગાર કે

તેની શ્રુતી સેવા કરો, અનુમોદુ હો વીનય

કરી નમસ્કાર કે ॥૩૦ ॥૧૪॥

શાશ્વત્ત ચોખા કીધાં, છએ આવશ્યક હો, કીધા

કાલોકાલ કે

જીવમ કીધો જૈન ધર્મમાં, અનુમોદુ હો પાલ્યા

ઋષ રસાલ કે ॥૩૦ ॥૧૫॥

ગીર્દાષ દાન સુખાત્રને કીધો, દેવાયો હો ભલો

જાણ્યો તેહ કે

તેહની કશું અનુમોદનાં, દુર ચાલે હો કર્મ રજ

ખેહ કે ॥૩૦ ॥૧૬॥

હયા અનુકંપા જે કરી, કરાવી હો ભલી જાણી

તાશ કે

સંજમ જીવીત વંછયો, મન વચ કાયા હો

અનુમોદુ જાશ કે ॥૩૦ ॥૧૭॥

શુદ્ધ સાધુ નીમંચથી, મે સાંભળ્યો હો વારૂ સરસ

વખાણુ કે

સુત્રતણા વચન સાંભળ્યાં, અર્થ ધાર્યા હો તે

અનુમોદુ વાણુ કે ॥૩૦ ॥૧૮॥

દાન શીયળ તપ ભાવના, મે સેવ્યાં હો સેવરાવ્યાં

સમઠીત દ્રઢ કંરી આરથા, અનુમોહું હો તે
પરમ પવિત્ર કે ॥૩૦ ॥૧૬॥

વૈન શાશન અધિક દહાવિયો, વળી ગાયા હો
ગણીના ગુણગ્રામ કે
અત્યંત હૃપં ધરી ઉચયો, અંતસ મન કરી
અનુમોહું તામ કે ॥૩૦ ॥૨૦॥

ઇત્યાદીક સુકૃત તણી, અનુમોદન હો એક
સાતમા દ્વાર કે
શ્રાવક તન મનથી કરે, આનંદ થાવે હો હશમી
હાલ વીચાર કે ॥૩૦ ॥૨૧॥

કળશ

આનંદ થાવે હુઝા જાવે, સુખ પાવે ધર્મથી
જે સર્વીક ભાવે સુખુદિ આવે દ્રપ મીટાવે
નમંથી
એમ જાણુ મત પચખાણુ દીને દાન દીને પાત્રને
અમત તણુ જે મત પાત્રી જે આરાધી જે
યાત્રને ॥૧॥

આઠમું ભાવના દ્વાર

દોહરા

આઠમા દ્વારે ભાવના, ભાવે શ્રાવક સાર
અશુભ કર્મ દુરા ટળે, પામે સુખ અપાર ॥૨॥
તન ધન જોવન કારમા, વાદળ જેમ વીલાય
જુઓ દીનકાર તેહની, ત્રણ અવસ્થા થાય ॥૨॥

ડાહ અણી જળ, બીંદવો, છતવ બણો તેમ
તેથી ઉત્તમ નરનારીઓ, રાખો ધર્મથી પ્રેમ ॥૩૧॥

ઢાહ અગીઆરમી

ઐયાંસ છનેશ્વર, પ્રણમુ નીત બે કર બેઠ રે
(એ દેશી)

તજ વિશાવ નીજ બાવમે, રમિયે નર ચતુર
સુબલક્ષ્મ રે

નીજ આતમમાં શુભ ઘણું, મત પરશુભ મે
સુખ બાણ રે

મત પર શુભમાં સુખ બાણ આવક શુભ ગ્રાહીકા
બાવો બાવના એમ ઉદારરે ॥૧૧॥

અનંત જ્ઞાનદર્શન બલા, વળી ચારિત્ર વીધ
અપાર રે

એ નીજ શુભ તાહરા, જરા અંતરજ્ઞાન
વીચારરે ॥૧૦ ॥૨૧॥

નીજ શુભ બીન સહુ કારમાં, વીણસંતા ન લાગે
વાર રે

અસ્થીર ભોજન ધન બાણીયે, જેમ બીજલીનો
અમત્કાર રે ॥૧૦ ॥૩૧॥

એ તનુને તુ પામીયો, તે કાલમા ચુર યાય રે
અવિનાશીઆતમાં, એને સંગ મ રહ્યો

લોભાય રે ॥અં ॥૪॥

અશુભ ધર્મથી આતમાં, મેલી ઘઈ રહી અતિ બશરે

શુભ પરીણામ લ્યાવીને, અગટ કંરીએ ગુણ
ખાશ રે ॥૩૦ ॥૫૧॥

મનુષ્ય જન્મ ફલેલ લલો, આર્યક્ષેત્ર પુન્ય
પ્રમાણ રે

ઉત્તમ કુળ આવી ઉપન્યો, પામ્યો આયુ શુભ
દીર્ઘ જાણ રે ॥૫૦ ॥૫૨॥

જળપ્રાક્રમ ઇંદ્રિયાં તણો, મર્યો સતગુરનો
સયોગરે

તો પણ ધર્મ કરે નહી, એહવો મુખ મુઠ
અયોગરે ॥૫૦ ॥૫૩॥

પુત્ર પૌત્ર પરીવરથી, ધન ધાન પરિગ્રહ માંહીરે
મુછીંત મોહની છાકમાં, મારો મારે કર રહો
તાંહીરે ॥૫૦ ॥૫૪॥

એ સહુ સ્વાર્થના સગા, મતલબ વીના ન કરે
સારરે

વેડના દેવે નહી, પુત્રાદીકે જે પરીવારરે ॥૫૦
॥૫૫ ॥૫૫॥

પુવે જેહવા બાંધીયા, તેહવા ઉદય હુવે પુન્ય
પાપરે

મુખ દુઃખ ઉપજે ભવને, તે લોગવે આપોઆપરે
॥૫૦ ॥૫૬ ॥૫૬॥

ડાહ અણી જળ ખીંઢવો, હતવ બહો તેમ
તેથી ઉત્તમ નરનારીઓ, રાખો ધર્મથી પ્રેમ ॥૩૧॥

ઢાહ અગીઆરમી

એયાંસ હનેશ્વર, પ્રણમુ નીત જો કર જોડ રે
(એ દેશી)

તજ વિભાવ નીજ ભાવમેં, રમિયે નર ચતુર
સુખાણ રે

નીજ આતમમાં શુષ્ક ઘણાં, મત પરશુષ્ક મે
સુખ બાણ રે

મત પર શુષ્કમાં સુખ બાણ આવક શુષ્ક ગ્રાહીકા
ભાવો ભાવના એમ ઉદારે ॥૧૧॥

અનંત જ્ઞાનદર્શન ભલા; વળી ચારિત્ર વીધ
અપાર રે

એ નીજ શુષ્ક છે તાહરા, જરા અંતરજ્ઞાન
વીચારે ॥૧૦ ॥૧૨॥

નીજ શુષ્ક ખીન સહુ કારમાં, મીઠસંતા ન લાગે
વાર રે

અસ્થીર જોગન ધન બાણીયે; જેમ વીજલીનો
અમતકાર રે ॥૧૦ ॥૧૩॥

એ તનુજે તુ પામીયો, તે ક્ષણમાં ચુર ચાય રે
તુ અવિનાશીઆતમાં, એને સંગ મ રહ્યો

લોભાય રે ॥અં ॥૧૪॥

અશુભ કર્મથી આવમાં, મેલી ઘઈ રહી અતિ બાધરે

શુભ પરીણામ લ્યાવોને, પ્રગટ કરીએ શુભ
ખાશ રે ॥૩૦ ॥૫૫

મનુષ્ય જન્મ દુર્લભ લંહો, આર્યક્ષેત્ર પુન્ય
પ્રમાણ રે

ઉત્તમ કુળ આવી ઉપન્યો, પામ્યો આયુ શુભ
દીર્ઘ જાણ રે ॥૫૦ શ્રાં ॥૫૬

જળપ્રાકમ ઇંદ્રિયાં તણો, મલ્યો સતગુરુને
સંયોગરે

તો પશુ ધર્મ કરે નહી, જોડવો મુખ મુઠ
અયોગરે ॥૫૦ ॥ શ્રાં ॥૫૭

પુત્ર પૌત્ર પરીવારથી, ધન ધાન પરિશ્રદ માંહીરે
મુજી'ત મોહની છાકમાં, મારો મારે કરે રહો
તાંહીરે ॥૫૦ ॥ શ્રાં ॥૫૮

જો સહુ સ્વાર્થના સગા, મતલબ વીના ન કરે
સારરે

વેદના લેવે નહી, પુત્રાદિક જે પરીવારરે ॥૫૦
॥ શ્રાં ॥૫૯

પુવે નેહવા જાંધીયા, તેહવા ઉદય હુવે પુન્ય
પાપરે

મુખ દુઃખ ઉપજે જીવને, તે લોગવે આપોઆપરે
॥ તેં ॥ શ્રાં ॥૬૦

વેદના ઉપજે શરીરમાં, તે અવશર એમ
 વીચારે
 વાર અનંતી લોગળ્યા, દુઃખ નરક નીગોઠ
 મઝારે ॥૬૦ ॥ શ્રાં ॥ ભાં ॥ ૧૧ ॥

ત્રેતીશ સાગર સુધી રહ્યા, દુઃખ સાતમી નરકે
 અનંતરે
 તો આ મનુષ્યના ભવતણાં, રાઈ જેવા ઠીંચીત
 હુંતરે ॥૧૦ ॥ શ્રાં ॥ ભાં ॥ ૧૨ ॥

જે મે સમકીત વીનકીયા, પાણી કષ્ટ સહ્યા
 બહુ વારે
 આતમ કાય સયો નહી, સમકીત વીના નહી
 ભવ પારે ॥૧૦ ॥ શ્રાં ॥ ભાં ॥ ૧૩ ॥

હવે સમકીત મત પામ્યો, આંચો રતન
 ચીંતામણી હાથરે
 તો આ વેદના સમપણે, સહ્યા લાભ અત્યંત
 વીખ્યાતરે ॥૧૦ ॥ શ્રાં ॥ ભાં ॥ ૧૪ ॥

કષ્ટ. ખમ્યા સમભાવથી, ટુટે અશુભ કર્મ પાપ
 જલરે

લાલ ગરમ તવે પાણી બીંદુ જેમ, ભરમ ચાય
 કહ્યો પરમ કૃપાલરે ॥૧૦ ॥ શ્રાં ॥ ભાં ॥ ૧૫ ॥

સુકા ઘાશનો પુલો અખીમાં, જલદી બળી
 ભરમ ચાય તેમ કમરે

શાંચમાં અંગ વીરે કહ્યો, એમ જાણી કીજે જૈન.
ધર્મરે. એમં શ્રાં ભાં ॥૧૬॥

||ગકાળના દુઃખ શહનથી, શીવ પામ્યાં ગજ
સુકમાલરે

યશભુતંદ એવીશમાં, કંઈ ખમ્યા અતી
વીશાલરેક ॥શ્રાં ભાં ॥૧૭॥

ખહુ વરે તીવ વેદના, સહી ચકી સનત
કુમારે

સુકતી ગયા કમં કાય કરી, પામ્યા આત્મીક
સુખ અપારે ॥પાં શ્રાં ભાં ॥૧૮॥

છનકલ્પી મુની ઉદેરીને, લેવે કંઈ ને વીવીધ
પ્રકારે

તો તને વેદના સેહેજે, ઉદયધર્મ આવારે
॥સેહેજેં ॥શ્રાં ભાં ॥૧૯॥

સમભાવે ખમ્યા ઘકાં, કમંસાશી ઘાય અક
ચુરે

દીચીત કાલ દુઃખ ખમ્યા, પામે સુમતી સુખ
ભરપુરે ॥પાં શ્રાં ભાં ॥૨૦॥

અતીરોગ ખીકાણું જગતમાં, દુઃખ લોગવે
અજ્ઞાની છવરે

તો હું જ્ઞાની કેમ કરે વેદના ઉપખ્યા રૂદન
અતીવરે

॥વેં શ્રાં ભાં ॥૨૧॥

નવમહીના ગર્ભાવાશમાં, પરવશ પામ્યો અંતિ
 દુઃખરે

તો સ્વવશ આ વેદના, ખમ્યા પરભવમાં ધણો
 સુખરે ॥ખ૦ શ્રા૦ ભા૦ ॥૨૨૨॥

પુલકલ સુખ આ પામલા, મદ્યા વાર અંતત
 અથાયરે

ગૃહપણે તેમાં રહ્યાં, પેટે શીવ સુખની
 અંતરાયરે ॥પ૦ ॥શ્રા૦ ભા૦ ॥૨૨૩॥

આત્ રોદ્ર ધ્યાન નીવારને, હંચાવો ધર્મ ધ્યાન
 દીલમાંહરે

અનીત્ય અશરણ જે ભાવના, ભાવ્યા ભવ ભવમાં
 દુઃખનાંહરે ॥ભા૦ શ્રા૦ ॥ભા૦ ॥૨૨૪॥

પરભવથી આંચો એકલો, વળી જઈશ એકા
 એકરે

કાચે કદાંશે કાંઈ રહો, જરા સમજો લાવી
 વીવેકરે ॥જરા૦ શ્રા૦ ॥ભા૦ ॥૨૨૫॥

એમ નાણી સુદ નીમંજો, પાળો સંજમ
 સત્તર પ્રકારે

ચાર કયાંય નીવારને, ઉતરો ભવસાગર
 પારે ॥ચિતરો૦ શ્રા૦ ભા૦ ॥૨૨૬॥

જો સાધુ પણો નહીં લઈ શકો, તો આવકના
 મત પારે

૧૨ અતી ચારે પાલીયાં, યાવે, નેડા શીવ સુખ
સારરે ॥ યાવેનાં ॥ શ્રાં ॥ શાં ॥ ૨૭ ॥

પાગ વેરાગ વધારીએ, કરીયે ઉત્તમ સાધુની
એવરે

નીંદા વીકયા પરહરી, છાંડી દુદ્ધ ભાવ
અહમેવરે ॥ છાં ॥ યાં ॥ શાં ॥ ૨૮ ॥

નહી કરો ધનનો અહંકાર, પામ્યો વાર અનંત
અપારરે

સુખ દુઃખ બહોલા પામીયા, રાખી ચીતમાં
સમતા સારરે ॥ રાં ॥ યાં ॥ શાં ॥ ૨૯ ॥

ધમ અપુવ પામીયો, મળી સત શુદ્ધની
ભોગવાયરે

તો દીલ કરો શું કારણે, રાત દીવસ વહી
જાયરે ॥ રાત ॥ આં ॥ જાં ॥ ૩૦ ॥

રોગ જરા જ્યાં લગ નહી, પાણી પહેલાં ખાંધો
પાજરે

મીઠ સ્નેહી જે આપણું, દેવો તેને ધમનું
સાજરે ॥ દેવો ॥ આં ॥ જાં ॥ ૩૧ ॥

ધમ કરતા જીવને, નહી પાડો તેને
અંતરાયરે

તેના દુખ કડવા ઘણા, પામે ભવ ભવ દુઃખ
અચાયરે ॥ પામે ॥ આં ॥ જાં ॥ ૩૨ ॥

એમ બાણી શુભવંતનાં, ગાયો શુભ છે જે તે
માંથરે

અષ્ટમ દ્વારે હાલ અજારમી, ધર્મ કરશી તે નહી
પછતાંયરે ॥ધર્મ ૦ આ ૦ હા ૦ ॥૩૩૬॥

કેહરા

અનીત્ય ૧ અચરણ ૨ એકાંત ૩ લાવનાં, સંસાર ૪
અનંત ૫ અમુચી ૬ લાવનાં આશ્રવ ૭ સંવર ૮
નીજ ૯ વળી લોકા લોક નીધ્યાવતા ૧૦

ધર્મ ૧૧ને વળી ઠેધ ધીજ, ૧૨ એ બારે
લાવના લાવીએ

પરીણામ શુદ્ધ થીર લાવ રાખી, સંચીત પાપ
પુલાવીએ ॥૧૧॥

નવમે આશુરાશુ દ્વારે

કેહરા

સામાયક પોપા કરે, પ્રતિકેમણાં શુભ ક્યાન
સમતા રસમાં શુભતાં, ધન ધન તે શુભગાન ॥૧૧॥

કુવીરાન તજ ભગવાન બજ, રાગ દ્વેષ જોલિ ટાર
સ્વ આર્તમમાં શુભ ઘણાં, કરીયે ઉજવત સાર ॥૧૨॥

સંચીત પાપ મીટાવવા, છેલ્લે અવશર સાર
નવમે દ્વાર કહેલ બલો, અણુસણુગ અધીકાર ॥૩૩૬॥

ઢાલ બારમી

સીતા વલીપણને કહે નીશંકસુ (એ દેશી)

અનંત મેરૂ સમ પુલકલ લોગળ્યા, મીઠા અમિય
સમાનોરે

એક એક લોક આકાશ પ્રદેશે, વાર અનંત
પીછાનોરે, ધન ધન ગુણવંત અણુશણુધારે ॥૧॥

અનંત પુલકલ લલ પાછા વમીયા, લવ ભવ
માંડી વીચારેરે
તોહી ચેતન તુઝ ભુજ ન લાંગી, તૃષ્ણા અધીક
અપારેરે ॥ધન ॥૨॥

સરસ લોજન મન ગમતા આર્ધા, વળી 'મન
ગમતું' પાણીરે
પ્રભાત સમે ઉઠ્યો ત્યારે ભુજો, અણુશણુ કંરે
એમ જાણીરે ॥ધન ॥૩॥

એ પ્રકારે અણુશણુ શ્રી જીનવર ભાખ્યો, પાઠો
પગમન જાણોરે
ભાત પાણીના ત્યાગ તે ધીજે, જીવં જીવ
પ્રમાણોરે ॥ધન ॥૪॥

પુવં સન્મુખ એ હાથ જોડી, નમોથુણું સિદ્ધાં
ને કરીયેરે

બીજે અરીહંત ભગવંત પ્રભુને, ત્રીજે ધર્મચારણ
ને ઉચરીયેરે ॥ધન ॥૫॥

અશાણુ ખાદ્ય સ્વાદમે પ્રતીતજને, અવસર જાણી
 પાણી પરીહારે
 તૃણ પરીસહ આવી ઉપનાં, અઠગ રહે
 સુવીચારે ॥ધન૦ ॥૬૧॥

માત તાત સુત જંધવ ત્રીયા, ઇત્યાદીક પરીવારે
 હાટ હવેલી જાગજગીયા, તેહથીરનેહ નીવારે
 ॥ધન ॥૭૧॥

રતન કરંડીયા સમજાઠાયા, તેહને પણ વેાસરાંવેરે
 સાવધ કારજ નહી કરે તેહથી, ધર્મ ધ્યાન
 ચિત્ત ધ્યાવેરે ॥ધન૦ ॥૮૧॥

આનંદ શ્રાવક કીધો સંચારો, અવધિજ્ઞાન
 ઉપજ્યો આઇરે
 મુધમં કદ્યે જાઇ ઉપજ્યો, ઝેકાવતારી યાઇરે
 ॥ધન૦ ધન ॥૯૧॥

સમ પરીજામા કંઈ સહયાથી, કર્મનીર્જરા
 શાવેરે
 સંસાર જમણુ ઝોછો કરેવળી, પુન્યના ધાટ
 જંધાવેરે ॥ધન૦ ॥૧૦૧॥

એમ પશ્વોકની વંછા નકરતો, છતવ મરણુ ન
 ચહાવેરે
 કામ લોગની આશા તજને, ગુણવંતના ગુણ
 આવેરે ॥ધન૦ ॥૧૧૧॥

શીવ સુખ સામી દૃષ્ટી રાખે, રમણકરે નીજ
ગુણમેરે

આતમ સુખ અલીલાપી આવક, સાર ન જાણે
સુખ પુન્યમેરે ॥૧૨॥

નવમે દારે ઢાલ જારમી, કહ્યો અણુશણુ
અધીકારેરે

છેદે અવસર, કરે ગુણવંત આવક, પામે સુખ
અપારેરે ॥૧૩॥

કળશ

અપાર સુખ શીવના કહ્યા, તીહાં જન્મ જરા
મૃત્યુ નહી

નહી રાગ સોગને લોગ વંછા, વળી દુઃખ
નહી રહી

જીહાં રમણ છે ઉપયોગ, કેવલ જ્ઞાન દરશનમાં સહી
સહુ દ્રવ્ય જાવનાં બાણ છે પ્રભુ સિદ્ધ લોકાગ્રે

રહી ॥૧૪॥

દશમું દારે

દોહરા

દશમે દારે કરે સહી, પાંચ પદોનુ જાપ

વોધન મટે રમણ કીયાં, કય થાવે સહુ પાપ ॥૧૫॥

અરીહંત સિદ્ધને આચરીયા, ઉપાધ્યાય અણુગાર

જાળન કરે આ પાંચનું, - તેહથી જયજયકાર ॥૧૬॥

ઢાલ તેરમી

પન્ના માફ નીરખને દે ગનગોર તવા આતમ સુભાવે
ઝોળખ કરણી સુખામે ભવજલ તીર (એ દેશી)

સુખ પરીણામ વળી સુખ લેશ્યાં, પ્રશસ્ત બલા
આતમ ગુણ પ્રગટાય સુગણજન, જપીયે શ્રી

નવકાર ॥૧॥

જેને સખાય પછે કરી પામે, પરભવ સંપત્તી સાર
અણુ લોગીક સુર પહવી પામે, ઇદ્રાદીક અવતાર

॥ઇદ્રાદીકં સું ઇદ્રાં છ તારો આતમ ગુણ

પ્રગટાયં સું જપીયે શ્રી નવકાર ॥૨॥

પાંચ પરમેષ્ટી સમક્ષિત સુત જપીયાં, ભવદર્પી

ગૌપદ જેમ

શીઘ્રપણે તરીયે શીવવરીયે, વળી અંજલી જળ

તેમ ॥વળીં સું વળીં છ તારો આતમ ગુણ

પ્રગટાયં સું જપીયે શ્રી નવકાર ॥૩॥

વાછરડા અશવતો બાળક આંચો, નદી રેલ જોઈ

તે વાર

મંત્ર નવકાર બણી માંહી પેઠો, નદી થઈ બેડાર

॥નદીં સું ॥છ તારોં સુજ ॥૪॥

રતનવતી જે લીલની નારી, તેણે સમયો નવકાર

અધ્યવસાય

અહોનિશી ધર્મ ધ્યાન દીલ ધરતાં, કર્મ પલટ

સુય થાય ॥કર્મં ॥સું ॥છં સું

કીચિત ઠાળમાં પુન્ય ઉપજાવી, પાયમેં ઠલ્યે
અવતાર ॥પાયમેં ૦ સું પાયં ॥છતારો
સું ૦ ૪૦ ॥૫॥

શપે તણી યમ કુલની માળા, શ્રી નવકાર
પ્રભાવ
શ્રીમતી સતી કીતી લહી ભારી, ઉભય બવે
સુખસાર ॥૩૦ ॥સું ॥છતારો ૦ સું ૦ ૪૦ ॥૬॥

જહાંજ કુળતા, ચેઠ સમુદ્રે, ગર્યો શ્રી નવકાર
સહાય કીધો સુર વહાણુ બિઠાવી, મેલ દીધી
પેલે પાર ॥મેલં ॥સું ॥છતારો ૦ સું ॥૪૦ ॥૭॥
શ્રી નવકારનું સ્મરણ કરતાં, દુર દળે જંભલ
વેરી કાંઠણુ સાંકણુ, નાશ બવે તરકાળ ॥નાશં
સું ॥ ૪૦ ॥૮॥

સમદ્રંટી શ્રાવક શુભવંતા, જે સમરે નવકાર
જેહંના ફળનું કહેવું કીસ્યુ તે, પાયે બલ જલ
પાર ॥પાયેં ૦ સું ॥છતારો ૦ સું ૦ ૪૦ ॥૯॥

એમ બણી સ્મરણ નિત કરીયે, ધરીયે આતમ
ચ્યાન
નીવંધ કરણી વળી આચરીયે, સુનીયે શ્રી ભુવપાન
॥સુનીયેં ॥સું ॥છતારો ૦ સું ॥૪૦ ॥૧૦॥
નીવંધ બાવ વીલોક યયાયે, શ્રદ્ધે દ્રવ્ય
અટકાય

આરંભ છાંડ તોડ અધ. જાતી, શીવ ગતી નેડી
 યાય ॥શીવં ॥મું ॥અતારે ॥મું ॥જં ॥૧૧॥
 મઝર ભાવ તણ નીત તુ તો, શુભવંતના
 શુભ માય
 જાતા મુત્ર વીધે હન ભાખ્યો, ગોત્ર તીથંકર
 બંધાય ॥ગોં ॥મું ॥અતારેં ॥મું ॥જં ॥૧૨॥
 શ્રીહન શાશન પાંચમે; અકે લીધુ ગણી
 મુખદાય
 વીવીધ મયોદ બાંધી ગણવત્સલ, મીથ્યા તીમીર
 હઠાય ॥મીં ॥મું ॥મીના ॥અતારેં ॥મું
 ॥જં ॥૧૩॥
 બીજે પાટ ભારી ભાલ ગણાધિપ, ત્રીજે પાટ
 રૂપિશય
 ચોથે જય આચાર્ય મહા પ્રભાવિક, લાખો મંથ
 વણાય ॥લાનામુનાલાં ॥અતારેં ॥મુના ॥જં ॥૧૪॥
 મઘવા સ્રમ મઘરાજ પાંચમે, તેની પટ માણેક
 હઠાય
 સપ્તમ : પાટ શ્રી ડાલચંદ ગણી, દીર્ઘ દ્રવ્યી
 મુખદાય ॥દીંમુના ॥દીના ॥અતારેનામુનાજં ॥૧૫॥
 તેહને પોટે વત્તમાનમે, ચોક્કસ જેમ હનરાય
 શ્રી શ્રી કાકુરામ ગણીશ્વર, પ્રજુમ્યાં પાતક ભય
 ॥પ્રનામુનાપ્રના ॥અતારેં ॥મુનાજં ॥૧૬॥

આજન શાશન સુખનું વીચન, આગણને
ગણીરાય

અહોનિશિ સેવા કરવે અવિગન, નહીં કર' ળીજની
ચહાય ॥ન૦॥સુ૦॥ન૦॥ છતારો૦ સુ૦ ૪૦ ॥૧૭॥

આશાશનમાં રક્ત રહે, તેના કરે સદા સુર સહાય
રીધી જુદી યાવે દુઃખ મીટ જાવે, વીધન ન
હોવે કાય ॥વી૦ સુ૦॥વી૦ છતારો૦ સુ૦ ૪૦ ॥૧૮॥

ચાર તીર્થ સુખ ધામ ધામ સુખ, શ્રી કાલુ
ગણીરાય

તેહનો શ્રાવક ગુલાબ કહે, યથો આનંદ હર્ષ
શવાય ॥ચ૦॥ સુ૦॥ ચ૦॥ છ૦॥સુ૦ ૪૦ ॥૧૯॥

તેના આદેશી સંયમ લેધી, આત્મા અર્થી જાન
પુનમચંદ્ર સુની શાંત સુદ્રા, પુનમચંદ્ર સમાન
॥પુ૦સુ૦॥પુ૦॥ છતારો૦ સુ૦૪૦ ॥૨૦॥

ચંપ તરૂં સંમ ચંપાલાલ રૂપિ, જ્ઞાન દોલતવંત જાન
દોલતરામ સુનીએ ત્રણે, વાંચે સરસ વખાણ
॥વા૦સુ૦॥ વાંચે છતારો૦ સુ૦૪૦ ॥૨૧॥

ઓગણીશો બહોલેર સંવતમે, જેઠ માસ કહેવાય
તેની દાલ દય વીધ આરાધન, કહી જેપુર
સુખદાય ॥ક૦॥ સુ૦॥ ક૦॥ છતારો૦

॥સુ૦ ૪૦ ॥૨૨॥

શુરને જુએ રે દોષ લગાવતા, તેા તુરત કાઢે
નીકાલોલ

ગડગડ સડગડ કરે, ઉઠે નહી, આ જીન શાશનની
પાલોલ ॥૧૦ ॥૬૧॥

કુશુર વંદનનો ફળ જોલણે, રજળે અનંતો
કાળોલ

ભાગલ શુરને શ્રાવક વાંઢે નહી, લગવંત વચન
સંભાળોલ ॥૧૦ ॥૬૨॥

કુશુરને જાણેરે કાળા નાગ જ્યુ, કરડો તેનો
કંકાલ

મુકતી નગરના છે તે ધાડવી, પુલ્લો છીનવે
નીચકાલ ॥૧૦ ॥૬૩॥

સાંભળે વખાણુરે સાધુ આગળે, જોકાઠી ચિત્ત
લગાયોલ

સાધુ કહે તે સાંભળ સાંભળ હુલસે, મન
રળીયાત યાયોલ ॥૧૦ ॥૬૪॥

સશુર વહેરે ભલે મન ભાવથી, નીચું માથું
નમાયોલ

ત્રણ પ્રદક્ષણાં બે હાથ જોડીને, પગોને માથું
લગાયોલ ॥૧૦ ॥૬૫॥

માગ જાતા રે સુનીવર જો મળે, વાંદી કળીંત
યાયોલ

વીકશત યાવેરે સુનીવર જોઈને, વળી કરે ઘણી
નરમાયોલ ॥૧૦ ॥૬૬॥

બાર વ્રત આદરતો રહે, અવ્રત જે આગારોલ
 પોતે સેવે સેવરાવે અવરને, તેમાં ન શ્રદ્ધે ધર્મ
 લગારોલ ॥૧૫॥

વ્યાજ બિધારો રે ધન દ્યાવે પારકો, ઘરનો
 કામ ચલાયોલ
 ધર્મ બતાવેરે ધન દ્યાવે પારકો, એવો ન
 કરે અન્યાયોલ ॥૧૬॥

લોક કહે છે નીંદક પાપીયો, તે નીંદા નરક
 લેખયોલ
 શ્રાવક નીંદા રે ન કરે કેહની, છત શાશનમાં
 આયોલ ॥૧૭॥

જેટલા દ્રવ્ય છે લોકા લોકમાં, જાણે તેનો
 ન્યાયોલ

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળને લાવથી, જાણે શુષ્ક પર્ચાલ ॥૧૮॥
 મોશા મર્મ ન જોલે કેાઈને, ન કરે ધર્મનો
 દેખોલ

કુલ કવન નહીં કરે જૈનમતી, ન કરે વીરવા
 શધાતોલ ॥૧૯॥

ઝોછા જોલ ન જોલે કેાઈને, શુષ્કરી ગેહર
 ગંભીરોલ

ચર્યા કરતાં વચ્ચે જોલે નહીં, જેમ ગાળી
 પીવે નીરોલ ॥૨૦॥

લોક સાંભળે વખાણ સાધુ આગળે, નહીં
 પાડે, તેમાં વેદોલ

ક્રીડાશાસ્ત્ર

સુખદાય આરાધન કરે એમ, ભવિક મન
 ઉછાંઘી
 તે પાપ પંક નીચંક ટાળે, મત સંભાળે ઉમાહણી
 શ્રીકાલુશણી મહારાજમુની, શીરતાજ
 તાસુપસાયહી
 કહે શુભાળની જ શુભ તેજ પ્રગટે, ભવપા
 આનંદ થાયહી ॥૧૧॥

॥સમાપ્ત હય વીધ આરાધના॥

શ્રાવક શુભ સમગ્રાય

કૈંકર્ણવે કુંકલા કેલવે ॥એ દેશી॥

જુહા જુહા જાણેરે શ્રાવક જીવને, જાણે એ જીવ
 પુન્ય પાપોજી
 આશ્રવને જાણેરે કમ લગાવતો, સંવરદાળે
 સંતાપોજી

ભગવંત ભાષ્યારે શ્રાવક એહવા ॥૧૨॥

નીજંશ પાડેરે ઢીલો જાંધને, કરણી કરે
 તે હેતોજી

મુકતી તણાં સુખ જાણે સાશ્વતા, ઉઘડયાં
 અભ્યંતરે નેત્રોજી ॥ભંભંભં
 પોતે પરજેરે શુરને અકલધી, અંતરંગજ્ઞાન
 વીચારોજી

લેવ જોઈ આવક ભુલે નહી, જુઓ શુદ્ધ
આચારોણ ॥૧૦ ॥૩॥

મતો ને જાણે માળા રતનતણી, અવત અનર્થ
ખાણેણ
રેણાદેવીથી પણ એ જુરી, ત્યાંજે માઠી જાણેણ
॥૧૦ ॥૪॥

લીધાં મત સાધુ માંહલા, એ મારે જીન
ધર્મોણ
બાકી રહ્યા તે કામ સંસારના તેથી બંધાતા
જાણે કર્મોણ ॥૧૦ ॥૫॥

આવક જાણે રે શ્રી જીન આસા, જાણે ધર્મ
અધર્મોણ

જે કરણીમાં નહી જીન આસા, તે બંધતા જાણે
કર્મોણ ॥૧૦ ॥૬॥

પરચો પાખંડીનો આવક નહી કરે, નહી કરે
તેથી વાતોણ

નીચુ માયુ આવક નહી કરે, નહી કરે ઉચો
હાથોણ ॥૧૦ ॥૭॥

સમાવવો ઠાઈનો લાગે નહી, નહી કરે જોટી
તાણોણ

અમ ઠેકાણેરે જુઠં જોલે નહી, પાલે શ્રી જીન
આણોણ ॥૧૦ ॥૮॥

ગુરુને જીએ રે દોષ લગાવતા, તો તુરત કાઢે
નીકાલોલ

ગડગડ સડગડ કરે, ઉઠે નહી, આ છન યાચનની
પાલોલ ॥૧૦ ॥૬૧॥

કુશુરે વંદનનો ફળ જોલજો, રજીએ અનંતો
કાંજોલ

જાગત ગુરુને આવક વાંદે નહી, લગવંત વચન
સંજાજોલ ॥૧૦ ॥૬૨॥

કુશુરને જાણેરે કાળા નાગ જ્યું, કરડો તેનો
કંકાલ

મુકતી નગરના છે તે ધાડવી, ખુલ્લો છીનવે
નીશકાલ ॥૧૦ ॥૬૩॥

સાંભળે વખાણુરે સાધુ આગળે, એકાદી ચિત્ત
લગાયોલ

સાધુ કહે તે સાંભળ સાંભળ હુલસે, મન
રળીયાત થાયોલ ॥૧૦ ॥૬૪॥

સદગુરુ વહેરે ભલે મન ભાવથી, નીચું માથું
નમાયોલ

તણુ પ્રદક્ષણાં બે હાથ ભેડીને, પગોને માથું
લગાયોલ ॥૧૦ ॥૬૫॥

માર્ગ ભંતા રે મુનીવરને મળે, વાંદી હખીત
થાયોલ

વીકશત થાવેરે મુનીવર ભેઠને, વળી કરે ઘણી
નરમાયોલ ॥૧૦ ॥૬૬॥

માર મત આદરતો રહે, અમત જે આગારોણ
 પોતે સેવે સેવરાવે અવરને, તેમાં ન શ્રદ્ધે ધર્મ
 લગારોણ ॥૭૦॥૧૫॥

વ્યાજ બિધારો રે ધન દયાવે પારકો, ધરનો
 કામ ચલાયોણ
 ધર્મ બતાવેરે ધન દયાવે પારકો, એવો ન
 કરે અન્યાયોણ ॥૭૦॥૧૬॥

લોક કહે છે નીંદક પાપીયો, તે નીંદા નરક
 લેખયોણ

શ્રાવક નીંદા રે ન કરે કેહની, છન સાચનમાં
 આયોણ ॥૭૦॥૧૭॥

જેટલા દ્રવ્ય છે લોકા લોકમે, બાણે તેનો
 ન્યાયોણ

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળને ભાવથી, બાણે શુભ પર્યાણ ॥૭૦॥૧૮॥
 મોશા મર્મ ન બોલે કોઈને, ન કરે ધર્મનો
 દેવોણ

કુલ કથન નહીં કરે જૈનમતી, ન કરે વીરવા
 સધાતોણ ॥૭૦॥૧૯॥

ઓછા બોલ ન બોલે કોઈને, શુભકરી જેહર
 ગંભીરોણ

ચરચા કરતાં વચ્ચે બોલે નહીં, જેમ ગાળી
 પીવે નીરોણ ॥૭૦॥૨૦॥

લોક સાંભળે વખાણ સાધુ આગળે, નહીં
 પાડે, તેમાં વેદોણ

કર્મ ધણા પહેલો સમજે નહી, નહી કરે
કેવને ખેદાણી ॥૧૦॥શ્રાવણી:

જીન આણ્યાં ધર્મ રતવન

રાગ આશાવરી

ભવીકાંજીન આણ્યાં ધર્મ પારો, જો સો માને
કહ્યો હુમારો રે શ્રીતોષપતી ધર્મ ધુરંધર,
જગવતસલ સુખકારી ભ૦ (જો આંકડી)
અનંત જ્ઞાન દર્શન આરીત્ર ધર, તેને કીજો
નમસ્કારી ॥૧

જ્ઞાન દર્શન આરીત્ર તપનીકા, મોક્ષ માર્ગ જો આરો
શ્રીજીન આણ્યાં મે આરં આયા, ઉત્ત્રાધ્યયન
અધીકારો રે ॥૨

સંવરને વળી નીજંસરે, ધર્મ જો જે પ્રકારો
જો સારી રીતે આરંધ્યાં ચેતન, પામિ ભવતુ
પારો રે ॥૩

પાંચ મહાવ્રત સાધુ કેરા, આવકના વ્રત આરો
જીન આજ્ઞામાં જો જે આળ્યા, અવ્રત રહી ગર્હ
ન્યારો રે ૮ અ

જન મુની આણુ ન દેવે તેમાં, ધર્મ ન
હોવે લગારો રે ॥૧૦૧૬॥

ખાવા પીવાને ધન ધાનાદીક, અવતના અધીકારો
ઉવવાઈ સુયગસંગ માંહી, પાઠ શ્રુત્યો ને વળી
ધારો રે ॥૧૦૧૭॥

મુજ આણુમાં મારો ધર્મ છે. આચારંગ સંભાલો
ચરમ છનેશ્વર વીર પરમેશ્વર, લાખ ગયાં તંત
સારો રે ॥૧૦૧૮॥

તે ધર્મના બે લેહ છે, દશ વૈકલીક મંજારો
અહીંસા છે જે કામમાં, તહાં સંજમ તપ
સારો રે ॥૧૦૧૯॥

મુગુર આરીશ પણુ જોજ દીધી, આગમ રહેશ
વીથારો

આગશ નહીં કરશે આણુમેં, ઊઘમ ન કરે
આણુ ખારો રે ॥૧૦૨૦॥

નીવંધ કાર્ય માંહી આજ્ઞા, જન મુની દે
એક ધારો

સાવધમાંહી આજ્ઞા નહીં જાણે, નહીં સંદેહ
લગારો રે ॥૧૦૨૧॥

કરણ કરાવણુ વળી અનુમોદન, એક ત્રણે
એક સારો

શ્રીજન આજ્ઞા શિર ધારી જે, ત્યારે થાય
નીસ્તારો રે ॥૧૦૨૨॥

કર્મ ધણા પહેલો સમજે નહી, નહી કરે
કેધને ખેદાણ ॥૧૦॥શ્રાવણ ૨૧॥

છન આણું ધર્મ સ્તવન

રાગ આશાવરી

ભવીકાંછન આણું ધર્મ ધારો, એ તો માનો

કહ્યો હમારો રે શ્રીતોષપતી ધર્મ ધુરંધર,

જગવતસલ સુખકારી ભ૦ (એ આંકડી)

અનંત જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર ધર, તેને કીજે

નમસ્કારી ॥૧૦॥૧॥

જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર તપનીકા, મોક્ષ માર્ગ એ ચારો

શ્રીછન આણુંમે ચાર આયા, ઉત્તરાધ્યયન

અધીકારોરે ॥૧૦॥૨॥

સંવરને વળી નીજંસરે, ધર્મ એ જે પ્રકારો

એ સારી રીતે આરાધ્યાં ચેતન, પામે ભવનુ

પારો રે ॥૧૦॥૩॥

પાંચ મહામત સાધુ કેરા, શ્રાવકના મત બારો

છન આજ્ઞામાં એ જે આવ્યા, અમત રહી ગઈ

ચારો રે ॥૧૦॥૪॥

સર્વ મત ધારી સંજતી કહીયે, અમતી

અસંજતિધારો

મતામતી અમણો પાસકે, તે મન છન આણું

મજારો રે ॥૧૦॥૫॥

શ્રાવકનો આવો પીવો તે, સાવધ ભેગ વ્યાપારો

જન સુની આજુ ન દેવે તેમાં, ધર્મ ન
હોવે લગારો રે ॥૭૦॥૬॥

ખાવા પીવાને ધન ધાનાલીક, અવતના અધીકારો
ઉવવાઈ સુયગડાંગ માંહી, પાઠ જુઓ ને વળી
ધારો રે ॥૭૦॥૭॥

મુજ આજુમાં મારો ધર્મ છે, આચારંગ સંભાલો
ચરમ જીનેશ્વર વીર પરમેશ્વર, લાખ ગયાં તંત
સારો રે ॥૭૦॥૮॥

તે ધર્મના બે લેહ છે, દશ વૈકલીક મંજારો
અહીંસા છે જે કામમાં, તહાં સંજમ તપ
સારો રે ॥૭૦॥૯॥

મુગુર આરીશ પણ એજ લીધી, આગમ રહેશ
વીચારો

આળશ નહીં કરશે આજુમેં, ઊઘમ ન કરો
આજુ બારો રે ॥૭૦॥૧૦॥

નીવંધ કાર્ય માંહી આજા, જન સુની દે
એક ધારો

સાવધમાંહી આજા નહીં જાણો, નહીં સંદેહ
લગારો રે ॥૭૦॥૧૧॥

કરણ કરાવણ વળી અનુમોદન, એહ તણે
એક સારો

શ્રીજન આજા શિર ધારી જે, ત્યારે થાય
નીસ્તારો રે ॥૭૦॥૧૨॥

કેંઈ આજ્ઞામાં પાપ બતાવે, ધર્મ જીન આજ્ઞા
બહારે

બંને વાતો અશુદ્ધ પડ્યે, તે કેમ પામે ભવ
પારેરે ॥૧૩॥

શ્રી જૈન મતના સાધુ કહેવાયે, બોલે વીના
વીચારે

કુદ્રુટાંત દેઈ ભોળાને, બહેકાવે નીરધારેરે ॥૧૪॥
જીન ॥૧૪॥

જો તારે તરવુ હોય તો, શુદ્ધ સાધુ ચુર ધારે
લેખધારીની સંગત તણને, અંતર જ ન
વીચારેરે ॥૧૫॥

જો પુરી સમજ પડે નહીં તો, શુદ્ધ જપો
નવકારે

શુભવંતોના શુભગાંધને, અશુદ્ધ ઠર્મ સહી
ટારેરે ॥૧૬॥

નીંદા વીકચા દુર તણને, સુત્ર સાંભળો મુખકારે
પણ આજ્ઞા બહાર ધર્મ કહીને, પરભવ નહી
બગારેરે ॥૧૭॥

અહીંસા ધર્મ મોટથી કહીને, ન કરે હીંસા
પ્રચારે

હીણાચારી કૃત ગ્રંથ વાંચીને, નકામો જન્મ
નહી હારેરે ॥૧૮॥

ઠામ ઠામ જૈન આગમ માંહી, આજ્ઞા અધીક
ઉદારે

ધારો જૈન, આણાંનીકો, શુભાખ કહે સુખકારોરે
 ॥૧૦ ॥ ૭૦ ॥ ૧૬૧ ॥

જૈન માર્ગ સ્તવન (રાગ લિલારમે)

શુદ્ધ માર્ગે મંચિા ભુલે મત જાય, પ્યારે તને
 કર્તુ સમજાય ॥શુદ્ધા (જો આંકડી)
 દાન શીલ તપ ભાવજો ચારો, શીવપુર કેશ રાહ
 જુઠો પંથ છોડ હવે પ્રાણી, ને આતમ સુખ
 આહ ॥૨૦ ॥ ૧૧ ॥

દાન સુપાત્રે દોહીલોરે, ભાવ્યો શ્રીજનરાય
 ચિત વિત પાત્ર તણે શુદ્ધ મહ્યાં, મન વંછીત
 ફળ પાય ॥ ૨૦ ॥ ૧૨ ॥

ચિત શુદ્ધ દેનાર કહાય, વિત શુદ્ધ વસ્તુ રોમાય
 પાત્ર શુદ્ધ સાધુ જાનીયેરે
 જે ન હણે છ કાય ॥ ૨૦ ॥ ૧૩ ॥

દેતા દાતા દાન સુપાત્ર, સંચિત કર્મ હટાય
 ઉત્કળે રશ અચિત્તે, તીર્થંકર પદ પાય ॥ ૨૦ ॥ ૧૪ ॥
 ચોથે ઠાણે આખીયોરે, પાંચમા ઉદેશામાંય
 કુપાત્ર તે કુશ્વેત્ર છેરે, વાળ્યા નીશફળ ચાય
 ॥ ૨૦ ॥ ૧૫ ॥

અસંજતી, અવીરતીનેરે, આઠમા શતકે કહાય
 છંદ ઉદેશોગોનમ પુછ્યો, શ્રી વીર પ્રત્યે સુખદાય
 ॥ ૨૦ ॥ ૧૬ ॥

સચિત અચિત પ્રાપ્ત અપ્રાપ્ત, પ્રતી લાભ્યાંથી
 શું ચાય

જીન કહે એકાંત પાપ હુવેરે, નીજંસાં કીચીત

નાય ॥શુ० ॥૭૭૮

આનંદ શ્રાવક દીધો અભિગ્રહ, ઉપાશક દશા કહાય

અન્ય તીર્થીને આજથીરે, દેવુ દેવાવુ નાય ॥શુ० ॥૮૮

મૃગા લોઠાને જોધનેરે, ગૌતમ જીન પૈ આય

પુછ્યો રથુ દીધો એને પુવે, તેહના જોહ ફળ

પાય ॥શુ० ॥૯૧

તેહથી હાન કુપાત્રનારે, ફળ ઘણા કડવા કહાય

હીંસક બણી હીંસા કરી દીધાં, ધમં કહાંથી

ચાય ॥શુ० ॥૧૦૮

સાવધ હાન પ્રશંસીયારે, ઘાતક કહીયે તાય

મુયગડાંજ અસારમાં અધ્યયનમે, વીસમી

ગાઠામાંય ॥શુ० ॥૧૧૮

હાન નીચેધ્યાં લેવા વાલાની, વૃત્તીતુ છેકક ચાય

તે કારણ વતંમાન કાલમાં, મુન કરે મુનીરાય ॥મુન ॥૧૨૮

છકાયાં નીરક્ષા નીમીતે, પુન્ય નહીં કહણે તાય

એ પણ મુયગડાંઅંગ મેરે, બાખ્યો શ્રોજીનરાય

॥શુ० ॥૧૩૮

વળી પાંચમાં અધ્યયનમાંરે, બત્રીશમી જે ગાહ

હાન દેતાં લેતા તે અવશરે, મુની ન કહે હા

નાં ॥શુ० ॥૧૪૮

શ્રમણ હેતુ સંસારનોરે, ગૃહસ્થી, બણી જે હાન

દેવો ત્યાખ્યો મુનીવરે, મુયગડાઅંગે જાન ॥શુ० ॥૧૫૮

વળી પ્રાયશ્ચીત ચોમાસનુરે, અનુમોદાંથી આય
નીશીઘ ઉદેશે પંદરમેરે, ભાખ્યો શ્રી જીનરાય
૥શું ૥૧૬૥

આવકનો જે આવો પીવો, અવતમાં કહ્યો તેહ
મુત્ર મુયગડાંમંજ બીજે શુભધે, બીજ
અધ્યયન વીધેહ ૥શું ૥૧૭૥

ભાવ શસ્ત્ર અવત કહ્યોરે, ઠાણુંગ દશમે ઠાણુ
તેહ શસ્ત્ર તીખો કીધાંથી, ધર્મ પુન્ય નહી
ભણુ ૥શું ૥૧૮૥

આવકની જે આત્મારે, અવીરતની અપેક્ષાય
શસ્ત્ર છે છકાયનોરે, નીમળ વીચારો ન્યાય
૥શું ૥૧૯૥

શામાયકમાં પણ કહીરે, અધીકરણ જીનરાય
ભગવતિ શાતમા શતક મેરે, પ્રથમ ઉદેશામાંય
૥શું ૥૨૦૥

ખાણું પીણું પહેરણુંરે, ત્યાખ્યાંથી હુવે ધર્મ
લોગન્યાં, લોગવાયાં, અનુમોદીયારે, બધે અશુભ
અધ કર્મ ૥શું ૥૨૧૥

શાતા કીધાં શાતા હુવેરે, એમ અન્ય તીર્થ
કહંત

મુયગડાંમમાં શ્રી જીન ભાખ્યો, તે સાંભળજો
વીરતંત ૥શું ૥૨૨૥

ન્યારે આજ માર્ગથીરે, અળથો સંમાધિ માર્ગથી

ધર્મ તણી નીંદા નો કરતા, જેહ વડે એમ
વાણુ ॥શુ० ॥૨૩॥

ચોઠા સુખોને કાચણેરે, ઘણાનું હારણહાર
અમોક્ષના કારણુ છેરે, ભાખ્યો ઈ કીરતાર ॥શુ० ॥૨૪॥

લોહ વાણીયા જેમ જુરસેરે, તેહ પરપણહાર
શુભ્ર લેઈ નીણુય કરોરે, જેમ સાય નીસ્તાર
॥શુ० ॥૨૫॥

પાત્ર કુપાત્રે આંતરોરે, સરખો કળ નહીં થાય
આંખ બરોસે રાખ્યો ધંતુરેરે, કેરી કહાંથી
ખાય ॥શુ० ॥૨૬॥

નીશરંકભી વીન બીજનેરે, દેવે દેવરાવે તાહી
તે મારગ લોઠીક છેરે, મણુ શીવ મારગ
નાંહી ॥શુ० ॥૨૭॥

સાય પ્રણેણી સુત્રમારે, પ્રદેશી રાજાન
ચાર ભાગ કરી રાજનારે, થયો ધર્મ કરણુ
સાવધાન ॥શુ० ॥૨૮॥

એક ભાગ રાણ્યાં નીમીત્ત, બીજે ભાગ ખજાન
ત્રીજે હાથી ઘોડા અથેરે, ચોથા ભાગનો દાન
॥શુ० ॥૨૯॥

એમ ચાર ભાગ કરી તેનેરે, બીજાં બણી
લોળાય

સંસારીક લક્ષ્મી એમ મેલી, છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપ
કાંચ ॥શુ. ॥૩૦॥

અતધારી શ્રાવક થયોરે, ધર્મ ધ્યાન ચિત્ત
ધ્યાય

તે તો છઠ્ઠું કરી કારજ ચાર્યા, પહેલા ઉપાંગરે
માંચ ॥શુ. ॥૩૧॥

દાન સુપાત્રે દીજીયેરે, દેકર મત પોમાય
ધુર માર્ગ આ શીવ તણોરે, સાખ્યે શ્રી
જીનરાય ॥શુ. ॥૩૨॥

સુખાહુ પ્રસુખ પુવે બેરે, સુખ વિપાકને માંડી
દાન દેઈ સુદ્ધ સાધુનેરે, એકા અવતારી થયા
તાંહી ॥શુ. ॥૩૩॥

શીવ મગ બીજે શીલ છેરે, ત્રીજે તપ કહેવાય
શુભ ભાવના ગોથો કહ્યોરે, આરાધ્યા સુખ થાય
શુ. ॥૩૪॥

અથવા ઉતરાધ્યેવનમેરે, મોક્ષ માર્ગ એમ ચાર
જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર તપનીકા, વળી પહેલા અંગ
મજાર ॥શુ. ॥૩૫॥

સમ્યક જ્ઞાન દર્શન ચક્રીરે, તત્ત્વ સચાતત્ત્વ જાણુ
કર્મ રોકાય ચારીત્ર થીરે, તપથી કર્મ બોઢાણુ
શુ. ॥૩૬॥

જીન ભાષીત એ માર્ગ છેરે, અન્ય મત જાન
સુલાખ કહે બલે ભાવથીરે; સાધ્યા શીવ સુખ
સ્થાન ॥શુ. ॥૩૭॥

ન્યાસે આજે માર્ગથીરે, અળગે સમાધિ માર્ગથી

ધર્મ તણી નીંદા નો કરતા, જોહ વડે એમ

વાણી ॥શુ० ॥૨૩॥

ચોડા સુખોને કારણેરે, ઘણાનું હારણહાર

અમોક્ષના કારણ છેરે, ભાખ્યો શ્રી કીરતાર ॥શુ० ॥૨૪॥

હોહ વાણીયા જેમ જીરસેરે, તેહ પડપણહાર

શુભ્ર જોઈ નીષ્ક્રિય કરેરે, જેમ સાય નીસ્તાર

॥શુ० ॥૨૫॥

પાત્ર કુપાત્રે આંતરેરે, સરખો ફળ નહીં થાય

આળ બરોસે રાખ્યો ધંતુરેરે, કેરી કહાંથી

ખાય ॥શુ० ॥૨૬॥

નીરારંભી વીન બીજનેરે, દેવે દેવરાવે તાહી

તે મારગ હોઠીક છેરે, પણ શીવ મારગ

નાંહી ॥શુ० ॥૨૭॥

ચાય પ્રશેણી સુત્રમાંરે, પ્રદેશી રાજન

ચાર ભાગ કરી રાજનારે, થયો ધર્મ કરણ

સાવધાન ॥શુ० ॥૨૮॥

એક ભાગે રાણ્યાં નીમીત્ત, બીજે ભાગ ખજાન

ત્રીજે હાથી ઘોડા અર્થેરે, ચોથા ભાગનો દાન

॥શુ० ॥૨૯॥

એમ ચારે ભાગ કરી તેનેરે, બીજ અણી

લોળાય

- સંસારીક લક્ષણ એમ મેટી, છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપ
કાંચ ॥શુ० ॥૩૦॥
- મતધારી શ્રાવક થયોરે, ધર્મ ધ્યાન ચિત્ત
ધ્યાય
તે તો છઠ્ઠું કરી કારણ સાર્યા, પહેલા ઉપાંગરે
માંચ ॥શુ० ॥૩૧॥
- દાન સુપાત્રે દીલુંયેરે, દેકર મત પોમાય
ધુર માર્ગ આ શીવ તણોરે, બાખ્યો શ્રી
જનરાય ॥શુ० ॥૩૨॥
- સુખાદુ પ્રમુખ પુવે ભવેરે, સુખ વિપાકને માંહી
દાન દેઈ સુદ સાધુનેરે, એકા અવતારી થયા
તાંહી ॥શુ० ॥૩૩॥
- શીવ મમ બીજો શીલ છેરે, બીજો તપ કહેવાય
શુભ ભાવના થોથો કહ્યોરે, આરાધ્યા સુખ થાય
॥શુ० ॥૩૪॥
- અયથા દિનરાત્રીયનમેરે, મોક્ષ માર્ગ એમ ચાર
જ્ઞાન દર્શન આદીત્ર તપનીકા, વળી પહેલા અંગ
મજાર ॥શુ० ॥૩૫॥
- સુચક જ્ઞાન દર્શન યદીરે, તત્ત્વ યથાતથ્ય બહુ
કર્મ ગાકાય આદીત્ર થીરે, તપથી કર્મ બોદાણુ
॥શુ० ॥૩૬॥
- જન બાળીન એ માર્ગ છેરે, અન્ય મત જન
સુલાખ કહે બલે ભાવથીરે, સાધ્યા શીવ સુખ
સ્થાન ॥શુ० ॥૩૭॥

અસંજમ હતવ્ય વર્જનીય હાલ
 આજ નંદન વન જોગી આયો, જોગીનો રૂપ
 સવાયોરે લો (આદેશી)
 અસંજમ હતવ મત કોઈ વંછો, વરજ્યો શ્રી
 જનરાયોરે લો (એ આંકડી)
 જીવવો નહી વંછવો, કાણાંગ દશમાં માહોરે લે
 વળી મુયગડાંગ દશમે અધ્યયને, ગાથા ચોવીશની
 તાહોરે લો અં ૧૧૧
 અણુઆદર દેતા મુની વીચરે, શ્રી મુયગડાંગ
 માંહીરે લો
 અસંજમ જીવિતવ્યનાં અર્થાં, તે જાલ અજાની
 કહાયોરે લો ૧૧૨
 સંજમ જીવિતવ્ય કહ્યો હોહીલો, અસંજમ
 હતવ નાંહયોરે લો
 વાર અનંત પાયો ભવ ભવમાં, ગરજ સરી
 નહી કાયોરે લો ૧૧૩
 સંસારીક જીવોનો જીવવો, વંછયા ધમ ન
 યાયોરે લો
 રાગી જોયા રાગ ઉપજે, દેખીથી દેષ સવાયોરે
 લો ૧૧૪
 વંછે સંસારી જીવવો મરવો, એ રાગ દેષ
 કહીવાયોરે
 રાગ તે દશમુ દેષ અગીઆરમુ, ભગવંત પાપ
 બતાયોરે લો ૧૧૫

- ઇંદ્ર પરિક્ષા કરવા સુનીની, બાહ્ય રૂપ
 બનાયોરે લો
- મીથીલા નગરી અગ્નીથી બળતી, નમી રાય
 પ્રત્યે દરશાયોરે લો. અ. ૧૬૧:
- મીથીલા પુરી જન બળતા જોઇ, તાંમ નામ
 રૂપીરાયોરે લો
- સાંભો ન જોયો કર્ણના ન આણી, ઉતરાધ્યયન
 માંહયોરે લો. અ. ૧૭૧:
- ઠણી વસું છવું એ સુખથી, સંજમમાં
 લવણ્યાયોરે લો.
- જો મીથીલા જન બળતાં મારો, કીર્તીત બજો
 ન તાહયોરે લો. અ. ૧૮૧:
- સુત્ર નીચીય બારમે ઉદેશે, પાઠ વીચે એમ
 વાયોરે લો
- ત્રણ છત્ર જોઇ અનુકંપા કરી, બાંધે બંધાવે
 અસાયોરે લો. અ. ૧૯૧:
- અથવા બંધીયો દેખી છવા પ્રત્યે, કર્ણના મન
 સુની લ્યાયોરે લો
- છોડે છોડાવે વળી અનુમોદે, તો ચોમારી
 ચારીત્ર બાયોરે લો. અ. ૧૧૦૧:
- સુળની પ્રીયા શ્રાવક મોટો, ચોપામે સુખદાયોરે લો
- પુત્ર ત્રણ મો આગળ મરતા, દેખી નહી
 છુડાયોરે લો. અ. ૧૧૧૧:

માતા મંરતી નેમ પોપામાં, ઉઠયો છોડવવા
 કામોરે લો
 ભાંગે પોપો પ્રતાં નેમ કદા, ઉપાશક દશામાં
 આમોરે લો. આ. ॥૧૨॥
 ચંપા નગરી તણાં વેપારી, જહાજભરી સમુદ્રે
 આવેરે લો
 એક દેવ ત્યારે કરવા પરીક્ષા, તે અવશર તીહાં
 આવેરે લો. ॥અ. ॥૧૩॥
 અરણ્યક શ્રાવક બેઠા તેહમાં, દેવ કહે સમજાયોરે લો
 સહુ મનુષ્ય સહીત આ વહાણુ ડુગાવું, માન
 હમારી વાયોરે લો. ॥અ. ॥૧૪॥
 ને તું મોઢેથી ધર્મ છોડયો કહે, તો બધા
 જીવ બચી જાયોરે લો
 એમ સાંભલ અરણ્યક દ્રઢ મન કરી, ધર્મ ધ્યાન
 ચીત્ત કયાયોરે લો. ॥અ. ॥૧૫॥
 ડગાયો ડગયો નહી શ્રાવક, કંઈજા મોહ ન
 લ્યાયોરે લો
 ઉપશર્ગ દુર કીધો તે દેવતા, સુરદ્રે તાશ
 વખાણ્યોરે લો. ॥અ. ॥૧૬॥
 પ્રીય રૂપ કરી હાથ નેડી સુર, બેઠ્યો એ
 વીધ વાયોરે લો
 પ્રીય ધર્મી દ્રઢ ધર્મી તું સાંચો, એ સાતમા
 અંગમયોરે લો. અ. ॥૧૭॥

શ્રી છન સુખથી ગુને આપ્યો, સ્નેહરાગ
 દુઃખદાયોરે લો
 કમ' બીજ રાગ દ્રેષ બેઠે તમ, જો શીવ સુખની
 ચહાયોરે લો. અ. ॥૧૮॥
 જે સંસારીક જીવેની કરજી, કરે ઉપકાર સ્નેહ
 દયાયોરે લો
 તે ઉપકાર લોઠીક તણા છે, છન ધમ' નહી તે
 માંયોરે લો. અ. ॥૧૯॥
 જીવ જીવે તે દયા ન જાણે, મરે તે હીંમ
 માંયોરે લો
 મારણવાલો હીંસક પાપી, નહી મારે તે દય
 સુખદાયોરે લો. અ. ॥૨૦॥
 આ સંસાર સમુદ્રથી તીર, વાંછે ઇતરે
 બીજનેરે લો
 શુભાળ કહે ધન્ય તે નર જાણે, જે સંસાર
 અપાંયોરે લો. અ. ॥૨૧॥
 દયા ધમ'

- એ છ કાય મારો નહી કોઈ, છન આગમ
અધિકારી ॥ કરો ॥ ૧૧૧
- સર્વ પ્રાણુ ભુત જીવ સત્વ પ્રતી, નહી મારવા
સુવીચારી
- ઠંડે કરી તાડવા નહી તેને, તેન અજ્ઞ વિચર્યા
કહ્યારી ॥ કરો ॥ ૧૧૨
- ન પરિધેતવા આકર તણી પર, કોઈ પશુ
કાય મંજારી
- ન પરિતાપ વા ખીડા દધને, વળી કીલામના ન
કરવી ત્યાંરી ॥ કરો ॥ ૧૧૩
- ઉપદ્રવ ન દેવો કોઈ જીવને, એમ બાખ્યો
જગતારી
- ત્રણ કાળના છનની એ વાણી, ખીજ સુચગડંગમાં
બહેરી ॥ કરો ॥ ૧૧૪
- એમજ પ્રથમ અંગમાં બાખ્યો, જોવો આંખ
ઉધારી
- જીવ હીંસા કીધા પાપ ઘણેરો, નહી મારો
એમ વીચારી ॥ કરો ॥ ૧૧૫
- ગૌતમ પુછ્યો પાંચમા અંગમાં, પૃથ્વી હાય
મજારી
- લેતા વેદના કેટલી હોવે, છન કહે દ્રષ્ટાંત
ઉધારી ॥ કરો ॥ ૧૧૬
- એક પુરુષ કોઈ જન્મનો અંધજો, પગદીણ
ખીણ કાયા સારી

જન્મનો ણહેરો જન્મનો મુગો, શરીરમાં રોગ
અપારી ॥ કરો ॥ ૧૭૧ ॥

લુવાન માણસ તેને ખડગ લાલે કરી, છેદે લેદે
ક્રોધ પારી
વેદના ધાવે આંધળા પુરૂષને, છેદ્યાં લેદ્યાં તે
વારી ॥ કરો ॥ ૧૮૧ ॥

તેહથી અધીક કંઈ પૃથ્વીને, લેતા હાથ મઝારી
એમ ધાવર પાંચ પ્રતે, વેદના આગમમાં
અધીકારી ॥ કરો ॥ ૧૯૧ ॥

નીગોહ કંઈમૂળ વનસ્પતીના, સાંભળો હવે
વીસ્તારી
સોઇની અણી પર આવે તેમાં, શ્રેણી અસંખ્ય
કહારી ॥ કરો ॥ ૨૦૧ ॥

એક એક શ્રેણીમાં પતર અસંખ્યાત, પ્રતર એક
મઝાર

ગોળા અસંખ્ય હે, એક એક ગોલે શરીર ॥ કરો ॥ ૨૧૧ ॥
એક શરીરમાં જીવ અનંત છે કહેતાં ન આવે પારી
એમ જાણી હિંસા ન કરીયે, જન ધર્મ મર્મ
વીચારી ॥ કરો ॥ ૨૨૧ ॥

પહેલું આશ્રવ પહેલું પાપનું સ્થાનક, દુર્ગતી દુઃખ
દાતારી

આરંભ છાંડ્યા હીલધારીયે, જેમ પામે
ભાવપારી ॥ કરો ॥ ૨૩૧ ॥

હીંસા ઈલામાં ધર્મ ન કદાપી, આગમ માંહે સુનારી
એકંદ્રી માર પર્વેદ્રી પોખ્યા, ધર્મ પુણ્ય નહી

અનારી ॥કરોં ॥૧૪॥

દેવલ પડીમા કરે કરાવે, પૃથ્વી કાય વીહારી
કહ્યો અહોત અબોધનુ' કારણ, પહેલાં અર્જો

જંગતારી ॥કરોં ॥૧૫॥

જીવ હણ્યા મે' દોષ ન હોવે, નં હણ્યા
દોષ ઉચારી

એ આય અનાયના વચન કહ્યા જીન, આચારંગ
સંભારી ॥કરોં ॥૧૬॥

એમ જાણી પરમ ધર્મએ, કરીયે અહીંસા મુખકારી
શુભાખ્યાંદ કહે ધન્ય મુદ્ધ સાધુ, ચરણકમળ

ખલીહારી કરોં ॥૧૭॥

કેળશ

મુખકાર આવક ધર્મ કરીયે, વ્રત દ્વાદશ રૂપહી
સંસાર પારાવાર તરીયે, કહ્યો શ્રીજીન જુપહી
અવ્રત સેવ્યાં અને સેવાયાં, અનુભોધા થાય પાપહી
શુભાખ કહે એમ મુદ્ધ શ્રદ્ધી, કરો શ્રીજીન જાપહી ॥ ૧ ॥

